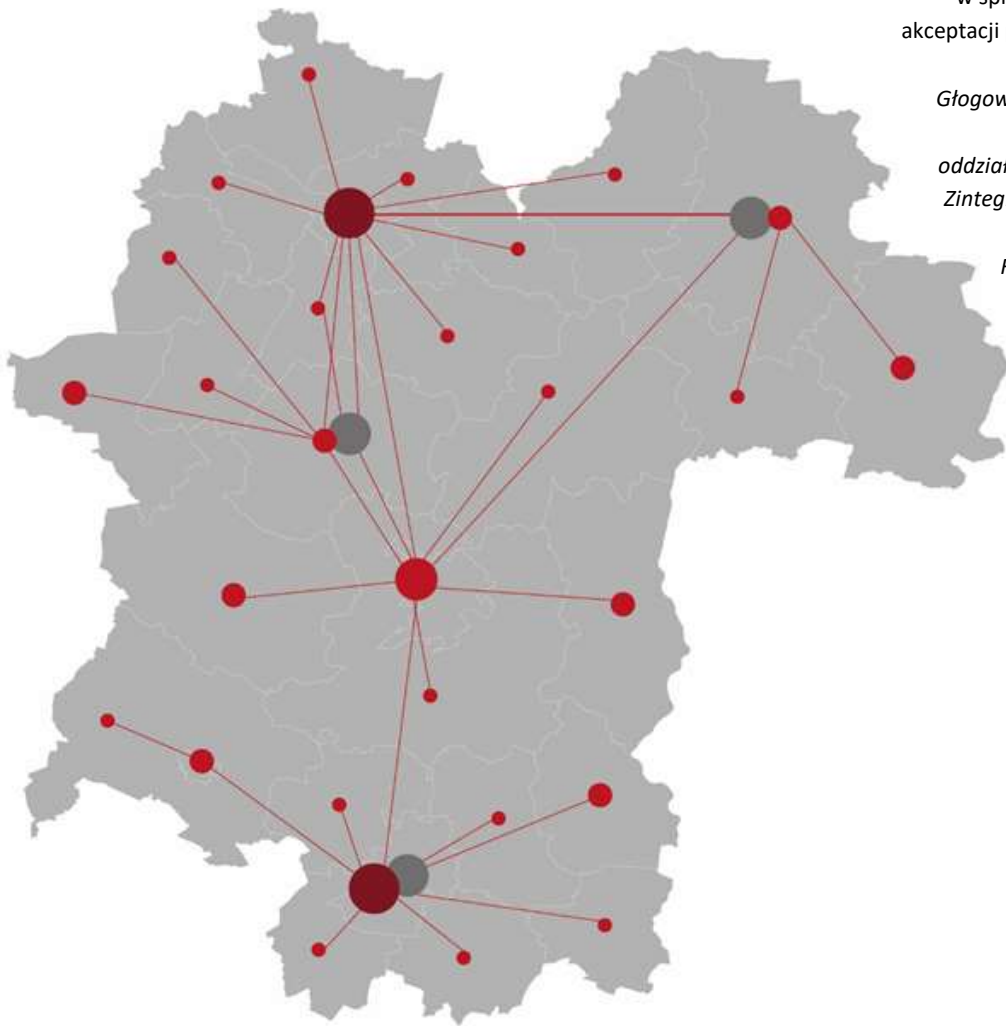

w sprawie pozytywnego zaopiniowania i
akceptacji projektu „Strategii Zintegrowanych
Inwestycji Terytorialnych Legnicko-
Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na
lata 2021-2027” wraz z „Prognozą
oddziaływania na środowisko dla Strategii
Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych
Legnicko-Głogowskiego Obszaru
Funkcjonalnego na lata 2021-2027”

Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Strategii

Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych
Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego
na lata 2021-2027

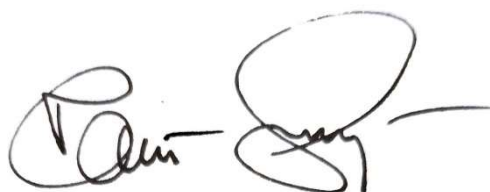
listopad 2023 r.

Autor opracowania: mgr Paweł Czupryn

Opracowano: 24 listopada 2023 r.

Skorygowano w wyniku uwag i opinii w procedurze OOŚ: 21.12.2023 r. oraz w wyniku autokorekty o charakterze technicznym wynikającej z aktualizacji na wniosek JST terminów realizacji 8 projektów i przesunięć środków pomiędzy dwoma zadaniami w ramach PZ.3.4 (19.02.2024 r.).

Dokonano także autokorekty terminów dwóch projektów EFS+ bez wpływu na kwestie środowiskowe w ramach PZ.1.3.

Paweł Czupryn

SPIS TREŚCI

I.	PRZEDMIOT OPRACOWANIA	4
II.	CEL I ZAKRES MERYTORYCZNY OPRACOWANIA	4
III.	ZAKRES PROGNOZY	4
IV.	METODY PRACY I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	6
V.	OPIS PROJEKTU STRATEGII ZIT LGOF NA LATA 2021-2027 ORAZ GŁÓWNE CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	6
5.1.	ZAWARTOŚĆ STRATEGII ROZWOJU	6
5.2.	ZAŁOŻENIA STRATEGII ZIT	7
5.3.	PODSTAWA PRAWNA.....	81
VI.	ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU NA TERENACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI	84
6.1.	DEFINICJA OBSZARU WSPARCIA.....	84
6.2.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA	87
	KLIMAT	87
	JAKOŚĆ POWIETRZA	87
	WODY	92
	HAŁAS	100
	ZASOBY PRZYRODNICZE	103
	POWIERZCHNIA ZIEMI -JAKOŚĆ GLEBY	137
	ZASOBY NATURALNE	138
	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA	143
VII.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM	145
VIII.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO W WYNIKU REALIZACJI ZAPISÓW DOKUMENTU	153
8.1.	PRZEDSIĘWZIĘCIA MOGĄCE ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO.....	172
8.2.	OBSZARY CHRONIONE ORAZ POZOSTAŁE FORMY OCHRONY PRZYRODY	173
8.3.	RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ROŚLINY I ZWIERZĘTA ORAZ GRZYBY.....	189
8.4.	LUDZIE	192
8.5.	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	193
8.6.	KLIMAT	194
8.7.	ZABYTKI ORAZ DOBRA MATERIALNE	198
8.8.	ZASOBY NATURALNE	198
8.9.	WODY	199
8.10.	KRAJOBRAZ I POWIERZCHNIA ZIEMI	200
8.11.	HAŁAS I PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	201
8.12.	GOSPODARKA ODPADAMI I OGRANICZENIE POWSTAWANIA ODPADÓW	202
8.13.	RYZYKO WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII.....	202
IX.	ANALIZA ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	203
X.	PROPOZYCJA DZIAŁAŃ ALTERNATYWNYCH	210
XI.	POTENCJONALNE ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE	211
XII.	MONITOROWANIE REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU.....	212
XIII.	PODSUMOWANIE I WNIOSKI	215
XIV.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	216
XV.	ZESTAWIENIE TABEL ORAZ RYSUNKÓW.....	221

I. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027*.

II. CEL I ZAKRES MERYTORYCZNY OPRACOWANIA

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu Strategii ZIT LGOF na lata 2021-2027 nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

III. ZAKRES PROGNOZY

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2023.1094 t.j).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;

4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki.

a także uwzględnia zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarowych form ochrony przyrody, rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu (pismo znak: WSI.411.149.2023.KM) oraz z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną we Wrocławiu (pismo znak: ZNS.9022.4.22.2023.MŚ).

IV.METODY PRACY I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2023.1094 t.j). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

V. OPIS PROJEKTU STRATEGII ZIT LGOF NA LATA 2021-2027 ORAZ GŁÓWNE CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

5.1. ZAWARTOŚĆ STRATEGII ROZWOJU

Projekt Strategii ZIT LGOF na lata 2021-2027 składa się z następujących elementów:

- Wprowadzenie,
- Diagnoza,
- Założenia rozwojowe LGOF,
- Obszar 1. Usługi Społeczne,
- Obszar 2. Gospodarka,
- Obszar 3. Środowisko,
- Obszar 4. Współpraca i rozwój instytucjonalny,
- Założenia wdrożeniowe i włączenie partnerów społeczno-gospodarczych.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) to narzędzie do wdrażania strategii terytorialnych w sposób zintegrowany w ramach unijnej polityki spójności, rozpoczętej w Polsce w latach 2014–2020, i następnie kontynuowanej w ramach aktualnie rozpoczynającej się perspektywy budżetowej na lata 2021-2027. Legnicko-Głogowski Obszar Funkcjonalny (LGOF) decyzją Zarządu Województwa Dolnośląskiego został wskazany jako obszar przewidziany do wdrażania terytorialnego instrumentu ZIT opierającego się na realizacji projektów zintegrowanych. Jego optyka i logika ma oddziaływać kompleksowo na zdelimitowany obszar wsparcia i realizować zaplanowaną interwencję w sposób spójny.

Należy podkreślić, że narzędzie ZIT może być skutecznie wykorzystywane wyłącznie, jeśli dany obszar geograficzny posiada zintegrowaną, międzysektorową strategię terytorialną. Na gruncie przepisów prawa przedmiotowy dokument posiada wszystkie elementy kwalifikującego go jako terytorialną strategię - „Strategię ZIT”. Ponadto niniejsze opracowanie w przyszłości może stanowić bazę do opracowania strategii ponadlokalnej w rozumieniu art. 10 g ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463, 1688).

„Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027” definiuje ramowy plan strategiczny oraz szczegółowy plan operacyjny. Oba elementy mają przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego oraz pogłębienia integracji LGOF, łącznie ukierunkowanych na poprawę jakości życia lokalnej społeczności zamieszkującej wskazany obszar.

Należy podkreślić, że w ujęciu merytorycznym dokument odnosi się do zagadnień i problematyki oddziałującej na cały obszar wsparcia, a co za tym idzie postuluje realizację projektów zintegrowanych w tym takich, które za pomocą efektu skali oddziałują na cały LGOF.

5.2. ZAŁOŻENIA STRATEGII ZIT

Prezentując założenia rozwojowe Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 należy zwrócić uwagę na charakter/specyfikę przedmiotowego dokumentu.

Po pierwsze, co zasygnalizowane we wstępie, **w rozumieniu przepisów prawa jest to Strategia ZIT** - w związku z tym w ramach części postulatywnej umieszczono zapisy odpowiadające obligatoryjnym elementom tego typu dokumentu, którymi są (w pozostałych częściach dokumentu znajdują się pozostałe wymagane elementy):

- cele, które mają być zrealizowane w ramach ZIT uwzględniają podejście zintegrowane, oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu, powiązania z właściwym programem,
- list projektów wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami ,
- źródła finansowania.

Po drugie, **opracowanie wyodrębnia projekty przewidziane do finansowania i wybierane w sposób niekonkurencyjny w ramach ZIT. Dodatkowo w dokumencie znajdują się pozostałe zidentyfikowane projekty zintegrowane (planowane do realizacji jako rezerwowe), jak również projekty i/lub zakresy projektów przewidziane do wyboru w sposób konkurencyjny.**

Po trzecie niniejsze **opracowanie konstytuuje w sensie planistycznym i organizacyjnym funkcjonowanie Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego** i stanowi pierwszy krok w ramach sformalizowanej integracji obszaru oraz buduje ramy pogłębiania procesów współpracy i współdziałania, które w przyszłości mogą znaleźć swój wyraz w innych dokumentach strategicznych, bądź operacyjno-wykonawczych w dziedzinie transportu, środowiska, gospodarki, kultury, turystyki i rekreacji, czy też sfery usług społecznych. Nie wyklucza się także opracowania strategii ponadlokalnej. Strukturalnie **rozdział II Założenia rozwojowe LGOF składa się z czterech zasadniczych części**. Pierwszą z nich jest **siatka celów strategicznych oraz priorytetów rozwojowych**, które ilustrują pożądane kierunki rozwojowe dla samorządów tworzących LGOF, na tej bazie wyznaczone zostały cele rozwojowe i obszary interwencji w odniesieniu do realizacji projektów zintegrowanych oraz realizacji mechanizmu ZIT. Drugą jest **wymiar strategiczny interwencji koncentrujący się na opisie celów i działań rozwojowych**, które ilustrują logikę interwencji i przedstawiają tematyczny zakres koncepcji rozwoju LGOF. Trzecia część rozdziału koncentruje się na **wymiarze terytorialnym wsparcia, typologii przewidzianych do realizacji projektów oraz kontekście regionalnym**. Ostatnia część to **prezentacja katalogu projektów zintegrowanych, szerokie uzasadnienia oraz wyodrębnienie mechanizmu ZIT dla dostępnej alokacji**, jak również wskazanie źródeł finansowania, wymaganych wskaźników oraz powiązań z właściwym programem.

Logika założeń rozwojowych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego:

1. Interwencja strategiczna w LGOF ilustruje całość priorytetów i działań, które powinny być realizowane w najbliższych latach w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy i wyzwania.
2. W oparciu o katalog priorytetów i działań wyznaczono obszary tematyczne i cele rozwojowe, stanowiące trzon interwencji ZIT, wraz z przyporządkowaniem działań, które będą realizowane przez mechanizm ZIT.
3. Kolejno wskazano inwestycje o charakterze zintegrowanym odpowiadające wyznaczonym celom rozwojowym oraz obszarom, korespondujące po pierwsze z wysokością alokacji i jej podziałem w ramach ZIT LGOF oraz priorytetyzacją dokonaną przez każdy samorząd z osobna.

CELE STRATEGICZNE, PRIORYTETY I DZIAŁANIA LEGNICKO-GŁOGOWSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

Rdzeniem niniejszego rozdziału jest schemat strategiczny rozwoju LGOF, który definiuje poziom strategiczny w postaci wyszczególnienia celów strategicznych, priorytetów i działań. Schemat strategiczny LGOF został zbudowany w oparciu o: kompleksową diagnozę społeczno-gospodarczą LGOF, przeprowadzenie badań jakościowych oraz identyfikację kluczowych problemów i potencjałów oraz implementację najważniejszych zapisów dokumentów planistycznych o wymiarze ogólnoeuropejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Co warto podkreślić, zaprojektowany schemat strategiczny odnosi się do kompleksowo rozumianego obszaru wsparcia, a Zintegrowane Inwestycje Terytorialne stanowią tylko jedno z narzędzi wykorzystywanych do stymulowania rozwoju społeczno-gospodarczego LGOF – jego zakres precyzyjnie opisują rozdziały II.2-II.4. Schemat priorytetów i działań wpisuje instrument ZIT w pożądaną logikę rozwojową LGOF natomiast w sensie tematycznym oraz funkcjonalnym nie wyczerpuje on całości wyzwań i priorytetów stojących przed obszarem.

Ze względu na nowatorski charakter planowania rozwoju obszarów funkcjonalnych, opierający się o charakter zintegrowany oraz aspekt terytorialny, niniejszy dokument prezentuje i definiuje możliwie szeroki zakres interwencji (działań), które mogą oddziaływać na cały teren LGOF oraz wpływać na dobrostan mieszkańców. Na poniższej grafice zaprezentowano dwie wyodrębnione ścieżki interwencji, korespondujące z zaprezentowanymi założeniami strategicznymi.

Poniższy schemat celów strategicznych, priorytetów i działań umożliwił wyznaczenie rdzenia inwestycji zintegrowanej opierającej się na celu nadrzędnym, celach rozwojowych i obszarach przewidzianych do wdrażania w formule zintegrowanej (finansowanej w ramach instrumentu ZIT).

Tabela 1. Interwencja strategiczna w LGOF

Wymiar strategiczny celów i priorytetów dla LGOF		Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców w oparciu o nowoczesne usługi publiczne		Cel strategiczny 2. Konkurencyjna gospodarka LGOF		Cel strategiczny 3. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego		Cel strategiczny 4. Integracja procesów rozwojowych na obszarze LGOF w wymiarze przestrzennym i technicznym	
		Priorytet 1.	Nowoczesny system edukacji	Priorytet 4.	Poprawa spójności transportowej i skomunikowania LGOF	Priorytet 7.	Poprawa jakości środowiska naturalnego	Priorytet 10.	Koordinacja procesów planowania i zarządzania w wymiarze strategicznym
		• Działanie 1.1	Rozwijanie opieki przedszkolnej	• Działanie 4.1	Wzmocnienie kolejowej dostępności transportowej (m.in. poprzez budowę nowej linii kolejowej Lubin Polkowice Głogów)	• Działanie 7.1	Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na terenie LGOF	• Działanie 10.1	Opracowanie i koordynacja dokumentów planistycznych w ramach LGOF
		• Działanie 1.2	Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach edukacyjnych na poziomie podstawowym	• Działanie 4.2	Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego	• Działanie 7.2	Rozwój gospodarki odpadami na terenie LGOF	• Działanie 10.2	Budowa struktur zarządzania LGOF
		• Działanie 1.3	Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach edukacyjnych na poziomie ponadpodstawowym ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa zawodowego	• Działanie 4.3	Poprawa jakości dróg publicznych, w szczególności w zakresie uzupełnienia sieci TEN-T	• Działanie 7.3	Przeciwdziałanie zagrożeniom klimatycznym, w tym suszy i powodzi	• Działanie 10.3	Realizacja działań w ramach ZIT
		• Działanie 1.4	Rozwój infrastruktury edukacyjnej i wsparcie funkcjonowania placówek	• Działanie 4.4	Poprawa infrastruktury publicznego transportu zbiorowego				
		Priorytet 2.	Opieka społeczna i medyczna dostosowana do uwarunkowań demograficznych	Priorytet 5.	Dywersyfikacja i wzmacnianie gospodarki LGOF	Priorytet 8.	Czyste powietrze	• Działanie 10.4	Realizacja wspólnych projektów poza ZIT
		• Działanie 2.1	Poprawa dostępności infrastruktury opiekuńczej, pielęgnacyjnej i medycznej	• Działanie 5.1	Rozwijanie turystyki jako generatora rozwoju regionalnej gospodarki	• Działanie 8.1	Rozwijanie odnawialnych źródeł energii	Priorytet 11.	Poprawa spójności przestrzennej i społecznej LGOF
		• Działanie 2.2	Zwiększenie dostępności do usług społecznych	• Działanie 5.2	Rozwój międzysektorowej współpracy na rzecz innowacyjności gospodarki LGOF	• Działanie 8.2	Wzmacnianie efektywności energetycznej	• Działanie 11.1	Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych
		• Działanie 2.3	Rozwijanie systemu opieki żłobkowej						
		Priorytet 3.	Budowanie oferty spędzania czasu po pracy dla mieszkańców	• Działanie 5.3	Rozwijanie przedsiębiorczości i aktywizacja bezrobotnych	• Działanie 9.1	Zachowanie walorów przyrodniczych	• Działanie 11.2	Podjęcie działań na rzecz integracji procesu planowania przestrzennego w ramach LGOF
				• Działanie 5.4	Wsparcie Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) na rzecz wdrażania Dolnośląskiej Strategii Innowacji				
		• Działanie 3.1	Rozwijanie oferty sfery kultury również na bazie dziedzictwa	Priorytet 6.	Zintegrowana promocja LGOF	• Działanie 9.2	Udostępnianie terenów atrakcyjnych przyrodniczo		
		• Działanie 3.2	Rozwijanie oferty rekreacyjno-wypoczynkowej	• Działanie 6.1	Promocja gospodarcza LGOF		Ochrona bioróżnorodności		
		• Działanie 3.3	Rozwój infrastruktury (w tym obiektów) aktywizacji i integracji społecznej	• Działanie 6.2	Promocja walorów turystycznych obszaru				

Poniżej zaprezentowano cele rozwojowe realizowane w ramach ZIT będące trzonem logiki interwencji, w podziale na obszary tematyczne podstawowe oraz obszar horyzontalny. Zakres tematyczny każdego z celów rozwojowych został określony poprzez przyporządkowanie do nich odpowiednich działań (w odniesieniu do których realizowane będą projekty zintegrowane) zidentyfikowanych w zasadniczej części dotyczącej założeń rozwojowych LGOF, które ilustrują pożądane kierunki rozwojowe obszaru. Ponadto zidentyfikowano również cel nadrzędny, który realizowany będzie poprzez wdrażanie projektów zintegrowanych. Omówienie i uszczegółowienie informacji dotyczących logiki interwencji ZIT znajdują się w kolejnym rozdziale.

CEL NADRZĘDNY

Rozwój społeczno-gospodarczy Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego jako czynnik integrujący i podnoszący jakość życia mieszkańców

		Obszary tematyczne podstawowe				Obszar horyzontalny			
		Obszar tematyczny Usługi społeczne		Obszar tematyczny Gospodarka		Obszar tematyczny Środowisko i przestrzeń		Obszar tematyczny Współpraca i rozwój instytucjonalny	
Wymiar interwencji zintegrowanej dla LGOF	Cel rozwojowy 1.	Wysoka jakość usług publicznych		Cel rozwojowy 2.	Budowanie przewag konkurencyjnych lokalnej gospodarki w oparciu o integrację przestrzenno-funkcjonalną		Cel rozwojowy 3.	Zapewnienie atrakcyjnych przestrzeni publicznych wraz z ochroną i poprawą jakości środowiska naturalnego w oparciu o efektywne zarządzanie dostępnymi zasobami przyrodniczymi i kulturowymi	
	Działanie 1.1	Rozwijanie opieki przedszkolnej		Działanie 4.2	Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego		Działanie 7.1	Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na terenie LGOF	
				Działanie 4.4	Poprawa infrastruktury publicznego transportu zbiorowego		Działanie 8.2	Wzmacnianie efektywności energetycznej	
	Działanie 1.3	Podnoszenie jakości kształcenia w placówkach edukacyjnych na poziomie ponadpodstawowym ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa zawodowego		Działanie 5.1	Rozwijanie turystyki jako generatora rozwoju regionalnej gospodarki		Działanie 9.1	Udostępnianie terenów atrakcyjnych przyrodniczo	
	Działanie 1.4	Rozwój infrastruktury edukacyjnej i wsparcie funkcjonowania placówek		Działanie 6.2	Promocja walorów turystycznych obszaru		Działanie 9.2	Ochrona bioróżnorodności	
	Działanie 2.2	Zwiększenie dostępności do usług społecznych					Działanie 11.1	Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	
	Działanie 3.1	Rozwijanie oferty sfery kultury również na bazie dziedzictwa							
	Działanie 3.2	Rozwijanie oferty rekreacyjno-wypoczynkowej							
Działanie 3.3	Rozwój infrastruktury (w tym obiektów) aktywizacji i integracji społecznej								
							Cel rozwojowy 4.	Budowanie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju obszaru funkcjonalnego w oparciu o kompetencje i zdolności instrumentu terytorialnego ZIT	
							Działanie 10.1	Opracowanie i koordynacja dokumentów planistycznych w ramach LGOF	
							Działanie 10.2	Budowa struktur zarządzania LGOF	
							Działanie 10.3	Realizacja działań w ramach ZIT	

CEL NADRZĘDNY I CELE ROZWOJOWE LGOF INWESTYCJI ZINTEGROWANYCH

„Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027” to dokument stanowiący wsparcie dla rozwoju 35 samorządów skupionych w Legnicko-Głogowskim Obszarze Funkcjonalnym. Plany strategiczne i operacyjne zawarte w opracowaniu są ukierunkowane na wzrost integracji LGOF w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym.

Idea integracji terenu LGOF przełoży się na wzmocnienie istniejących i tworzenie nowych powiązań gospodarczych oraz niwelowanie nierówności charakteryzujących poszczególne części obszaru funkcjonalnego. W swoim zamyśle poprzez wielopłaszczyznowe działania integracyjne, Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027, przyczyni się do znaczącej poprawy jakości życia w regionie oraz wzmacniania jego pozycji konkurencyjnej.

Fundamentalne założenia Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 opierają się na wskazaniach zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 jako nadrzędnym dokumencie programującym rozwój regionu. W województwie dolnośląskim rozszerzono zakres realizacji instrumentów zintegrowanego podejścia terytorialnego (ZIT). Wyrazem tej decyzji jest terytorialne ujęcie interwencji w Legnicko-Głogowskim Obszarze Funkcjonalnym, obok wcześniej istniejących ZIT-ów w obszarze funkcjonalnym jeleniogórskim, wałbrzyskim i wrocławskim, a także ZIT-ów nowo powstałych: Południowy i Zachodni oraz innego instrumentu terytorialnego Subregionu Wrocławskiego. Podejście terytorialne wymaga integracji terenu LGOF w oparciu o stolice poszczególnych powiatów skupionych w obszarze funkcjonalnym, ze szczególną rolą Legnicy, Lubina, Głogowa, Polkowic oraz Góry. Działania w ramach mechanizmu ZIT muszą: z jednej strony niwelować dysproporcje rozwojowe, a z drugiej natomiast kształtować i stymulować policentryczny charakter LGOF, szczególnie w wymiarze gospodarczym.

Założenia rozwojowe Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 z jednej strony wynikają z horyzontalnych celów znajdujących się w dokumentach wyższego rzędu, a z drugiej uzupełniają je o konkretne przedsięwzięcia, inwestycje, które mają być zrealizowane w LGOF. Odzwierciedleniem kierunków działań jest również zaprezentowana w poprzednich rozdziałach synteza diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej LGOF opartej o wyniki kompleksowych analiz opartych o dane pochodzące z wewnętrznych statystyk samorządowych oraz źródeł ogólnodostępnych. Ponadto istotnym źródłem wizji rozwoju LGOF są oczekiwania i opinie sformułowane w ramach prac warsztatowych, w których uczestniczyli koordynatorzy reprezentujący poszczególne samorzady.

Kompleksowa diagnoza obszaru wsparcia poprzez wskazanie potencjałów i problemów umożliwia zaprojektowanie skoordynowanej interwencji publicznej w LGOF.

Uzyskane informacje wskazują wprost na wyzwania, jakie stoją przed współpracującymi samorządami, w szczególności w obszarze wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego, integracji przestrzennej, koordynacji rozwoju transportu publicznego oraz katalogu działań prośrodowiskowych związanych z niskoemisyjnością i ochroną środowiska naturalnego.

W związku z powyższymi ustaleniami nadrzędnym celem (misją) realizowaną w ramach Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 jest:

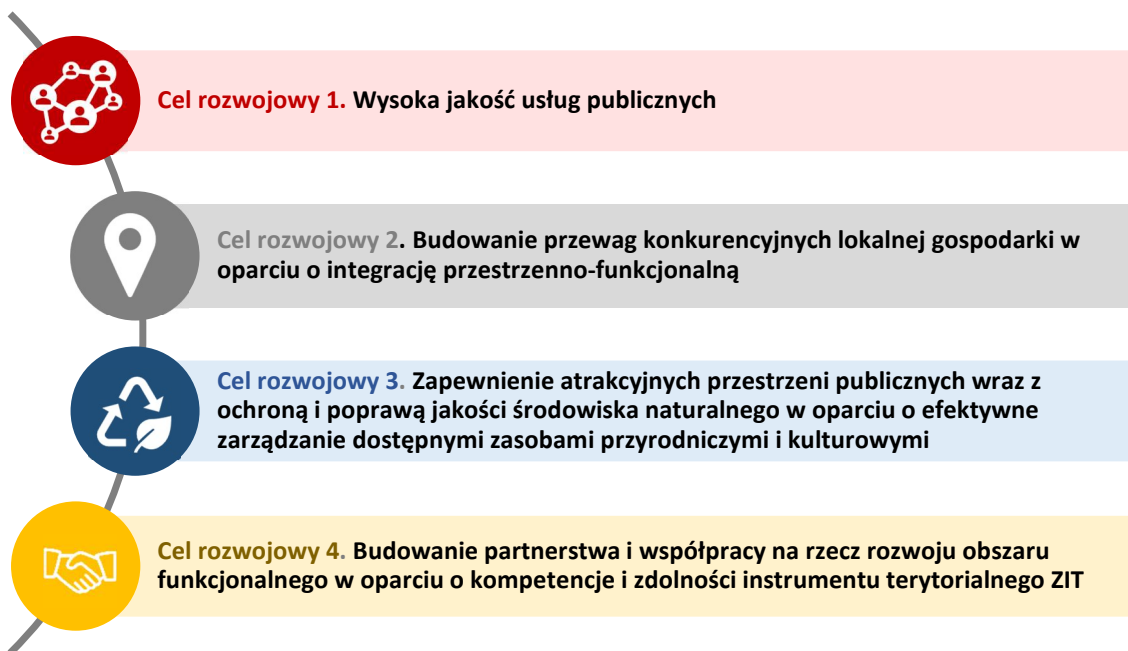
*Rozwój społeczno-gospodarczy
Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego
jako czynnik integrujący i podnoszący jakość życia mieszkańców*

Wskazany cel nadrzędny (misja) przyczynia się do osiągnięcia założonej wizji LGOF, która ma charakter operacyjny i bazuje na koncepcji zaprojektowanej współpracy między samorządowej (osiągniętej dzięki efektywnemu wykorzystaniu mechanizmu ZIT i pogłębieniu mechanizmów kooperacyjnych). W związku z powyższym przedstawiona wizja jest związana z osiągnięciem pożądanej zmiany, która jest realna i głęboko osadzona w aktualnym kontekście rozwojowym i co szczególnie istotne, w horyzoncie czasowym roku określonym rokiem 2027. Wizja LGOF brzmi następująco:

Legnicko-Głogowski Obszar Funkcjonalny w 2027 roku rozwija się w oparciu o policentryczny model rozwojowy, a przeprowadzona interwencja ograniczyła nierówności rozwojowe i wzmocniła powiązania społeczno-gospodarcze pomiędzy poszczególnymi samorządami.

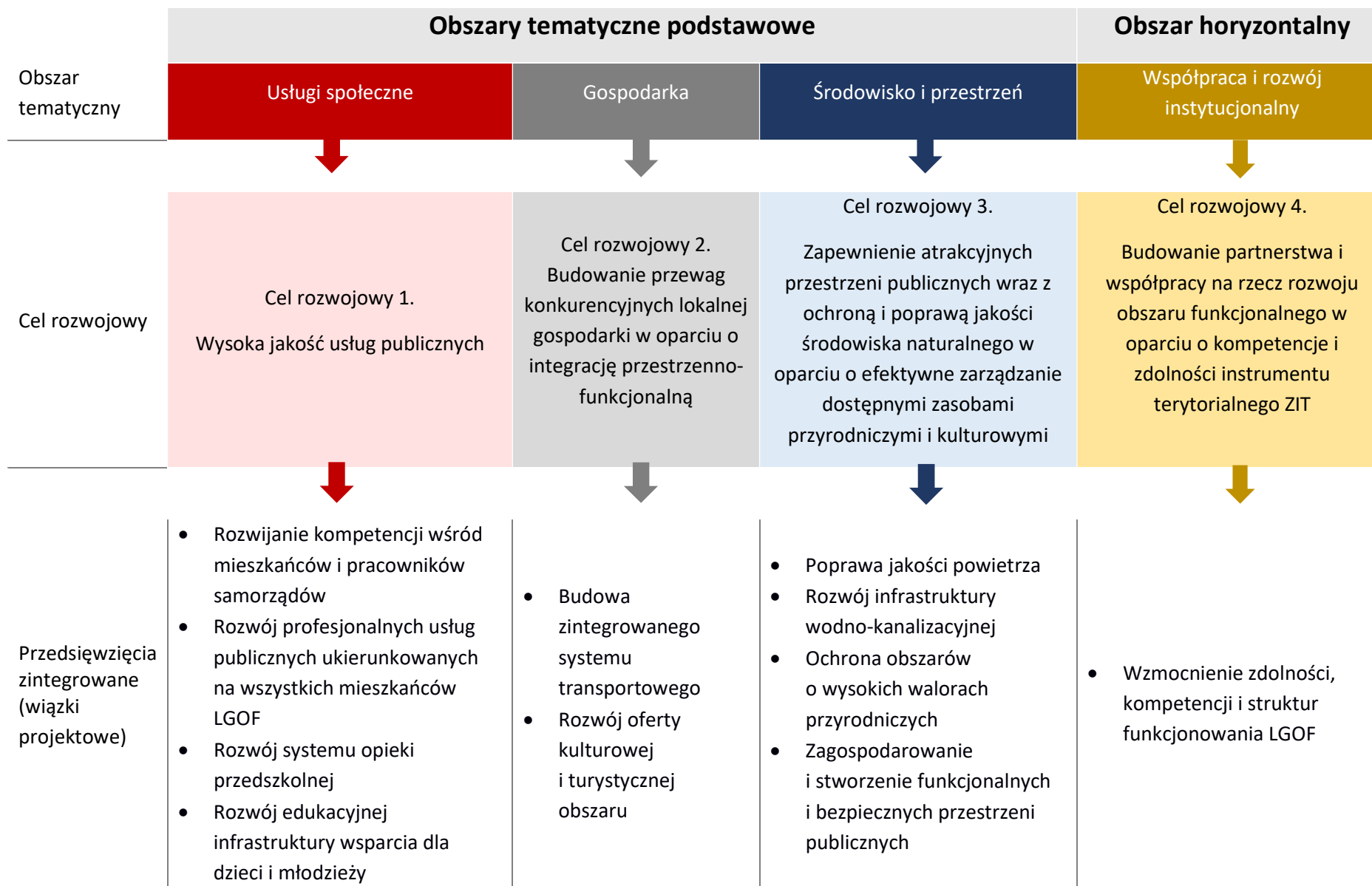
Cel nadrzędny oraz wizja będą realizowane poprzez cztery cele rozwojowe, osadzone w odrębnych wymiarach: społecznym, gospodarczym i przestrzenno-środowiskowym, przy czym pierwszy wymiar obejmował będzie, zarówno usługi społeczne, jak i interwencję infrastrukturalną, podczas gdy dwa kolejne skoncentrowane będą na interwencji infrastrukturalnej, aczkolwiek nie pozbawionej zaangażowania społecznego. Interwencja w każdym z wyżej wymienionych obszarów spajana i skoordynowana będzie w horyzontalnym wymiarze instytucjonalnym poprzez wdrażanie instrumentu terytorialnego ZIT, rozwijanie jego potencjału, zdolności kompetencyjnych, planistycznych, organizacyjnych oraz formalno-prawnych.

Przyjęta formuła interwencji została ukierunkowana na wykorzystanie potencjałów i zasobów terenu LGOF oraz poszczególnych samorządów w oparciu o zintegrowany charakter projektów skupiających się przede wszystkim na aspekcie terytorialnym.

Struktura interwencji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 opiera się na trzech podstawowych obszarach tematycznych oraz wyznaczonych w ich ramach celach rozwojowych i działaniach. Interwencję tę wspiera horyzontalny obszar tematyczny dotyczący współpracy i rozwoju instytucjonalnego instrumentu ZIT LGOF. Rozwój społeczno-gospodarczy LGOF jest możliwy poprzez kompleksowe spojrzenie na analizowany obszar, zarówno w perspektywie regionalnych dokumentów planistycznych (przede wszystkim w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 oraz Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021-2027), jak również wniosków płynących z diagnozy obszaru. Przyjęty w Strategii sposób niwelowania problemów LGOF został oparty na wskazaniu do realizacji konkretnych projektów zintegrowanych. W dalszej części rozdziału zostanie szczegółowo zaprezentowany schemat interwencji w ramach projektów zintegrowanych.

W pierwszej kolejności zdefiniowano trzy spójne obszary interwencji. Następnie sporządzono systematykę celów rozwojowych i projektów, które korespondują zarówno z regionalnymi dokumentami strategicznymi, jak również odpowiadają na zidentyfikowane potrzeby inwestycyjne gmin i powiatów- członków LGOF.

WYMIAR TERYTORIALNY WSPARCIA

Zarząd Województwa Dolnośląskiego w dniu 12 marca 2020 r. podjął decyzję w sprawie propozycji delimitacji podejścia terytorialnego realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2021-2027. Następnie Uchwałą nr 6140/VI/22 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 14.11.2022 r. przyjęto projekt propozycji wyznaczenia miejskich obszarów funkcjonalnych celem realizacji podejścia terytorialnego w ramach projektu programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027. Zgodnie z uchwałą nr 6542/VI/23 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 lutego 2023 r.¹ zmieniono zasięg obszaru Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego, poszerzając go o powiat głogowski. Uchwałą nr 6945/VI/23 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 22 maja 2023 r.² przyjęto ostateczny kształt miejskich obszarów funkcjonalnych wskazanych do realizacji podejścia terytorialnego w ramach instrumentów terytorialnych (ZIT i IIT).

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) to instrument terytorialny realizowany na podstawie strategii terytorialnych, zgodnie z art. 28-30 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu wsparcia finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.

Realizacja instrumentu ZIT zgodnie z Programem Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 oraz podział środków w ramach EFRR (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego), EFS+ (Europejski Fundusz Społeczny Plus) przedstawia się następująco:

Lp.	Priorytet	Działanie	Cel szczegółowy	Alokacja /eur/
1.	2. Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku	FEDS.02.08 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych - ZIT	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR)	3 355 442,00
2.	2. Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku	FEDS.02.06 Gospodarka ściekowa - ZIT	RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR)	19 015 750,00

¹ Uchwałą nr 6542/VI/23 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 lutego 2023 r. w sprawie zmiany uchwały nr 6140/VI/22 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 14 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia projektu propozycji wyznaczenia miejskich obszarów funkcjonalnych celem realizacji podejścia terytorialnego w ramach projektu programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027

² Uchwałą nr 6945/VI/23 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 22 maja 2023 r. w sprawie przyjęcia wyznaczonych obszarów celem realizacji podejścia terytorialnego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027

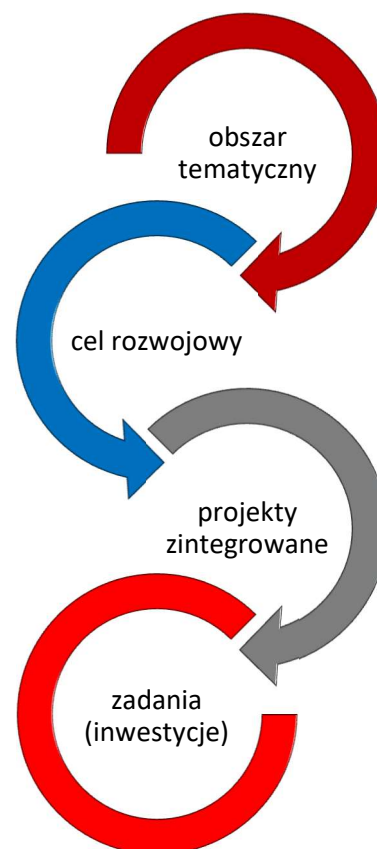
Prognoza oddziaływania na środowisko dla **Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027**

Lp.	Priorytet	Działanie	Cel szczegółowy	Alokacja /eur/
3.	2. Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku	FEDS.02.10 Ochrona przyrody i klimatu - ZIT	RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR)	3 843 531,00
4.	3. Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska	FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR)	12 508 535,00
5.	6. Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska	FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT	RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)	19 161 169,00
6.	7. Fundusze Europejskie na rzecz rynku pracy i włączenia społecznego na Dolnym Śląsku	FEDS.07.10 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych - ZIT	ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+)	1 000 000,00
7.	8. Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku	FEDS.08.03 Dostęp do edukacji - ZIT	ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+)	1 537 000,00
				3 063 000,00
8.	11. Pomoc Techniczna EFS+	FEDS.11.01 Pomoc Techniczna EFS+	n/d	428 714,00

W perspektywie 2021-2027 instrument ZIT może być delimitowany wyłącznie na Miejskich Obszarach Funkcjonalnych (MOF) określonych w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030. Decyzja Zarządu Województwa Dolnośląskiego dotycząca realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych wskazuje delimitację konkretnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, w tym LGOF - Legnicko-Głogowski Obszar Funkcjonalny.

Przedmiotowy Legnicko-Głogowski Obszar Funkcjonalny jest jednym z rodzajów (podtypów) miejskiego obszaru funkcjonalnego. Miejski obszar funkcjonalny to układ osadniczy charakteryzujący się ciągłością przestrzenną. Składa się z odrębnych administracyjnie jednostek (gmin miejskich, wiejskich lub miejsko-wiejskich) i cechuje się zwartym obszarem miejskim przede wszystkim Legnicy, Głogowa, Lubina i Polkowic oraz powiązaną z nimi funkcjonalnie strefą zurbanizowaną, popartą siecią rzeczywistych powiązań gospodarczych, społecznych oraz przyrodniczych.

Rdzeń opracowania stanowią konkretne projekty zgłaszane i opracowywane przez samorządy skupione w LGOF. Prowadzone prace przygotowawcze doprowadziły do wypracowania obszarów tematycznych, o szczególnym znaczeniu dla LGOF, które operacjonalizują powiązane z nimi cele rozwojowe. Kolejny poziom stanowią projekty zintegrowane, kwalifikujące się do mechanizmu ZIT. Inwestycje³ (zadania/projekty) skupione w poszczególnych projektach zintegrowanych, cechują się zintegrowanym charakterem, co oznacza, że realizacja pełnego zakresu przewidzianych działań będzie miała znaczący wpływ na niwelowanie deficytów rozwojowych, a zasięg ich oddziaływania obejmuje cały LGOF lub jego część (co najmniej 2 gminy). Zestawienie projektów zgłoszonych przez samorządy zostało przedstawione według pobocznego schematu.

W celu nadania przejrzystości powyższemu schematowi należy wyjaśnić, że przedsięwzięcie zintegrowane to zespół zadań, projektów zintegrowanych powiązanych ze sobą tematycznie i lokalizacyjnie (wiązka projektów), skupiających się na jednym obszarze interwencji, o charakterze

³ Przez inwestycje rozumie się zadania zarówno o charakterze inwestycyjnym jak i nieinwestycyjnym – społecznym

ponadlokalnym, obejmujący zwarty obszar skupiony wokół głównego ośrodka administracyjno-gospodarczego, którego realizacja przynosi szerszy efekt.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, projekt zintegrowany powinien spełniać przynajmniej jeden z dwóch warunków:

- jest projektem partnerskim w rozumieniu art. 39 ustawy wdrożeniowej,
- deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu, np. wspólne wykorzystanie stworzonej w jego ramach infrastruktury w przypadku projektów „twardych”, lub objęcie wsparciem w przypadku projektów „miękkich”, mieszkańców co najmniej 2 gmin OF, co powinno znaleźć swoje uzasadnienie zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej strategii.

Ponadto zgodnie z zapisami porozumienia terytorialnego⁴ zawartego pomiędzy Liderem ZIT LGOF a Zarządem Województwa Dolnośląskiego, oprócz wskazanej wcześniej definicji projektu zintegrowanego, przez który rozumie się projekt strategiczny, jako definicję projektu zintegrowanego podaje się: Projekt strategiczny wpisuje się w wiązkę projektów. Przez wiązkę projektów rozumiana jest grupa projektów powiązanych ze sobą merytorycznie lub funkcjonalnie w sposób na tyle bezpośredni i istotny, że ich planowanie, wdrażanie lub późniejsza eksploatacja wymaga skoordynowania. Wiązka to grupa projektów, które spełniają co najmniej jeden z trzech warunków:

- 1) Na etapie przygotowania muszą być opracowywane równolegle i w sposób skoordynowany, z uwzględnieniem merytorycznej spójności między nimi lub synchroniczności późniejszego wdrażania,
- 2) Na etapie realizacji wymagają wdrażania skoordynowanego z uwagi na ścisłe powiązanie merytoryczne lub funkcjonalne,
- 3) Na etapie eksploatacji wymagają skoordynowanego zarządzania. Projekty w ramach danej wiązki powinny więc wykazywać wzajemną komplementarność i synergię. Projekt strategiczny wpisujący się w wiązkę projektów, spełniającą jeden z wyżej wskazanych 3 warunków, również rozumiany jest jako projekt zintegrowany.

Zgodnie z rekomendacjami⁵ projekty wynikające ze strategii powinny w szczególności realizować jeden lub kilka z następujących celów:

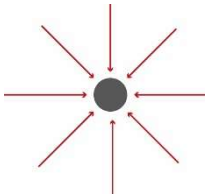
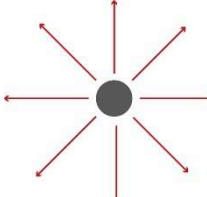
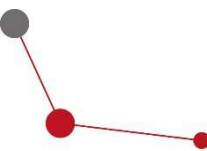
- a. wspierać rozwój gospodarczy,

⁴ Porozumienie terytorialne w sprawie określenia zasad realizacji projektów strategicznych w ramach instrumentu terytorialnego Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego

⁵ Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027

- b. dążyć do neutralności klimatycznej,
- c. wpływać na zwiększenie dostępności do usług publicznych,
- d. realnie przekładać się na poprawę jakości życia mieszkańców,
- e. opierać się na inteligentnym zarządzaniu.

Wszystkie zamierzenia inwestycyjne i nieinwestycyjne, wybrane do realizacji wspólnie przez samorządy tworzące LGOF mają charakter ściśle zintegrowany. W tym kontekście do realizacji wskazywano jedynie te, które spełniają kryteria projektu zintegrowanego samodzielnie lub jako część składowa przedsięwzięcia zintegrowanego (wiązki projektów). W celu wykazania i uporządkowania zintegrowanego podejścia do podejmowanej interwencji samorządów LGOF wytypowano trzy rodzaje projektów zintegrowanych. Typologia ta pozwoli na zobrazowanie zintegrowanego podejścia do problemów LGOF poprzez realizację projektów, które mają strategiczne i kluczowe znaczenie dla wszystkich uczestników obszaru funkcjonalnego.

	<p>TYP 1 Projekty punktowe skumulowane.</p> <p>Zlokalizowane w jednym wybranym miejscu, z przewidzianym oddziaływaniem na cały LGOF i wszystkich jego mieszkańców, ewentualnie na węższy zakres terytorialny, lecz skupiający więcej niż jedną gminę. Typ projektu obejmuje też działania miękkie, uzupełniające (np. system edukacji), w których grupą docelową są mieszkańcy całego LGOF lub jego istotnej części.</p>
	<p>TYP 2 Projekty punktowe rozproszone.</p> <p>Zakłada realizację kilku przedsięwzięć o podobnym zakresie w miejscach szczególnie dotkniętych brakami inwestycyjnymi i wspólnymi problemami rozwojowymi. Przyjętym warunkiem charakteru „zintegrowanego” jest wykazanie efektu dla wszystkich mieszkańców obszaru lub jego istotnej części, dla których można wskazać wspólny wskaźnik produktu i rezultatu.</p>
	<p>TYP 3 Projekty liniowe.</p> <p>Inwestycje liniowe przebiegające przez obszar więcej niż jednej gminy, wpływające w sposób ewidentny na cały obszar LGOF lub jego znaczącą część (np. infrastruktura komunikacyjna, trasy rowerowe, w tym ścieżki/drogi rowerowe, kanalizacja sanitarna). Warunkiem koniecznym dla realizacji tego typu projektu jest jego ponadgminny charakter (w znaczeniu terytorialnym i społecznym).</p>

<p>Typ 1 - Przedsięwzięcia zintegrowane skupiające projekty punktowe skumulowane</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • 	<p>Rozwijanie kompetencji wśród mieszkańców i pracowników samorządów</p>
<ul style="list-style-type: none"> • 	<p>Rozwój systemu opieki przedszkolnej</p>
<ul style="list-style-type: none"> • 	<p>Rozwój infrastruktury wsparcia dla dzieci i młodzieży</p>
<p>Typ 2 - Przedsięwzięcia zintegrowane skupiające projekty punktowe rozproszone</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • 	<p>Rozwój profesjonalnych usług publicznych ukierunkowanych na wszystkich mieszkańców LGOF</p>

•	Poprawa jakości powietrza
•	Rozwój oferty kulturowej i turystycznej obszaru
•	Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
•	Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych
•	Zagospodarowanie i stworzenie funkcjonalnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych
Typ 3 - Przedsięwzięcia zintegrowane skupiające projekty liniowe	
•	Budowa zintegrowanego systemu transportowego

Zgodnie z przedstawionym w niniejszym dokumencie zakresem interwencji oraz założeniami rozwojowymi w ramach Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 do realizacji przewidziano przedsięwzięcia zintegrowane (wiązki projektów), które przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Przedsięwzięcia zintegrowane w ramach Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027

Przedsięwzięcia zintegrowane w ramach Strategii ZIT	Oznaczenie przedsięwzięcia zintegrowanego
Rozwijanie kompetencji wśród mieszkańców i pracowników samorządów	PZ 1.1
Rozwój profesjonalnych usług publicznych ukierunkowanych na wszystkich mieszkańców LGOF	PZ 1.2
Rozwój systemu opieki przedszkolnej	PZ 1.3
Rozwój edukacyjnej infrastruktury wsparcia dla dzieci i młodzieży	PZ 1.4
Budowa zintegrowanego systemu transportowego	PZ 2.1
Rozwój oferty kulturowej i turystycznej obszaru	PZ 2.2
Poprawa jakości powietrza	PZ 3.1
Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych	PZ 3.2
Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	PZ 3.3
Zagospodarowanie i stworzenie funkcjonalnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych	PZ 3.4
Wzmocnienie zdolności, kompetencji i struktur funkcjonowania LGOF	PZ 4.1

Źródło: opracowanie własne.

W oparciu o siatkę wyznaczonych przedsięwzięć zintegrowanych samorządy tworzące LGOF będą mogły wykazywać zgodność swoich działań z przedmiotowym opracowaniem również w sytuacji, gdy konkretne przedsięwzięcia nie zostały bezpośrednio zidentyfikowane w dokumencie.

ZAŁOŻENIA INWESTYCJI ZINTEGROWANYCH W LGOF

Istota poniżej przedstawionych przedsięwzięć zintegrowanych została wyartykułowana we wstępie do rozdziału II, gdzie odnoszono się do logiki zaprezentowanej interwencji. Warto dodać, że jedenaście opisanych przedsięwzięć zintegrowanych to ta część interwencji, która w największym stopniu wpływa na stopień integracji LGOF jako organizmu gospodarczego zamieszkiwanego przez blisko 450 tysięcy mieszkańców.

W ramach rozwinięcia rozdziału zbudowano przekrojowe uzasadnienie realizacji dla projektów zintegrowanych skupionych w ramach przedsięwzięć zintegrowanych (wiązki projektów), wskazując przyczyny i istniejące problemy będące przesłanką do ich wdrażania, jak również planowane efekty ich realizacji i cele.

Obszar 1. Usługi społeczne

PZ 1.1 Rozwijanie kompetencji wśród mieszkańców i pracowników samorządów

Istniejące problemy, przyczyny realizacji projektu zintegrowanego (opis sytuacji problemowej)

Relatywnie można ocenić, że rynek pracy w ZIT LGOF jest atrakcyjny. W niektórych obszarach zarobki przewyższają średnią krajową. Również bezrobocie było niskie i z roku na rok sytuacja ulegała poprawie. Należy jednak brać pod uwagę pogorszenie się tej sytuacji w wyniku spowolnienia gospodarki z powodu stanu epidemiologicznego wywołanego przez pandemię wirusa COVID-19. Na obszarze LGOF prężnie działa Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna oraz planowane są nowe strefy aktywności gospodarczej m.in. w gminie Kotła, gminie Głogów, Gminie Miejskiej Lubin oraz w Legnicy. Potencjalni inwestorzy rozważając LGOF jako miejsce lokalizacji swoich zakładów, bądź podejmując decyzje o reinwestycjach będą oczekiwali wykwalifikowanej kadry. Stąd też konieczne jest dalsze wzmacnianie procesów edukacyjnych, w szczególności szkolnictwa zawodowego i ich dopasowanie do potrzeb rynku i dynamicznych zmian na nim zachodzących. Uczniowie opuszczający szkoły nie są odpowiednio przygotowani do wejścia na rynek pracy. Brakuje warsztatów, kół zainteresowań oraz zajęć, dzięki którym najmłodszy mieszkańcy mogliby poszerzać wiedzę, rozwijać się oraz integrować z rówieśnikami. Istotne jest również zwiększenie szans na rynku pracy poprzez realizację staży oraz kursów zawodowych dla uczniów. Dopuszczenie placówek edukacyjnych w najnowocześniejsze sprzęty jest niedostateczne, przez co możliwości rozwoju i dostępu do najnowszych technologii są utrudnione, a metody kształcenia nie są innowacyjne. Wśród słabych stron LGOF wykazano niską wartość współczynnika skolaryzacji oraz nierównomierny poziom zabezpieczenia potrzeb edukacyjnych i opiekuńczych.

Cel projektu zintegrowanego. Cel ogólny/cele szczegółowe

Celem jest wzmacnianie poziomu kapitału ludzkiego, podnoszenie kluczowych kompetencji i umiejętności wśród mieszkańców LGOF. Realizowane przedsięwzięcia mają również na celu integrację i rozwój młodzieży. Realizowane w ramach projektu zintegrowanego przedsięwzięcia będą sprzyjać podnoszeniu jakości kształcenia uczniów poprzez zwrócenie uwagi na ich dysfunkcje, ale także predyspozycje i posiadane umiejętności. Kluczowe jest doposażenie bazy dydaktycznej i pracowni szkół w odpowiednie pomoce dydaktyczne. Istotnym z punktu widzenia wzmacniania regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego jest uwzględnienie we wskazanych procesach uczniów z dysfunkcjami oraz z niepełnosprawnościami poprzez dostosowanie oferty do ich możliwości. Z perspektywy rynku pracy należy zwrócić uwagę na potrzeby przedsiębiorców w określonych branżach, jak również na prognozy zapotrzebowania na pracowników, w szczególności zawody deficytowe i dopasowanie działań do wymagań lokalnego rynku. Obecnie obserwujemy niedobór pracowników w kilku kluczowych sektorach. Podany kontekst jest jeszcze ważniejszy w porównaniu z inteligentnymi specjalizacjami województwa dolnośląskiego. Istnieje potrzeba edukacji w

kluczowych obszarach. Należy dołożyć wszelkich starań, aby szkolić przyszłe kadry z myślą o głównych gałęziach przemysłu woj. dolnośląskiego i w samym LGOF. Stąd też konieczne jest organizowanie procesów dydaktycznych w formach praktycznych, organizowanie staży i praktyk, a także kursów nadających uprawnienia zawodowe i kwalifikacje. Konieczne jest tworzenie klas patronackich, zapewnienie aktywnego udziału pracodawców w procesie edukacyjnym, doradztwo edukacyjno-zawodowe. Nie można zapomnieć o doskonaleniu kadr pedagogicznych i zarządzających. Ważną rolę odegrają programy pomocy stypendialnej jako czynnik motywacyjny.

Uzasadnienie projektu zintegrowanego

Wdrażane projekty mają na celu budowanie silnego kapitału ludzkiego, który w przyszłości będzie mógł być siłą napędową dla rynku pracy w LGOF. Istotnym jest wychodzenie naprzeciw oczekiwaniom oraz stworzenie oferty, która będzie rozwijać przede wszystkim umiejętności praktyczne. Obecna oferta dedykowana dla uczniów powinna być rozszerzana, a budynki i instytucje wyposażone w najnowocześniejsze sprzęty, mające na celu wsparcie i wyrównanie szans edukacyjnych uczniów w LGOF. Interwencje w tej sferze przyczynią się do dostosowania oferty kształcenia zawodowego do rynku pracy w LGOF. Projekt oddziałuje na cały obszar LGOF lub jego istotną część, zapewniając uczniom z tego terenu dostęp do edukacji w szkołach zawodowych i technicznych. Jego celem jest także integracja różnych grup, w szczególności uczniów, nauczycieli, przedsiębiorców, ale również samorządy. Realizacja projektu zintegrowanego pozwoli na zwiększenie kompetencji zawodowych, ale i społecznych wszystkich uczestników.

Projekt zintegrowany, jest skierowany na rozwój kapitału ludzkiego, z naciskiem na podnoszenie kluczowych kompetencji i umiejętności mieszkańców LGOF. Jest to projekt, który koncentruje się na edukacji, szkoleniach i rozwoju umiejętności.

Projekt zintegrowany odpowiada na następujące wyzwania:

- **Nierówności w dostępie do edukacji.** W obszarze LGOF istnieją różnice w dostępie do wysokiej jakości edukacji i szkoleń. Młodzież, szczególnie osoby z dysfunkcjami i niepełnosprawnościami, mogą napotykać na szczególne przeszkody w dostępie do oferty edukacyjnej.
- **Brak kwalifikacji.** Istnieje niedobór pracowników w kluczowych sektorach gospodarki, co wynika z braku odpowiednich kwalifikacji wśród mieszkańców LGOF. Powiatowe Urzędy Pracy dokumentują ten niedobór.
- **Potrzeba integracji z przedsiębiorstwami.** Przedsiębiorstwa w regionie mają trudności ze znalezieniem pracowników z odpowiednimi umiejętnościami i doświadczeniem, co wskazuje na potrzebę lepszej integracji pomiędzy edukacją a sektorem prywatnym.
- **Podniesienie jakości edukacji.** Poprzez indywidualne podejście do uczniów i ulepszenie infrastruktury edukacyjnej, projekt ma na celu podniesienie jakości edukacji w całym obszarze funkcjonalnym.
- **Rozwój umiejętności praktycznych.** Projekt będzie promował rozwój umiejętności praktycznych poprzez organizację praktyk i staży, a także szkoleń, które nadają uprawnienia zawodowe i kwalifikacje.
- **Integracja z przedsiębiorstwami.** Przez aktywne zaangażowanie przedsiębiorstw w proces edukacyjny, projekt ma na celu lepsze przygotowanie uczniów do wstąpienia na rynek pracy.

Projekt zintegrowany będzie miał wspólny efekt dla mieszkańców całego LGOF, ponieważ koncentruje się na podnoszeniu umiejętności i kompetencji mieszkańców z całego LGOF lub jego istotnej części, a nie tylko tych z określonej gminy. Projekt zapewnia wsparcie dla szerokiej gamy osób, niezależnie od ich miejsca zamieszkania, wieku czy statusu zawodowego.

Efekty projektu zintegrowanego

Efektom realizacji projektów będzie doksztalcenie społeczeństwa, podnoszenie kompetencji, przede wszystkim wśród uczniów szkół zlokalizowanych w LGOF. Nacisk kładziony będzie w szczególności na

kształtowanie kluczowych kompetencji i kwalifikacji zawodowych, istotnych z punktu widzenia sytuacji panującej obecnie na rynku pracy. Przedsięwzięcia będą dotyczyć także robotyki, nauki języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych i ICT oraz kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej oraz stażów, kursów i doposażenia pracowni zawodowych. Istotnym będzie również wzmacnianie postaw proekologicznych, prozdrowotnych i aktywizacja w zakresie kultury fizycznej, która przygotuje uczniów do świadomego uczestnictwa w codziennym życiu. Zmianie ulegnie również jakość kształcenia, dzięki projektom kierowanym do kadry pedagogicznej, które będą miały na celu naukę najnowocześniejszych technologii i programów multimedialnych w nauczaniu zdalnym i stacjonarnym. Elementem motywującym do podejmowania nauki w szkołach zawodowych i technicznych będzie też wdrażanie systemów stypendialnych.

Proponowane wskaźniki pomiaru efektywności projektu zintegrowanego

1. Wskaźnik produktu:

- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego
- Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego
- Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich
- Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem
- Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem
- Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem

2. Wskaźnik rezultatu:

- Liczba osób, które nabyły kompetencje zawodowe lub kluczowe po opuszczeniu programu
- Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu
- Liczba przedstawicieli kadr edukacji włączającej, którzy podnieśli kompetencje
- Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu
- Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu
- Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w postaci staży uczniowskich, uczestniczących w kształceniu lub pracujących 6 miesięcy od ukończenia nauki

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Cel strategiczny 1 Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu

- Cel operacyjny 1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki
- Cel operacyjny 1.3 Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu

Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego

- Cel operacyjny 3.1 Kształtowanie postaw obywatelskich
- Cel operacyjny 3.3 Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy
- Cel operacyjny 3.4 Poprawa efektywności kształcenia
- Cel operacyjny 3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prospoportowych i proekologicznych

Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Cel 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy

Kierunek 1.4. Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami

Projekty zintegrowane podstawowe wybierane w procedurze niekonkurencyjnej:

Lp.	Wnioskodawca	Tytuł projektu
1	Powiat Polkowicki	Rozwój szkolnictwa zawodowego w Powiecie Polkowickim

3	Powiat Górowski	Dodatkowe umiejętności zawodowe uczniów i nauczycieli szansą absolwentów na lepszą przyszłość na rynku pracy.
4	Powiat Legnicki	Nowy światy – nowoczesna wiedza
5	Gmina Legnica	Wiedza i umiejętności gwarancją sukcesu na rynku pracy
6	Powiat Lubiński	Wsparcie kształcenia zawodowego gwarancją lepszej przyszłości uczniów i nauczycieli

PZ 1.2 Rozwój profesjonalnych usług publicznych ukierunkowanych na wszystkich mieszkańców LGOF

Istniejące problemy, przyczyny realizacji projektu zintegrowanego (opis sytuacji problemowej)

Do głównych wyzwań stojących przed sektorem społecznym należy rozwój placówek społecznych integrujących mieszkańców oraz zwiększenie oferty usług społecznych które m.in. wspierają dostęp do opieki skoncentrowanej na osobie oraz zapewniają ochronę socjalną. Interwencje powinny uwzględniać adaptacje dla osób ze specjalnymi potrzebami, niepełnosprawnościami i zagrożonych wykluczeniem społecznym. W obszarze aktywizacji o integracji społecznej wymagana jest współpraca na wielu płaszczyznach, w szczególności poprzez szeroko rozumiane interwencje związane z udostępnianiem obiektów dla wielu grup społecznych, w tym defaworyzowanych zagrożonych wykluczeniem ze względu na wiek lub niepełnosprawność.

W wymiarze infrastrukturalnym barierą LGOF wskazywaną przez beneficjentów jest zanik więzi społecznych, mała asymilacja nowych mieszkańców i marginalizacja. Istotnym problemem społecznym, który również obserwowany jest na terenie LGOF, to rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym oraz brak miejsc przystosowanych do tej grupy wiekowej. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem wzrósł z 12,7% w 2012 r. do 20% w 2021 r. W LGOF brakuje infrastruktury aktywizacji i integracji społecznej. Powstanie tego typu miejsc i przestrzeni przewidzianych dla aktywności fizycznej oraz do organizacji spotkań, warsztatów, wspólnych działań, edukacji kulturalnej i artystycznej, służących odpoczynkowi czy też przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, pozwoli na budowanie więzi między mieszkańcami oraz wzrost jakości oferowanych usług społecznych, także we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Rozwój infrastruktury aktywizacji i integracji społecznej wpłynie na poprawę kondycji psychofizycznej mieszkańców. Brak tego typu obiektów wpływa negatywnie na kapitał społeczny, a wskazane problemy ograniczają poziom zintegrowania obszaru funkcjonalnego, w szczególności pogłębiając różnice rozwojowe między ośrodkami miejskimi a wiejskimi.

W wymiarze usługowym warto postawić na rozwój usług asystenckich i opiekuńczych, usług dostarczanych przez Centra Usług Społecznych a także wzmacnianie kompetencji kadr instytucji pomocy i integracji społecznej. Warto przy tym wspierać zarówno publiczne, jak i niepubliczne formy wsparcia.

Cel projektu zintegrowanego. Cel ogólny/cele szczegółowe

Celem głównym jest rozwój usług publicznych, które będą dostosowane do różnych grup interesariuszy, w różnym wieku i różnym stopniu sprawności. Realizowane przedsięwzięcia w tym zakresie, będą impulsem do aktywności społecznej oraz związanych z tym inicjatyw lokalnych. Celem jest również zwiększenie integracji społecznej oraz przestrzennej całego obszaru funkcjonalnego, poprzez powstanie nowych obiektów oraz odnowę i zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznych. Rozszerzenie oferty i dostępności usług publicznych, zarówno poprzez budowę i przebudowę, czy adaptację infrastruktury aktywizacji i integracji społecznej (w tym obiektów), jak również wzbogacanie oferty wsparcia, będzie pozytywnie oddziaływać na rozwój regionu oraz jakość życia mieszkańców, w tym grup defaworyzowanych i zagrożonych wykluczeniem

Uzasadnienie projektu zintegrowanego

Brak miejsc w których mieszkańcy mogą spotykać się i integrować, stanowi może zagrożenie i przyczynia się do problemu wykluczenia społecznego, w dużej mierze, wśród osób starszych czy osób z niepełnosprawnościami. Z uwagi na starzenie się społeczności, istotnym jest również podejmowanie działań i budowa obiektów, które pozwolą na zadbanie o kondycję psychofizyczną

mieszkańców. Brak tego typu infrastruktury i usług w wielu częściach LGOF uniemożliwia stworzenie w pełni zintegrowanego obszaru funkcjonalnego. Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć i rozwój usług publicznych, przyczyni się do wzrostu integracji wśród mieszkańców LGOF oraz integracji przestrzennej. Powstanie nowych miejsc i obiektów jest niezbędne do aktywizacji społecznej. Przeprowadzane przedsięwzięcia m.in. powstanie Centrów Integracji Społecznej czy Centrów Usług Społecznych, przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, w tym osób, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, finansowej, a także zawodowej. Podejmowane długofalowe działania, wpłyną na postawy oraz funkcjonowanie w społeczeństwie, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem, poprzez ich aktywizację oraz mobilizację do podejmowania działań i integracji. Powstaną miejsca i przestrzenie dla organizacji warsztatów, wspólnych działań, edukacji kulturalnej i artystycznej oraz towarzyszących im wydarzeń oraz aktywności fizycznej, także z wykorzystaniem potencjału współdziałania z organizacjami pozarządowymi. Wpłynie to na poprawę kondycji psychofizycznej mieszkańców LGOF, ich integrację oraz wzrost potencjałów rozwojowych, szczególnie obszarów wiejskich.

W odniesieniu do założeń dotyczących projektów zintegrowanych, przedsięwzięcie spełnia te kryteria na wiele sposobów:

- **Zasięg terytorialny.** Projekt zintegrowany obejmuje obszar wielu gmin w ramach LGOF, a więc ma szeroki zasięg terytorialny. Oznacza to, że usługi i infrastruktura społeczna, które zostaną rozwinięte lub zbudowane w ramach tego projektu, będą dostępne na obszarze co najmniej dwóch gmin LGOF
- **Integracja grup docelowych.** Projekt zakłada działania, które mają na celu integrację różnych grup mieszkańców, w tym osób z niepełnosprawnościami, starszych oraz tych zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania te będą służyć zarówno mieszkańcom, jak i pracownikom samorządów, co oznacza, że mają one zintegrowany charakter pod względem grup docelowych.
- **Interdyscyplinarność działań.** Projekt obejmuje różnorodne działania, które są ukierunkowane na aspekty społeczne i publiczne. Te działania obejmują rozwój usług publicznych, rozbudowę infrastruktury społecznej, promowanie integracji społecznej i aktywizacji mieszkańców, w tym grup defaworyzowanych. Każde z tych działań jest istotne dla poprawy jakości życia mieszkańców LGOF, ale razem tworzą spójny i zintegrowany plan działania.
- **Współpraca międzyinstytucjonalna.** Realizacja projektu będzie wymagała koordynacji i współpracy pomiędzy różnymi instytucjami publicznymi, prywatnymi oraz pozarządowymi na obszarze LGOF. Może to obejmować samorządy lokalne, instytucje edukacyjne, organizacje społeczne, a także prywatne przedsiębiorstwa, które mogą wspierać rozwój infrastruktury społecznej.
- **Trwałość rezultatów.** W ramach projektu zaplanowane są działania, które mają długotrwały wpływ na społeczność LGOF. Obejmują one zarówno tworzenie nowych infrastruktur, jak i rozwijanie usług, które będą kontynuowane po zakończeniu projektu.

Projekt zintegrowany odpowiada na następujące wyzwania:

- **Brak infrastruktury społecznej.** LGOF nie posiada wystarczającej liczby placówek społecznych integrujących mieszkańców, szczególnie tych z niepełnosprawnościami lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Brakuje także miejsc przystosowanych dla osób w wieku poprodukcyjnym, pomimo rosnącej liczby tych osób w populacji.
- **Rozpad więzi społecznych.** Mieszkańcy LGOF zauważają, że więzi społeczne słabną, a integracja nowych mieszkańców jest trudna. Marginalizacja społeczna staje się coraz poważniejszym problemem. Jednakże przez tworzenie nowych obiektów projekt przyczyni się do zwiększenia integracji społecznej i przestrzennej na całym obszarze LGOF.

- **Ubóstwo i wykluczenie społeczne.** Walczenie z ubóstwem i wykluczeniem społecznym to kluczowe wyzwanie dla obszaru pomocy społecznej. Wielu mieszkańców nie ma dostępu do odpowiednich usług społecznych, co prowadzi do pogłębiania ich sytuacji ubóstwa i wykluczenia.
- **Rozwój usług publicznych.** Projekt ma na celu rozwój usług publicznych, które są dostosowane do potrzeb różnych grup mieszkańców, niezależnie od ich wieku czy stanu zdrowia. Rozszerzenie oferty i dostępności usług publicznych, poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej, będzie pozytywnie oddziaływać na rozwój regionu i kondycję psychofizyczną jego mieszkańców.

Projekty przewidziane do realizacji tworzą wiązkę projektową rozumianą jako grupa projektów powiązanych ze sobą merytorycznie lub funkcjonalnie w sposób na tyle bezpośredni i istotny, że ich planowanie, wdrażanie lub późniejsza eksploatacja wymaga skoordynowania. Zaplanowano kilka inwestycji o tym charakterze, rozmieszczonych w różnych częściach LGOF. Dzięki komplementarności ich zakresów rzeczowych oraz realizacji w zbliżonej perspektywie czasowej, spodziewać się należy skumulowanych korzyści dla mieszkańców LGOF, którzy uzyskają dostęp do funkcjonalnej, bezpiecznej i odpowiadającej ich oczekiwaniom infrastruktury, a także usług społecznych świadczonych na ich rzecz. U podstaw realizowanego projektu leży także pogłębianie integracji mieszkańców obszarów wiejskich i miejskich oraz wykorzystanie endogennych potencjałów rozwojowych zarówno tych gospodarczych, jak i tych społecznych, na rzecz budowania kapitału społecznego LGOF

Efekty projektu zintegrowanego

Wdrożenie interwencji przyczyni się do poprawy jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenie LGOF poprzez włączenie ich w życie społeczne i integrację z mieszkańcami obszaru, a tym samym ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i możliwości wystąpienia potencjalnych konfliktów społecznych. Projekt przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców i ich integracji, aktywizacji seniorów oraz podejmowania oddolnych inicjatyw rozwojowych. Uczestnictwo we wspólnych zajęciach, korzystanie z proponowanej oferty, zaspokoi potrzeby mieszkańców oraz pozwoli na integrację społeczności lokalnych.

Proponowane wskaźniki pomiaru efektywności projektu zintegrowanego

1. Wskaźnik produktu:

- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- Całkowita liczba osób objętych wsparciem
- Ludność objęta projektami w ramach zintegrowanych działań na rzecz włączenia społeczno- gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)
- Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem
- Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)
- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego
- Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie

2. Wskaźnik rezultatu:

- Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu
- Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie (osoby)
- Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług
- Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej

<ul style="list-style-type: none"> – Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu – Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem 		
Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030		
<p>Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych • Cel operacyjny 2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych <p>Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 3.1 Kształtowanie postaw obywatelskich • Cel operacyjny 3.2 Wzrost społecznej integracji • Cel operacyjny 3.5 Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnością • Cel operacyjny 3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych <p>W strategii rozwoju województwa dolnośląskiego 2030, rozwój i doskonalenie usług publicznych, zostało wybrane jako jeden z najistotniejszych celów operacyjnych, które powinny realizowane być w Legnicko-Głogowskim Obszarze Funkcjonalnym. W LGOF obserwowany jest problem starzenia populacji, a także wysokie bezrobocie i najwyższy w skali regionu wzrost liczby długotrwale bezrobotnych. Przedsięwzięcia realizowane w ramach „Rozwoju profesjonalnych usług publicznych ukierunkowanych na wszystkich mieszkańców LGOF”, mają na celu integrację społeczną i zawodową ludności, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zmarginalizowanych.</p>		
Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego		
<p>Cel 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek 1.4. Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami 		
Infrastrukturalne projekty zintegrowane podstawowe wybierane w procedurze niekonkurencyjnej:		
Lp.	Wnioskodawca	Tytuł projektu
1	Gmina Miejska Chojnów	Przebudowa budynku na potrzeby utworzenia Centrum Usług Społecznych w Chojnowie
2	Gmina Gaworzyce	Modernizacja budynku zabytkowego w Kłobuczynie w celu utworzenia centrum dla grup defaworyzowanych o szczególnych potrzebach
3	Gmina Radwanice	Adaptacja budynku dawnych zakładów przemysłowych celem utworzenia Centrum Usług Społecznych w miejscowości Radwanice
4	Gmina Krotoszyce	Budowa gminnego centrum integracji społecznej wraz z zagospodarowaniem terenu
Nieinfrastrukturalne projekty zintegrowane wybierane w procedurze konkurencyjnej:		
Zakres/typ projektów	<p>Mając na względzie różne formy świadczenia usług społecznych, zarówno te publiczne, jak i niepubliczne, proponuje się, aby całą alokację środków przewidzianych dla ZIT LGOF w Działaniu FEDS.07.10 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych - ZIT przeznaczyć na wyłonienie projektów realizowanych na obszarze LGOF w procedurze konkurencyjnej. Zakres wsparcia zgodny z typami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7.10.A Rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej, 	

	<ul style="list-style-type: none">• 7.10.B Tworzenie i rozwój CUS• 7.10.C Rozwój mieszkalnictwa• 7.10.D Wsparcie dla kadr instytucji pomocy i integracji społecznej oraz systemu opieki długoterminowej określonych w SZOP FEDS 2021-2027. Procedurę konkurencyjną przeprowadzi IZ FEDS 2021-2027.
--	--

PZ 1.3 Rozwój systemu opieki przedszkolnej

Istniejące problemy, przyczyny realizacji projektu zintegrowanego (opis sytuacji problemowej)

Do głównych wyzwań stojących przed sektorem społecznym należy rozwój placówek przedszkolnych. Jest to istotne z uwagi na wzrost liczby dzieci w wieku 3-5 w LGOF, w latach 2017-2021 o 1,3%. W 2021 r. liczba dzieci w wieku 3-5 lat wynosiła 13 215, z czego najwyższy wzrost odnotowano w gminie wiejskiej Lubin (wzrost o 196 dzieci). Analizując sytuację dotyczącą wychowania przedszkolnego, warto zwrócić uwagę na odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. W miastach: Lubin, Głogów i Legnica, wskaźnik ten wynosił powyżej 100%, z czego najwyższy był w 2021 r. w mieście Lubin (108,5%). Wysoka wartość wskaźnika wskazuje na obciążenie placówek i uczęszczanie do nich dzieci spoza obszaru administracyjnego gminy. W przypadku Lubina prawdopodobnie z terenów gminy wiejskiej Lubin, otaczającej miasto. Wzrost liczby dzieci w wieku 3-5 lat w gminie wiejskiej Lubin, może wpłynąć na konieczność dalszego rozwijania placówek w mieście, z uwagi na wysoki poziom wykorzystania tych placówek. Uczęszczanie dzieci do placówek zlokalizowanych w innych gminach, wskazuje na silne powiązania funkcjonalne wewnątrz LGOF.

Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju dziecka niesie ze sobą ogromne korzyści nie tylko dla samego dziecka, ale także dla rodziny i całego społeczeństwa. Wczesna edukacja w przedszkolach jest jednym z najskuteczniejszych sposobów wyrównywania szans edukacyjnych i życiowych dzieci. Dlatego ważne jest, aby wszystkie dzieci miały dostęp do wysokiej jakości możliwości edukacyjnych od urodzenia do wieku szkolnego, co możliwe będzie dzięki uzupełnianiu sieci placówek w LGOF, w miejscach w których odnotowuje się szczególne deficyty i potrzeby związane z koniecznością upowszechnienia tej formy opieki. W zakresie opieki przedszkolnej na obszarze LGOF w 2021 r. funkcjonowało łącznie 137 placówek wychowania przedszkolnego (bez przedszkoli specjalnych), co oznacza, że na przestrzeni lat 2012-2021 przybyło 37 placówek przedszkolnych. Najwięcej placówek rozlokowanych jest w jednostkach miejskich - Legnicy, Głogowie i Lubinie.

Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadająca na 1 miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego w województwie dolnośląskim wyniosła 0,85 natomiast średnia wartość wskaźnika dla obszaru LGOF wyniosła 0,8⁶. Najwięcej dzieci przypadających na 1 miejsce w przedszkolu odnotowano w miejscowości Ruja (3,5) oraz Miłkowice (3,37), co świadczy o obciążeniu tych placówek i niższej dostępności miejsc. Najmniejszą wartość wskaźnika odnotowano natomiast w mieście Głogów (0,63) i w gminie Rudna (0,68). Analizując dostępność placówek warto również przeanalizować liczbę dzieci przypadających na jedną placówkę wychowania przedszkolnego. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie Kunice – 270 dzieci na jedną placówkę wychowania przedszkolnego, co wraz ze wzrostem liczby dzieci w wieku 3-5 lat, może wskazywać na konieczność tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego w tej gminie. Widoczne potrzeby związane z koniecznością rozwoju infrastruktury przedszkolnej widoczne są również w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją, m.in. w gminie Pęcław funkcjonują trzy pięciogodzinne oddziały przedszkolne w szkole podstawowej dla 75 dzieci, a mieszkańcy muszą korzystać także z oferty innych gmin.

Cel projektu zintegrowanego. Cel ogólny/cele szczegółowe

Celem projektu jest zwiększenie dostępności do usług przedszkolnych w tym do specjalistycznego wsparcia dla uczniów ze szczególnymi potrzebami. W kontekście niskiego przyrostu naturalnego, w ramach wsparcia działań prorodzinnych istotnym wydaje się kontynuowanie utrzymania wysokiego

⁶ Najnowsze dane BDL GUS dotyczące wskaźnika pochodzą z 2018 r.

poziomu w dostępie do edukacji przedszkolnej, w tym na terenach wiejskich. Podejmowane działania powinny przyczynić się zarówno do upowszechnienia, jak i poprawy dostępności edukacji dla dzieci najmłodszych. Pomimo tego, że wskaźniki wskazują na wysoki udział dzieci w edukacji przedszkolnej (np. gmina Ruja oraz Miłkowice) nadal konieczne jest rozszerzenie dostępności do edukacji przedszkolnej, szczególnie na obszarach wiejskich i tzw. „białych plam”. Realizacja projektu będzie miała również na celu uzupełnienie sieci placówek wychowania przedszkolnego w LGOF, wraz z zapewnieniem dostępu do tej formy opieki we wszystkich gminach obszaru, co wpłynie na poprawę jego zintegrowania oraz zapewnienia równomiernego dostępu do usług wychowania przedszkolnego.

Uzasadnienie projektu zintegrowanego

Dostęp do edukacji przedszkolnej jest na obszarze LGOF nierówny. Wynika to częściowo z braku odpowiednio przygotowanej i doposażonej infrastruktury na obszarach wiejskich, środków finansowych z przeznaczeniem na funkcjonowanie przedszkoli, ale także z przekonania, że trzy- lub czteroletnie dziecko rozwija się lepiej w środowisku domowym. Często także sama oferta placówek jest niepełna lub niedopasowana do potrzeb dzieci bądź też godzin pracy rodziców. Dlatego tak ważne jest rozszerzenie działań w zakresie edukacji przedszkolnej z uwzględnieniem oferty dopasowanej do dzieci ze szczególnymi potrzebami. Projekt obejmuje tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w istniejących lub nowo utworzonych ośrodkach wychowania przedszkolnego, poprawiając system edukacji przedszkolnej na obszarze LGOF.

Projekt ma zintegrowany charakter, ponieważ spełniają założenia związane z terytorialnością, różnorodnością grup docelowych, interdyscyplinarnością działań, współpracą międzyinstytucjonalną oraz trwałością rezultatów. Przyczyni się on do rozwoju społecznego, edukacyjnego i ekonomicznego obszaru LGOF:

- **Terytorialność.** Projekt obejmuje różne gminy w ramach LGOF, tym samym zasięg jego wpływu rozciąga się na co najmniej dwie gminy obszaru. Działania mają na celu zwiększenie dostępności do usług przedszkolnych na terenach miejskich, ale również wiejskich, gdzie ten dostęp jest często ograniczony. Jego realizacja pozwoli na uzupełnienie sieci placówek w LGOF i zapewnienie równomiernego dostępu do tej formy opieki.
- **Różnorodność grup docelowych.** Projekt jest skierowany do dzieci w wieku przedszkolnym, ale także do ich rodzin, a w szerszym kontekście – do całego społeczeństwa, które skorzysta na wyrównaniu szans edukacyjnych dla najmłodszych. W tym kontekście projekt jest również ukierunkowany na wsparcie dla dzieci ze szczególnymi potrzebami, co pokazuje jego zintegrowany charakter pod względem grup docelowych.
- **Interdyscyplinarność działań.** W ramach projektu zaplanowane są działania, które obejmują różne aspekty opieki przedszkolnej. Jest to nie tylko rozwój infrastruktury przedszkolnej, ale także tworzenie systemów wsparcia dla dzieci ze szczególnymi potrzebami czy promowanie dostępności edukacji przedszkolnej.
- **Współpraca międzyinstytucjonalna.** Realizacja projektu będzie wymagała koordynacji i współpracy pomiędzy różnymi instytucjami, takimi jak samorządy lokalne, placówki edukacyjne, organizacje społeczne, a także instytucje specjalistyczne, które mogą pomóc w tworzeniu systemów wsparcia dla dzieci ze szczególnymi potrzebami.
- **Trwałość rezultatów.** Poprzez rozwój infrastruktury przedszkolnej oraz systemów wsparcia, projekt będzie miał długotrwały wpływ na społeczność LGOF. Te rezultaty nie tylko zwiększą dostępność edukacji przedszkolnej, ale także pomogą wyrównać szanse edukacyjne dla najmłodszych, co z kolei przyczyni się do rozwoju społeczno-ekonomicznego całego obszaru LGOF.

Efekty projektu zintegrowanego

Do podstawowych efektów realizacja zadania należy zaliczyć:

- podniesienie jakości edukacji przedszkolnej

<ul style="list-style-type: none"> – wyrównanie szans edukacyjnych i rozwój dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi poprzez realizację dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej – wyposażenie sal w niezbędne pomoce dydaktyczne do zajęć specjalistycznych – zwiększenie kwalifikacji i kompetencji u nauczycieli – upowszechnienie dostępu do edukacji przedszkolnej – zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego 		
Proponowane wskaźniki pomiaru efektywności projektu zintegrowanego		
1. Wskaźnik produktu: <ul style="list-style-type: none"> – Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego – Liczba dzieci lub uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, którzy zostali objęci usługami asystenta – Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej – Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością – Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem – Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej – Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego – Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego 		
2. Wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> – Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują przez co najmniej 24 miesiące po zakończeniu projektu 		
Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030		
Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych <ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych • Cel operacyjny 2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych <p>W strategii rozwoju województwa dolnośląskiego 2030, rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych. W LGOF obserwowany jest problem związany z koniecznością rozwoju usług przedszkolnych, z uwzględnieniem potrzeb dzieci ze szczególnymi potrzebami. Działania w ramach przedsięwzięcia wpisują się w przedsięwzięcie strategiczne 2.2.2 Zapewnienie opieki dziennej oraz edukacji dzieciom poprzez wsparcie budowy/ rozbudowy żłobków i przedszkoli.</p>		
Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego		
Cel 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek 1.4. Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami 		
Projekty zintegrowane podstawowe wybierane w procedurze niekonkurencyjnej:		
Lp.	Wnioskodawca	Tytuł projektu
1	Gmina Pęcław	Wzrost miejsc przedszkolnych na terenie Gminy Pęcław
2	Gmina Kunice	Upowszechnienie dostępu do edukacji przedszkolnej poprzez tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego w gminie Kunice
3	Gmina Lubin	Zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej w gminie Lubin
Projekty zintegrowane wybierane w procedurze konkurencyjnej:		

Zakres/typ projektów	<p>Mając na względzie różne formy prowadzenia wychowania przedszkolnego, zarówno te publiczne, jak i niepubliczne, proponuje się, aby część alokacji środków przewidzianych dla ZIT LGOF w Działaniu FEDS.08.03 Dostęp do edukacji - ZIT przeznaczyć na wyłonienie projektów realizowanych na obszarze LGOF w procedurze konkurencyjnej. Zakres wsparcia zgodny z typem 8.3.A Zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej - określonym w SZOP FEDS 2021-2027. Procedurę konkurencyjną przeprowadzi IZ FEDS 2021-2027.</p>
----------------------	---

PZ 1.4 Rozwój edukacyjnej infrastruktury wsparcia dla dzieci i młodzieży

Istniejące problemy, przyczyny realizacji projektu zintegrowanego (opis sytuacji problemowej)

Ważnym elementem wsparcia i wzywaniem w LGOF są działania wspierające rozwój dzieci i uczniów, które dodatkowo zyskały na znaczeniu w wyniku pandemii, która miała miejsce w 2020 r. Trudna sytuacja społeczna związana między innymi z długim okresem pandemii, wojną w Ukrainie, powoduje nasilenie problemów w procesie edukacyjnym dzieci i młodzieży oraz ich zdrowiem psychicznym. To także problemy wynikające z niepełnosprawności oraz z zagrożenia niedostosowaniem społecznym i niedostosowania społecznego. W związku z powyższym coraz więcej osób wnioskuje o profesjonalną pomoc i wsparcie.

W powiecie polkowickim z usług placówki edukacyjnej świadczącej tego typu usługi korzysta średnio 900 osób rocznie. Wydawane są w niej diagnozy: psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne, wyboru kierunku kształcenia i zawodu. Ponadto dzieciom i młodzieży udzielana jest pomoc bezpośrednia w formie terapii indywidualnej, grupowej, treningów i warsztatów.

Problemy w świadczeniu usług pogłębia zły stan techniczny istniejącego budynku, w którym funkcjonuje Powiatowy Ośrodek Poradnictwa Psychologiczno - Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego (POPPPiDM), którego funkcjonalność nie pozwala świadczyć usług na oczekiwanym poziomie. Został on wybudowany w okresie międzywojennym. Obiekt usytuowany jest w centrum Polkowic i znajduje się w strefie oddziaływań silnych wstrząsów górniczych, a z uwagi na lata powstania nie posiada wymaganych zabezpieczeń konstrukcyjnych, co wpływa na ciągłe pogarszanie się stanu obiektu. Oprócz tego wśród problemów związanych z funkcjonowaniem placówki można wskazać na niewystracającą liczbę pomieszczeń do realizacji zadań statutowych/merytorycznych, skutkujące koniecznością wydłużenia godzin działalności placówki, a tym samym zmianowością godzin pracy pracowników i prowadzeniem zajęć przez kilka osób w jednym gabinecie. Ponadto budynek nie jest przystosowany dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, szczególnie dla dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami, a liczba miejsc parkingowych umożliwiająca swobodne przemieszczenie się i dojście do placówki jest niewystarczająca, co obniża komfort korzystania z tego miejsca.

Cel projektu zintegrowanego. Cel ogólny/cele szczegółowe

Celem projektu jest rozwój infrastruktury edukacji poprzez budowę nowego budynku Powiatowego Ośrodka Poradnictwa Psychologiczno - Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego (POPPPiDM) oraz zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych na rzecz dzieci, młodzieży oraz ich rodziców, tj. udzielania kompleksowego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, w warunkach dostosowanych do potrzeb osób korzystających z pomocy. Realizacja projektu obejmuje swoim zasięgiem cały powiat polkowicki, oddziałując bezpośrednio na mieszkańców 6 gmin.

Uzasadnienie projektu zintegrowanego

Z efektu projektu będą mogli korzystać mieszkańcy gmin LGOF, ze szczególnym wskazaniem na mieszkańców gmin powiatu polkowickiego, tj. gminy Chocianów, Polkowice, Przemków, Gaworzyce, Grębocice i Radwanice. Powiatowy Ośrodek Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego, jest instytucją powiatową, której działalność i skala oddziaływania jest szersza i wykracza poza obszar jednej gminy. Tym samym projekt spełnia definicję projektu

zintegrowanego. Ponadto obecnie obiekt nie jest dostępny dla wszystkich grup mieszkańców i nie jest możliwa jego rozbudowa w celu dostosowania go do osób ze szczególnymi potrzebami, z uwagi na zły stan techniczny, zatem uzasadnione jest budowa nowego obiektu, który będzie stanowić nową siedzibę POPPPiDM.

Efekty projektu zintegrowanego

W efekcie realizacji projektu powstanie nowy budynek Powiatowego Ośrodka Poradnictwa Psychologiczno - Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego (POPPIiDM). Zespół placówek oświatowych to placówka w skład której wchodzi: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Polkowicach, świadcząca pomoc psychologiczno-pedagogiczną dzieciom, młodzieży, ich rodzicom i nauczycielom na terenie powiatu polkowickiego - wszystkie przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, w tym o charakterze integracyjnym i z oddziałami specjalnymi i Powiatowy Ośrodek Doradztwa Metodycznego w Polkowicach jako placówka doskonalenia nauczycieli - Akredytacja Dolnośląskiego Kuratora Oświaty. Budowa nowej siedziby tej instytucji wpłynie na zwiększenie dostępności do świadczonej przez nią oferty dla osób ze szczególnymi potrzebami, umożliwi świadczenie wysokiej jakości usług w spełniających aktualne wymogi warunkach oraz na dostosowanie funkcjonalne do istniejących potrzeb: sale terapeutyczne, gabinety diagnostyczne i na terapię indywidualną, gabinety specjalistyczne, gabinety doradców metodycznych, sale szkoleniowe, winda wewnątrz budynku, parking czy pomieszczenia socjalne.

Budynek służyć będzie działaniom merytorycznym. Obsługę finansową, administracyjną i organizacyjną na rzecz placówki prowadzi odrębna jednostka - Powiatowe Centrum Usług Wspólnych zlokalizowana w budynku Starostwa Powiatowego w Polkowicach.

Proponowane wskaźniki pomiaru efektywności projektu zintegrowanego

Wskaźniki produktu:

- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego
- Wspierane strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego
- Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego

Wskaźniki rezultatu:

- Roczna liczba użytkowników korzystających z nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi i oświatowych

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych

- Cel operacyjny 2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych
- Cel operacyjny 2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych

Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego

- Cel operacyjny 3.2 Wzrost społecznej integracji
- Cel operacyjny 3.5 Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnością
- Cel operacyjny 3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prospoportowych i proekologicznych

W strategii rozwoju województwa dolnośląskiego 2030, rozwój i doskonalenie usług publicznych, zostało wybrane, jako jeden z najistotniejszych celów operacyjnych, które powinny realizowane być w Legnicko-Głogowskim Obszarze Funkcjonalnym.

Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Cel 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy

- Kierunek 1.4. Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami

Projekty zintegrowane podstawowe wybierane w procedurze niekonkurencyjnej:

Lp.	Wnioskodawca	Tytuł projektu
1	Powiat Polkowicki	Rozwój infrastruktury edukacyjnej powiatu polkowickiego poprzez budowę dostępnego budynku Powiatowego Ośrodka Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego

Obszar 2. Gospodarka

PZ 2.1 Budowa zintegrowanego systemu transportowego

Istniejące problemy, przyczyny realizacji projektu zintegrowanego (opis sytuacji problemowej)

Głównym problemem, który skłonił partnerów LGOF do wypracowania wspólnego projektu, jest niewykorzystany potencjał w zakresie rozwinięcia transportu publicznego i mobilności mieszkańców. System transportowy w Legnicko-Głogowskim Obszarze Funkcjonalnym nie jest zrównoważony. Możliwości rozwoju obszaru upatruje się w położeniu przy głównych szlakach transportowych.

Brak osi transportowej północ-południe powoduje utrudnienia i tworzy barierę w przemieszczaniu się wewnątrz całego układu. Potrzebne są również systemowe rozwiązania, które będą rozwijać i integrować komunikację zbiorową z indywidualną. Integracja ta nastąpi poprzez powstawanie infrastruktury transportowej w postaci centrów przesiadkowych, parkingów P&R oraz bike&ride. Obecnie w LGOF nie funkcjonują zintegrowane systemy przesiadkowe w postaci węzłów przesiadkowych oraz parkingów P+R oraz B+R. Funkcje przesiadkowe zapewniają istniejące stacje oraz przystanki kolejowe na liniach kolejowych z ruchem pasażerskim i przystanki autobusowe (zespoły przystankowe) zlokalizowane w istotnych miejscach w miastach i miejscowościach w LGOF.

Potencjał do rozwoju w zakresie transportu i komunikacji stanowi także realizacja zadań spójnych z Koncepcją sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego oraz planowanymi przedsięwzięciami dotyczącymi Cyklostrady Dolnośląskiej, Dolnośląskiej Autostrady Rowerowej oraz „Miedzianego Szlaku Rowerowego”. Przez trasy rowerowe rozumie się spójny ciąg różnych rozwiązań technicznych w zakresie infrastruktury przeznaczonej dla rowerów, obejmujący w szczególności drogi dla rowerów, pasy ruchu dla rowerów, kontrapasy rowerowe, ulice o ruchu uspokojonym, strefy zamieszkania, łączniki rowerowe, drogi niepubliczne o małym natężeniu ruchu.

Problemem obserwowanym w LGOF jest mała liczba tras rowerowych w miastach, pomiędzy miejscowościami oraz brak infrastruktury towarzyszącej, a także spadek znaczenia transportu zbiorowego na rzecz transportu indywidualnego.

Wśród powiatów wchodzących w skład ZIT LGOF w 2021 r. najdłuższy odcinek dróg rowerowych/ścieżek rowerowych na 100 km² znajduje się w powiecie lubińskim (8,59 km), w pozostałych powiatach są one mniej rozbudowane. Porównując dane o długości dróg rowerowych/ścieżek rowerowych na 100 km² dla obszaru Polski i województwa dolnośląskiego w porównaniu do ZIT LGOF w 2021 r., widać że obszar ten charakteryzuje się niższą dostępnością tego typu infrastruktury w stosunku do porównywanych obszarów. Jednocześnie należy podkreślić, że ilość ścieżek rowerowych nie świadczy o ich jakości, spójności, obsłudze źródeł i celów podróży, atrakcyjnym przebiegu, czy zintegrowaniu z innymi gałęziami transportu. Tak samo, długość ścieżek nie świadczy o ich przydatności dla powiązań komunikacyjnych. Stąd też zachodzi konieczność rozwoju spójnej, funkcjonalnej oraz spełniającej określone wymogi i standardy infrastruktury przeznaczonej dla rowerów, służącej nie tylko do celów rekreacyjno-turystycznych, ale także komunikacyjnych. Brakuje zarówno tras turystycznych, które łączyłyby ośrodki miejskie z terenami turystycznymi, które zlokalizowane są na obrzeżach obszaru funkcjonalnego, jak również połączeń rowerowych zwiększających mobilność mieszkańców w kontekście dojazdów do pracy, urzędów, szkół, czy ośrodków handlowo-usługowych. Wyzwaniem jest rozbudowa sieci dróg rowerowych/ścieżek rowerowych, czy w szerszym rozumieniu - tras rowerowych, w celu podniesienia atrakcyjności turystycznej regionu, wzmocnienia dostępności transportowej i komunikacyjnej w gminach oraz zmniejszenia natężenia ruchu miejskiego.

W aspekcie środowiskowym nie można stracić z pola widzenia rozwoju elektromobilności, w tym konieczności wymiany taboru autobusowego komunikacji publicznej spełniającego wymogi dla

„ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu dyrektywy 2009/33/WE. Towarzyszyć temu winny przedsięwzięcia związane z budową lub modernizacją niezbędnej infrastruktury, w szczególności stacji ładowania i tankowania paliw dla pojazdów zeroemisyjnych, zarówno komunikacji miejskiej jak i pojazdów indywidualnych.

Z kolei wśród głównych deficytów wskazanych w opracowaniu *Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego 2030, z perspektywą 2040 - elementy (SUMP LGOF)* wyróżnia się:

- niską liczbę połączeń autobusowych na wielu liniach gminnych i powiatowych poza głównymi ośrodkami,
- brak integracji biletowej funkcjonujących autobusowych systemów ptz,
- brak dedykowanych parkingów przesiadkowych na linii ptz w postaci parkingów P+R dla samochodów oraz parkingów B+R dla rowerów,
- zbyt małą jeszcze, w aspekcie rozwoju elektromobilności, liczbę ogólnodostępnych stacji ładowania pojazdów zeroemisyjnych,
- zwiększający się co 5 lat (pomiar GPR) poziom SDRR na DK i DW w LGOF, z wartościami przekraczającymi na wielu odcinkach średni SDRR w województwie dla DK i DW, oznaczający także nadal wzrastający w LGOF udział podróży samochodem,
- brak polityki parkingowej w LGOF, czego wynikiem jest m.in. nielegalne parkowanie, w tym na chodnikach (z ograniczaniem lub uniemożliwianiem ruchu pieszego) oraz terenach nieprzeznaczonych,
- wzrost wartości wskaźnika liczby ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych na 100 tys. mieszkańców w LGOF aż o 23 % w roku 2021 w porównaniu z rokiem 2017, nadal wysoka liczba ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych na 100 tys. mieszkańców w LGOF (9,2 w roku 2021 dla całego obszaru LGOF, w porównaniu z wartością 6,2 dla województwa dolnośląskiego i 5,9 dla całego kraju),
- wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza i degradacji środowiska naturalnego,
- braki w istniejącej infrastrukturze pieszej i rowerowej w postaci małej ich liczby oraz długości i luk w ich przebiegach, szczególnie poza miastami, skutkujące brakiem możliwości zwiększania mobilności aktywnej mieszkańców LGOF w dojazdach np. do pracy, urzędów, szkół, ośrodków handlowo-usługowych, ośrodków zdrowia itp.,
- niską dostępność rowerową oraz jej całkowity brak aż w połowie gmin LGOF (w połączeniach rowerowych pomiędzy Gminami LGOF).

Zgodnie z przygotowanym dla tego SUMP LGOF „Raportem Diagnostyczno-Strategicznym sytuacji mobilnościowej w LGOF”, na podstawie badań zachowań i oczekiwań mieszkańców LGOF, dotyczących sposobu ich przemieszczania się po tym obszarze, stwierdzono, że do podróży obowiązkowych (do pracy, szkoły i na uczelnię), respondenci najczęściej wykorzystują: samochód - 52%, transport publiczny – 22% osób, a rower zaledwie 7% osób. Według respondentów, głównym ograniczeniem uniemożliwiającym im przemieszczanie się po LGOF, w oczekiwany przez nich sposób jest: niesatysfakcjonująca oferta komunikacji zbiorowej (27%), brak infrastruktury (rowerowej, pieszej) lub jej zły stan (16%) czy ryzyko wystąpienia zdarzeń skutkujących opóźnieniem lub brakiem realizacji podróży (13 %).

Mając powyższe na uwadze w części strategicznej SUMP LGOF zaproponowano Cel Strategiczny 1: poprawa spójności i dostępności do publicznego transportu zbiorowego. Zadaniem spójnego oraz dostępnego systemu transportu zbiorowego na obszarze LGOF dla wszystkich jego mieszkańców oraz pozostałych jego użytkowników jest optymalna obsługa jak największej liczby pasażerów w przemieszczaniu się po LGOF kolejowymi i autobusowymi liniami ptz oraz rowerem i pieszo. Umożliwić ma im to sprawny dojazd w ramach podróży obowiązkowych, zarówno tych bezpośrednich, jak i tych z wykorzystaniem węzłów przesiadkowych oraz punktów przesiadkowych w podróżach wewnątrzgminnych, międzygminnych oraz z Gmin LGOF do Miast LGOF oraz do miast Czwórmiasta LGOF. Dodatkowo, rozwój infrastruktury ptz, w tym budowa węzłów przesiadkowych i tworzenie punktów przesiadkowych, nowoczesne pojazdy obsługujące kolejowe i autobusowe linie

ptz oraz jednolite systemy informacji pasażerskiej ułatwią i jednocześnie usprawnią przemieszczanie się mieszkańców LGOF (z uwzględnieniem także osób ze szczególnymi potrzebami). Efektem tych działań będzie wzrost liczby pasażerów ptz w LGOF, co przełoży się także na zmianę udziału podróży samochodem po LGOF także na rzecz ptz. Dla realizacji Celu Strategicznego nr 1 zaproponowano m.in. następujące działania w perspektywie do 2030 r.:

- 1.1. Wypracowanie standardu obsługi transportem kolejowym i autobusowym dla całego LGOF;
- 1.3. Zwiększanie dostępności do autobusowych linii ptz na obszarze LGOF poprzez zwiększenie gęstości przystanków
- 1.5 Budowa węzłów przesiadkowych i punktów przesiadkowych w LGOF.

W Celu Strategicznym nr 2: Rozwój mobilności aktywnej w LGOF, wskazano natomiast, iż mobilność aktywna (rozumiana jako przemieszczanie się pieszo, rowerem, rowerami i hulajnogami elektrycznymi, UTO i UWR) realizowana na krótkich dystansach stanowi alternatywę dla wzrastającego corocznie natężenia ruchu pojazdów na obszarach zurbanizowanych LGOF. Wpływa ona także na poprawę ogólnej kondycji oraz stanu zdrowia mieszkańców LGOF. Dlatego ważne jest promowanie i stworzenie odpowiednich warunków do realizacji podróży po LGOF (szczególnie podróży niedalekich), a także tworzenie dedykowanej infrastruktury o odpowiednim przebiegu (dróg dla rowerów i turystycznych tras rowerowych), zapewnienie funkcjonalnego i bezpiecznego dojazdu do przystanków ptz oraz właściwej lokalizacji węzłów przesiadkowych oraz parkingów B+R, stojaków rowerowych oraz parkingów rowerowych i parkingów dla hulajnóg elektrycznych.

W ramach realizacji Celu 2, w perspektywie do 2030 r., zaproponowano następujące działania:

- 2.1 - Doprowadzanie dróg dla rowerów oraz dróg dla pieszych i rowerów do węzłów przesiadkowych
- 2.2 - Budowa i przebudowa tras rowerowych na obszarze LGOF
- 2.3 - Uzupełnianie luk w istniejących przebiegach tras rowerowych w LGOF
- 2.4 - Budowa zadaszonych wiat rowerowych przy szkołach w LGOF
- 2.5. - Budowa parkingów rowerowych, w szczególności przy ważnych celach podróży w LGOF

Cel Strategiczny nr 3: Obniżenie wpływu transportu na środowisko i klimat zakłada z kolei, że w ramach zrównoważonej mobilności w LGOF bardzo ważne są działania bezpośrednio wpływające na spadek poziomu zanieczyszczeń komunikacyjnych (emisji liniowej i hałasu komunikacyjnego). Rozwój ptz w LGOF ma na celu także zmniejszanie udziału podróży samochodem po LGOF oraz zwiększanie udziału pojazdów kolejowych i autobusów zero- i niskoemisyjnych w obsłudze ptz w LGOF. Dlatego zaproponowano w nim m.in. następujące działania:

- 3.1. - Wymiana taboru obsługującego linie ptz w LGOF na zero- i niskoemisyjny
- 3.2. - Rozwój infrastruktury do obsługi i utrzymania pojazdów ptz, w tym pojazdów zero- i niskoemisyjnych.

Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego 2030, z perspektywą 2040 - elementy - stanowi odrębne od Strategii ZIT LGOF opracowanie dla ZIT LGOF.

Cel projektu zintegrowanego. Cel ogólny/cele szczegółowe

Główne cele projektu w aspekcie dotyczącym zakresu rzeczowego to przede wszystkim:

- budowa centrów przesiadkowych
- budowa tras rowerowych (rozumianych jako spójny ciąg różnych rozwiązań technicznych w zakresie infrastruktury przeznaczonej dla rowerów) wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie, oznakowanie, infrastruktura turystyczna)
- stworzenie miejsc obsługi rowerzystów
- rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej
- budowa parkingów Park&Ride, Bike&Ride
- przywracanie połączeń kolejowych
- wsparcie dla budowy nowej linii kolejowej Lubin Polkowice Głogów
- wymiana taboru autobusowego na nisko lub zeroemisyjny
- budowa stacji ładowania i tankowania paliw dla pojazdów zeroemisyjnych

- budowa i przebudowa infrastruktury transportu publicznego - infrastruktura punktowa: przystanki, wysepki, pętle, zatoki,
- systemy zarządzania ruchem (ITS),
- rozwój sieci połączeń ptz w LGOF.

Uzasadnienie projektu zintegrowanego

Interwencja ukierunkowana na budowę zintegrowanego systemu transportowego i poprawę dostępności transportowej LGOF, ma kluczowe znaczenie w kontekście zwiększania atrakcyjności turystycznej oraz rozwoju społeczno-gospodarczego. Potrzebna jest realizacja systemowych, międzygminnych rozwiązań, które integrować będą komunikację zbiorową z transportem indywidualnym, co jednocześnie wpłynie na wzrost jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjność osiedleńczą tego obszaru. Konieczne jest rozwijanie atrakcyjności komunikacji zbiorowej przy jednoczesnym ograniczaniu emisyjności i hałasu ze środków transportu publicznego. Przywrócenie połączeń kolejowych na kierunku północ-południe poprawi jakość powiązań wewnątrz LGOF oraz pozwoli na rozładowanie ruchu samochodowego na najbardziej obciążanej trasie relacji Legnica-Lubin-Polkowice. Droga ekspresowa S3 jest ważną osią komunikacyjną LGOF, jej postępująca rozbudowa przyczyni się do przestrzennego zintegrowania obszaru funkcjonalnego i zmiany układu komunikacyjnego obszaru. Rozbudowa tras rowerowych oraz stworzenie infrastruktury towarzyszącej przy równoczesnym zagospodarowaniu terenów rekreacyjnych, umożliwi rozwój turystyki w tym obszarze. Wytyczenie tras na obszarach cennych przyrodniczo oraz atrakcyjnych pod względem historycznym, będzie miało walor edukacyjny, przyczyni się do popularyzacji wiedzy o regionie oraz budowania i wzmacniania tożsamości lokalnej. Nadto, wzmocni system połączeń rowerowych w celach komunikacyjnych, wpływając na zwiększenie mobilności mieszkańców w kontekście dojazdów do pracy, urzędów, szkół, czy ośrodków handlowo-usługowych oraz wzmocni integrację tego systemu z innymi formami transportu, w szczególności koleją przyczyniając się do ograniczania indywidualnego ruchu samochodowego.

Przedsięwzięcie w pełni spełnia definicję projektu zintegrowanego. W wyniku tego projektu stworzona zostanie zintegrowana infrastruktura transportowa, która będzie służyć mieszkańcom gmin całego obszaru funkcjonalnego, a więc spełnione zostanie kryterium dotyczące wspólnego efektu, rezultatu lub produktu końcowego. Rozbudowa infrastruktury pozwoli na zwiększenie poziomu integracji przestrzennej obszaru.

Głównym uzasadnieniem dla realizacji takiego projektu jest obecny stan infrastruktury transportowej na obszarze LGOF, który nie jest wystarczająco zintegrowany, a tym samym nie wykorzystuje w pełni potencjału tego obszaru w zakresie rozwoju transportu publicznego. Przede wszystkim brakuje osi transportowej północ-południe, co utrudnia przemieszczanie się między różnymi gminami obszaru. Ponadto, system transportowy nie jest zrównoważony - przeważa transport indywidualny, a transport zbiorowy nie jest wystarczająco rozwinięty ani zintegrowany z innymi formami transportu. Dlatego głównym celem tego projektu jest rozwój i integracja różnych form transportu, w tym transportu publicznego, rowerowego i pieszego, przy jednoczesnej rozbudowie infrastruktury. Dzięki temu mieszkańcy różnych gmin LGOF będą mogli korzystać z zintegrowanego systemu transportowego, co zwiększy ich mobilność, a także przyczyni się do zrównoważonego rozwoju tego obszaru.

Ponadto, projekt ten jest zgodny z kierunkami rozwoju wskazanymi w strategii obszaru LGOF, które zakładają m.in. promowanie zrównoważonej mobilności miejskiej i zwiększanie atrakcyjności regionu dla mieszkańców i turystów. Wprowadzenie zintegrowanego systemu transportowego pomoże realizować te kierunki, poprawiając dostępność różnych form transportu, a tym samym zwiększając atrakcyjność LGOF.

Wreszcie, realizacja tego projektu przyczyni się do osiągnięcia celów związanych z ochroną środowiska, ponieważ zintegrowany system transportowy, który promuje transport zbiorowy i aktywny, pomaga zredukować emisję gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza.

Zintegrowany charakter projektu przejawia się na kilku poziomach:

- **Wielofunkcyjność.** Projekt nie skupia się wyłącznie na jednym aspekcie infrastruktury transportowej, ale obejmuje transport publiczny, rowerowy i pieszy. W ten sposób spełnia potrzeby różnych grup użytkowników i promuje różne formy mobilności.
- **Wielosektorowość.** Projekt integruje różne sektory, takie jak planowanie miejskie, transport, środowisko i turystyka. Przykładowo, poprawa infrastruktury transportowej sprzyja rozwojowi turystyki poprzez ułatwienie dostępu do atrakcji turystycznych.
- **Terytorialna spójność.** Projekt zintegrowany ma na celu służyć mieszkańcom co najmniej dwóch gmin Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego. Zintegrowana infrastruktura transportowa poprawi połączenia między gminami, zwiększając tym samym mobilność mieszkańców i ułatwiając wymianę społeczno-gospodarczą oraz wpływając na poprawę zintegrowania obszaru oraz spójności. Ponadto w efekcie realizacji projektu zwiększą się powiązania funkcjonalne widoczne między rdzeniem a obszarem funkcjonalnym.
- **Spójność z polityką i strategią.** Projekt jest zgodny z kierunkami rozwoju wskazanymi w strategii obszaru LGOF, które zakładają promowanie zrównoważonej mobilności miejskiej i zwiększanie atrakcyjności regionu. Dzięki temu projektowi możliwe będzie realizowanie tych strategicznych celów.
- **Integracja na poziomie zarządzania.** Planowane jest wspólne zarządzanie projektem przez różne gminy, co zapewni skoordynowane i efektywne wykorzystanie zasobów, a także pozwoli na wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk.

Deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu, tj. wspólne wykorzystanie stworzonej w ramach projektu infrastruktury. Poprzez integrację środków transportu z koleją, komunikacją miejską, międzygminną oraz dalekobieżną komercyjną zapewniona zostanie infrastruktura stwarzająca warunki do mobilności mieszkańców po niemal całym obszarze LGOF. Ponadto LGOF zmagają się z problemami jakości powietrza oraz nierównomiernego skomunikowania transportowego. Wszędzie tam, gdzie występują duże, ponadlokalne generatory ruchu związane z zakładami pracy, usługami administracyjnymi, czy edukacyjnymi i kulturalnymi konieczne jest rozwijanie publicznego transportu zbiorowego, jego integracja z indywidualnym transportem samochodowym oraz alternatywnymi formami przemieszczania się, w tym pieszo i rowerem. Strefy aktywności gospodarczej w miastach LGOF związane z działalnością KGHM, a także przedsiębiorstw w podstrefach LSSE powodują, że do miejsc tych codziennie dojeżdżają tysiące mieszkańców z całego obszaru funkcjonalnego. Przekłada się to na wzmożony ruch samochodowy oraz zanieczyszczenie powietrza. Miasta LGOF to także centra administracyjne, edukacyjno-oświatowe, czy opieki zdrowotnej, co także czyni je głównym celem podróży. Korzyści środowiskowe będą odczuwalne co najmniej dla mieszkańców miasta-rdzenia i powiatu, podobnie jak korzyści wynikające z ograniczenia wykluczenia transportowego oraz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym wskutek ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych.

Zaplanowano kilka istotnych inwestycji w rozwój infrastruktury publicznego transportu zbiorowego oraz komplementarnej infrastruktury rowerowej rozmieszczonych na całym obszarze LGOF. Dzięki tożsamości ich zakresu rzeczowego lub też merytorycznej spójności (infrastruktura rowerowa) oraz realizacji w zbliżonej perspektywie czasowej, spodziewać się należy kompleksowego wzmocnienia potencjału zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej. Zaplanowanie przedsięwzięć w bezpośrednim sąsiedztwie ważnych linii kolejowych oraz wspólna perspektywa czasowa realizacji tych zadań, skuteczniej i efektywniej wpłyną na poprawę dostępności oczekiwanej przez mieszkańców infrastruktury mobilnościowej, aniżeli miałyby to miejsce w przypadku wybiórczo realizowanych inwestycji w bliżej nieokreślonym czasie. Korzystając ze skumulowanego i dedykowanego wsparcia finansowego ze środków UE w ramach instrumentu ZIT, na etapie Strategii dokonano zatem równoległego i skoordynowanego opracowania projektów mobilności miejskiej dotyczących budowy infrastruktury zbiorowego transportu publicznego, z uwzględnieniem merytorycznej spójności między nimi oraz

synchroniczności późniejszego wdrażania w ściśle określonych ramach czasowych. Dzięki temu możliwe będzie zwiększenie ilości przewożonych pasażerów poprzez połączenia kolejowe nie tylko relacji Głogów, Lubin, Legnica, Wrocław, ale również z innymi miastami w Polsce i Europie.

Efekty projektu zintegrowanego

Z punktu widzenia mieszkańców ważne jest, by mogli łatwo, szybko i bezpiecznie przemieszczać się między miejscowościami, a także po to, aby mieli łatwy dostęp do miejsc pracy, edukacji, usług czy wypoczynku. Jeśli chodzi o rozwój obszaru, budowa nowych dróg rowerowych/ścieżek rowerowych, czy szerszej - tras rowerowych - oraz rozbudowa infrastruktury turystycznej, przyczyni się do wykorzystania regionalnego potencjału LGOF i poszczególnych gmin. Rozbudowa tras rowerowych będzie miała również pozytywny wpływ na jakość powietrza i ograniczenie emisji zanieczyszczeń, związanych z nadmiernym ruchem samochodowym, poprzez stworzenie infrastruktury dla bezemisyjnych form przemieszczania się w celach zawodowych, edukacyjnych, urzędowych, czy konsumpcyjnych. Stworzenie węzłów przesiadkowych z infrastrukturą towarzyszącą i wykorzystanie istniejących linii kolejowych wpłynie na zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz poprawy powiązań wewnątrz LGOF. Rozważana wymiana taboru autobusowego zwiększy nie tylko atrakcyjność komunikacji zbiorowej i komfort podróży, ale przede wszystkim ograniczy hałas oraz emisję zanieczyszczeń do powietrza ze środków transportu.

Zintegrowany system transportowy będzie spełniał oczekiwania społeczeństwa, będzie wydajny ekonomicznie, a ograniczenie ruchu samochodowego i integracja systemów z transportem zbiorowym, zminimalizuje nadmierną emisję ze spalin, co wpłynie pozytywnie na zdrowie mieszkańców oraz stan środowiska.

Rozwinięty system transportowy, lepsze, szybsze i bardziej komfortowe warunki przemieszczania się np. do pracy, mogą ograniczyć negatywne zjawiska dotyczące przede wszystkim migracji osób młodych i wykształconych.

Proponowane wskaźniki pomiaru efektywności projektu zintegrowanego

1. Wskaźnik produktu:
 - Infrastruktura paliw alternatywnych (punkty tankowania/ładowania)
 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)
 - Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)
 - Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych
 - Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride”
 - Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź”
 - Liczba zakupionych jednostek taboru autobusowego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej i metropolitarnej
 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego
 - Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego
 - Wspierana infrastruktura rowerowa
 - Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego
2. Wskaźnik rezultatu:
 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej
 - Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego
 - Szacowana emisja gazów cieplarnianych

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Cel strategiczny 1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu

- Cel operacyjny 1.1 Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów.
- Cel operacyjny 1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych

- Cel operacyjny 2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych
 - Cel operacyjny 2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych
- Cel strategiczny 5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu
- Cel operacyjny 5.1 Rozwój regionalnej sieci transportowej
- Projekty przeprowadzone w ramach tego przedsięwzięcia pozwolą na rozwój obszaru, w oparciu o potencjał transportowy. Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów zostało wskazane jako jedno z priorytetowych zadań, które powinny być realizowane w pierwszej kolejności w LGOF.

Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Cel 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy

- Kierunek 1.1. Wzmocnienie potencjału ośrodka wojewódzkiego i ośrodków regionalnych poprzez integrację z ich obszarami funkcjonalnymi.
- Kierunek 1.4. Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami

Cel 4. Dobra dostępność transportowa i sprawne systemy infrastruktury transportowej.

- Kierunek 4.2. Integracja działań w ramach głównych korytarzy drogowych o kluczowym i strategicznym znaczeniu z punktu widzenia rozwoju województwa

Istotnym, nie tylko w LGOF ale również na innych obszarach funkcjonalnych jest wspieranie rozwoju transportu zrównoważonego, w przypadku LGOF przede wszystkim z naciskiem na integrację różnych form transportu. LGOF oraz całe województwo dolnośląskie posiada warunki do rozwoju wszystkich form ruchu rowerowego. Ważne jest włączenie transportu rowerowego w zintegrowany system transportu oraz realizowanie tras rowerowych ułatwiających przemieszczanie między jednostkami osadniczymi, a także zaplanowanie i utworzenie parkingów P&R w sąsiedztwie stacji i przystanków kolejowych poza obszarami centralnymi miast rdzeniowych.

Komplementarność Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego 2030, z perspektywą 2040 – elementy (SUMP LGOF)

SUMP LGOF zawiera ustalenia i projekty zintegrowane wskazane w niniejszej strategii. Stanowi uszczegółowienie kwestii dotyczących rozwoju mobilności na terenie LGOF, wskazuje cele strategiczne, których realizacja ma przyczynić się do zminimalizowania negatywnego wpływu transportu na środowisko, jak i do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

SUMP LGOF jest spójny z zapisami Strategii ZIT LGOF i realizowany poprzez następujące cele strategiczne:

Cel Strategiczny nr 1: Poprawa spójności i dostępności do publicznego transportu zbiorowego

Cel Strategiczny nr 2: Rozwój mobilności aktywnej w LGOF

Cel Strategiczny nr 3: Obniżenie wpływu transportu na środowisko i klimat

Cel Strategiczny nr 4: Zwiększanie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego wszystkich użytkowników

Cel Strategiczny nr 5: Zintegrowana polityka transportowa LGOF

Cel Strategiczny nr 6: Społeczna akceptacja dla zrównoważonej mobilności

Projekty zintegrowane wskazane w przedmiotowej strategii, dotyczące mobilności miejskiej pokrywają się z rekomendacjami wskazanymi w SUMP LGOF.

Projekty zintegrowane podstawowe wybierane w procedurze niekonkurencyjnej:

Lp.	Wnioskodawca	Tytuł projektu
1	Gmina Miejska Lubin/ Powiat Lubiński	Budowa Multimodalnego Centrum Przesiadkowego w Lubinie wraz z parkingiem typu Park& Ride i z przebudową dróg dojazdowych
2	Gmina Legnica	Budowa multimodalnego Centrum Przesiadkowego w rejonie Dworca Kolejowego PKP

3	Gmina Polkowice	Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Polkowice
4	Gmina Legnickie Pole	Budowa chodnika i ścieżki rowerowej na trasie od Legnickiego Pola do LSSE
5	Gmina Lubin	Budowa infrastruktury „Park & Ride” w Chróstniku Gmina Lubin
6	Gmina Lubin	Budowa infrastruktury „Park & Ride” w Raszówce, Gmina Lubin
7	Gmina Rudna	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Rudna
Projekty zintegrowane rezerwowe:		
1	Gmina Miejska Lubin	Budowa miejsc zrównoważonej mobilności miejskiej – Pętla autobusowe, parkingi typu P&R, MORy oraz wiaty przystankowe i ITS na terenie m. Lubina
2	Gmina Legnica	Zakup autobusów z elektrycznym napędem wraz z budową stacji ładowania w Legnicy - etap II
3	Gmina Legnica	Budowa oraz przebudowa pętli autobusowych na potrzeby publicznego transportu zbiorowego w Legnicy
4	Gmina Miejska Chojnów	Adaptacja dworca autobusowego w Chojnowie na budowę Centrum Przesiadkowego łączącego linię transportu kolejowego i drogowego wraz z budową parkingu dla samochodów osobowych.
5	Gmina Miejska Głogów	Centrum Przesiadkowe - komponent ograniczania emisji transportowej i emisji z oświetlenia w obszarze funkcjonalnym Głogowa
6	Gmina Miejska Głogów	Zrównoważona mobilność miejska- ciągi pieszo- rowerowe w Gminie Miejskiej Głogów
7	Gmina Grębocice	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Grębocice
8	Gmina Polkowice	Budowa kolejowego centrum przesiadkowego w Polkowicach wraz z infrastrukturą towarzyszącą
9	Gmina Ścinawa	Budowa ścieżek rowerowych w mieście Ścinawa i w jej obszarze funkcjonalnym
10	Gmina Głogów	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Głogów
11	Gmina Jerzmanowa	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Jerzmanowa

PZ 2.2 Rozwój oferty kulturowej i turystycznej obszaru

Istniejące problemy, przyczyny realizacji projektu zintegrowanego (opis sytuacji problemowej)

Najczęściej wskazywanym przez gminy LGOF potencjałem rozwojowym, wymienianym również jako mocna strona obszaru, jest rozwój sektorów kultury i turystyki. Nacisk kładziony był w szczególności na turystykę aktywną, edukacyjną, która wykorzystywać będzie atrakcyjność przyrodniczą oraz dziedzictwo kulturowe i historyczne obszaru. Inwestycje w infrastrukturę powinny być nadal prowadzone, a przestrzeń publiczną poddawane odnowie.

Jak wynika z danych BDL GUS dotyczących bazy noclegowej, w 2021 r. na analizowanym obszarze znajdowały się 51 skategoryzowane obiekty noclegowe, z czego najwięcej zlokalizowanych było w Legnicy (11), mieście Lubin (8) i gminie Legnickie Pole (4). Powyższe dane świadczą, iż baza noclegowa na terenie ZIT LGOF nie jest wystarczająco rozwinięta, a obiekty są rozmieszczone nierównomiernie. Łączna liczba miejsc noclegowych w 2021 r. wynosiła 3 159, z czego ponad 37% ogółu tych miejsc dysponowały obiekty noclegowe w Legnicy.

Wskaźnik liczby dostępnych miejsc noclegowych na 1000 ludności w 2021 r. dla LGOF wynosił 7,2. Mimo, że na przestrzeni ostatniej dekady wzrósł o 8,5%, to jego wartość jest nadal niższa niż w porównaniu do wartości referencyjnych województwa (24,5) i kraju (20,7). Stąd też kluczowym

potencjałem, który warto rozwijać, będzie w większym stopniu poznawcza i rekreacyjna turystyka jednodniowa lub weekendowa mieszkańców LGOF, aniżeli turystyka pobytowa.

Problemem Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego jest niewykorzystany w pełni potencjał, w zakresie możliwości świadczenia usług turystycznych, opartych na dziedzictwie historycznym i warunkach przyrodniczych, w szczególności wykorzystaniu potencjału rzeki Odry i terenu Borów Dolnośląskich, ale także walorów architektonicznych miast oraz architektury i dorobku kulturalnego obszarów wiejskich z wykorzystaniem obiektów zabytkowych. Wzmocnienie atrakcyjności turystycznej LGOF jest szczególnie istotne z uwagi na osłabienie ruchu turystycznego w wyniku pandemii COVID-19. W trakcie pandemii COVID-19 na znaczeniu zyskała natomiast w szczególności łatwo dostępna turystyka weekendowa o charakterze lokalnym bądź subregionalnym. W przypadku LGOF właśnie ten trend warto wzmocnić i rozwijać. Potencjał w tym zakresie powinien być wykorzystany m.in. poprzez stworzenie spójnego produktu turystycznego, którym będzie sieć szlaków i tras rowerowych łączących poszczególne gminy obszaru i promującego lokalne produkty, rękodzieło oraz agroturystykę, co przełoży się na rozwój gospodarczy. Konieczne jest popularyzowanie wiedzy o regionie, jego społeczności, architekturze i dorobku kulturalnym poprzez tworzenie miejsc wystawienniczych, izb pamięci, czy mini skansenów. Warto wykorzystać potencjał zespołów parkowych, pałacowych, ogrodowych, czy obiektów i infrastruktury zabytkowej w celu podniesienia jej atrakcyjności turystycznej i kulturowej.

Wzmocniony ruch turystyczny związany z walorami poznawczymi oraz rekreacyjnymi generował będzie zapotrzebowanie na usługi gastronomiczne, rękodzieło, wytwarzanie produktów regionalnych, czy rozwój agroturystyki. Wpłynie to na rozwój gospodarczy LGOF oraz integrację mieszkańców wokół zasobów kulturowych i przyrodniczych regionu oraz coraz bardziej popularnych form aktywności fizycznej i rekreacyjnej (pieszej, rowerowej).

Cel projektu zintegrowanego. Cel ogólny/cele szczegółowe

Celem jest rozwój atrakcyjnej infrastruktury rowerowej (pieszo-rowerowej) o charakterze turystycznym związanej z promowaniem walorów poznawczych oraz rekreacyjnych subregionu wraz z promowaniem i rozwojem dziedzictwa naturalnego, kulturowego. Istotna jest również odnowa i rewaloryzacja terenów atrakcyjnych turystycznie, posiadających walory zarówno przyrodnicze, kulturalne jak i historyczne. Konieczna jest budowa infrastruktury rowerowej, pieszo-rowerowej i towarzyszącej, w tym rekreacyjnej. Celem projektu będzie również zwiększenie integracji przestrzennej, w tym komunikacyjno-transportowej w LGOF, poprzez rozwój infrastruktury rowerowej, która pełni zarówno funkcje rekreacyjne, jak i komunikacyjne. Ponadto z uwagi na presję turystyczną widoczną w LGOF, na obszarach atrakcyjnych przyrodniczo, ważne będą działania mające na celu kanalizowanie oraz organizowanie ruchu turystycznego.

Uzasadnienie projektu zintegrowanego

Obszar LGOF ma szansę na rozwój turystyki i utworzenie wspólnego produktu turystycznego związanego z siecią ścieżek i dróg rowerowych. Możliwości rozwoju determinuje przede wszystkim położenie i uwarunkowania przyrodnicze: doliny i starorzecza Odry i Baryczy, Bory Dolnośląskie i Wzgórza Dalkowskie, ale także historia i dziedzictwo kulturowe. Dziedzictwo kulturowe i historyczne związane jest z zachowanymi układami urbanistycznymi, w tym przestrzeni miejskich, parkowymi, pałacowymi oraz miejscami bitew historycznych m.in. bitwą pod Legnicą. To także pielęgnowanie historii i lokalnej kultury w postaci centrów wystawienniczych. Zapewnienie funkcjonalnej bazy turystycznej i rekreacyjnej w LGOF oraz zagospodarowanie terenów rzeki Odry, są odpowiedzią na rosnącą potrzebę aktywnego spędzania czasu, w tym przede wszystkim turystyki rowerowej.

Zintegrowany charakter projektu jest widoczny na wielu płaszczyznach. Projekt zakłada koordynację działań na wielu obszarach: infrastrukturalnym, promocyjnym, edukacyjnym, jak i integracyjnym, z korzyścią dla wszystkich mieszkańców obszaru LGOF oraz turystów odwiedzających ten region:

- **Infrastruktura.** Inwestycje będą realizowane, w co najmniej dwóch gminach, skupiając się na budowie infrastruktury turystycznej - rowerowej, pieszo-rowerowej oraz rekreacyjnej. Wykorzystanie tej infrastruktury będzie wspólne dla mieszkańców gmin LGOF i turystów odwiedzających obszar. W ten sposób projekt wpisuje się w ramy projektu "twardego",

zgodnie z definicją. Ponadto w wyniku jego realizacji w LGOF widoczny będzie efekt skali gdyż rozwój atrakcyjnych szlaków i tras przyciągnie turystów.

- **Promocja i edukacja.** Projekt zakłada promowanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego regionu. Promocja ta obejmie zarówno mieszkańców gmin, jak i turystów, a dzięki temu mieszkańcy zyskają większą świadomość o bogatym dziedzictwie swojego regionu. Z kolei turyści będą skłonni spędzić więcej czasu i pieniędzy w regionie, co przyniesie korzyści ekonomiczne.
- **Integracja.** Zintegrowany charakter projektu jest również widoczny w zakresie integracji społecznej i przestrzennej. Wspólne korzystanie z infrastruktury turystycznej i kulturalnej, jak również zaangażowanie w promocję dziedzictwa kulturowego i naturalnego, przyczyni się do wzrostu spójności społecznej. Ponadto, projekt przyczyni się do lepszego zrozumienia i większej tolerancji dla różnic kulturowych, co jest kluczowe dla harmonijnego rozwoju społeczeństwa. Integracja przestrzenna zostanie zapewniona dzięki budowie infrastruktury w miejscach, w których widoczne są największe deficyty, co umożliwi połączenie i zwiększenie powiązań pomiędzy gminami LGOF.

Przez szerokie zaangażowanie różnych sektorów i mieszkańców na różnych poziomach, projekt spełnia definicję projektu zintegrowanego, tworząc wielowymiarowy i holistyczny plan rozwoju regionu. Funkcją dodatkową nowo powstających tras rowerowych jest także wzmacnianie spójności przestrzennej regionu w zakresie transportu i mobilności mieszkańców oraz poprawy kondycji psychofizycznej.

Efektom zrealizowanych projektów będzie znaczna poprawa jakości infrastruktury kulturowej i turystycznej, odnowa i promocja atrakcyjnych turystycznie terenów, obiektów zabytkowych, oraz nadawanie im nowych lub przywracanie utraconych funkcji kulturowych i turystycznych, jak również wzrost rozpoznawalności regionalnej oferty w tym zakresie. Z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury oraz jej efektów korzystać będą mieszkańcy całego LGOF oraz turyści. Pomimo punktowej lokalizacji, cel i przeznaczenie infrastruktury determinuje grupę docelową projektu, która już z samego założenia koncentruje się na znacznie szerszym obszarze i oddziaływaniu aniżeli mieszkańców gminy, czy miejscowości, gdzie projekt jest ulokowany. Kulturowy i turystyczny charakter przedsięwzięcia z samego założenia przewiduje wspólne wykorzystanie wytworzonych produktów. Otwiera szanse do zacieśniania współpracy ponadlokalnej i integracji mieszkańców w relacji wieś - miasto. Będzie to odpowiedzią na poszukiwania łatwo dostępnych i bliskich miejsc wypoczynku, rekreacji, kultury i turystyki.

Dzięki tożsamości zakresu rzeczowego projektów oraz ich realizacji w zbliżonej perspektywie czasowej, spodziewać się należy kompleksowego wsparcia na rzecz oferty turystycznej i kulturowej subregionu. Dodając do tego mnogość zaplanowanych, komplementarnych przedsięwzięć w zakresie turystyki rowerowej oraz wspólną perspektywę czasową realizacji zadań na zdefiniowanym terytorium LGOF, oczekiwać należy szybkich efektów podejmowanej interwencji, w przeciwieństwie do wybiórczo realizowanych inwestycji w bliżej nieokreślonym czasie. Korzystając ze skumulowanego i dedykowanego wsparcia finansowego ze środków UE w ramach instrumentu ZIT, na etapie Strategii dokonano zatem równoległego i skoordynowanego opracowania projektów w zakresie kultury i turystyki, z uwzględnieniem merytorycznej spójności między nimi oraz synchroniczności późniejszego wdrażania w ściśle określonych ramach czasowych. Komplementarność i funkcjonalne powiązanie przedsięwzięć o charakterze turystycznym i kulturowym, wspólnie buduje markę turystyczno-kulturalną subregionu, stwarzając mieszkańcom LGOF warunki do aktywnego i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, generując przy tym rozwój gospodarczy subregionu poprzez stymulowanie popytu na usługi gastronomiczne, agroturystykę, czy wytwarzanie produktów regionalnych.

Efekty projektu zintegrowanego

Konieczne jest podejmowanie skoordynowanych działań w zakresie promowania i zachowania dziedzictwa obszaru. Efektem zrealizowanych projektów będzie znaczna poprawa jakości infrastruktury turystycznej, odnowa i promocja atrakcyjnych turystycznie terenów, budowa nowych obiektów oraz wzrost rozpoznawalności regionalnej oferty turystycznej. Ponadto dzięki rozwojowi infrastruktury rowerowej, poprawi się kondycja psychofizyczna mieszkańców. Projekt zintegrowany przyczyni się do wspierania rozwoju gospodarczego i rozwoju społecznego (m.in. zwiększenia spójności społecznej, aktywizacji, czy integracji mieszkańców) oraz zrównoważonej turystyki.

Proponowane wskaźniki pomiaru efektywności projektu zintegrowanego

1. Wskaźnik produktu:

- Wspierana infrastruktura rowerowa
- Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)
- Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem
- Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)
- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego
- Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich
- Długość wspartych turystycznych szlaków rowerowych o nawierzchni gruntowej
- Długość wspartych turystycznych szlaków rowerowych o nawierzchni utwardzonej nieulepszonej
- Długość wspartych turystycznych szlaków rowerowych o nawierzchni utwardzonej ulepszonej
- Długość odnowionych szlaków turystycznych
- Długość utworzonych szlaków turystycznych
- Długość wspartych szlaków turystycznych
- Liczba instytucji kultury objętych wsparciem
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)
- Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem
- Liczba powstałych Miejsc Obsługi Rowerzystów (MOR)
- Liczba powstałych Miejsc Przyjaznych Kajakarzom (MPK)
- Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)
- Liczba wspartych obiektów o charakterze niezabytkowym
- Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem
- Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego
- Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego

2. Wskaźnik rezultatu:

- Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej
- Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem
- Roczna liczba turystów korzystających ze szlaków rowerowych
- Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Cel strategiczny 1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu

- Cel operacyjny 1.1 Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów
- Cel operacyjny 1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki

Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego

<ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych <p>Cel strategiczny 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska <p>Cel strategiczny 5. Wzmocnienie przestrzennej spójności</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 5.1. Rozwój regionalnej sieci transportowej 		
Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego		
<p>Cel 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego krajobrazu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek 2.2. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu <p>Konkurencyjność gospodarki województwa dolnośląskiego oparta będzie na racjonalnym wykorzystaniu w rozwoju turystyki zasobów przyrodniczych i kulturowych, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i przepisów ochrony środowiska.</p>		
Projekty zintegrowane podstawowe wybierane w procedurze niekonkurencyjnej:		
Lp.	Wnioskodawca	Tytuł projektu
1	Gmina Lubin	Centrum Wystawiennicze Dziedzictwa Kulturowego Regionu Dolnego Śląska w Księżonicach w Gminie Lubin
2	Gmina Grębocice	Wzmocnienie murów ruin pałacu w Krzydłowicach
3	Gmina Grębocice	Zabezpieczenie ruin pałacu w Grębocicach – etap II
4	Gmina Jemielno	Budowa ścieżek pieszo – rowerowych wraz z infrastrukturą turystyczno – rekreacyjną
5	Gmina Góra	Ścieżka rowerowo-turystyczna Góra – Ryczeń – Jemielno – Lubin
6	Powiat Górowski	Ścieżka rowerowo-turystyczna Ryczeń – Jemielno
7	Gmina Kunice	Budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą turystyczną w powiecie legnickim (Legnica-Kunice-Prochowice)
8	Powiat Legnicki	Budowa systemu turystycznego i ścieżek rowerowych w Powiecie Legnickim stanowiących uzupełnienie sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego (Dolnośląskiej Autostrady Rowerowej/Cyklostrady Dolnośląskiej)
9	Gmina Prochowice	Budowa drogi rowerowej wraz z infrastrukturą turystyczną obrazującą tereny przyrodnicze i walory kulturowe Prochowic
10	Gmina Wąsosz	Budowa edukacyjnej ścieżki pieszo - rowerowej w gminie Wąsosz
11	Gmina Głogów	Budowa ścieżki rowerowej na terenie Gminy Głogów
12	Gmina Jerzmanowa	Rozwój bazy turystycznej w miejscowości Jerzmanowa
13	Gmina Przemków	Utworzenie Centrum Dziedzictwa Kulturowego Przemkowa w budynku byłego dworca kolejowego
Projekty zintegrowane rezerwowe:		
1	Gmina Prochowice	Modernizacja i przebudowa terenów atrakcyjnych turystycznie o walorach przyrodniczych, kulturalnych i historycznych na terenie Gminy Prochowice
2	Gmina Chocianów	Miejsca postoju dla turystów rowerowych
3	Gmina Chojnów	Budowa ścieżki rowerowej na terenie Gminy Chojnów
4	Gmina Góra	Ścieżka rowerowo-turystyczna Góra – Czernina – Siciny – Niechlów – Głogów
5	Gmina Kotła	Budowa ścieżki rowerowej w m. Kotła
6	Gmina Kunice	Odnowa turystycznie o walorach kulturowych i historycznych na terenie gminy Prochowice i Kunice
7	Gmina Radwanice	Budowa szlaku rowerowego wokół gminy Radwanice

8	Gmina Lubin	Rozwój sieci dróg rowerowych na terenie gminy Lubin
9	Gmina Rudna	Rozwój bazy turystycznej w Gminie Rudna - całoroczna chata grillowa w m. Gwizdanów
10	Gmina Żukowice	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Żukowice
11	Powiat Polkowicki	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Powiatu Polkowickiego
12	Powiat Głogowski	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Powiatu Głogowskiego
13	Gmina Męcinka	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej - rzeka Nysa Szalona do Piotrowic
14	Gmina Pęcław	Budowa ścieżki rowerowej Mileszyn – Droglowice
15	Gmina Przemków	Utworzenie Centrum Integracji Historyczno-Kulturalno-Społecznej w budynku zabytkowej szkoły ewangelickiej
16	Gmina Niechlów	Budowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie Gminy Niechlów

Obszar 3. Środowisko

PZ 3.1 Poprawa jakości powietrza

Istniejące problemy, przyczyny realizacji projektu zintegrowanego (opis sytuacji problemowej)

Województwo dolnośląskie, jak i obszar LGOF boryka się z dużym problemem jakim jest zanieczyszczenie powietrza. Głównym zagrożeniem LGOF w tym zakresie, jest przekroczenie poziomu pyłu zawieszonego PM10, benzo(a)pirenu oraz poziomu arsenu w powietrzu.

Ponadnormatywny poziom zanieczyszczeń dotyczy przede wszystkim terenów zurbanizowanych. Przyczyną tego stanu rzeczy są zanieczyszczenia pochodzące z przemysłu, jak również przestarzałych palenisk, które używane są do ogrzewania domów. Oprócz zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, problem stanowią wycieki z szybów kopalnianych i fetor, który znacząco obniża jakość życia i zadowolenie mieszkańców. Przemysłowy charakter obszaru, hutnictwo rud metali niezależnych oraz przebieg przez LGOF drogi S3 determinuje jakość i stan powietrza.

Z danych z raportu 2020 o stanie środowiska w województwie dolnośląskim, wynika, że w latach 2016-2018, na terenie Legnicy oraz Głogowa występowały przekroczenia średniorocznego poziomu docelowego określonego dla arsenu w pyłe PM10: w Legnicy (138%-290% poziomu docelowego) oraz w Głogowie (167%-504% poziomu docelowego).

Sytuacja w obszarze zanieczyszczenia powietrza w obrębie LGOF jest zbliżona do sytuacji całego województwa. Odnotowuje się przekroczenia średniodobowe i średnioroczne dla takich substancji jak: PM10 oraz benzo(a)pirenu. Przyczyną tych przekroczeń są zazwyczaj emitory lokalnych kotłowni i palenisk domowych zlokalizowanych na terenach zurbanizowanych. Inną przyczyną są również zanieczyszczenia pochodzące z transportu drogowego.

LGOF boryka się także z problemem wysokiego poziomu zanieczyszczenia powietrza i degradacji środowiska naturalnego wynikającymi z wysoko rozwiniętego przemysłu, a także z licznymi konfliktami przestrzennymi i środowiskowymi związanymi z presją inwestycyjną na obszary zalewowe, realizacją inwestycji infrastrukturalnych na terenach cennych przyrodniczo lub w ich sąsiedztwie, a także konflikt pomiędzy terenami rozwoju zabudowy, a złożami węgla brunatnego.

Wyzwaniem dla Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego, ale i dla całego kraju jest transformacja energetyki i zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii. Obecnie na terenie LGOF stopień wykorzystania energii słonecznej jest niski. LGOF dotyka również problem zanieczyszczeń powietrza związany z wysokim poziomem niskiej emisji pochodzącej z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych. Nadal problemem jest niska efektywność energetyczna budynków, w tym użyteczności publicznej - szkół, urzędów, instytucji kultury, itp.

W ramach przedsięwzięcia planuje się również budowę biogazowni na terenie gminy Pęcław. Biogazownie są idealnym sposobem na pozyskiwanie tzw. zielonej energii i stanowią doskonałą alternatywę dla źródeł tradycyjnych. Mają nie tylko możliwość uzyskania taniej energii, ale także

rozwiązują problem składowania odpadów, co szczególnie w gospodarstwach rolnych stanowi spory problem.

Cel projektu zintegrowanego. Cel ogólny/cele szczegółowe

Istotą przedsięwzięcia jest poprawa jakości powietrza na terenie LGOF poprzez inwestycje mające na celu kompleksową termomodernizację budynków użyteczności publicznej wraz z modernizacją systemów grzewczych w budynkach oraz instalacjami OZE, głównie fotowoltaiką.

Niezmmodernizowane, nieocieplone budynki powodują duże straty ciepła, co obniża efektywność energetyczną w LGOF, a koszty eksploatacji budynków są wyższe.

Celem szczegółowym jest poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym poprzez termomodernizację. Przeprowadzone działania obejmują wymianę/modernizację systemów grzewczych, docieplanie ścian zewnętrznych i wymianę okien w wybranych budynkach na terenie powiatu głogowskiego, górowskiego, lubińskiego, legnickiego i polkowickiego, zgodnie z wykazem projektów. Przyniesie to skumulowane efekty ekologiczne na obszarze LGOF.

Uzasadnienie projektu zintegrowanego

Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej pozwoli zminimalizować zużycie energii końcowej i użytkowej na poziomie całego LGOF. Realizacja działań przyczyni się również do dalszej poprawy stanu środowiska przyrodniczego, przede wszystkim w wymiarze poprawy jakości powietrza, w wyniku ograniczenia emisji zanieczyszczeń. Pośrednio osiągnięty efekt ekologiczny będzie miał wpływ na poprawę warunków życia mieszkańców, ograniczając występowanie dni ze smogiem, zwłaszcza w dni jesienne i zimowe. Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych, przyniesie pozytywne oddziaływania środowiskowe, zmniejszy koszty eksploatacyjne i przyniesie wymierne korzyści finansowe. Dodatkowo wpłynie to na poziom bezpieczeństwa energetycznego, szczególnie instytucji publicznych świadczących usługi publiczne na rzecz wspólnoty samorządowej. Projekt zintegrowany będzie stanowił także element edukacyjny i popularyzatorski wśród społeczności LGOF dla działań związanych z poprawą efektywności energetycznej budynków oraz wykorzystaniem OZE, co przełoży się na analogiczne działania w budynkach jedno i wielorodzinnych.

Projekt zintegrowany stanowi odpowiedź na zidentyfikowaną sytuację problemową i wprost wpisuje się swoim zakresem rzeczowym oraz planowanymi efektami w realizację celów, priorytetów i działań określonych w Strategii ZIT LGOF. Dzięki jego realizacji nastąpi zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza, zwiększenie oszczędności energii oraz wykorzystanie OZE, na terenie całego LGOF.

Efekty i rezultaty projektu polegające na zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwiększeniu oszczędności energii oraz wykorzystaniu OZE będą oddziaływać na obszar całego LGOF wpływając na poprawę jakości powietrza oraz poprawę bilansu energetycznego w subregionie.

Zintegrowany charakter projektu "Poprawa jakości powietrza w LGOF" jest widoczny na wielu poziomach. Wszystkie zaproponowane działania są powiązane i wzajemnie się uzupełniają, tworząc spójną całość, która skierowana jest na rozwiązanie zidentyfikowanych problemów dotyczących zanieczyszczenia powietrza:

- **Zintegrowane podejście do poprawy jakości powietrza.** Projekt łączy różne strategie i metody mające na celu poprawę jakości powietrza. Zarówno modernizacja budynków, jak i rozwój odnawialnych źródeł energii, które stanowią komplementarne elementy, przyczyniające się do osiągnięcia celu głównego projektu.
- **Integracja z polityką klimatyczną.** Projekt jest zgodny z kierunkami polityki klimatycznej i energetycznej na poziomie krajowym i unijnym. Działania takie jak termomodernizacja budynków czy rozwijanie odnawialnych źródeł energii przyczyniają się do realizacji celów redukcji emisji gazów cieplarnianych i zwiększenia efektywności energetycznej.
- **Wszelstronne korzyści.** Projekt przynosi korzyści na wielu płaszczyznach - poprawia jakość powietrza, co ma bezpośredni wpływ na zdrowie mieszkańców, przyczynia się do zwiększenia efektywności energetycznej, co redukuje koszty eksploatacji budynków, a także przyczynia się do rozwoju "zielonej" gospodarki, poprzez promowanie odnawialnych źródeł energii.

Deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy grupy projektów o tym samym charakterze i celu. Dzięki tożsamości ich zakresu rzeczowego oraz realizacji w zbliżonej perspektywie czasowej, problem niskiej efektywności budynków użyteczności publicznej zostanie potraktowany kompleksowo, wystąpią skumulowane efekty środowiskowe oraz poprawa bilansu energetycznego w działalności instytucji publicznych na terenie całego LGOF. Ilość obiektów poddanych termomodernizacji oraz wspólna perspektywa czasowa realizacji zadań na zdefiniowanym terytorium LGOF dają znacznie większe szanse uzyskania odczuwalnych dla mieszkańców efektów podejmowanych działań, aniżeli wybiórczo realizowane zadania w bliżej nieokreślonym czasie. Korzystając ze skumulowanego i dedykowanego wsparcia finansowego ze środków UE w ramach instrumentu ZIT, dokonano zatem równoległego i skoordynowanego opracowania projektów dotyczących poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, z uwzględnieniem merytorycznej spójności między nimi oraz synchroniczności późniejszego wdrażania w ściśle określonych ramach czasowych.

Efekty projektu zintegrowanego

Realizacja inwestycji powinna przyczynić się do minimalizacji emisji zanieczyszczeń do atmosfery, poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania OZE, ze szczególnym wskazaniem na panele fotowoltaiczne i energię słoneczną. Efektem będzie również zwiększenie udziału wykorzystania źródeł energii odnawialnej w obiektach użyteczności publicznej, zapewnienie energii zgodnie z jej zapotrzebowaniem i poprawa jakości środowiska, poprzez redukcję emisji CO₂ i pyłów do atmosfery.

Proponowane wskaźniki pomiaru efektywności projektu zintegrowanego

1. Wskaźnik produktu:
 - Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej
 - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków
 - Liczba zmodernizowanych indywidualnych źródeł ciepła
 - Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (innych niż indywidualne)
 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego
 - Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego
2. Wskaźnik rezultatu:
 - Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej
 - Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i cieplnej
 - Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej
 - Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)
 - Szacowana emisja gazów cieplarnianych

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Cel strategiczny 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego

- Cel operacyjny 4.1 Poprawa stanu środowiska
- Cel operacyjny 4.4 Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego

Głównym źródłem zanieczyszczeń w LGOF jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków oraz z obiektów sektora komunalno-bytowego, transportu drogowego i terenów przemysłowych. Barięą rozwojową Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego wskazaną w strategii rozwoju województwa jest wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza i degradacji środowiska naturalnego. Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy nadal pozostaje rejonem, w którym koncentruje się przemysł, dlatego też istotnym jest prowadzenie działań, mających na celu poprawę jakości powietrza, gdyż na terenie LGOM odnotowano przekroczenia arsenu.

Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Cel 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego krajobrazu

- Kierunek 2.3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska

Cel 3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka

- Kierunek 3.1. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz racjonalnego rozwoju energetyki odnawialnej opartej na wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu
- Kierunek 3.6. Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców (zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenie i nadmierne wykorzystanie zasobów wody, hałas)

Projekty zintegrowane podstawowe wybierane w procedurze niekonkurencyjnej:

Lp.	Wnioskodawca	Tytuł projektu
1	Gmina Chojnów	Poprawa efektywności energetycznej budynku Urzędu Gminy Chojnów
2	Gmina Niechlów	Efektywność energetyczna w budynkach jednostek administracyjnych Gminy Niechlów, poprzez wykonanie termomodernizacji i instalacji odnawialnych źródeł energii
3	Gmina Żukowice	Poprawa efektywności energetycznej w budynku użyteczności publicznej
4	Gmina Miłkowice	Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Gminie Miłkowice
5	Gmina Kotla	Termomodernizacja wraz z wymianą źródła ciepła w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Kotli
6	Gmina Ruja	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej im. "Inki" Danuty Siedzikówny w Wągradnie budynek w Rui
7	Gmina Wąsosz	Termomodernizacja i remont budynku użyteczności publicznej – sala gimnastyczna w Wąsoszu
8	Powiat Głogowski	Termomodernizacja budynku Starostwa Powiatowego w Głogowie
9	Gmina Pęcław	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Gminie Pęcław
Projekty zintegrowane rezerwowe:		
1	Gmina Miejska Głogów	Termomodernizacja zabytkowych obiektów użyteczności publicznej w Głogowie- budynek Ratusza
2	Gmina Miejska Głogów	Termomodernizacja zabytkowych obiektów użyteczności publicznej w Głogowie- budynek Szkoły Podstawowej nr 2 w Głogowie

PZ 3.2 Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych

Istniejące problemy, przyczyny realizacji projektu zintegrowanego (opis sytuacji problemowej)

Wyzwania dla obszaru LGOF wskazują na potrzebę adaptacji do zmian klimatu i zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańcom w zmieniających się warunkach klimatycznych, jak również ochronę jakości środowiska przyrodniczego. Zachowanie wysokich walorów środowiska naturalnego jest ważnym elementem podnoszącym atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną regionu oraz pozytywnie wpływającym na jakość życia mieszkańców.

Obszar LGOF według regionalizacji geobotanicznej Polski znajduje się na terenie następujących jednostek: Podkrajina Południowowielkopolska oraz Kraina Dolnośląska, a obszar ten jest zróżnicowany, jeśli chodzi o pokrycie formami przyrody. Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w 2021 r. był najwyższy w gminie Jemielno (99,2%), następnie gminie Wąsosz (86,6%) i Przemków (83,6%), w pozostałych gminach wynosił poniżej 80%. Najmniej obszarów

chronionych występuje na terenie gminy Miłkowice, Pęcław oraz miast Legnica i Głogów (poniżej 30 ha).

Szczególnie cennymi obszarami pod względem walorów przyrodniczych i krajobrazowych na terenie LGOF są takie obszary jak:

- Dolina Odry wraz z dopływami;
- Dolina Baryczy
- Bory Dolnośląskie.

Ponadto na obszarze LGOF obowiązuje uchwała nr XXII/669/16 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie ustanowienia Planu Ochrony Przemkowskiego Parku Krajobrazowego, która wyznacza cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji. Utrata różnorodności biologicznej stanowi istotne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania życia na Ziemi. Jej zachowanie, przywracanie i wzmacnianie usług ekosystemowych stanowi kluczowe wyzwanie dla samorządów LGOF. Zróżnicowane środowisko przyrodnicze jest stabilniejsze, funkcjonuje w sposób bardziej efektywny oraz jest odporne na zachodzące zmiany. W LGOF wyzwaniem związanym z funkcjonowaniem środowiska przyrodniczego jest przede wszystkim zapobieganie wystąpieniu negatywnych skutków powodzi i suszy oraz konieczność ochrony zasobów wodnych, w szczególności z uwagi na katastrofę na Odrze.

Wśród czynników, które determinują spadek różnorodności biologicznej można wymienić wspomniane wcześniej zmiany klimatu, napływ gatunków inwazyjnych (np. Barszcz Sosnowskiego), zanikanie siedlisk i korytarzy ekologicznych, jak również zanieczyszczanie środowiska i nadmierna eksploatacja zasobów przyrody. Przez teren LGOF przebiegają różne korytarze ekologiczne m.in. Bory Dolnośląskie - Odra Środkowa (GKPdC-20) czy Lasy Sławskie - Bory Dolnośląskie (KZ-4A). Umożliwiają one przemieszczanie się organizmów, jak również rozprzestrzenianie się roślin i grzybów. Istotnym ograniczeniem i zagrożeniem dla ich funkcjonowania jest m.in. rozwój sieci transportowej, budowa obiektów przemysłowych, czy chaotyczna zabudowa obszarów wiejskich w wyniku postępującej suburbanizacji (obserwowanej w LGOF). Wśród możliwych działań mających na celu ochronę korytarzy, a tym samym utrzymanie różnorodności biologicznej jest wprowadzanie zalesień, zielonej i niebieskiej infrastruktury, jak również ochrona dolin rzecznych i ochrona przed zabudową odcinków tych korytarzy. Wpływ na stan i jakość środowiska ma również człowiek. Antropopresja i rosnąca presja urbanizacyjna wpływa na konieczność zachowania i rozwoju bioróżnorodności, dążenie do ograniczenia skutków zmian klimatu, redukcji emisji zanieczyszczeń, jak również zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej. Obecnie udział powierzchni biologicznie czynnej w LGOF wynosi 95,1%. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie Pęcław (98,1%), Niechlów (98%) i Jemielno (98%), natomiast najniższą w gminie Krotoszyce (54,7%) oraz w miastach – Legnicy (67,2%) i Głogowie (64,5%). Podstawowe założenia projektu uwzględniają ochronę różnorodności biologicznej, rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz realizację działań związanych z ograniczeniem niekontrolowanej presji człowieka, zarówno ekonomicznej, jak i społecznej. Biorąc pod uwagę ukierunkowanie środków unijnych na ten aspekt oraz potrzeby zgłaszane przez gminy, można przewidywać, że gromadzenie zasobów przyjaznych środowisku jest ważnym elementem rozwoju regionu.

Cel projektu zintegrowanego. Cel ogólny/cele szczegółowe

Celem projektu jest z prowadzenie działań mających na celu ochronę i poprawę stanu i jakości środowiska oraz ograniczenie negatywnego wpływu człowieka na bioróżnorodność na obszarze LGOF oraz przywracanie i wzmacnianie usług ekosystemowych w ramach zielonej i niebieskiej infrastruktury. Jednym z największych wyzwań jest racjonalne gospodarowanie terenami o wysokiej wartości przyrodniczej. Zmniejszenie antropopresji poprzez prowadzenie polityki prośrodowiskowej pozwoli na udostępnianie terenów atrakcyjnych przyrodniczo w celach rekreacyjnych. Istotne jest również prowadzenie działań mających na celu przywrócenie i stworzenie warunków do ponownego występowania gatunków rodzimych (flory i fauny charakterystycznej dla LGOF), jak również uzupełnienie sieci terenów zielonych.

Wśród celów szczegółowych projektu można wymienić m.in.:

- w obszarze środowiska naturalnego:
 - przeciwdziałanie powstawaniu tzw. „wysp ciepła”,
 - ochrona różnorodności biologicznej, w tym szczególnie w pobliżu cieków i zbiorników wodnych,
 - monitorowanie bioróżnorodności,
 - zwiększenie absorpcji dwutlenku węgla (CO₂),
 - poprawa jakości powietrza,
 - poprawa warunków hydrologicznych.
- w obszarze społeczno – gospodarczym:
 - poprawa jakości życia mieszkańców Głogowa,
 - zwiększenie atrakcyjności miasta dla turystów,
 - zwiększenie ochrony przed hałasem.

Realizowane też będą cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji na terenie gminy Przemków, która w całości położona jest na obszarze Przemkowskiego Parku Krajobrazowego lub jego otuliny, zgodnie z obowiązującą uchwałą nr XXII/669/16 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie ustanowienia Planu Ochrony Przemkowskiego Parku Krajobrazowego.

Uzasadnienie projektu zintegrowanego

Atrakcyjne położenie gmin LGOF, walory przyrodnicze w postaci bogactwa fauny i flory jak również możliwość obcowania bezpośrednio z naturą, stanowi unikatowy potencjał dla rozwoju aktywnej turystyki wypoczynkowej w regionie. Warunki dla rozwoju turystyki związane są głównie z terenami cennymi przyrodniczo, na co wpływ mają uwarunkowania przyrodnicze: doliny i starorzecza Odry i Baryczy, Bory Dolnośląskie i Wzgórza Dalkowskie. Cennym zasobem z punktu widzenia rozwoju turystyki jest także dziedzictwo kulturowe związane z zachowanymi układami urbanistycznymi.

Aby móc wykorzystać posiadane potencjały, istotne jest przede wszystkim zadbanie o stan i jakość środowiska naturalnego. Przewidziane do realizacji projekty wzmocnią ochronę przyrody oraz będą dowodem rozsądnego gospodarowania przestrzenią naturalną, w tym rozwinięciem w terenie edukacji ekologicznej oraz elementów zrównoważonej i odpowiedzialnej turystyki.

Ochrona i zarządzanie obszarami o wysokich walorach przyrodniczych oraz ich rozwijanie z zachowaniem bioróżnorodności, jest kluczowe dla ochrony różnorodności biologicznej i zapewnienia zrównoważonego rozwoju regionu. Zintegrowany projekt, LGOF skupia się na następujących kluczowych obszarach:

- **Adaptacja do zmian klimatu.** Ochrona i zarządzanie obszarami o wysokich walorach przyrodniczych uwzględnia efekty zmian klimatu. Realizowane są działania mające na celu zwiększenie odporności tych obszarów na skutki zmian klimatu, takie jak susze, powódzie, erozja gleby i zmiany w rozkładzie gatunków.
- **Ograniczenie presji człowieka.** Działania mają na celu ograniczenie negatywnego wpływu człowieka na obszary o wysokich walorach przyrodniczych, ich ochronę i zachowanie.
- **Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury.** Realizowane działania mają na celu przywracanie i wzmacnianie usług ekosystemowych w ramach zielonej i niebieskiej infrastruktury na terenach miejskich i ich obszarach funkcjonalnych. Wśród nich można wskazać działania, takie jak: ochrona i przywracanie siedlisk, tworzenie korytarzy ekologicznych, budowa ścieżek przyrodniczych i instalowanie infrastruktury związanej z gospodarką wodną.
- **Ochrona gatunków rodzimych.** Przez zintegrowany projekt, promowane są działania mające na celu ochronę gatunków rodzimych i zapobieganie ekspansji gatunków obcych, które mogą stanowić zagrożenie dla ekosystemów.

Realizacja tych celów wymaga koordynacji działań na różnych poziomach zarządzania, a także zaangażowania różnych sektorów i społeczności lokalnej. Przyjęcie zintegrowanego podejścia do

ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych w LGOF umożliwi efektywne wykorzystanie zasobów, zapewniając jednocześnie trwałość działań. W ten sposób, region staje się atrakcyjniejszy zarówno dla mieszkańców, jak i dla turystów, co przyczynia się do zrównoważonego rozwoju regionu.

Główne cechy zintegrowanego podejścia do ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych na poziomie zarządczym w LGOF to:

- **Współpraca pomiędzy różnymi sektorami.** Działania sektorów takich jak ochrona środowiska, rolnictwo, leśnictwo, turystyka i planowanie przestrzenne są integrowane w ramach przedsięwzięcia. Rolnicy i leśnicy współpracują z ekologami w celu ochrony i przywracania siedlisk, a planiści przestrzenni koordynują z działaniami turystycznymi w celu zrównoważonego zarządzania obszarami przyrodniczymi.
- **Zintegrowane planowanie i monitorowanie.** Przedsięwzięcie obejmuje holistyczne planowanie, które uwzględnia różne aspekty ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, jak również monitorowanie i ocenę skuteczności działań. Realizacja projektu będzie miała wpływ na cały LGOF, dzięki uzupełnieniu sieci terenów zielonych oraz złagodzeniu skutków zmian klimatu.
- **Długoterminowe i elastyczne podejście.** Zarządzanie obszarami o wysokich walorach przyrodniczych realizowane jest w sposób długoterminowy i elastyczny, co umożliwia dostosowanie działań do zmieniających się warunków i potrzeb.

Dzięki zastosowaniu zintegrowanego podejścia do ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych w LGOF, efektywnie poprawia się stan i jakość środowiska. Realizacja projektu pozwoli również na ukierunkowane i bezpieczne udostępnianie zasobów przyrodniczych regionu, racjonalne ich wykorzystanie, rozsądne gospodarowanie przestrzenią naturalną, a także dzielenie się dziedzictwem naturalnym i kulturowym.

Jednocześnie zmagające się z problemami środowiskowymi oraz jakości powietrza tereny miejskie LGOF, wymagają interwencji w zakresie ochrony bioróżnorodności. Każda tego typu interwencja, która dotyczy zielonej i niebieskiej infrastruktury, rozwoju i terenów zielonych, w tym parków i skwerów, przywracania prawidłowych stosunków hydrologicznych w zbiornikach wodnych wpływa na środowisko naturalne i przyrodnicze zdominowanego przez przemysł wydobywczy subregionu. Dotyczy to w szczególności miast LGOF, które są głównymi ośrodkami gospodarczymi, oświatowymi, kulturalnymi czy administracyjnymi. Przywracanie bioróżnorodności na tych terenach jest zatem szczególnie istotne, nie tylko dla ich mieszkańców, ale także użytkowników miast, którzy do nich przybywają w celach zawodowych, edukacyjnych, konsumpcyjnych, czy administracyjnych. W przypadku miast LGOF są to dziennie tysiące osób z całego subregionu. Istotne jest zatem zapewnienie komfortu życia i korzystania z miasta w kontekście budowania jego odporności oraz ograniczania negatywnych zmian klimatu (miejskiej wyspy ciepła, nawalnych deszczy, emisji zanieczyszczeń), które w bardzo dużym stopniu wpływają na zdrowie ludzi, szczególnie dzieci i osób starszych. W takim ujęciu uznać należy, że każda, nawet punktowa, interwencja przyczyniająca się do wzmocnienia ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej, zielonej infrastruktury na obszarach miejskich oraz ograniczania wszelkich rodzajów zanieczyszczenia oddziaływać będzie na większą część obszaru LGOF. Dojdzie zatem do wspólnego wykorzystania stworzonej w ramach projektu infrastruktury zarówno przez mieszkańców miast, jak i użytkowników do nich przybywających.

Dodatkowym atutem podejmowanej interwencji świadczącym o jej ponadlokalnym wykorzystaniu są także walory przyrodniczo-turystyczne. Obszary cenne przyrodniczo, dające możliwość obcowania z naturą są atrakcyjnym magnesem dla spędzania wolnego czasu, odpoczynku i rekreacji, co znacząco wzmacnia potencjał turystyczny i zachęca do odwiedzin wszystkich mieszkańców LGOF

w ramach bliskiej i łatwo dostępnej turystyki weekendowej, czy tranzytowej. Istotne jest przy tym zmniejszanie negatywnej presji na ekosystemy i właściwe ukierunkowanie ruchu turystycznego.

Nie bez znaczenia pozostaje wymiar edukacyjny i popularyzatorski podejmowanych działań. Wartości dodaną jest możliwość wykorzystania doświadczeń projektowych i ich implementacja w innych miejscowościach w ramach tzw. „dobrych praktyk”.

Efekty projektu zintegrowanego

Przedsięwzięcia realizowane w ramach przedsięwzięcia zintegrowanego przyczynią się do zachowania i rozwoju bioróżnorodności na obszarze LGOF oraz do ograniczenia skutków zmian klimatu i ich negatywnego wpływu na elementy środowiska przyrodniczego (m.in. stosunki wodne). Poprzez wyznaczenie miejsc do przemieszczania się, wypoczyniania, aktywności rekreacyjnej. Przedsięwzięcie obejmuje swego rodzaju czynną ochronę gatunków i siedlisk przyrodniczych w tym m.in. minimalizację negatywnych skutków i oddziaływania człowieka na tereny chronione, wspierając zrównoważony rozwój i ochronę bioróżnorodności fauny i flory.

Dzięki realizacji projektów w ramach przedmiotowego przedsięwzięcia nastąpi:

- wzrost świadomości ekologicznej, który wpłynie na poprawę jakości środowiska przyrodniczego,
- ukształtowanie proekologicznych zachowań, co przełoży się na troskę o przyrodę i zachowanie jej różnorodności biologicznej,
- zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej,
- zachowanie gatunków objętych ochroną gatunkową,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego regionu,
- wzrost jakości życia mieszkańców.

Proponowane wskaźniki pomiaru efektywności projektu zintegrowanego

1. Wskaźnik produktu:

- Długość odnowionych szlaków turystycznych
- Długość utworzonych szlaków turystycznych
- Długość wspartych szlaków turystycznych
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)
- Liczba obiektów infrastruktury na cele ukierunkowania ruchu turystycznego albo edukacji przyrodniczej
- Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody
- Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)
- Liczba wspartych form ochrony przyrody
- Powierzchnia obszarów chronionych i cennych przyrodniczo innych niż Natura 2000 objętych działaniami ochronnymi i odtwarzającymi
- Powierzchnia obszarów Natura 2000 objętych środkami ochrony i odtworzenia
- Powierzchnia parków krajobrazowych objętych wsparciem w ramach realizacji zadań objętych planami ochrony
- Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony
- Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu

2. Wskaźnik rezultatu:

- Liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne
- Liczba inwazyjnych gatunków obcych, wobec których podjęto działania ograniczające ich negatywny wpływ
- Liczba zachowanych lub udrożnionych korytarzy ekologicznych
- Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury

<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia obszarów chronionych, dla których opracowano dokumenty planistyczne – Powierzchnia wspartych obszarów chronionych 												
Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030												
<p>Cel strategiczny 1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki, <p>Cel strategiczny 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska 												
Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego												
<p>Cel 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego krajobrazu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek 2.3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska. <p>Cel 3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek 3.6. Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców (zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenie i nadmierne wykorzystanie zasobów wody, hałas) 												
Projekty zintegrowane podstawowe wybierane w procedurze niekonkurencyjnej::												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Lp.</th> <th>Wnioskodawca</th> <th>Tytuł projektu</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Gmina Miejska Głogów</td> <td>Ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz zielonej i niebieskiej infrastruktury w Gminie Miejskiej Głogów</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Gmina Przemków</td> <td>Utworzenie Zielonej i Wodnej Przystani w celu ochrony i zachowania bioróżnorodności oraz dziedzictwa naturalnego i potencjału turystycznego gminy Przemków</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Gmin Legnica</td> <td>Eko-Skwer w sercu miasta</td> </tr> </tbody> </table>	Lp.	Wnioskodawca	Tytuł projektu	1	Gmina Miejska Głogów	Ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz zielonej i niebieskiej infrastruktury w Gminie Miejskiej Głogów	2	Gmina Przemków	Utworzenie Zielonej i Wodnej Przystani w celu ochrony i zachowania bioróżnorodności oraz dziedzictwa naturalnego i potencjału turystycznego gminy Przemków	3	Gmin Legnica	Eko-Skwer w sercu miasta
Lp.	Wnioskodawca	Tytuł projektu										
1	Gmina Miejska Głogów	Ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz zielonej i niebieskiej infrastruktury w Gminie Miejskiej Głogów										
2	Gmina Przemków	Utworzenie Zielonej i Wodnej Przystani w celu ochrony i zachowania bioróżnorodności oraz dziedzictwa naturalnego i potencjału turystycznego gminy Przemków										
3	Gmin Legnica	Eko-Skwer w sercu miasta										

PZ 3.3 Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

Istniejące problemy, przyczyny realizacji projektu zintegrowanego (opis sytuacji problemowej)

Stopień skanalizowania poszczególnych gmin w Legnicko-Głogowskim Obszarze Funkcjonalnym jest bardzo zróżnicowany. Procent ludności korzystającej z komunalnych oczyszczalni ścieków w podregionie legnicko-głogowskim wynosi 86,1%. Jest to wartość znacznie wyższa od wartości dla Polski (71,2%), wyższa również od wartości dla województwa (76,9%). Powiatem, w którym największy procent ludności korzysta z oczyszczalni jest powiat lubiński (93,7%), natomiast najniższy procent korzystających jest w powiecie górowskim (44%). Jednocześnie największy przyrost wskaźnika skanalizowania w stosunku do roku 2010 zanotowano w powiecie legnickim (+12,3 pkt proc.), natomiast najmniejszy w powiecie Miasto Legnica (+3,2 pkt proc.). W przypadku gmin największy odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2021 r. dotyczył gminy Rudna (99,9%), natomiast najniższy gminy Niechlów (12,7%). Zdecydowana część obszaru funkcjonalnego (głównie obszary wiejskie) wymaga podjęcia inwestycji związanych z rozwojem gospodarki wodno-ściekowej, z uwagi na widoczne dysproporcje w dostępie do tego rodzaju infrastruktury na terenie LGOF. Problemem jest również brak zainwestowania w nowoczesne oczyszczalnie ścieków. Analizując awarie sieci kanalizacyjnej, niezmiennie w latach 2017-2021 najwięcej awarii odnotowano w gminie Polkowice (514 awarii w 2021 r.). Następnie w mieście Legnica (329), gminie Lubin (312) i Chocianów (169). W pozostałych gminach liczba odnotowanych awarii w tym roku wynosiła poniżej 100. Brak kanalizacji generuje problemy związane z utrzymaniem stanu sanitarnego na odpowiednim poziomie. Oprócz dość oczywistych problemów związanych z warunkami bytowymi ludności, brak sieci kanalizacyjnej oznacza poważne ograniczenia możliwości i negatywnie wpływa na wykorzystanie szans rozwojowych. Brak kanalizacji wpływa negatywnie na stan środowiska naturalnego i jakość

zasobów wodnych gminy. Problem niekontrolowanego zrzutu ścieków stanowi poważny problem ekologiczny i sanitarny wód podziemnych. Sytuacja taka obniża atrakcyjność obszaru. Problem ten jest rozwiązywany przy pomocy zbiorników bezodpływowych (szamb) opróżnianych okresowo lub przydomowych oczyszczalni ścieków. Część z szamb nie spełnia podstawowych wymogów ochrony środowiska związanych ze szczelnością. Zdarzają się również posesje, na których brak jest jakiegokolwiek lokalnej kanalizacji sanitarnej. Powoduje to przedostawanie się ścieków do wód gruntowych i ich degradację, a tym samym pogorszenie struktury bilansu wodnego. Z uwagi na powyższe zachodzi potrzeba uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej w zakresie właściwego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych. Wynika to również z nałożonego na gminy obowiązku wynikającego z dyrektywy 91/271/WEG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych. Zgodnie z KPOŚK (VI aktualizacja) potrzeby w zakresie infrastruktury kanalizacyjnej oraz oczyszczania ścieków komunalnych występują w aglomeracjach od 10 tys. do 15 tys. RLM: Chocianów oraz Ścinawa (wielkość aglomeracji ustalona na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Ścinawie w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Ścinawa), jak również w aglomeracjach od 2 tys. do 10 tys. RLM: Prochowice i Legnickie Pole.

Cel projektu zintegrowanego. Cel ogólny/cele szczegółowe

Głównym celem przedsięwzięcia jest uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze LGOF w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych, zmniejszając negatywne oddziaływanie na środowisko i spełniając tym samym obowiązki wynikające z dyrektywy 91/271/WEG. Istotnym jest również zaspokojenie potrzeb mieszkańców, poprawa satysfakcji i komfortu życia w LGOF, zwiększenie szans rozwojowych obszaru, a także poprawa stanu środowiska przyrodniczego.

Zgodnie z FEDS 2021-2027 wsparcie ze środków UE będą mogły uzyskać projekty w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracjach wskazanych w KPOŚK od 2 do 15 tys. RLM niespełniających wymogów dyrektywy ściekowej, w tym m.in. oczyszczalnie ścieków komunalnych, sieć kanalizacji sanitarnej, zagospodarowanie osadów ściekowych, monitoring. Wsparcie zostanie zapewnione przede wszystkim na inwestycje w aglomeracjach od 10 tys. do 15 tys. RLM, dla których zostanie wydzielona osobna alokacja dająca możliwość realizacji projektów wskazanych w KPOŚK. Aglomeracje o RLM od 2 tys. do 10 tys. będą mogły uzyskać wsparcie w ramach pozostałej alokacji nieprzeznaczonej na aglomeracje od 10 tys. do 15 tys. RLM. **Powyższe oznacza, iż projekty dla aglomeracji od 10 do 15 tys. RLM powinny być traktowane priorytetowo i w pierwszej kolejności być przewidziane do dofinansowania i realizacji. Dopiero zapewnienie im finansowania aglomeracjom 10-15 tys. RLM nie spełniających wymogów KPOŚK daje możliwość wskazania projektów w zakresie 2-10 tys. RLM** Wśród jednostek należących do LGOF, w VI obowiązującej Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (przyjętej przez Radę Ministrów 5 maja 2022 r.) wskazują się 2 aglomeracje o RLM 2-10 tys. i są to: Legnickie Pole, Prochowice, a także aglomerację o RLM 10-15 tys. – Chocianów. Ponadto, aglomerację Ścinawa należy zaliczyć do aglomeracji od 10 tys. do 15 tys. RLM zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Ścinawie w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Ścinawa.

Uzasadnienie projektu zintegrowanego

Projekt odpowiada na istniejące zapotrzebowanie wyrażające się przede wszystkim niedostateczną długością sieci kanalizacyjnej oraz infrastruktury oczyszczania ścieków komunalnych na terenie LGOF. Podstawowym problemem istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej, jest brak odpowiedniego stopnia skanalizowania, głównie na obszarach wiejskich. Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany, ponieważ jego realizacja wpłynie na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, z której korzystają będą mieszkańcy obszaru. W wyniku realizacji projektu uzupełniona zostanie infrastruktura w miejscach w których widoczne są największe deficyty w tym zakresie. Ponadto projekt ten ma istotne znaczenie z uwagi na postępującą suburbanizację miast i rosnące potrzeby dotyczące rozwoju podstawowej infrastruktury, w szczególności na obszarach wiejskich. Wdrażanie projektu zintegrowanego pozwoli

na poprawę jakości środowiska całego LGOF, dzięki uzupełnieniu sieci kanalizacyjnej, do której dostęp w obszarze funkcjonalnym jest nierównomierny.

Projekt koncentruje się na trzech głównych obszarach: adaptacji do zmian klimatu, ochrony wysokich walorów przyrodniczych oraz rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Każdy z tych obszarów wpływa na inny, a wszystkie razem mają wpływ na całość systemu - społeczność LGOF. Adaptacja do zmian klimatu wymaga nie tylko inwestycji w infrastrukturę fizyczną, ale także w edukację społeczności i zarządzanie ryzykiem. Ochrona wysokich walorów przyrodniczych ma na celu zarówno zachowanie istniejących ekosystemów i bioróżnorodności, jak i poprawę jakości życia mieszkańców. Wreszcie, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej jest kluczowy dla ochrony zdrowia publicznego i zasobów wodnych, a także dla promowania zrównoważonego rozwoju.

Działania w każdym z tych obszarów muszą być koordynowane, aby osiągnąć optymalne rezultaty, np. inwestycje w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną powinny uwzględniać projekty adaptacji do zmian klimatu, aby infrastruktura była odporna na ekstremalne warunki pogodowe. Podobnie, działania ochrony przyrody powinny być zintegrowane z działaniami w zakresie adaptacji do zmian klimatu i zarządzania wodą, aby zapewnić, że ekosystemy są zdolne do przystosowania się do zmieniających się warunków.

Zgodnie z ustaleniami Prognozy oddziaływania na środowisko dla VI Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) zaplanowane w KPOŚK zadania inwestycyjne przyczynią się m.in. do:

- ograniczenia istniejącej presji o charakterze punktowym i rozproszonym do gleb oraz wód (w efekcie powstawania zbiorczych systemów);
- zmniejszenia presji na obszary chronione, w tym na gatunki wodne i zależne od wód w wyniku ograniczenia ładunków biogenów, zanieczyszczeń mikrobiologicznych oraz innych zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych ze ściekami (w efekcie realizacji zbiorczych sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków).

Ponadto „realizacja inwestycji z zakresu budowy i modernizacji systemów kanalizacji ściekowej pozwoli na zbieranie oraz odprowadzenie zanieczyszczeń do oczyszczalni, gdzie poddane zostaną właściwemu oczyszczeniu. Podłączenie kolejnych użytkowników może przyczynić się do ograniczenia zrzutów niewłaściwie oczyszczonych ścieków.”

Zagrożeniem dla jakości wód podziemnych, oprócz nadmiernej eksploatacji do celów gospodarczych, jest przemysł wydobywczy, a pod względem jakości – sposób zagospodarowania i użytkowania terenu (stopień skanalizowania, stacje paliw, składowiska odpadów itp.). Na stan czystości wód powierzchniowych największy wpływ mają jednak zrzuty nie oczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych oraz spływy powierzchniowe z użytków rolnych. Poprawa lub pogorszenie stanu gospodarki komunalnej mają zatem bezpośredni wpływ na jakość środowiska przyrodniczego.

Jakość wód ma istotny wpływ zarówno na zdrowie społeczeństwa, jak i na prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów. Działania związane z ochroną wód należy prowadzić równolegle w odniesieniu do wód powierzchniowych i podziemnych, kompleksowo w ramach zlewni. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód oraz racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi wymaga podejmowania i wdrażania działań w gospodarce komunalnej, w szczególności w zakresie rozbudowy infrastruktury oczyszczania ścieków. Kontynuacja realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), umożliwi realizację zobowiązań akcesyjnych wynikających z Dyrektywy 91/271/EWG (tzw. ściekowej) w zakresie redukcji ładunku zanieczyszczeń. W tym kontekście, nie bez znaczenia jest lokalizacja planowanej interwencji. Obszary, na których będą realizowane projekty leżą w granicach jednostek gospodarki wodnej Jednolitych Części Wód Podziemnych oraz Jednolitych Częściach Wód Powierzchniowych obejmujących obszary także innych gmin LGOF. Z tego też względu projekt spełnia definicję projektu zintegrowanego, w którym deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu, tj. wspólne wykorzystanie stworzonej w jego ramach infrastruktury. Pomimo, że planowana infrastruktura powstanie na terenie aglomeracji Chocianów i Ścinawa (ewentualnie - rezerwowo - Prochowice) i korzysta z niej

będą bezpośrednio przyłączeni do niej mieszkańcy tych gmin, to jej wykorzystanie przyczyni się do znaczącej poprawy środowiska naturalnego, w szczególności jakości wód podziemnych i powierzchniowych, także na obszarze gmin LGOF wchodzących w skład tych samych jednostek gospodarki wodnej (JCWP oraz JCWPd).

Wzrost poziomu skanalizowania na obszarach aglomeracji Chocianów i Ścinawa to także zwiększone szanse rozwojowe w obszarze gospodarczym tej części LGOF, gdzie występują silne powiązania funkcjonalnie (choćby w zakresie rynku pracy, czy transportu zbiorowego) z gminami powiatu polkowickiego oraz lubińskiego. Tym samym, pomimo punktowego charakteru projektu, jego oddziaływanie oraz efekty realizacji wykorzystywane będą w znacznie szerszym terytorialnie zakresie. Możliwość zapewnienia turystom wysokich standardów bytowych wpłynie na wzrost popytu turystycznego na usługi świadczone na terenie aglomeracji. Tym samym zwiększy się motywacja miejscowej ludności do zakładania własnej działalności turystycznej i około turystycznej, co przyczyni się do dynamizacji rozwoju gospodarczego regionu. Ponadto obszary dysponujące wysokim poziomem wyposażenia infrastrukturalnego uznawane są przez inwestorów jako miejsca korzystne dla lokalizacji działalności gospodarczej.

Efekty projektu zintegrowanego

Głównym efektem realizacji projektu jest zmniejszenie nierówności pomiędzy gminami w zakresie dostępu do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków komunalnych, polepszenie warunków socjalno-bytowych, podnoszenie komfortu życia mieszkańców. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej pozwoli również na zmniejszenie zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska, poprzez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i eliminację przydomowych oczyszczalni ścieków, co wpłynie na jakość środowiska w całym obszarze. Poprawie ulegną również parametry i jakość wody pitnej dostarczanej do mieszkańców. Tym samym zniwelowane zostaną bariery rozwojowe obszaru, dzięki realizacji projektu zintegrowanego o charakterze liniowym.

Proponowane wskaźniki pomiaru efektywności projektu zintegrowanego

1. Wskaźnik produktu:

- Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków
- Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)
- Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)
- Liczba rozbudowanych/zmodernizowanych oczyszczalni ścieków komunalnych
- Liczba wdrożonych inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi
- Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych
- Wydajność nowo wybudowanych lub zmodernizowanych instalacji oczyszczania ścieków

2. Wskaźnik rezultatu:

- Ludność podłączona do wybudowanej lub zmodernizowanej zbiorczej kanalizacji sanitarnej
- Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia
- Wielkość ładunku ścieków poddanych ulepszonemu oczyszczaniu

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych

- Cel operacyjny 2.1 Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej

Cel strategiczny 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego

- Cel operacyjny 4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska

Deficytami wskazywanymi na obszarach wiejskich w województwie dolnośląskim jest niedostatecznie rozwinięta infrastruktura wodno-kanalizacyjna. Kompleksowa rozbudowa sieci wpłynie na poprawę standardu i jakości życia.

Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Cel 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego krajobrazu

- Kierunek 2.3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska.

Cel 3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka.

- Kierunek 3.2. Zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów.
- Kierunek 3.6. Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców (zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenie i nadmierne wykorzystanie zasobów wody, hałas)

Projekty zintegrowane wybierane w procedurze konkurencyjnej:

Zakres/typ projektów	<p>Wobec zidentyfikowanych na obszarze ZIT LGOF potrzeb w zakresie projektów wod-kan, dla których oczekiwana łączna wartość dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) znacząco przekracza alokację dostępną dla ZIT LGOF w Działaniu FEDS.02.06 Gospodarka ściekowa oraz wobec braku wypracowania konsensusu potencjalnych wnioskodawców, co do podziału tej alokacji na projekty strategiczne przewidziane do realizacji w formule niekonkurencyjnej, Komitet Sterujący ZIT LGOF w dniu 16 listopada 2023 r. podjął uchwałę, w której zarekomendował następujący sposób wykorzystania alokacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Rekomenduje się wykorzystanie pełnej kwoty alokacji przewidzianej dla ZIT LGOF w Działaniu FEDS.02.06 Gospodarka ściekowa, tj. 19.015.750 euro, w procedurze konkurencyjnej organizowanej przez Instytucję Zarządzającą Funduszami Europejskimi dla Dolnego Śląska 2021-2027 dla ZIT LGOF; 2) Stosownie do treści Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska na lata 2021-2027 rekomenduje się zaplanować wsparcie przede wszystkim na inwestycje w aglomeracjach od 10 tys. do 15 tys. RLM dla projektów wskazanych w KPOŚK; 3) Aglomeracje o RLM od 2 tys. do 10 tys. rekomenduje się ująć jako rezerwowe, z możliwością ubiegania się o wsparcie wyłącznie pod warunkiem zabezpieczenia potrzeb aglomeracji od 10 tys. do 15 tys. RLM. <p>Tym samym, wyłonienie projektów zintegrowanych w zakresie wod-kan w aglomeracjach od 10 tys. do 15 tys. RLM niespełniających wymogów dyrektywy ściekowej, realizowanych na obszarze LGOF, przewiduje się w procedurze konkurencyjnej organizowanej przez IZ FEDS 2021-2027.</p>
----------------------	---

		<p>Projekty potencjalnie kwalifikujące się do wsparcia to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Chocianów (wnioskodawca Gmina Chocianów) • Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej na terenie miasta i gminy Ścinawa wraz z budową odcinka wodociągowego i sięgaczami (wnioskodawca Gmina Ścinawa).
Projekty zintegrowane rezerwowe:		
1	Gmina Prochowice	Przebudowa i modernizacja Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Prochowicach - etap II
2	Gmina Prochowice	Przebudowa i modernizacja Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Prochowicach - etap III

PZ 3.4 Zagospodarowanie i stworzenie funkcjonalnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych

Istniejące problemy, przyczyny realizacji projektu zintegrowanego (opis sytuacji problemowej)

Obecnie udział powierzchni terenów zieleni w LGOF jest zróżnicowany. Ich największy udział w powierzchni ogółem odnotowano w mieście Chojnów (11,34%), Legnicy (8,24%), Głogowie (6,62%) oraz Lubinie (6,01%). W pozostałych gminach wartość wskaźnika w 2021 r. wynosiła poniżej 1% (wyjątek gmina Polkowice – 1,29%). Według danych GUS na terenie LGOF w 2021 r. było 58 parków spacerowo-wypoczynkowych (wzrost o 3 w porównaniu do 2017 r.). Na terenie 11 jednostek widoczne są deficyty dotyczące parków spacerowo-wypoczynkowych. Analizując zmiany dotyczące parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w poszczególnych gminach, można zauważyć zmniejszenie się ich powierzchni w miastach: Chojnów i Głogów, jak również w gminach: Głogów, Męcinka, Legnickie Pole, Prochowice, Chocianów i Gaworzyce. Gminy te, w szczególności wymagają podjęcia działań na rzecz rozwoju terenów zielonych, zielonej i niebieskiej infrastruktury, jak również zadbania o jakość i stan zagospodarowania przestrzeni publicznych. Brak miejsc, w których mieszkańcy mogą spotykać się i integrować, stanowić może zagrożenie i przyczynia się do problemu wykluczenia społecznego, w dużej mierze, wśród osób starszych czy z niepełnosprawnościami. Z uwagi na starzenie się społeczności, istotnym jest również podejmowanie działań i budowa obiektów, które pozwolą na zadbanie o kondycję psychofizyczną mieszkańców i zapewnienie włączenia społecznego.

Barierą LGOF wskazywaną przez beneficjentów jest zanik więzi społecznych, mała asymilacja nowych mieszkańców i marginalizacja, zatem stworzenie funkcjonalnych oraz bezpiecznych przestrzeni publicznych wpłynie na możliwość zwiększenia poziomu integracji wśród społeczności lokalnej.

Cel projektu zintegrowanego. Cel ogólny/cele szczegółowe

Projekt polega na odnowie przestrzeni publicznej oraz nadaniu jej nowych funkcji związanych z utworzeniem miejsc integracji społecznej oraz miejsc dla turystyki, rekreacji i odpoczynku, wykorzystując w tym celu obszary atrakcyjne przyrodniczo. Ponadto w tym celu zostaną wykorzystane m.in. obiekty i przestrzenie, w tym zabytkowe, które utraciły funkcje a ich dewastacja postępuje. Stworzenie miejsc i zagospodarowanie przestrzeni w atrakcyjnej lokalizacji związanej z dziedzictwem kulturowym pozwoli na zwiększenie poziomu integracji mieszkańców, poprawę jakości ich życia, promowanie i ochronę materialnego dziedzictwa kulturowego (np. w postaci zabytkowych założeń parkowo-ogrodowych), jak również rozwoju i promowaniu publicznych walorów turystycznych tych miejsc. To także szansa na rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i tworzenia przestrzeni zielonych, przyjaznych środowisku i sprzyjających poprawie jakości powietrza. Projekt zakłada stworzenie miejsc do odpoczynku i aktywności fizycznej, a zadaniem odnawianej infrastruktury jest przede wszystkim poprawa kondycji psychofizycznej mieszkańców poprzez stworzenie im przyjaznej i bezpiecznej przestrzeni dla aktywności fizycznej oraz do organizacji spotkań, warsztatów, wspólnych działań, służących odpoczynkowi. Będą się tam również odbywać

imprezy, wydarzenia, turnieje, festyny. Odnowiona przestrzeń służyć ma integracji i aktywizacji mieszkańców oraz promocji postaw prozdrowotnych. To także element adaptacji do zmian klimatu, poprawy funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz bezpieczeństwa osób w nich przebywających.

Uzasadnienie projektu zintegrowanego

Projekt jest odpowiedzią na wyżej opisaną sytuację problemową i wprost wpisuje się swoim zakresem rzeczowym oraz planowanymi efektami w realizację celów, priorytetów i działań określonych w Strategii ZIT LGOF. Dzięki jego realizacji działania na rzecz integracji mieszkańców będą realizowane w oparciu o nową, funkcjonalną, bezpieczną infrastrukturę, o zwiększonym poziomie dostępności oraz przyjazną środowisku. Odnowa zabytkowych parków, które obecnie są zdegradowane, wpłynie na odtworzenie ich podstawowej funkcji oraz przyczyni się do ochrony dziedzictwa kulturowego, jego promocji oraz wykorzystania z pożytkiem dla rozwoju regionu i jego mieszkańców.

Zagospodarowane przestrzenie, pozbawione barier architektonicznych, będą ogólnodostępne, a korzystać z nich będą mogli wszyscy mieszkańcy LGOF oraz odwiedzający teren turyści. W oparciu o lokalne walory przyrodnicze zostaną utworzone atrakcyjne miejsca spotkań, rekreacji i odpoczynku czy uprawiania turystyki aktywnej. Łatwo dostępna i bliska infrastruktura będzie magnesem dla mieszkańców silnie uprzemysłowionych ośrodków miejskich, a w efekcie realizacji projektu zintegrowanego zwiększona zostanie integracja mieszkańców LGOF, szczególnie w relacji miasto-wieś, a tym samym zwiększy się siła powiązań funkcjonalnych wewnątrz LGOF.

W Strategii ZIT LGOF zaplanowano kilka inwestycji o tym charakterze, rozmieszczonych w różnych częściach LGOF. Dzięki komplementarności ich zakresów rzeczowych oraz realizacji w zbliżonej perspektywie czasowej, spodziewać się należy skumulowanych korzyści dla mieszkańców LGOF, którzy uzyskają dostęp do funkcjonalnej, bezpiecznej i odpowiadającej ich oczekiwaniom infrastruktury oraz świadczonych przy jej pomocy usług. U podstaw realizowanego projektu leży także pogłębianie integracji mieszkańców obszarów wiejskich i miejskich przy wykorzystaniu endogenicznych potencjałów rozwojowych zarówno tych gospodarczych, jak i tych społecznych, na rzecz budowania kapitału społecznego LGOF.

Efekty projektu zintegrowanego

Projekt przyczyni się do wzmocnienia społecznej integracji mieszkańców regionu, ich aktywizacji pod względem nie tylko fizycznym, ale przede wszystkim postaw obywatelskich, współdziałania i kreatywności. Wpłynie to na poziom integracji społecznej, w tym dzieci i młodzieży oraz osób starszych. Kształtowane będą postawy prozdrowotne mieszkańców oraz zapewnione warunki do poprawy ich kondycji psychofizycznej. Nastąpi integracja mieszkańców obszarów miejskich i wiejskich wokół walorów dziedzictwa kulturowego oraz walorów krajobrazowych (w tym terenów rekreacyjno-wypoczynkowych). Wzmocniona zostanie tożsamość lokalna mieszkańców.

Infrastruktura zapewni mieszkańcom LGOF, jak i turystom, atrakcyjne miejsce aktywnego spędzania wolnego czasu, poznawania walorów kulturalnych, historycznych i przyrodniczych tej części subregionu, co w konsekwencji wpłynie na rozwój gospodarczy regionu poprzez generowanie popytu na usługi gastronomiczne czy wytwarzanie produktów regionalnych, efekt skali widoczny będzie widoczny i oddziaływać będzie na cały obszar funkcjonalny. Dzięki realizacji projektu zintegrowanego oraz odnowionej przestrzeni publicznej, poprawi się kondycja psychofizyczna, która pogorszyła się podczas pandemii COVID-19. Dbłość o stan i jakość przestrzeni i obiektów m.in. zabytkowych, pozwoli na integrację lokalną i ponadlokalną, a także na promowanie kultury i produktów lokalnych. Efektem realizacji projektu zintegrowanego, oprócz stworzenia atrakcyjnych, ogólnodostępnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych, będzie również zwiększenie integracji społecznej oraz przestrzennej całego obszaru funkcjonalnego. Rozszerzenie oferty i dostępności usług publicznych, poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej, będzie pozytywnie oddziaływać na rozwój całego regionu.

Proponowane wskaźniki pomiaru efektywności projektu zintegrowanego

1. Wskaźnik produktu:

- Otwarta przestrzeń utworzona lub rekułtywowana na obszarach miejskich

<ul style="list-style-type: none"> • Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego • Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego <p>2. Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, które zamieszkują obszar objęty realizacją instrumentu rozwoju terytorialnego 		
Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030		
<p>Cel strategiczny 1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 1.1 Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów <ul style="list-style-type: none"> ○ 1.1.2 Wzmocnienie gospodarcze ośrodków regionalnych i subregionalnych. <p>Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych <ul style="list-style-type: none"> ○ 2.3.1 Podejmowanie działań w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa osobistego i publicznego. <p>Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel operacyjny 3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych <ul style="list-style-type: none"> ○ 3.6.3 Wspieranie działań na rzecz kształtowania postaw prozdrowotnych. 		
Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego		
<p>Cel 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek 1.4. Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami <p>Cel 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek 2.3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska <p>Cel 3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek 3.5. Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy 		
Projekty zintegrowane podstawowe wybierane w procedurze niekonkurencyjnej:		
Lp.	Wnioskodawca	Tytuł projektu
1	Gmina Grębocice	Zagospodarowanie terenu sportowo-rekreacyjnego w m. Obiszów – teren aktywności fizycznej
2	Gmina Grębocice	Odnowa przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu zabytkowego parku w Grębocicach
3	Gmina Męcinka	Rewitalizacja zabytkowych parków w Chełmcu i Sichowie
Projekty zintegrowane rezerwowe:		
1	Gmina Miejska Chojnów	Rozbudowa zielonej i niebieskiej infrastruktury na terenie Miasta Chojnowa
2	Gmina Gaworzycy	Park zabytkowy przy pałacu w Gaworzycach – poprawa publicznej przestrzeni parkowej oraz jej fizyczna odnowa dla zwiększenia bezpieczeństwa.
3	Gmina Miłkowice	Odnowa parku w Jakuszowie w Gminie Miłkowice
4	Gmina Ścinawa	Odnowa przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu parku i portu w Ścinawie

PZ 4.1 Wzmocnienie zdolności, kompetencji i struktur funkcjonowania LGOF

Istniejące problemy, przyczyny realizacji projektu zintegrowanego (opis sytuacji problemowej)

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego stanowi iż: „wzmocnienia wymagają obszary funkcjonalne największych miast regionu, czego wyrazem jest terytorialne ujęcie interwencji w obszarze funkcjonalnym jeleniogórskim, legnicko – głogowskim, wałbrzyskim i wrocławskim”. Nadto zdefiniowano macierz kierunków interwencji, w której zawarto cele operacyjne identyfikowane jako priorytetowe dla poszczególnych obszarów funkcjonalnych. W przypadku LGOF priorytet z rangą 5 (skala od 1 do 8) nadano Celowi operacyjnemu nr 2.3 - Rozwój i doskonalenie usług publicznych. Cel strategiczny 2 - Poprawa jakości i dostępności usług publicznych; Cel operacyjny 2.3 - Rozwój i doskonalenie usług publicznych; Przedsięwzięcie strategiczne 2.3.2 - Podejmowanie działań służących poprawie sprawności obsługi społeczeństwa przez instytucje administracji publicznej, w tym e-usług publicznych; Przedsięwzięcie strategiczne 2.3.7 - Współpraca jednostek samorządu terytorialnego dla efektywnej realizacji usług publicznych.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne to instrument rozwoju terytorialnego przeznaczony dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, którego podstawą realizacji jest Strategia ZIT. Zgodnie z treścią Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 podstawowym zadaniem instrumentu ZIT jest kreowanie polityki rozwoju na obszarze realizacji ZIT i koordynowanie realizacji projektów wynikających ze Strategii ZIT LGOF 2021-2027. Instytucjonalną formą współpracy JST tworzących Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego jest Porozumienie zawarte 7 czerwca 2023 r. na podstawie art. 74 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym w związku z art. 34 ust. 5 ustawy wdrożeniowej na lata 2021-2027. Liderem ZIT LGOF, a więc i podmiotem je reprezentującym jest Gmina Legnica, która zawarła z Instytucją Zarządzającą FEDS 2021-2027 Porozumienie terytorialne w sprawie określenia zasad realizacji projektów strategicznych w ramach instrumentu terytorialnego Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Gmina Legnica przejmując na siebie zadanie publiczne polegające na programowaniu, zarządzaniu i wdrażaniu ZIT na obszarze LGOF zobligowana jest do koordynowania wspólnych zadań, ewaluacji instrumentu terytorialnego oraz jego bieżącej obsługi i rozliczeń. ZIT LGOF to nowo utworzony instrument, bez doświadczenia w jego realizacji w perspektywie 2014-2020. Dlatego też istotne jest wsparcie merytoryczne, kompetencyjne, organizacyjne i finansowe procesu jego wdrażania. Stosownie do treści FEDS 2021-2027 będzie to możliwe z wykorzystaniem następującej interwencji:

- W ramach CP5 możliwe będzie wsparcie instrumentów terytorialnych w zakresie przygotowania i monitorowania strategii/planów działań ZIT/IIT dla podmiotów reprezentujących i koordynujących prace poszczególnych ZIT/IIT oraz działania na rzecz zwiększenia zdolności podmiotów reprezentujących i koordynujących prace ZIT/IIT. W ramach wsparcia możliwe będzie współfinansowanie np. kosztów zatrudnienia, sporządzania analiz służących koordynacji oraz monitoringu realizacji strategii ZIT/IIT.
- W ramach Pomocy Technicznej EFS+ możliwe będzie ewentualne wsparcie w zakresie wykorzystania instrumentów terytorialnych w oparciu o przygotowane strategie/ plany działań ZIT/IIT dla podmiotów reprezentujących i koordynujących pracę poszczególnych ZIT/IIT.

Cel projektu zintegrowanego. Cel ogólny/cele szczegółowe

Celem przedsięwzięcia jest:

- 1) budowanie partnerstwa i współpracy w ramach obszaru funkcjonalnego oraz wspieranie współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy związkami ZIT;
- 2) wspieranie rozwoju kompetencji samorządu terytorialnego niezbędnych do przygotowania i wdrażania strategii, w tym strategii ZIT;
- 3) wspieranie realizacji projektów i zdolności do pozyskania środków z różnych źródeł.

Podstawowym zadaniem związku (niezależnie od formy instytucjonalnej) ZIT jest kreowanie polityki rozwoju na obszarze realizacji ZIT i koordynowanie realizacji projektów wynikających ze strategii ZIT, w szczególności tych współfinansowanych ze środków polityki spójności. W celu realizacji ww. zadań niezbędne jest zbudowanie zdolności organizacyjno-instytucjonalnych, w tym kadrowych. Stąd też przewiduje się wsparcie Biura ZIT LGOF, którego zadaniem jest zapewniać profesjonalną obsługę, reprezentację i koordynację ZIT i jego struktur (Komitet Sterujący, Rada, Grupa robocza, partnerzy społeczno-gospodarczy). Przewiduje się również m.in. wsparcie eksperckie i doradcze do przygotowania/aktualizacji strategii ZIT/rozwoju ponadlokalnego oraz innych opracowań niezbędnych do realizacji ZIT, a także ewaluacji, szkoleń, wymiany doświadczeń, koordynowania i monitorowania postępów realizacji, zarządzania projektami, czy działań informacyjno-promocyjnych.

Jest to zgodne z FEDS 2021-2027, w którym przewiduje się wsparcie instrumentów terytorialnych w zakresie przygotowania i monitorowania strategii/planów działań ZIT/IIT dla podmiotów reprezentujących i koordynujących prace poszczególnych ZIT/IIT oraz działania na rzecz zwiększenia zdolności podmiotów reprezentujących i koordynujących prace ZIT/IIT. W ramach wsparcia możliwe będzie współfinansowanie np. kosztów zatrudnienia, sporządzania analiz służących koordynacji oraz monitoringu realizacji strategii ZIT/IIT.

Uzasadnienie projektu zintegrowanego

Zgodnie z przedstawionym w Strategii ZIT LGOF zakresem interwencji oraz założeniami rozwojowymi, projekt spełnia cechy podejścia zintegrowanego:

- 1) Jego realizacja realizuje Cel strategiczny 10. Strategii ZIT LGOF - Koordynacja procesów planowania i zarządzania w wymiarze strategicznym.
- 2) Wpływa na rozwój nie tylko Gminy Legnica, ale również wszystkich pozostałych partnerów współdziałania poprzez koordynację i obsługę prac prowadzonych w ZIT LGOF.
- 3) Został zaakceptowany przez wszystkie samorządy ZIT LGOF i ujęty do realizacji w Strategii ZIT LGOF jako przedsięwzięcie zintegrowane.
- 4) Jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych oraz ma wpływ na więcej niż jedną gminę ponieważ działania realizowane przez Biuro będą dotyczyły wszystkich gmin i powiatów z obszaru LGOF.

Efekty projektu zintegrowanego

Efektom realizacji projektu będzie profesjonalne i sprawne wdrażanie instrumentu terytorialnego na terenie LGOF zgodnie z opracowaną Strategią ZIT LGOF, przy zapewnieniu transparentności podejmowanych decyzji oraz udziale i zaangażowaniu interesariuszy społeczno-gospodarczych.

Proponowane wskaźniki pomiaru efektywności projektu zintegrowanego

1. Wskaźnik produktu:

- Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego
- Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego
- Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego

2. Wskaźnik rezultatu:

- brak

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Przedsięwzięcie odpowiada na Cel strategiczny 2 - Poprawa jakości i dostępności usług publicznych; Cel operacyjny 2.3 - Rozwój i doskonalenie usług publicznych;

Przedsięwzięcie strategiczne 2.3.2 - Podejmowanie działań służących poprawie sprawności obsługi społeczeństwa przez instytucje administracji publicznej, w tym e-usług publicznych;

Przedsięwzięcie strategiczne 2.3.7 - Współpraca jednostek samorządu terytorialnego dla efektywnej realizacji usług publicznych.

Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Nie dotyczy

Projekty zintegrowane podstawowe wybierane w procedurze niekonkurencyjnej:

Lp.	Wnioskodawca	Tytuł projektu
-----	--------------	----------------

1	Gmina Legnica	Zwiększenie zdolności organizacyjno-instytucjonalnych Lidera ZIT LGOF w procesie reprezentowania i koordynacji prac ZIT
2	Gmina Legnica	Wsparcie podmiotu realizującego ZIT LGOF ze środków FEDS PT EFS + w latach 2021-2027

Lista projektów podstawowych wybieranych w sposób niekonkurencyjny w ramach FEDS 2021-2027

Wybór projektów podstawowych wskazanych do realizacji w ramach FEDS 2021-2027 wynika z przeprowadzonych prac diagnostyczno-analitycznych oraz z realnych potrzeb i zidentyfikowanych deficytów i wyzwań zgłaszanych przez samorządy LGOF. Ich realizacja pozwoli na uzyskanie efektu skali i wpłynie na cały obszar LGOF. Poniżej zaprezentowano kwoty poszczególnych przedsięwzięć zintegrowanych wraz z planowaną kwotą dofinansowania oraz listę projektów w podziale na poszczególne PZ, wraz ze wskazaniem celu projektu, beneficjenta, terminu realizacji oraz odniesienia do priorytetów i działań SZOP FEDS 2021-2027.

Tabela 3 Przedsięwzięcia zintegrowane LGOF (tematycznie) – projekty podstawowe

Przedsięwzięcie zintegrowane		Obszar	Cel rozwojowy Strategii ZIT LGOF	Łączna kwota przedsięwzięcia ZIT	Łączna kwota dofinansowania przedsięwzięcia ZIT	Źródła finansowania
PZ 1.1	Rozwijanie kompetencji wśród mieszkańców i pracowników samorządów		Cel nr 1	20 344 098,00 zł	14 240 868,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
PZ 1.2	Rozwój profesjonalnych usług publicznych ukierunkowanych na wszystkich mieszkańców LGOF			30 847 575,00 zł	15 409 478,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
PZ 1.3	Rozwój systemu opieki przedszkolnej			1 753 500,00 zł	1 227 450,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
PZ 1.4	Rozwój edukacyjnej infrastruktury wsparcia dla dzieci i młodzieży			7 449 129,00 zł	5 128 908,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
PZ 2.1	Budowa zintegrowanego systemu transportowego		Cel nr 2	83 392 411,00 zł	58 164 688,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
PZ 2.2	Rozwój oferty kulturowej i turystycznej obszaru			71 171 268,00 zł	45 503 204,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
PZ 3.1	Poprawa jakości powietrza		Cel nr 3	46 299 146,00 zł	32 409 402,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
PZ 3.2	Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych			25 532 027,00 zł	17 872 419,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
PZ 3.4	Zagospodarowanie i stworzenie funkcjonalnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych			7 176 636,00 zł	5 023 645,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
PZ 4.1	Wzmocnienie zdolności, kompetencji i struktur funkcjonowania LGOF		Cel nr 4	4 601 606 zł	3 221 124,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
Podsumowanie				298 567 396,00 zł	198 201 186,00 zł	

Tabela 4 Lista projektów podstawowych wybieranych w sposób niekonkurencyjny w ramach FEDS 2021-2027

PZ 1.1 Rozwijanie kompetencji wśród mieszkańców i pracowników samorządów						
Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS	Termin realizacji
Wiedza i umiejętności gwarancją sukcesu na rynku pracy	Wzrost jakości kształcenia zawodowego w szkołach ponadpodstawowych prowadzonych przez Gminę Legnica poprzez zwiększenie kompetencji uczniów i nauczycieli w oparciu o współpracę szkół z pracodawcami w zakresie organizacji uczniowskich staży zawodowych, organizację zajęć pozalekcyjnych, kursów oraz doradztwo zawodowe dla uczniów, jak również wsparcie dla specjalistów i doradców zawodowych w postaci szkoleń rozwijających kompetencje oraz doposażenie bazy dydaktycznej.	Gmina Legnica	11 950 200,00 zł	8 365 140,00 zł	FEDS.08 Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku / FEDS.08.03 Dostęp do edukacji - ZIT	III kw. 2024 - II kw. 2027
Rozwój szkolnictwa zawodowego w Powiecie Polkowickim	Wzrost jakości kształcenia zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych Powiatu Polkowickiego poprzez zwiększenie kompetencji uczniów i nauczycieli w oparciu o między innymi: współpracę szkół z pracodawcami w zakresie organizacji uczniowskich staży zawodowych, organizację zajęć pozalekcyjnych, kursów oraz doradztwo zawodowe dla uczniów, jak również wsparcie dla nauczycieli przedmiotów zawodowych w postaci szkoleń rozwijających kompetencje oraz doposażenie bazy dydaktycznej.	Powiat Polkowicki	4 464 286,00 zł	3 125 000,00 zł	FEDS.08 Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku / FEDS.08.03 Dostęp do edukacji - ZIT	II kw. 2024 - IV kw. 2027
Dodatkowe umiejętności zawodowe uczniów i nauczycieli szansą absolwentów na lepszą przyszłość na rynku pracy	Wzrost jakości kształcenia zawodowego w Zespole Szkół w Górze poprzez wzrost kompetencji uczniów i nauczycieli w oparciu o organizację uczniowskich staży i praktyk zawodowych, organizację zajęć dodatkowych, kursów, jak również wsparcie dla nauczycieli przedmiotów zawodowych w postaci szkoleń rozwijających kompetencje oraz doposażenie bazy dydaktycznej.	Powiat Górowski	200 000,00 zł	140 000,00 zł	FEDS.08 Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku / FEDS.08.03 Dostęp do edukacji - ZIT	II kw. 2024 - IV kw. 2026
Nowy światy – nowoczesna wiedza	Rozwój oferty szkolnictwa zawodowego w powiecie legnickim w zakresie robotyki i programowania poprzez doposażenie bazy dydaktycznej	Powiat Legnicki	306 272,00 zł	214 390,00 zł	FEDS.08 Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku / FEDS.08.03 Dostęp do edukacji - ZIT	IV kw. 2025
Wsparcie kształcenia zawodowego gwarancją lepszej przyszłości uczniów i nauczycieli	Wzrost jakości kształcenia zawodowego w szkołach ponadpodstawowych Powiatu Lubińskiego poprzez zwiększenie kompetencji uczniów i nauczycieli.	Powiat Lubiński	3 423 340,00 zł	2 396 338,00 zł	FEDS.08 Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku / FEDS.08.03 Dostęp do edukacji - ZIT	II kw. 2024 - IV kw. 2027
Podsumowanie PZ.1.1			20 344 098,00 zł	14 240 868,00 zł		
PZ 1.2 Rozwój profesjonalnych usług publicznych ukierunkowanych na wszystkich mieszkańców LGOF						
Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS	Termin realizacji
Przebudowa budynku na potrzeby utworzenia Centrum Usług Społecznych w Chojnowie	Poprawa kondycji psychofizycznej mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury aktywizacji oraz reintegracji społecznej i zawodowej - budynku, jak i towarzyszącej mu przestrzeni publicznej - miejsca spotkań, warsztatów i wspólnych działań w Chojnowie	Gmina Miejska Chojnów	7 240 781,00 zł	5 068 547,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT	IV kw. 2024 – IV kw. 2025
Modernizacja budynku zabytkowego w Kłobuczynie w celu utworzenia centrum dla grup defaworyzowanych o szczególnych potrzebach	Poprawa kondycji psychofizycznej mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury aktywizacji i integracji społecznej grup defaworyzowanych w oparciu o modernizację zabytkowego obiektu i towarzyszącej mu przestrzeni publicznej - miejsca spotkań, warsztatów, wspólnych działań, edukacji kulturalnej i artystycznej oraz izby pamięci i współdziałania organizacji pozarządowych w gminie Gaworzycy	Gmina Gaworzycy	4 867 680,00 zł	3 407 376,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT	I kw. 2025 - I kw. 2026
Adaptacja budynku dawnych zakładów przemysłowych celem utworzenia Centrum Usług Społecznych w miejscowości Radwanice	Poprawa kondycji psychofizycznej mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury aktywizacji i integracji społecznej w oparciu o adaptację budynku dawnych zakładów przemysłowych i towarzyszącej mu przestrzeni publicznej - miejsca spotkań, warsztatów, wspólnych działań, działań kulturalnych oraz muzeum / regionalnej izby pamięci w Radwanicach	Gmina Radwanice	14 000 000,00 zł	3 616 175,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT	III kw. 2024 - II kw. 2026
Budowa gminnego centrum integracji społecznej wraz z zagospodarowaniem terenu	Poprawa kondycji psychofizycznej mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury rekreacji oraz aktywizacji i integracji społecznej poprzez budowę obiektu i odnowę towarzyszącej mu przestrzeni publicznej - miejsca spotkań, warsztatów, wspólnych działań, edukacji kulturalnej i artystycznej, rekreacji oraz wydarzeń ponadlokalnych i współdziałania organizacji pozarządowych w Krotoszycach	Gmina Krotoszycy	4 739 114,00 zł	3 317 380,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT	I kw. 2025 - IV kw. 2026
Podsumowanie PZ.1.2			30 847 575,00 zł	15 409 478,00 zł		
PZ 1.3 Rozwój systemu opieki przedszkolnej						

Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS	Termin realizacji
Upowszechnienie dostępu do edukacji przedszkolnej poprzez tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego w gminie Kunice	Upowszechnianie dostępu do edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich poprzez poprawę warunków lokalowych i bazy dydaktycznej przedszkola w Kunicach, wyposażenie w pomoce dydaktyczne oraz organizację dodatkowych zajęć edukacyjnych..	Gmina Kunice	50 000,00 zł	35 000,00 zł	FEDS.08 Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku / FEDS.08.03 Dostęp do edukacji - ZIT	IV kw. 2024 - III kw. 2025
Zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej w gminie Lubin	Zwiększenie dostępności do usług przedszkolnych na obszarach wiejskich oraz zwiększenie liczby miejsc przedszkolnych, w tym dostosowanych do osób z niepełnosprawnościami, poprzez adaptację i doposażenie pomieszczeń, zajęcia rozwijające umiejętności kluczowe oraz społeczno-emocjonalne oraz wsparcie szkoleniowe dla kadry pedagogicznej i zarządzającej.	Gmina Lubin	1 003 500,00 zł	702 450,00 zł	FEDS.08 Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku / FEDS.08.03 Dostęp do edukacji - ZIT	II kw. 2026 - IV kw. 2027
Wzrost miejsc przedszkolnych na terenie Gminy Pęcław	Zwiększenie dostępności do usług przedszkolnych na obszarach wiejskich oraz zwiększenie liczby miejsc przedszkolnych poprzez adaptację i doposażenie pomieszczenia na potrzeby dodatkowego oddziału przedszkolnego w gminie Pęcław.	Gmina Pęcław	700 000,00 zł	490 000,00 zł	FEDS.08 Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku / FEDS.08.03 Dostęp do edukacji - ZIT	I kw. 2025 - IV kw. 2026
Podsumowanie PZ.1.3			1 753 500,00 zł	1 227 450,00 zł		
PZ 1.4 Rozwój edukacyjnej infrastruktury wsparcia dla dzieci i młodzieży						
Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS	Termin realizacji
Rozwój infrastruktury edukacyjnej powiatu polkowickiego poprzez budowę dostępnego budynku Powiatowego Ośrodka Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego	Zwiększenie dostępności do usług edukacyjnych oraz wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dedykowanego dzieciom, młodzieży, ich rodzicom i nauczycielom z terenu powiatu polkowickiego poprzez budowę nowoczesnego i dostępnego budynku Powiatowego Ośrodka Poradnictwa Psychologiczno - Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Polkowicach.	Powiat Polkowicki	7 449 129,00 zł	5 128 908,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	II kw. 2025 - IV kw. 2027
Podsumowanie PZ.1.4			7 449 129,00 zł	5 128 908,00 zł		
PZ 2.1 Budowa zintegrowanego systemu transportowego						
Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS	Termin realizacji
Budowa Multimodalnego Centrum Przesiadkowego w Lubinie wraz z parkingiem typu Park& Ride i z przebudową dróg dojazdowych	Ułatwienie mieszkańcom Lubina oraz okolicznych miejscowości korzystania z transportu kolejowego, zapewnienia im możliwości wyboru alternatywnego względem samochodu środka transportu, nowoczesnej integracji gałęzi transportu (PTZ, UTO, indywidualny samochodowy, zbiorowy komercyjny, pieszy, rowerowy), ograniczenia indywidualnego ruchu samochodowego.	Gmina Miejska Lubin / Powiat Lubiński	29 804 267,00 zł	20 862 987,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	I kw. 2025 - IV kw. 2026
Budowa multimodalnego Centrum Przesiadkowego w rejonie Dworca Kolejowego PKP	Integracja gałęzi transportu (PTZ, UTO, indywidualny samochodowy, zbiorowy komercyjny, pieszy, rowerowy), poprawa spójności i dostępności do publicznego transportu zbiorowego oraz poprawa mobilności osób, w tym również z niepełnosprawnością, poprzez budowę multimodalnego centrum przesiadkowego w rejonie dworca kolejowego w Legnicy wraz z P+R	Gmina Legnica	28 647 620,00 zł	20 053 334,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	I kw. 2025 - IV kw. 2027
Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Polkowice	Ograniczenie indywidualnego ruchu zmotoryzowanego na obszarze miasta i gminy Polkowice, skomunikowanie trasami rowerowymi centrum miasta z miejscami o istotnym znaczeniu dla mieszkańców (obiekty publiczne, handlowo-usługowe, zakłady pracy, placówki oświatowe), zwiększenie spójności istniejącej sieci dróg rowerowych, zwiększenie wykorzystania rowerów w ruchu drogowym, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, hałasu i zatłoczenia na drogach, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawa zdrowia i kondycji mieszkańców, rozwój gminy zgodnie z ideą zrównoważonej mobilności miejskiej oraz ideą miast 15 minutowych.	Gmina Polkowice	11 084 597,00 zł	7 759 218,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	II kw. 2025 - III kw. 2029
Budowa chodnika i ścieżki rowerowej na trasie od Legnickiego Pola do LSSE	Ograniczenie indywidualnego ruchu zmotoryzowanego na obszarze gminy Legnickie Pole, skomunikowanie trasami rowerowymi obszarów aktywności gospodarczej (LSSE) oraz w kierunku Legnicy, zwiększenie spójności istniejącej sieci dróg rowerowych, zwiększenie wykorzystania rowerów w ruchu drogowym, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, hałasu i zatłoczenia na drogach, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawa zdrowia i kondycji mieszkańców.	Gmina Legnickie Pole	5 264 677,00 zł	3 685 274,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	II w. 2024 - IV kw. 2025

Budowa infrastruktury „Park & Ride” w Chróśniku Gmina Lubin	Zwiększenie wykorzystania usług transportu publicznego poprzez umożliwienie użytkownikom transportu indywidualnego pozostawienia samochodu lub roweru i kontynuacji podróży środkami komunikacji publicznej, poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych spowodowanych przez zwiększony ruch drogowy, zmniejszenie natężenia ruchu na uczęszczanych trasach łączących mniejsze miejscowości z miastami, ułatwienie dostępu do transportu zbiorowego osobom ze szczególnymi potrzebami, ograniczenie wykluczenia komunikacyjnego.	Gmina Lubin	1 144 260,00 zł	800 982,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	IV kw. 2025 - II kw. 2026
Budowa infrastruktury „Park & Ride” w Raszówce, Gmina Lubin	Zwiększenie wykorzystania usług transportu publicznego poprzez umożliwienie użytkownikom transportu indywidualnego pozostawienia samochodu lub roweru i kontynuacji podróży środkami komunikacji publicznej, poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych spowodowanych przez zwiększony ruch drogowy, zmniejszenie natężenia ruchu na uczęszczanych trasach łączących mniejsze miejscowości z miastami, ułatwienie dostępu do transportu zbiorowego osobom ze szczególnymi potrzebami, ograniczenie wykluczenia komunikacyjnego.	Gmina Lubin	1 600 000,00 zł	910 000,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	III kw. 2024 - II kw. 2025
Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Rudna	Ograniczenie indywidualnego ruchu zmotoryzowanego na obszarze gminy Rudna skomunikowanie trasami rowerowymi miejsc o istotnym znaczeniu dla mieszkańców (zakłady pracy, instytucje publiczne) oraz w kierunku gminy Lubin i miasta Lubin, zwiększenie spójności istniejącej sieci dróg rowerowych, zwiększenie wykorzystania rowerów w ruchu drogowym, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, hałasu i zatłoczenia na drogach, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawa zdrowia i kondycji mieszkańców.	Gmina Rudna	5 846 990,00 zł	4 092 893,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	III kw. 2025 - IV kw. 2026
Podsumowanie PZ.2.1			83 392 411,00 zł	58 164 688,00 zł		

PZ.2.2 Rozwój oferty kulturowej i turystycznej obszaru

Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS	Termin realizacji
Budowa ścieżek pieszo – rowerowych wraz z infrastrukturą turystyczno – rekreacyjną	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i przyrodniczych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie gminy Jemielno	Gmina Jemielno	4 593 064,00 zł	3 215 145,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	II kw. 2024 - IV kw. 2026
Ścieżka rowerowo-turystyczna Góra – Ryczeń – Jemielno – Lubin	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych, przyrodniczych i kulturowych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie gminy Góra	Gmina Góra	8 902 464,00 zł	6 231 725,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	I kw. 2024 - IV kw. 2025
Ścieżka rowerowo-turystyczna Ryczeń - Jemielno	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych, przyrodniczych i kulturowych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie powiatu górowskiego	Powiat Górowski	7 327 011,00 zł	5 128 908,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	II kw. 2024 - III kw. 2029
Budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą turystyczną w powiecie legnickim (Legnica-Kunice-Prochowice)	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych, przyrodniczych i kulturowych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie gminy Kunice	Gmina Kunice	5 867 703,00 zł	4 107 392,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	IV kw. 2025 - IV kw. 2026
Budowa systemu turystycznego i ścieżek rowerowych w Powiecie Legnickim stanowiących uzupełnienie sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego (Dolnośląskiej Autostrady Rowerowej/Cyklostrady Dolnośląskiej)	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych, przyrodniczych i kulturowych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie powiatu legnickiego	Powiat Legnicki	7 327 011,00 zł	5 128 908,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	II kw. 2026 - II kw. 2027
Budowa drogi rowerowej wraz z infrastrukturą turystyczną obrazującą tereny przyrodnicze i walory kulturowe Prochowic	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych, przyrodniczych i kulturowych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie gminy Prochowice	Gmina Prochowice	6 134 603,00 zł	4 059 194,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	II kw. 2026 - II kw. 2027
Budowa edukacyjnej ścieżki pieszo - rowerowej w gminie Wąsosz	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych, przyrodniczych i kulturowych poprzez budowę infrastruktury pieszo-rowerowej na terenie gminy Wąsosz	Gmina Wąsosz	2 686 684,00 zł	1 880 679,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	IV kw. 2024 - IV kw. 2026
Budowa ścieżki rowerowej na terenie Gminy Głogów	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i przyrodniczych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie gminy Głogów	Gmina Głogów	5 746 397,00 zł	4 022 478,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	I kw. 2025 - IV kw. 2025

Rozwój bazy turystycznej w miejscowości Jerzmanowa	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych poprzez budowę i ulepszenie infrastruktury rekreacyjnej i rowerowej wraz z niezbędnymi elementami w gminie Jerzmanowa na trasie międzynarodowego szlaku pieszego Św. Jakuba	Gmina Jerzmanowa	5 371 454,00 zł	3 760 018,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	II kw. 2025 - II kw. 2026
Centrum Wystawiennicze Dziedzictwa Kulturowego Regionu Dolnego Śląska w Księginicach w Gminie Lubin	Wzrost jakości oferty kulturalnej i turystycznej regionu, zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń oraz wzmocnienie tożsamości lokalnej związanej z osadnictwem i rolnictwem regionu, jak również przesiedleniami na Ziemiach Odzyskanych poprzez zagospodarowanie na cele wystawiennicze i kulturalne zdegradowanych obiektów historycznie cennych oraz niefunkcjonalnych i niewykorzystywanych przestrzeni publicznych na terenie gminy Lubin	Gmina Lubin	12 000 000,00 zł	4 318 343,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	I kw. 2025 - III kw. 2026
Wzmocnienie murów ruin pałacu w Krzydłowicach	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i kulturalnej regionu poprzez ochronę i rozwój infrastruktury zabytkowej stanowiącej niewykorzystany potencjał kulturalny obszarów wiejskich na terenie gminy Grębocice	Gmina Grębocice	3 000 000,00 zł	2 100 000,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	II kw. 2024 - IV kw. 2026
Zabezpieczenie ruin pałacu w Grębocicach – etap II	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i kulturalnej regionu poprzez ochronę i rozwój infrastruktury zabytkowej stanowiącej niewykorzystany potencjał kulturalny obszarów wiejskich na terenie gminy Grębocice	Gmina Grębocice	300 000,00 zł	210 000,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	II kw. 2024 - II kw. 2025
Utworzenie Centrum Dziedzictwa Kulturowego Przemkowa w budynku byłego dworca kolejowego	Wzrost jakości oferty kulturalnej i turystycznej regionu oraz zachowanie wartości historycznych i kulturowych obszaru Przemkowskiego Parku Krajobrazowego poprzez remont i zagospodarowanie zabytkowego budynku byłego dworca kolejowego w Przemkowie z przeznaczeniem na utworzenie Centrum Dziedzictwa Kulturowego Przemkowa	Gmina Przemków	1 914 877,00 zł	1 340 414,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	II kw. 2027 – III kw. 2029
Podsumowanie PZ.2.2.			71 171 268,00 zł	45 503 204,00 zł		

PZ 3.1 Poprawa jakości powietrza

Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS	Termin realizacji
Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Gminie Pęcław	Poprawa efektywności energetycznej oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych na terenie LGOF poprzez termomodernizację budynku użyteczności publicznej wraz z zastosowaniem OZE w Pęcławiu	Gmina Pęcław	4 416 623,00 zł	3 091 636,00 zł	FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.08 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych - ZIT	I kw. 2025 - IV kw. 2025
Efektywność energetyczna w budynkach jednostek administracyjnych Gminy Niechlów, poprzez wykonanie termomodernizacji i instalacji odnawialnych źródeł energii	Poprawa efektywności energetycznej oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych na terenie LGOF poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej wraz z zastosowaniem OZE w Gminie Niechlów	Gmina Niechlów	5 087 699,00 zł	3 561 389,00 zł	FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.08 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych - ZIT	I kw. 2024 - IV kw. 2026
Poprawa efektywności energetycznej w budynku użyteczności publicznej	Poprawa efektywności energetycznej oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych na terenie LGOF poprzez termomodernizację budynku użyteczności publicznej wraz z zastosowaniem OZE w Gminie Żukowice	Gmina Żukowice	4 770 853,00 zł	3 339 597,00 zł	FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.08 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych - ZIT	II kw. 2024 - II kw. 2025
Poprawa efektywności energetycznej budynku Urzędu Gminy Chojnów	Poprawa efektywności energetycznej oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych na terenie LGOF poprzez termomodernizację budynku użyteczności publicznej wraz z zastosowaniem OZE w Chojnowie	Gmina Chojnów	6 411 553,00 zł	4 488 087,00 zł	FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.08 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych - ZIT	II kw. 2024 - II kw. 2025
Termomodernizacja wraz z wymianą źródła ciepła w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Kotli	Poprawa efektywności energetycznej oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych na terenie LGOF poprzez termomodernizację budynku użyteczności publicznej wraz z zastosowaniem OZE w Kotli	Gmina Kotla	5 019 110,00 zł	3 513 377,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT lub FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.08 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych - ZIT (priorytet)	II kw. 2025 - IV kw. 2026
Termomodernizacja Szkoły Podstawowej im. "Inki" Danuty Siedzikówny w Wągrodnie budynek w Rui	Poprawa efektywności energetycznej oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych na terenie LGOF poprzez termomodernizację budynku użyteczności publicznej w Gminie Ruja	Gmina Ruja	4 504 303,00 zł	3 153 012,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT lub FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.08 Efektywność	II kw. 2025 - II kw. 2026

					energetyczna w budynkach publicznych - ZIT (priorytet)	
Termomodernizacja i remont budynku użyteczności publicznej – sala gimnastyczna w Wąsoszu	Poprawa efektywności energetycznej oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych na terenie LGOF poprzez termomodernizację budynku użyteczności publicznej wraz z zastosowaniem OZE w Wąsoszu	Gmina Wąsosz	3 000 000,00 zł	2 100 000,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT lub FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.08 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych - ZIT (priorytet)	IV kw. 2024 - IV kw. 2026
Termomodernizacja budynku Starostwa Powiatowego w Głogowie	Poprawa efektywności energetycznej oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych na terenie LGOF poprzez termomodernizację zabytkowego budynku użyteczności publicznej w Głogowie	Powiat Głogowski	7 327 011,00 zł	5 128 908,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT lub FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.08 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych - ZIT (priorytet)	III kw. 2024 – III kw. 2025
Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Gminie Miłkowice	Poprawa efektywności energetycznej oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych na terenie LGOF poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej wraz z zastosowaniem OZE w Miłkowicach	Gmina Miłkowice	5 761 994,00 zł	4 033 396,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT lub FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.08 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych - ZIT (priorytet)	IV kw. 2025 - IV kw. 2026

Podsumowanie PZ.3.1 46 299 146,00 zł 32 409 402,00 zł

PZ 3.2 Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych

Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS	Termin realizacji
Ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz zielonej i niebieskiej infrastruktury w Gminie Miejskiej Głogów	Celem projektu jest przywracanie i wzmacnianie usług ekosystemowych w ramach zielonej i niebieskiej infrastruktury w Głogowie, wraz z poprawą jakości środowiska, rozwoju ekologii i turystyki	Gmina Miejska Głogów	20 987 987,00 zł	14 691 591,00 zł	FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.10 Ochrona przyrody i klimatu - ZIT	II kw. 2025 - IV kw. 2027
Utworzenie Zielonej i Wodnej Przystani w celu ochrony i zachowania bioróżnorodności oraz dziedzictwa naturalnego i potencjału turystycznego gminy Przemków	Zachowanie różnorodności gatunkowej roślin i zwierząt w naturalnych i półnaturalnych siedliskach ich występowania, zachowanie istniejących ostoi i siedlisk, wykorzystanie zasobów fauny i flory w celach edukacyjnych, turystycznych i promocyjnych wraz innymi działaniami wskazanymi jako zakres działań ochronnych wynikających z planu ochrony Przemkowskiego Parku Krajobrazowego ustanowionego uchwałą nr XXII/669/16 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 25 maja 2016 r.	Gmina Przemków	4 065 256,00 zł	2 845 679,00 zł	FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.10 Ochrona przyrody i klimatu - ZIT	II kw. 2027 - III kw. 2029
Eko-Skwer w sercu miasta	Adaptacja do zmian klimatu, poprawa jakości powietrza oraz rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury na obszarze miejskim poprzez zagospodarowanie skweru w ścisłym centrum miasta i udostępnienie mieszkańcom bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni do odpoczynku oraz wytchnienia.	Gmina Legnica	478 784,00 zł	335 149,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	IV kw. 2024 - II kw. 2025

Podsumowanie PZ.3.2 25 532 027,00 zł 17 872 419,00 zł

PZ. 3.4 Zagospodarowanie i stworzenie funkcjonalnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych

Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS	Termin realizacji
Zagospodarowanie terenu sportowo-rekreacyjnego w m. Obiszów – teren aktywności fizycznej	Poprawa kondycji psychofizycznej mieszkańców poprzez zagospodarowanie przestrzeni dla aktywności fizycznej, organizacji spotkań i wspólnych działań oraz służących odpoczynkowi, jak również promowaniu publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych w miejscowości Obiszów z wykorzystaniem potencjału popularnych w regionie imprez rowerowo-biegowych	Gmina Grębocice	555 010,00 zł	388 507,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	II kw. 2024 - II kw. 2025
Odnowa przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu zabytkowego parku w Grębolicach	Poprawa kondycji psychofizycznej mieszkańców poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej o walorach przyrodniczych i zabytkowych - miejsca spotkań oraz odpoczynku - jak również promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych w gminie Grębocice z wykorzystaniem potencjału sąsiadujących obiektów zabytkowych i kulturalnych	Gmina Grębocice	1 407 249,00 zł	985 074,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT	II kw. 2025 - II kw. 2026

Rewitalizacja zabytkowych parków w Chełmcu i Sichowie	Poprawa kondycji psychofizycznej mieszkańców poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej o walorach przyrodniczych i zabytkowych - miejsc spotkań oraz odpoczynku - jak również promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych w gminie Męcinka z wykorzystaniem potencjału sąsiadujących obiektów zabytkowych i kulturalnych oraz szlaków kulturowo-turystycznych Pogórza Kaczawskiego	Gmina Męcinka	5 214 377,00 zł	3 650 064,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT	I kw. 2025 - II kw. 2026
		Podsumowanie PZ. 3.4	7 176 636,00 zł	5 023 645,00 zł		
PZ 4.1 Wzmocnienie zdolności, kompetencji i struktur funkcjonowania LGOF						
Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS	Termin realizacji
Zwiększenie zdolności organizacyjno-instytucjonalnych Lidera ZIT LGOF w procesie reprezentowania i koordynacji prac ZIT.	Zwiększenie zdolności instytucjonalnych i kompetencyjnych Lidera ZIT LGOF w budowaniu współpracy międzysamorządowej na rzecz wykorzystania atutów i potencjałów obszaru LOGF oraz wspólnego rozwiązywania problemów	Gmina Legnica	1 753 720,00 zł	1 227 604,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT	I kw. 2024 - IV 2029
Wsparcie podmiotu realizującego ZIT LGOF ze środków FEDS PT EFS + w latach 2021-2027	Wspieranie wdrażania programu FEDS w ramach priorytetu PT EFS + na terenie ZIT LGOF	Gmina Legnica	2 847 886,00 zł	1 993 520,00 zł	FEDS.11 Pomoc Techniczna EFS+ / FEDS.11.01 Pomoc Techniczna EFS+	I kw. 2024 - IV kw. 2029
		Podsumowanie PZ.4.1	4 601 606,00 zł	3 221 124,00 zł		
		Projekty zintegrowane	298 567 396,00 zł	198 201 186,00 zł		

Lista projektów rezerwowych wybieranych w sposób niekonkurencyjny w ramach FEDS 2021-2027

Poniżej zaprezentowano sumę projektów rezerwowych dla wybranych projektów zintegrowanych (nie dla wszystkich PZ zidentyfikowano projekty rezerwowe). W kolejnej tabeli zaprezentowano listę projektów rezerwowych w podziale na poszczególne PZ, wraz ze wskazaniem beneficjenta, terminu realizacji oraz odniesienia do priorytetu i działania zgodnie z SZOP FEDS 2021-2027.

Tabela 5. Przedsięwzięcia zintegrowane planowane do realizacji w formule ZIT w trybie niekonkurencyjnym w ramach FEDS 2021-2027 (tematycznie)

Przedsięwzięcie zintegrowane		Obszar	Cel rozwojowy Strategii ZIT LGOF	Łączna kwota przedsięwzięcia ZIT	Łączna kwota dofinansowania przedsięwzięcia ZIT	Źródła finansowania
PZ 2.1	Budowa zintegrowanego systemu transportowego		Cel nr 2	98 947 244,00 zł	69 263 071,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
PZ 2.2	Rozwój oferty kulturowej i turystycznej obszaru			89 826 637,00 zł	62 878 644,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
PZ 3.1	Poprawa jakości powietrza		Cel nr 3	9 400 000,00 zł	6 580 000,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
PZ 3.3	Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej			16 271 271,00 zł	11 344 890,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
PZ 3.4	Zagospodarowanie i stworzenie funkcjonalnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych			18 010 537,00 zł	12 607 376,00 zł	Budżet JST/Budżet Państwa/środki UE
Podsumowanie				232 455 689,00 zł	162 673 981,00 zł	

Tabela 6. Lista projektów rezerwowych wybieranych w sposób niekonkurencyjny w ramach FEDS 2021-2027

PZ 2.1 Budowa zintegrowanego systemu transportowego						
Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS	
Budowa miejsc zrównoważonej mobilności miejskiej – Pętla autobusowa, parkingi typu P&R, MORy oraz wiaty przystankowe i ITS na terenie m. Lubina	Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej na terenie miasta Lubin poprzez budowę i przebudowę punktowej infrastruktury transportu publicznego i rowerowego oraz rozbudowę ITS.	Gmina Miejska Lubin	9 000 000,00 zł	6 300 000,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	
Zakup autobusów z elektrycznym napędem wraz z budową stacji ładowania w Legnicy - etap II	Rozwój zrównoważonego publicznego transportu zbiorowego oraz ograniczenie emisji ze źródeł transportowych poprzez zakup elektrycznego taboru autobusowego wraz z infrastrukturą ładowania w mieście Legnica	Gmina Legnica	19 200 000,00 zł	13 440 000,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	
Budowa oraz przebudowa pętli autobusowych na potrzeby publicznego transportu zbiorowego w Legnicy	Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej na terenie miasta Legnica poprzez budowę i przebudowę punktowej infrastruktury transportu publicznego	Gmina Legnica	9 926 404,00 zł	6 948 483,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	
Adaptacja dworca autobusowego w Chojnowie na budowę Centrum Przesiadkowego łączącego linię transportu kolejowego i drogowego wraz z budową parkingu dla samochodów osobowych.	Zwiększenie wykorzystania usług transportu publicznego poprzez umożliwienie użytkownikom transportu indywidualnego pozostawienia samochodu lub roweru i kontynuacji podróży środkami komunikacji publicznej, poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych spowodowanych przez zwiększony ruch drogowy, zmniejszenie natężenia ruchu na uczęszczanych trasach łączących mniejsze miejscowości z miastami, ułatwienie dostępu do transportu zbiorowego osobom ze szczególnymi potrzebami, ograniczenie wykluczenia komunikacyjnego.	Gmina Miejska Chojnów	2 908 408,00 zł	2 035 886,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	
Centrum Przesiadkowe - komponent ograniczania emisji transportowej i emisji z oświetlenia w obszarze funkcjonalnym Głogowa	Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza z transportu poprzez budowę i przebudowę punktowej infrastruktury transportu publicznego i rowerowego, integrację gałęzi transportu (PTZ, UTO, indywidualny samochodowy, zbiorowy komercyjny, pieszy, rowerowy) oraz utworzenie centrum przesiadkowego w Głogowie.	Gmina Miejska Głogów	27 500 000,00 zł	19 250 000,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	
Zrównoważona mobilność miejska- ciągi pieszo- rowerowe w Gminie Miejskiej Głogów	Ograniczenie indywidualnego ruchu zmotoryzowanego w mieście Głogów, skomunikowanie trasami rowerowymi miejsc o istotnym znaczeniu dla mieszkańców (zakłady pracy, instytucje publiczne), zwiększenie spójności istniejącej sieci dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych, zwiększenie wykorzystania	Gmina Miejska Głogów	7 000 000,00 zł	4 900 000,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT	

	rowerów w ruchu drogowym, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, hałasu i zatłoczenia na drogach, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawa zdrowia i kondycji mieszkańców.				
Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Grębocice	Ograniczenie indywidualnego ruchu zmotoryzowanego na obszarze gminy Grębocice, skomunikowanie trasami rowerowymi miejsc o istotnym znaczeniu dla mieszkańców (obiekty administracji publicznej, placówki oświatowe i zdrowotne) oraz w kierunku gminy Głogów i miasta Głogowa, zwiększenie spójności istniejącej sieci dróg rowerowych i ich integracja z transportem zbiorowym, zwiększenie wykorzystania rowerów w ruchu drogowym, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, hałasu i zatłoczenia na drogach, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawa zdrowia i kondycji mieszkańców.	Gmina Grębocice	5 262 259,00 zł	3 683 581,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT
Budowa kolejowego centrum przesiadkowego w Polkowicach wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i integracja środków transportu, ograniczenie użytkowania indywidualnego transportu samochodowego i zastępowania go komunikacją publiczną, poprawa bezpieczeństwa na drogach oraz zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń środowiska w Polkowicach	Gmina Polkowice	3 600 000,00 zł	2 520 000,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT
Budowa ścieżek rowerowych w mieście Ścinawa i w jej obszarze funkcjonalnym	Ograniczenie indywidualnego ruchu zmotoryzowanego na obszarze gminy Ścinawa, zwiększenie spójności istniejącej sieci dróg rowerowych, zwiększenie wykorzystania rowerów w ruchu drogowym, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, hałasu i zatłoczenia na drogach, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawa zdrowia i kondycji mieszkańców, ograniczenie zjawiska wykluczenia transportowego	Gmina Ścinawa	1 363 776,00 zł	954 643,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT
Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Głogów	Ograniczenie indywidualnego ruchu zmotoryzowanego na obszarze gminy Głogów, skomunikowanie trasami rowerowymi miejsc o istotnym znaczeniu dla mieszkańców (obiekty administracji publicznej, placówki oświatowe i zdrowotne) oraz w kierunku miasta Głogów i gminy Grębocice, zwiększenie spójności istniejącej sieci dróg rowerowych i ich integracja z transportem zbiorowym, zwiększenie wykorzystania rowerów w ruchu drogowym, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, hałasu i zatłoczenia na drogach, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawa zdrowia i kondycji mieszkańców.	Gmina Głogów	5 746 397,00 zł	4 022 478,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT
Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Jerzmanowa	Ograniczenie indywidualnego ruchu zmotoryzowanego na obszarze gminy Jerzmanowa, zwiększenie spójności istniejącej sieci dróg rowerowych, zwiększenie wykorzystania rowerów w ruchu drogowym, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, hałasu i zatłoczenia na drogach, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawa zdrowia i kondycji mieszkańców, ograniczenie zjawiska wykluczenia transportowego	Gmina Jerzmanowa	7 440 000,00 zł	5 208 000,00 zł	FEDS.03 Fundusze Europejskie na rzecz mobilności miejskiej Dolnego Śląska / FEDS.03.01 Ekotransport miejski i podmiejski – ZIT
Podsumowanie PZ. 2.1			98 947 244,00 zł	69 263 071,00 zł	
PZ.2.2 Rozwój oferty kulturowej i turystycznej obszaru					
Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS
Modernizacja i przebudowa terenów atrakcyjnych turystycznie o walorach przyrodniczych, kulturalnych i historycznych na terenie Gminy Prochowice	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych poprzez budowę i modernizację infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej oraz odnowę przestrzeni dla aktywności fizycznej, organizacji spotkań i wspólnych działań w Prochowicach, z wykorzystaniem obiektów zabytkowych oraz potencjału nabrzeży rzeki Młynówki i pobliskich szlaków rowerowych	Gmina Prochowice	5 798 849,00 zł	4 059 194,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT
Miejsca postoju dla turystów rowerowych	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i przyrodniczych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie gminy Chocianów	Gmina Chocianów	3 200 000,00 zł	2 240 000,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT
Budowa ścieżki rowerowej na terenie Gminy Chojnów	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i przyrodniczych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie gminy Chojnów	Gmina Chojnów	3 100 000,00 zł	2 170 000,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT
Ścieżka rowerowo-turystyczna Góra – Czernina – Siciny – Niechlów – Głogów	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych, przyrodniczych i kulturowych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie gminy Góra	Gmina Góra	13 200 000,00 zł	9 240 000,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT
Budowa ścieżki rowerowej w m. Kotła	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i przyrodniczych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie gminy Kotła	Gmina Kotła	5 019 110,00 zł	3 513 377,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT
Odnowa terenów atrakcyjnych turystycznie o walorach kulturowych i historycznych na terenie gminy Prochowice i Kunice	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych poprzez budowę i modernizację infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej oraz odnowę przestrzeni dla aktywności fizycznej i odpoczynku w gminie Kunice z wykorzystaniem potencjału istniejących jezior i zbiorników wodnych	Gmina Kunice	5 000 000,00 zł	3 500 000,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT
Budowa szlaku rowerowego wokół gminy Radwanice	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i przyrodniczych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie gminy Radwanice	Gmina Radwanice	5 092 301,00 zł	3 564 610,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT
Rozwój sieci dróg rowerowych na terenie gminy Lubin	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i przyrodniczych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie gminy Lubin	Gmina Lubin	5 000 000,00 zł	3 500 000,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT
Rozwój bazy turystycznej w Gminie Rudna - całoroczna chata grillowa w m. Gwizdanów	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych poprzez budowę i modernizację infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej oraz odnowę przestrzeni dla aktywności fizycznej i odpoczynku w gminie Runda	Gmina Rudna	5 846 990,00 zł	4 092 893,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT
Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Żukowice	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i przyrodniczych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie gminy Żukowice	Gmina Żukowice	4 770 853,00 zł	3 339 597,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategię ZIT

Budowa ścieżek rowerowych na terenie Powiatu Polkowickiego	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i przyrodniczych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie powiatu polkowickiego	Powiat Polkowicki	7 327 012,00 zł	5 128 908,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT
Budowa ścieżek rowerowych na terenie Powiatu Głogowskiego	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i przyrodniczych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie powiatu głogowskiego	Powiat Głogowski	7 327 012,00 zł	5 128 908,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT
Budowa ścieżki pieszo-rowerowej - rzeka Nysa Szalona do Piotrowic	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i przyrodniczych poprzez budowę infrastruktury pieszo-rowerowej na terenie gminy Męcinka	Gmina Męcinka	5 214 377,00 zł	3 650 064,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT
Budowa ścieżki rowerowej Mileszyn – Droglowice	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i przyrodniczych poprzez budowę infrastruktury rowerowej na terenie gminy Męcinka	Gmina Pęcław	2 950 000,00 zł	2 065 000,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT
Utworzenie Centrum Integracji Historyczno-Kulturalno-Społecznej w budynku zabytkowej szkoły ewangelickiej	Wzrost jakości oferty kulturalnej i turystycznej regionu oraz zachowanie wartości historycznych i kulturowych obszaru Przemkowskiego Parku Krajobrazowego poprzez remont i zagospodarowanie zabytkowego budynku byłej szkoły ewangelickiej z przeznaczeniem na utworzenie Centrum Integracji Historyczno-Kulturalno-Społecznej dla mieszkańców całego ZIT LGOF, stanowiących mozaikę kulturową, narodowościową, społeczną i historyczną m.in. Polaków, Łemków i Romów	Gmina Przemków	5 980 133,00 zł	4 186 093,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT
Budowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie Gminy Niechlów	Rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych, krajobrazowych i przyrodniczych poprzez budowę i ulepszenie infrastruktury rekreacyjnej i rowerowej wraz z niezbędnymi elementami na szlakach i trasach turystycznych, w tym rowerowych, przebiegających przez Gminę Niechlów	Gmina Niechlów	5 000 000,00 zł	3 500 000,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT
Podsumowanie PZ.2.2.			89 826 637,00 zł	62 878 644,00 zł	

PZ 3.1 Poprawa jakości powietrza

Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS
Termomodernizacja zabytkowych obiektów użyteczności publicznej w Głogowie- budynek Ratusza	Poprawa efektywności energetycznej oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych na terenie LGOF poprzez termomodernizację zabytkowego budynku użyteczności publicznej w Głogowie	Gmina Miejska Głogów	5 828 000,00 zł	4 079 600,00 zł	FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.08 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych – ZIT
Termomodernizacja zabytkowych obiektów użyteczności publicznej w Głogowie- budynek Szkoły Podstawowej nr 2 w Głogowie	Poprawa efektywności energetycznej oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych na terenie LGOF poprzez termomodernizację zabytkowego budynku użyteczności publicznej w Głogowie	Gmina Miejska Głogów	3 572 000,00 zł	2 500 400,00 zł	FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.08 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych – ZIT
Podsumowanie			9 400 000,00 zł	6 580 000,00 zł	

PZ 3.3 Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej

Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS
Przebudowa i modernizacja Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Prochowicach - etap II	Zapewnienie zgodności z dyrektywą ściekową infrastruktury oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracji Prochowice	Gmina Prochowice	12 198 465,00 zł	8 538 926,00 zł	FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.06 Gospodarka ściekowa – ZIT
Przebudowa i modernizacja Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Prochowicach - etap III	Zapewnienie zgodności z dyrektywą ściekową infrastruktury oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracji Prochowice	Gmina Prochowice	4 072 806,00 zł	2 805 964,00 zł	FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.06 Gospodarka ściekowa – ZIT
Podsumowanie PZ.3.3			16 271 271,00 zł	11 344 890,00 zł	

PZ. 3.4 Zagospodarowanie i stworzenie funkcjonalnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych

Tytuł projektu	Cel projektu	Samorząd	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Priorytet/Działanie zgodnie z SZOP FEDS
Rozbudowa zielonej i niebieskiej infrastruktury na terenie Miasta Chojnowa	Poprawa kondycji psychofizycznej mieszkańców poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej o walorach przyrodniczych - miejsca spotkań oraz odpoczynku - jak również promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych w Chojnowie z wykorzystaniem potencjału Stawu Chojnowskiego	Gmina Miejska Chojnów	4 142 857,00 zł	2 900 000,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT
Park zabytkowy przy pałacu w Gaworzycach – poprawa publicznej przestrzeni parkowej oraz jej fizyczna odnowa dla zwiększenia bezpieczeństwa.	Poprawa kondycji psychofizycznej mieszkańców poprzez zagospodarowanie, poprawę bezpieczeństwa oraz nadanie nowych funkcji przestrzeni publicznej o walorach przyrodniczych miejsca spotkań oraz odpoczynku - jak również promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych w gminie Gaworzycy z wykorzystaniem potencjału wydarzeń kulturalnych, artystycznych i kupieckich oraz sąsiadujących tras rowerowych	Gmina Gaworzycy	4 867 680,00 zł	3 407 376,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT
Odnowa parku w Jakuszowie w Gminie Miłkowice	Poprawa kondycji psychofizycznej mieszkańców poprzez zagospodarowanie i poprawę bezpieczeństwa zabytkowej przestrzeni publicznej o walorach przyrodniczych - miejsca spotkań oraz odpoczynku - jak również promowanie publicznych walorów turystycznych w gminie Miłkowice	Gmina Miłkowice	4 000 000,00 zł	2 800 000,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT
Odnowa przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu parku i portu w Ścinawie	Poprawa kondycji psychofizycznej mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury aktywizacji i integracji społecznej (odbudowa miejsca spotkań mieszkańców, stworzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego na świeżym powietrzu, skanalizowanie ruchu, ochrona przyrody) oraz odnowienie przestrzeni	Gmina Ścinawa	5 000 000,00 zł	3 500 000,00 zł	FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska / FEDS.06.01 Rozwój lokalny - strategii ZIT

	publicznej w Ścinawie z wykorzystaniem potencjału portu, turystyki rowerowej oraz współdziałania z organizacjami pozarządowymi			
		Podsumowanie PZ.3.4	18 010 537,00 zł	12 607 376,00 zł
		Projekty zintegrowane	232 455 689,00 zł	162 673 981,00 zł

Projekty planowane do realizacji wybierane w sposób konkurencyjny

W ramach FEDS 2021-2027 na obszarze ZIT LGOF przewiduje się możliwość realizacji projektów wybieranych zarówno w trybie niekonkurencyjnym, jak i konkurencyjnym. W trybie konkurencyjnym dofinansowanie otrzymują wnioski, które zostaną najlepiej ocenione pod kątem formalnym i merytorycznym, nie można dla konkretnego projektu zabezpieczyć danej kwoty. Poniżej zaprezentowano listę projektów wybieranych w trybie konkurencyjnym wraz z odniesieniem do priorytetów i działań zgodnie z SZOP FEDS 2021-2027 oraz celów szczegółowych.

Cel szczegółowy	Priorytet / Działanie zgodnie z SZOP FEDS	Informacja o projekcie	Szacowany wkład UE
<p>Cel szczegółowy: ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej</p>	<p>FEDS.07 Fundusze Europejskie na rzecz rynku pracy i włączenia społecznego na Dolnym Śląsku / FEDS.07.10 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – ZIT</p>	<p>Projekty zostaną wyłonione w procedurze konkurencyjnej dla ZIT LGOF zorganizowanej przez IZ FEDS 2021-2027. Zakres wsparcia zgodny z typami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7.10.A Rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej, • 7.10.B Tworzenie i rozwój CUS • 7.10.C Rozwój mieszkalnictwa • 7.10.D Wsparcie dla kadr instytucji pomocy i integracji społecznej oraz systemu opieki długoterminowej <p>określonymi w SZOP FEDS 2021-2027. Procedurę konkurencyjną przeprowadzi IZ FEDS 2021-2027</p>	<p>4 650 000,00 zł</p>
<p>Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami</p>	<p>FEDS.08 Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku / FEDS.08.03 Dostęp do edukacji - ZIT</p>	<p>Część projektów w zakresie edukacji przedszkolnej zostanie wyłonione w procedurze konkurencyjnej dla ZIT LGOF zorganizowanej przez IZ FEDS 2021-2027. Zakres wsparcia zgodny z ustaleniami Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu FEDS 2021-2027 - Typ 8.3.A Zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej</p>	<p>5 919 600,00 zł</p>
<p>Cel szczegółowy: RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej</p>	<p>FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku / FEDS.02.06 Gospodarka ściekowa – ZIT</p>	<p>Projekty zostaną wyłonione w procedurze konkurencyjnej dla ZIT LGOF dla aglomeracji wskazanych w KPOŚK niespełniających wymogów dyrektywy ściekowej. . Przewiduje się przeprowadzenie procedury konkurencyjnej dla aglomeracji od 10 tys. do 15 tys. RLM (Chocianów, Ścinawa). W przypadku niewyczerpania alokacji w naborze konkurencyjnym przez projekty ww. aglomeracji wsparcie będą mogły uzyskać aglomeracje od 2 tys. do 10 tys. RLM ujęte na liście rezerwowej (Prochowice).</p>	<p>88 423 238,00 zł</p>

		Zakres wsparcia zgodny z ustaleniami Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu FEDS 2021-2027 - Typ 2.6.A Inwestycje ujęte w VI obowiązującej Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (przyjętej przez Radę Ministrów 5 maja 2022 r.) w aglomeracjach na terenie Dolnego Śląska od co najmniej 2 tys. do poniżej 15 tys. RLM niespełniających wymogów dyrektywy ściekowej (Dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG)	
--	--	---	--

UWAGA:

Wskazane do realizacji podstawowe i rezerwowe projekty zintegrowane wybierane w procedurze niekonkurencyjnej, jak również wskazanie typów projektów przewidzianych do wyłonienia w naborach konkurencyjnych dla ZIT LGOF, zostały zagregowane z uwzględnieniem zalecanego przez IZ FEDS 2021-2027 na etapie przygotowania Strategii ZIT LGOF kursu EURO wynoszącego 4,65 zł/euro. Kurs ten determinuje zatem zarówno równowartość całkowitej i podzielonej na poszczególne Działania FEDS alokacji środków UE dla ZIT LGOF w polskich złotych, jak również oszacowane z jego uwzględnieniem wartości całkowite i dofinansowania projektów w walucie polskiej. Ewentualna zmiana kursu euro lub jego urealnienie ma kluczowe znaczenie nie tylko dla wysokości alokacji środków UE dla ZIT LGOF w polskich złotych, ale również na spełnienie limitów wartości dofinansowania dla Działań FEDS przez przyporządkowane im projekty, co zostało określone w Planie finansowym. Zastrzega się zatem możliwość dokonania zmiany wartości całkowitej i dofinansowania projektów, a w konsekwencji Planu finansowego, na etapie konsultacji społecznych, a także opiniowania Strategii ZIT LGOF przez IZ FEDS 2021-2027, zarówno w przypadku zalecenia zastosowania innego kursu euro, jak również zgłoszenia zastrzeżeń do przyjętego Planu finansowego.

Ponadto wyjaśnia się, iż stosownie do treści Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 w ramach Celu Polityki 5 „*mogą być finansowane także projekty wpisujące się w pozostałe cele polityki spójności (uwzględniające wymogi wynikające z zapisów Umowy Partnerstwa a w przypadku celów szczegółowych i kierunków interwencji wybranych w ramach FEDS uwzględniające również wymogi zapisane w dokumencie programowym)* w tym między innymi:

CP1 – w zakresie wsparcia przygotowania terenów inwestycyjnych, udzielanego w przypadku potrzeby uzasadnianej pod kątem rozwoju lokalnej gospodarki, w powiązaniu z innymi projektami inwestycyjnymi a także w zakresie e-usług publicznych;

CP2 – w zakresie bioróżnorodności, w tym niebieskiej i zielonej infrastruktury oraz mobilności miejskiej i aglomeracyjnej;

CP4 – w zakresie kultury i zrównoważonej turystyki a także infrastruktury edukacyjnej oraz społecznej, również służące poprawie jakości i dostępności do usług społecznych.

Szczegółowy zakres interwencji w Celu Polityki 5 wraz z przypisanymi odpowiednimi wskaźnikami produktu oraz rezultatu i kodami interwencji zostanie zmodyfikowany poprzez odpowiednią zmianę programu na późniejszym etapie po ocenie i zatwierdzeniu poszczególnych Strategii ZIT/IIT zawierających listy projektów planowanych do realizacji, które opracowane zostaną na podstawie zdiagnozowanych potrzeb i potencjałów poszczególnych obszarów instrumentów terytorialnych przy odpowiednich konsultacjach i zaangażowaniu partnerów społecznych w myśl zasady partnerstwa.”

Oprócz tego, zgodnie z treścią § 5 ust. 6 Porozumienia Terytorialnego w sprawie określenia zasad realizacji projektów strategicznych w ramach instrumentu terytorialnego Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego, zawartego 10.10.2023 r. pomiędzy Liderem ZIT LGOF a IZ FEDS 2021-2027, „suma szacowanego wkładu UE projektów wskazanych w załączniku nr 2 nie może przekroczyć łącznej alokacji przeznaczonych dla danego ZIT, w podziale na odpowiednie fundusze (EFRR, EFS+, FST) wskazane w § 2 ust. 1 oraz w ramach danego kodu interwencji wskazanego w załączniku nr 1. **ZIT może wnioskować o zmiany ww. alokacji, po uzyskaniu zgody IZ FEDS.”**

Opierając się na powyższych regulacjach, z uwagi na zapotrzebowanie finansowe na projekty w zakresie poprawy efektywności energetycznej, które znacząco przekracza przydzieloną na to Działanie alokację środków, część projektów w tym zakresie przesunięto do Celu Polityki 5 oczekując wypełnienia przez IZ FEDS 2021-2027 deklaracji wyrażonej w Programie do niezwłocznego przystąpienia do zmiany jego zapisów. Dotyczy to także projektu w zakresie infrastruktury edukacyjnej zgłoszonego przez Powiat Polkowicki, pn.: „Rozwój infrastruktury edukacyjnej powiatu polkowickiego poprzez budowę dostępnego budynku Powiatowego Ośrodka Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego”, realizującego Cel szczegółowy RSO4.2, dla którego nie przewidziano interwencji w Programie. Z tego też względu w zestawieniach projektów ujętych do Celu Polityki 5 dotyczących:

- poprawy efektywności energetycznej - wskazano Cel szczegółowy: RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych;

- infrastruktury edukacyjnej infrastruktury edukacyjnej - wskazano Cel szczegółowy: RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.

Jednocześnie z uwagi na ogólnie narzucone limity alokacji dla poszczególnych Działań FEDS, które nie w każdym przypadku są możliwe do spełnienia przy określonej wartości projektów, zastrzega się możliwość przesunięcia projektów pomiędzy Celem Polityki 5 a pozostałymi CP, o ile projekty te będą spełniały wymogi wynikające z zapisów Umowy Partnerstwa, a w przypadku kierunków interwencji/typów projektów ujętych FEDS - również wymogi zapisane w dokumencie programowym oraz jego uszczegółowieniu. Decyzje w tym zakresie będą zapadały na etapie opiniowania dokumentu przez IZ FEDS.

W przypadku trudnych do rozwiązania rozbieżności w limitach alokacji na poszczególne Działania FEDS, zgodnie z treścią przytoczonego § 5 ust.6 Porozumienia Terytorialnego, ZIT LGOF będzie wnioskował zmianę limitów alokacji.

5.3. PODSTAWA PRAWNA

W perspektywie finansowej na lata 2021-2027 dla miejskich obszarów funkcjonalnych, a tym samym Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego przewiduje się wsparcie w postaci Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Istotą ZIT w nowej perspektywie jest wdrażanie projektów zintegrowanych, których realizacja pozwoli na rozwiązywanie lub zaspokajanie potrzeb obszaru.

Podstawę prawną opracowania przedmiotowej strategii stanowią następujące dokumenty:

- Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizyjowej,
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. 2022 r. poz. 1079),
- Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027,
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030,
- Porozumienie z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie zasad współpracy Stron Porozumienia przy programowaniu, zarządzaniu i wdrażaniu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego, w tym koordynowaniu wspólnych zadań, ewaluacji instrumentu terytorialnego oraz jego bieżącej obsłudze i rozliczeniach,
- Porozumienie terytorialne z dnia 10 października 2023 r. w sprawie określenia zasad realizacji projektów strategicznych w ramach instrumentu terytorialnego Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa strategia ZIT, pełniąca rolę strategii terytorialnej (w odniesieniu do zapisów art. 34, ust. 15 ustawy wdrożeniowej) powinna zawierać:

- syntezę diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych,
- cele, które mają być zrealizowane w ramach ZIT uwzględniają podejście zintegrowane, oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu, powiązania z właściwym programem,

- listę projektów wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami,
- źródła finansowania,
- warunki i procedury obowiązujące w realizacji Strategii ZIT,
- opis procesu zaangażowania partnerów społecznych i gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem Strategii ZIT oraz sprawozdanie z jego konsultacji społecznych.

Niniejsza strategia zawiera wszystkie wymienione wyżej elementy wskazane w dokumentach nadrzędnych oraz zawartych w dokumencie: Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027, będącym uzupełnieniem i uszczegółowieniem technicznych zapisów Umowy Partnerstwa.

Opracowanie wspólnej strategii terytorialnej dla zdelimitowanego obszaru funkcjonalnego LGOF wynika z „Deklaracji Intencji Zawiązania Współpracy Gmin i Powiatów Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego” podpisanej 28 stycznia 2020 r. przez władarzy, reprezentantów poszczególnych samorządów, a także woli przystąpienia do współpracy wyrażonej przez kolejne samorzady w trakcie prowadzonych prac. Organy stanowiące wszystkich gmin i powiatów dążących do utworzenia ZIT LGOF podjęły uchwały o przystąpieniu do opracowania Strategii oraz prac nad instytucjonalizacją zawiązanej współpracy.

Spójność z kluczowymi dokumentami planistycznymi

Strategia ZIT Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 jest zgodna z dokumentami strategicznymi na poziomie wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym wskazanymi poniżej.

Ujęcie wspólnotowe

- Europejski Zielony Ład. Umowa partnerstwa 2021-2027

Ujęcie krajowe

- Europejski Zielony Ład. Umowa partnerstwa 2021-2027
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- Krajowa Polityka Miejska 2030
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Ujęcie regionalne

- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

<ul style="list-style-type: none"> • Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027
Ujęcie lokalne
<ul style="list-style-type: none"> • Strategie LGOF <ul style="list-style-type: none"> ○ Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego 2030, z perspektywą 2040 - elementy
<ul style="list-style-type: none"> • Strategie powiatowe: <ul style="list-style-type: none"> ○ Program Rozwoju Powiatu Polkowickiego na lata 2021-2025
<ul style="list-style-type: none"> • Strategie gminne: <ul style="list-style-type: none"> ○ Strategia Rozwoju Gminy Chocianów na lata 2021-2027 ○ Strategia Rozwoju Miasta Legnicy 2030 Plus ○ Strategia Rozwoju Miasta Głogowa na lata 2012 – 2026 ○ Strategia Rozwoju Gminy Kotla na lata 2016-2026 ○ Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Góra na lata 2015-2025 ○ Strategia Rozwoju Gminy Krotoszyce na lata 2016-2025 ○ Strategia Rozwoju Gminy Jerzmanowa na lata 2015-2025 ○ Strategia Rozwoju Gminy Kunice na lata 2015-2025 ○ Strategia Rozwoju Gminy Prochowice na lata 2016-2024 ○ Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015-2030 ○ Strategia Rozwoju Gminy Polkowice na lata 2021-2030 ○ Strategia Rozwoju Gminy Żukowice 2016-2025 ○ Strategia Rozwoju Gminy Pęcław 2016-2023 ○ Strategia Rozwoju Gminy Męcinka na lata 2014 -2025 ○ <i>Strategia Rozwoju Gminy Jemielno</i> na lata 2016-2023 ○ Strategii Rozwoju Gminy Wąsosz na lata 2020-2024 ○ Strategia Rozwoju Gminy Głogów na lata 2016– 2023 ○ Strategia Rozwoju Gminy Radwanice na lata 2015–2023 ○ Strategia Rozwoju Gminy Grębocice na lata 2021-2027 ○ LUBIN 2035 – Strategia Rozwoju Miasta Lubina
<ul style="list-style-type: none"> • Plany Gospodarki Emisyjnej <ul style="list-style-type: none"> ○ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lubin na lata 2020 – 2030 ○ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Polkowice, aktualizacja do roku 2027 ○ Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rudna ○ Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Gaworzyce na lata 2021-2030 ○ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2021 – 2030 dla gminy Grębocice ○ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Wąsosz na lata 2019-2025 ○ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Żukowice na lata 2015-2023 ○ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej z elementami Planu Mobilności Miejskiej dla miasta Legnicy na lata 2015-2020 (wydłużony termin realizacji do 2023 r.)

VI. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU NA TERENACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI

6.1. DEFINICJA OBSZARU WSPARCIA

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT LGOF) tworzy 35 samorządów w ramach 30 gmin i 5 powiatów:

Gminy:				
Chocianów	Góra	Kunice	Miłkowice	Radwanice
Chojnów	Grębocice	Legnica	Niechlów	Rudna
Miejska Chojnów	Jemielno	Legnickie Pole	Pęcław	Ruja
Gaworzycy	Jerzmanowa	Lubin	Polkowice	Ścinawa
Głogów	Kotla	Miejska Lubin	Prochowice	Wąsosz
Miejska Głogów	Krotoszyce	Męcinka	Przemków	Żukowice
Powiaty				
głogowski	górowski	legnicki	lubiński	polkowicki

Do **gmin wiejskich** ZIT LGOF zaliczamy: Chojnów, Gaworzycy, Głogów, Grębocice, Jemielno, Jerzmanowa, Kotla, Krotoszyce, Kunice, Legnickie Pole, Lubin, Męcinka, Miłkowice, Niechlów, Pęcław, Radwanice, Rudna, Ruja, Żukowice.

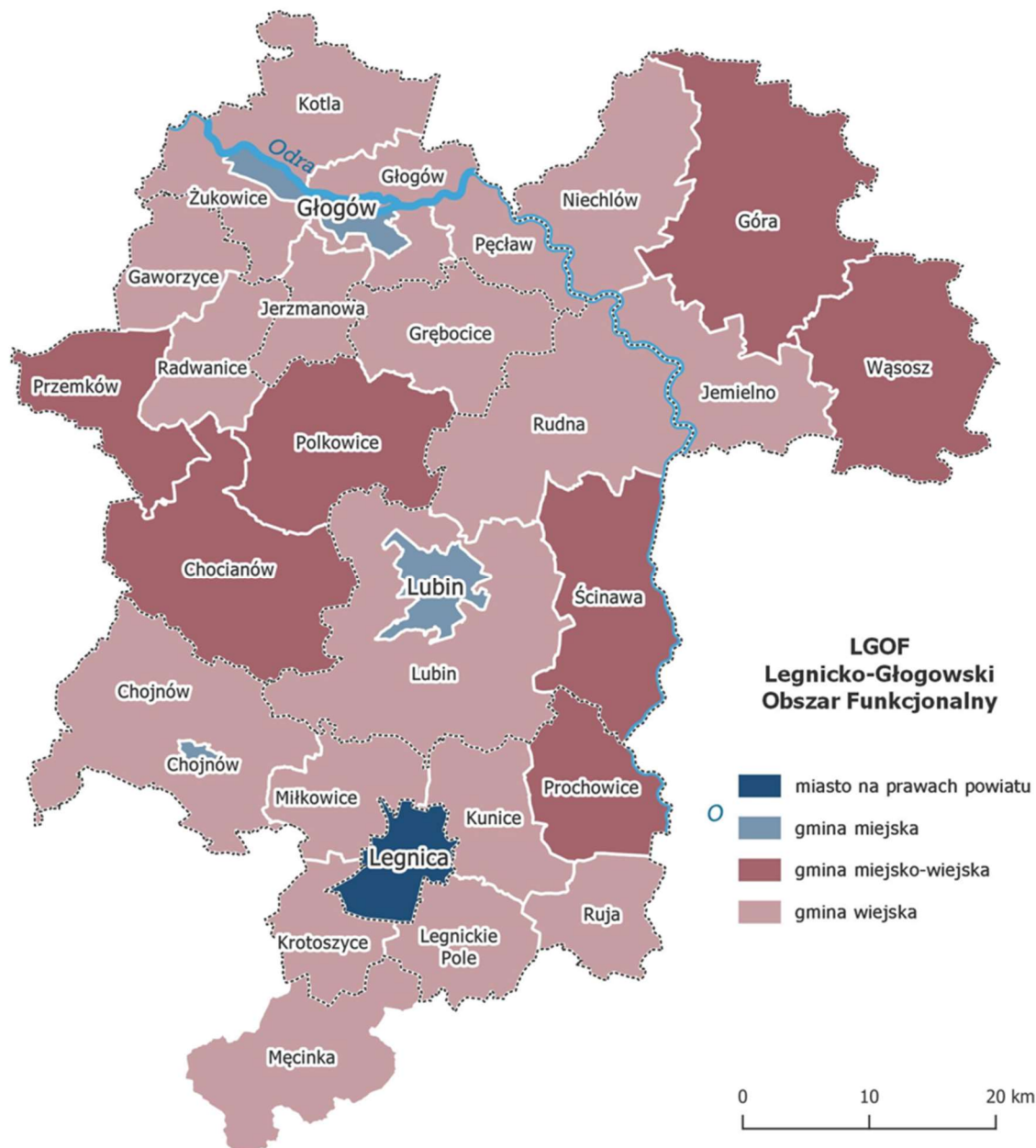
Gminy **miejsko – wiejskie** ZIT LGOF to: Chocianów, Góra, Polkowice, Prochowice, Przemków, Ścinawa, Wąsosz.

Do **gmin miejskich** należą: m. Chojnów, m. Głogów, m. Legnica i m. Lubin.

Powiaty wchodzące w skład ZIT LGOF to: głogowski, górowski, legnicki, lubiński i polkowicki.

Terytorialnie LGOF zawiera się w granicach pięciu sąsiadujących ze sobą powiatów. Nadto, w 2022 r. zakres terytorialny współdziałania poszerzył się o gminę Męcinka (powiat jaworski), która wyraziła wolę przystąpienia do partnerstwa. Z punktu widzenia gmin tworzących obszar funkcjonalny w całości pokrywają się one zasięgiem z granicami powiatów LGOF, a obszar funkcjonalny został poszerzony o teren gminy Męcinka, z uwagi na historyczne i bieżące powiązania z Legnicą. Można zatem postawić tezę, że konstrukcja terytorialna LGOF ma charakter kompletny w kontekście uwarunkowań administracyjnych.

Rysunek 1. Legnicko-Głogowski Obszar Funkcjonalny

Źródło: Opracowanie własne.

ZIT LGOF zajmuje teren województwa dolnośląskiego położony zasadniczo w jego północnej i centralnej części obejmując łącznie 362 077 ha, co stanowi ponad 18% powierzchni całego województwa dolnośląskiego.

Gminy wiejskie ZIT LGOF zajmują łącznie powierzchnię 225 636 ha. Doliczając do tego obszary wiejskie gmin miejsko-wiejskich wchodzących w skład ZIT LGOF łączna powierzchnia wsi na jej terenie zajmuje powierzchnię 340 409 ha. Stanowi to 94% całej powierzchni ZIT LGOF. Warto także wspomnieć, że stosunkowo dużą powierzchnię ZIT LGOF zajmują tereny leśne łącznie 97 954 ha, co stanowi 27,1% całkowitej powierzchni obszaru.

Największa z gmin pod względem powierzchni to gmina wiejska Lubin (28 978 ha). Spośród gmin miejsko-wiejskich największą powierzchnię obszarów wiejskich ma gmina Góra (26 611 ha). Wśród kierunków zagospodarowania powierzchni, pomimo dominujących pod względem powierzchni terenów miejskich, największy teren (62%) całego obszaru ZIT LGOF zajmują użytki rolne. Największy udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gmin wiejskich ZIT LGOF mają gminy: Ruja (92%), Legnickie Pole (90%) i Krotoszyce (84%), a wśród gmin miejsko-wiejskich gminy: Ścinawa (75%), Góra (67%) i Wąsosz (66%).

Natomiast największą liczbą gruntów zabudowanych i zurbanizowanych razem wśród gmin miejskich charakteryzują się gminy Chojnów (55,3%), Legnica (49%) i Głogów (47,1%), a wśród powiatów powiat miasto Legnica (49%). Łączna powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych wyniosła 24 120 ha wg stanu na 2014 r. (dane GUS), co stanowiło 6,7% całego ZIT LGOF.

W skład ZIT LGOF wchodzi 11 miast: Legnica (miasto na prawach powiatu, centralny ośrodek i największe miasto w całym obszarze), 3 gminy miejskie: Chojnów, Głogów i Lubin oraz 7 mniejszych miast stanowiących obszar miejski gmin miejsko-wiejskich: Chocianów, Góra, Polkowice, Prochowice, Przemków, Ścinawa i Wąsosz. Największym miastem Obszaru Funkcjonalnego Legnicko-Głogowskiego z uwagi na potencjał demograficzny, społeczny i gospodarczy jest Legnica o powierzchni 5 629 ha. Kolejnymi miastami pod względem wielkości powierzchni są Lubin, powierzchnia 4 077 ha i Głogów 3 511 ha. Pozostałe miasta charakteryzują się zróżnicowaną powierzchnią: Polkowice, Góra i Ścinawa ponad 1 000 ha, a pozostałe miasta poniżej tej wielkości. Łącznie miasta na terenie ZIT LGOF zajmują powierzchnię 21 668 ha, co stanowi 6 % ogólnej powierzchni całego obszaru. W całym województwie dolnośląskim w 2021 r. funkcjonowało 92 jednostek o statusie miasta, 11 z nich na terenie ZIT LGOF co stanowi prawie 12% wszystkich miast w całym województwie. Wśród jednostek ZIT LGOF miasto Legnica charakteryzuje się największą powierzchnią gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (zajętych pod tereny mieszkaniowe i tereny przemysłowe) wynoszącą 2 759 ha. Jako kolejna jednostka pod tym samym względem plasują się Polkowice, gdzie grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują powierzchnię 2 076 ha. Pozostałe jednostki charakteryzują się mniejszą liczbą powierzchni zajętej pod grunty zabudowane i zurbanizowane. Wśród kierunków wykorzystania powierzchni, użytki rolne stanowią największy procent w ogólnej liczbie powierzchni w Legnicy (39%) oraz w Lubinie (53%).

6.2. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

KLIMAT

Teren znajdujący się w granicach Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego charakteryzuje się krótką zimą, wczesną wiosną i długim, ciepłym latem. Średnia roczna temperatura to ponad 8,5°C. Rocznie spada tu ok. 577 mm opadów. Najgorętszym miesiącem jest sierpień, kiedy to średnia temperatura maksymalna wynosi 25°C, a średnia najniższa 14°C.

Klimat Dolnego Śląska zaliczany jest do klimatów umiarkowanych o cechach przejściowych między klimatem morskim i kontynentalnym. Współwystępowanie morskich i kontynentalnych cech, a także sporadyczny napływ mas powietrza arktycznego i zwrotnikowego, warunkują dość znaczną zmienność typów pogody w ciągu roku.

Lokalny klimat jest uzależniony od wielu czynników, w tym od rzeźby terenu, głębokości zalegania wód gruntowych, rodzaju podłoża, szaty roślinnej, zagospodarowania terenu. Istotny wpływ ma także obecność zbiorników wodnych i cieków. Obszary obniżen zbudowane z holocenijskich gruntów organicznych o dużej wilgotności posiadają większą pojemność cieplną od gruntów suchych, ogrzewają się znacznie wolniej i w związku z tym w cieplej połowie roku, na początku okresu wegetacyjnego, są one chłodniejsze od gruntów piaszczystych. Na lokalny klimat wpływa także obecność terenów otwartych.

JAKOŚĆ POWIETRZA

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r. poz. 2556 z późn. zm.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2022 r. wyznaczono strefy:

- aglomeracja wrocławska (kod strefy: PL0201);
- miasto Legnica (kod strefy: PL0202) – do której należy miasto Legnica;
- miasto Wałbrzych (kod strefy: PL0203);
- strefa dolnośląska (PL0204), do której należą pozostałe gminy LGOF.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, była prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r. poz. 2279 z późn. zm.). Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia

2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych /docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

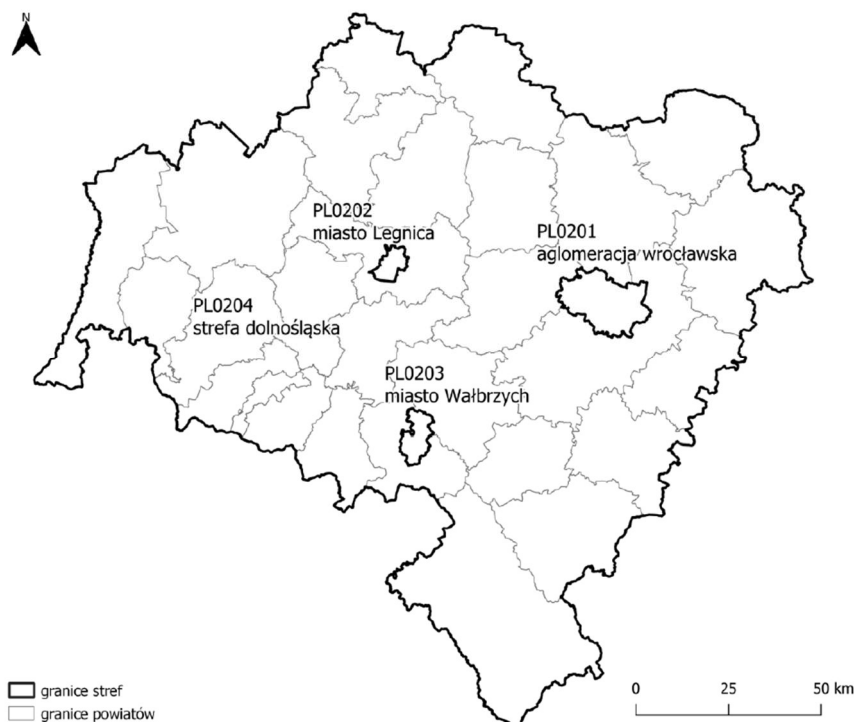
Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,
- pył PM₁₀,
- pył PM_{2.5},
- ołów Pb w PM₁₀,
- arsen As w PM₁₀,
- kadm Cd w PM₁₀,
- nikiel Ni w PM₁₀,
- benzo(a)piren B(a)P w PM₁₀.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃.

Rysunek 2. Podział województwa dolnośląskiego na strefy ochrony powietrza

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim raport wojewódzki za rok 2022

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy - zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

- **Klasa A** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego,
- **Klasa C** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- **Klasa D1** - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
- **Klasa D2** - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Tabela 7. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza.

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO,	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego	benzen C ₆ H ₆ , pył PM10, pył PM2.5 ołów Pb (zawartość w PM10) ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM10), kadm Cd (zawartość w PM10), nikiel Ni (zawartość w PM10), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM10)	C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim raport wojewódzki za rok 2022

Program pomiarów jakości powietrza realizowany jest zgodnie Wieloletnim Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska oraz Wykonawczym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na dany rok.

W 2022 r. w ramach systemu PMŚ na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonowało ogółem 27 stacji pomiarowych. Pomiary realizowane były przez:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – monitoring w wojewódzkiej sieci stacji i punktów pomiarowych, w ramach ogólnopolskiego systemu monitoringu powietrza – 26 stacji pomiarowych,
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy – monitoring jakości powietrza dla potrzeb programów EMEP i GAW/WMO na 1 stacji na Śnieżce.

Zestawienie wszystkich wynikowych klas dla strefy dolnośląskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 8. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w 2022 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ ¹	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ²
miasto Legnica	A	A	A	A	A	A	A	C	A	A	C	A1
strefa dolnośląska	A	A	A	A	A	C	A	C	A	A	C	C1

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, wszystkie strefy uzyskały klasę D2

2) Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa dolnośląska uzyskała klasę C, a pozostałe strefy klasę A.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim raport wojewódzki za rok 2022

Na przeważającym obszarze województwa dolnośląskiego w ostatnich latach występują niskie stężenia (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) następujących substancji: dwutlenku siarki, benzenu, tlenku węgla oraz oznaczanych w pyłe zawieszonym PM10 metali: ołowiu, kadmu i niklu.

Przeprowadzone analizy wykazały, że największym problemem w skali województwa dolnośląskiego są już od wielu lat wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10. Wysokie stężenia tego zanieczyszczenia rejestrowane są w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień). Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P wystąpiło w 2022 r. na większości stacji pomiarowych w województwie. Stężenia były jednak niższe niż w roku wcześniejszym i pierwszy raz nie stwierdzono przekroczenia w aglomeracji wrocławskiej. Główną przyczyną przekroczeń jest „niska”

emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków. Problem zanieczyszczenia powietrza B(a)P dotyczy w dalszym ciągu większości gmin Dolnego Śląska.

W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem poziomu zanieczyszczenia pyłem. Jednak wysokie stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀, w tym przekroczenia poziomów informowania i alarmowych nadal rejestrowane są w sezonie grzewczym.

Przeprowadzona ocena jakości powietrza wykazała również przekroczenia w 2022 r. poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} (20 µg/m³) na obszarze strefy dolnośląskiej (w rejonie Bolesławca, Kłodzka, Lwówka Śląskiego, Lubania oraz Nowej Rudy).

Analiza stężeń zanieczyszczeń monitorowanych w 2022 roku wskazuje na ścisłą zależność ich poziomu od warunków meteorologicznych. Ciepleszy w porównaniu z poprzednimi latami rok 2022 spowodował mniejszą emisję zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw na cele grzewcze, co bezpośrednio przełożyło się na niższe stężenia tych zanieczyszczeń w powietrzu. Mniejsze też są zasięgi obszarów przekroczeń poszczególnych zanieczyszczeń i mniejsza jest liczba osób narażonych na ponadnormatywne stężenia.

W sezonie letnim rejestrowany jest wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi. W 2022 r. nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego rejestrowane przez wszystkie stacje pomiarowe w województwie.

W porównaniu z oceną wykonaną dla 2021 r., ocena dla roku 2022 wykazała zmianę w klasyfikacji strefy miasto Legnica z klasy C na A w odniesieniu do pyłu zawieszonego PM₁₀ (poziom dopuszczalny dla stężeń 24-godzinnych) i pyłu zawieszonego PM_{2,5} (II faza i I faza) oraz w odniesieniu do ozonu w ocenie pod kątem ochrony roślin.

W poniższej tabeli przedstawiono klasy strefy dolnośląskiej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w 2022 r.

Tabela 9. Klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2022 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃
strefa dolnośląska	A	A	C

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim raport wojewódzki za rok 2022

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2022 r. pomiary jakości powietrza oraz wyniki modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i

tlenków azotu. Stwierdzono natomiast przekroczenie poziomu docelowego oraz poziomu celu długoterminowego określonego dla ozonu.

WODY

Powiaty głogowski, górowski, lubiński, legnicki, polkowicki oraz miasto Legnica leżą w obszarze Dorzecza Odry, w regionie wodnym Środkowej Odry.

Rysunek 3. Główne rzeki przepływające przez teren LGOF.

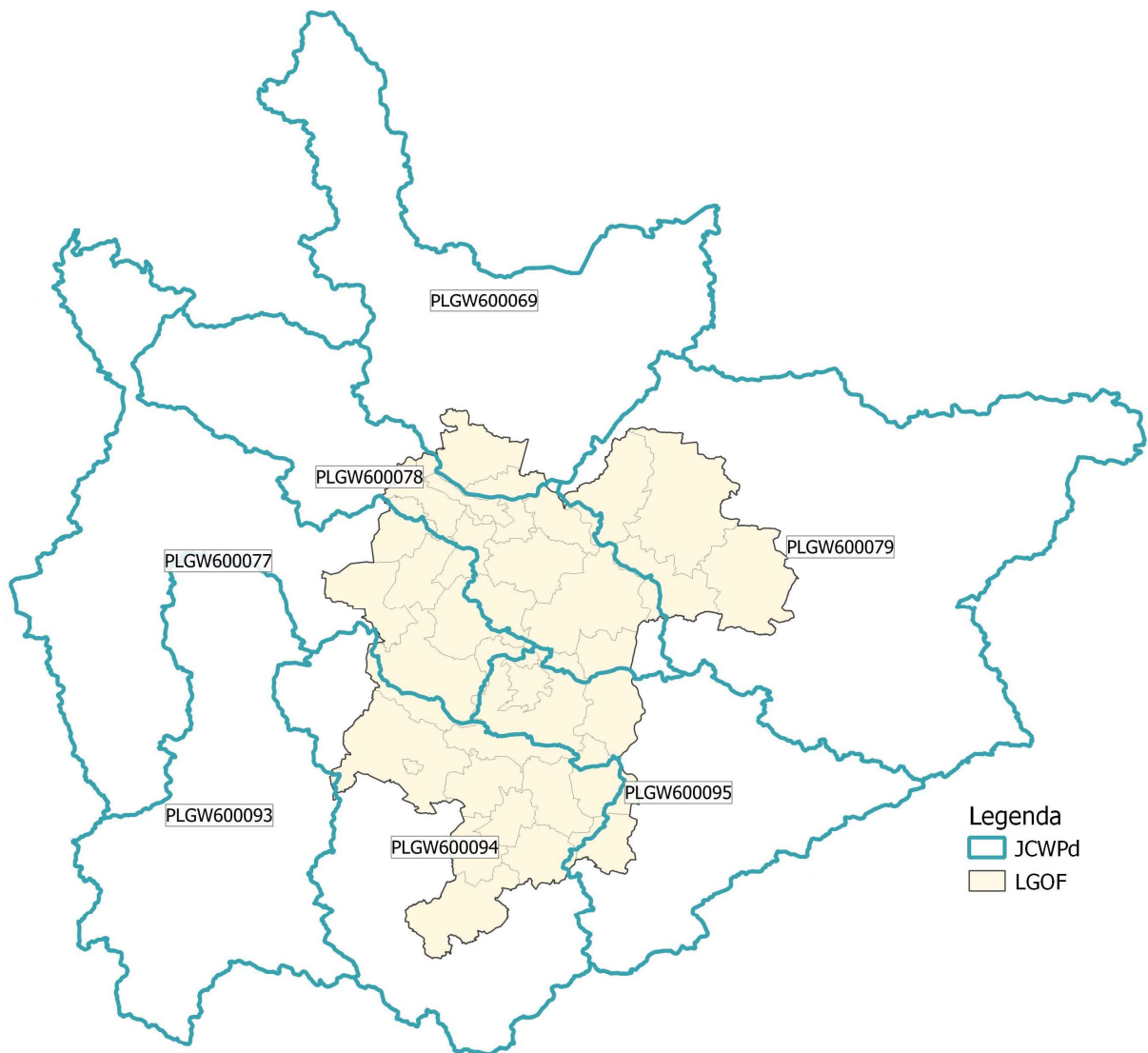
źródło: opracowanie własne

Na terenie LGOF występują 94 JCWP:

- RW600011149 - Barycz od Sąsiedzicy do ujścia;
- RW600010147129 – Bełcz;
- RW60001015314 – Biegnica;
- RW60001016434 – Błotna;
- RW6000031384949 – Błotnia;
- RW60000013912 – Bobrek;
- RW60000616389 - Bobrzyca od Osiki do Bobru;
- RW600003163859 - Bobrzyca od źródła do Osiki;
- RW6000091386729 – Brochotka;
- RW600010152729 – Brusina;
- RW600010147169 – Chlastawa;
- RW600010138889 - Chłodnik z jez. Koskowickim;
- RW600010137899 - Cicha Woda;
- RW600011138699 - Czarna Woda od Karkoszki do Kaczawy;
- RW600010138651 - Czarna Woda od źródła do Karkoszki;
- RW60001015332 – Dalkówka;
- RW60001015334 – Dobrzejówka;
- RW60001014774 - Dopływ z Goli Górowskiej;
- RW60001014876 - Dopływ z Sicin;
- RW60000313836 – Drażnica;
- RW600010147189 – Dżiczek;
- RW60001013896 – Jagodziniec;
- RW60001013952 – Jasień;
- RW600010139149 – Jastrzębia;
- RW600006138474 – Jawornik;
- RW60000613839 - Kaczawa do Nysy Szalonej;
- RW600011138999 - Kaczawa od Nysy Szalonej do ujścia;
- RW60001013898 – Kaczorek;
- RW60000015223 - Kalinówka z Żelaznym Mostem;
- RW60000313829 – Kamiennik;
- RW60001016489 - Kamienny Potok;
- RW60001015478 - Kanał Bogomicki;
- RW60001013972 - Kanał Dąbie (Strużnik);
- RW60001015312 - Kanał Głogowski;
- RW60001015474 - Kanał Grodzki;
- RW600010138674 - Kanał Grzymaliński;
- RW600015153389 - Kanał Krzycki;
- RW600010146923 - Kanał Książęcy;
- RW60001015489 - Kanał Moczar;
- RW6000101386689 - Kanał Osetnicki;
- RW60001015289 - Kanał Południowy;
- RW6000101389949 - Kanał Prochowicki;
- RW60001014769 - Kanał Świernia;
- RW60001014776 - Kanał Uszczonowski;
- RW60001015129 - Kanał Wschodni;
- RW600010164369 – Kłębanówka;
- LW30740 – Koskowickie;
- RW60001014529 – Krępa;
- RW60001115499 - Krzycki Rów od dpł. ze Wschowy do Odry;
- LW30742 – Kunickie;
- RW60001016432 – Leszczyńska;
- RW600009138689 – Lubiatówka;
- RW60001014569 – Łacha;
- RW60001014689 – Masłówka;

- RW600010138949 – Młokita;
- RW600010164372 – Młot;
- RW60001015269 – Moskorzynka;
- RW6000101389299 – Niecka;
- RW600006138469 - Nysa Mała;
- RW6000031384919 - Nysa Szalona do zb. Słup;
- RW6000121599 - Odra od Baryczy do Bobru;
- RW6000121399 - Odra od Bystrzycy do Baryczy;
- RW60001015476 – Olszyna;
- RW60001114699 - Orla od Rdęcy do Baryczy;
- RW600010164529 – Ostrężna;
- RW600010148729 – Ostrowita;
- RW6000091386922 – Pawłówka;
- RW6000111489 - Polski Rów od Kaczkowskiego Rowu do Baryczy;
- RW600003138389 - Prusicki Potok;
- RW60001513949 - Przychowska Struga;
- RW600010154729 – Przysieka;
- RW600010152769 - Rów Mleczarski;
- RW60001014853 - Rów Polski od źródła do Kaczkowskiego Rowu;
- RW60001115299 - Rudna od Moskorzynki do Odry;
- RW600009152599 - Rudna od źródła do Moskorzynki;
- RW60001015329 - Rzuchowska Struga;
- RW60001015469 - Serbska Struga;
- RW6000031386659 - Skora od Gajowej do Zimnika;
- RW6000111386699 - Skora od Zimnika do ujścia;
- RW60001015449 - Spółdzielczy Rów;
- RW60001513976 - Stara Odra;
- RW60001013916 – Strużysko;
- RW60001116499 - Szprotawa od Chocianowskiej Wody do Bobru;
- RW60001016419 - Szprotawa od źródła do Chocianowskiej Wody;
- RW600010164499 – Szprotawica;
- RW60001014869 - Śląski Rów;
- RW60001014749 – Tynica;
- RW60001014696 - Wąsoska Struga;
- RW600009138871 - Wierzbiak do Kojszkówki;
- RW60001113889 - Wierzbiak od Kojszkówki do Kaczawy;
- RW60001014789 – Wiewiernica;
- RW600003138349 – Wilcza;
- RW6000231384919 - Zb. Słup;
- RW600010139299 – Zimnica.

Rysunek 4. JCWPd, na terenie których leży obszar objęty Strategią

źródło: opracowanie własne

LGO jest objęty przez 7 JCWPd:

- GW600094,
- GW600079,
- GW600095,
- GW600078,
- GW600077,
- GW600093,
- GW600069.

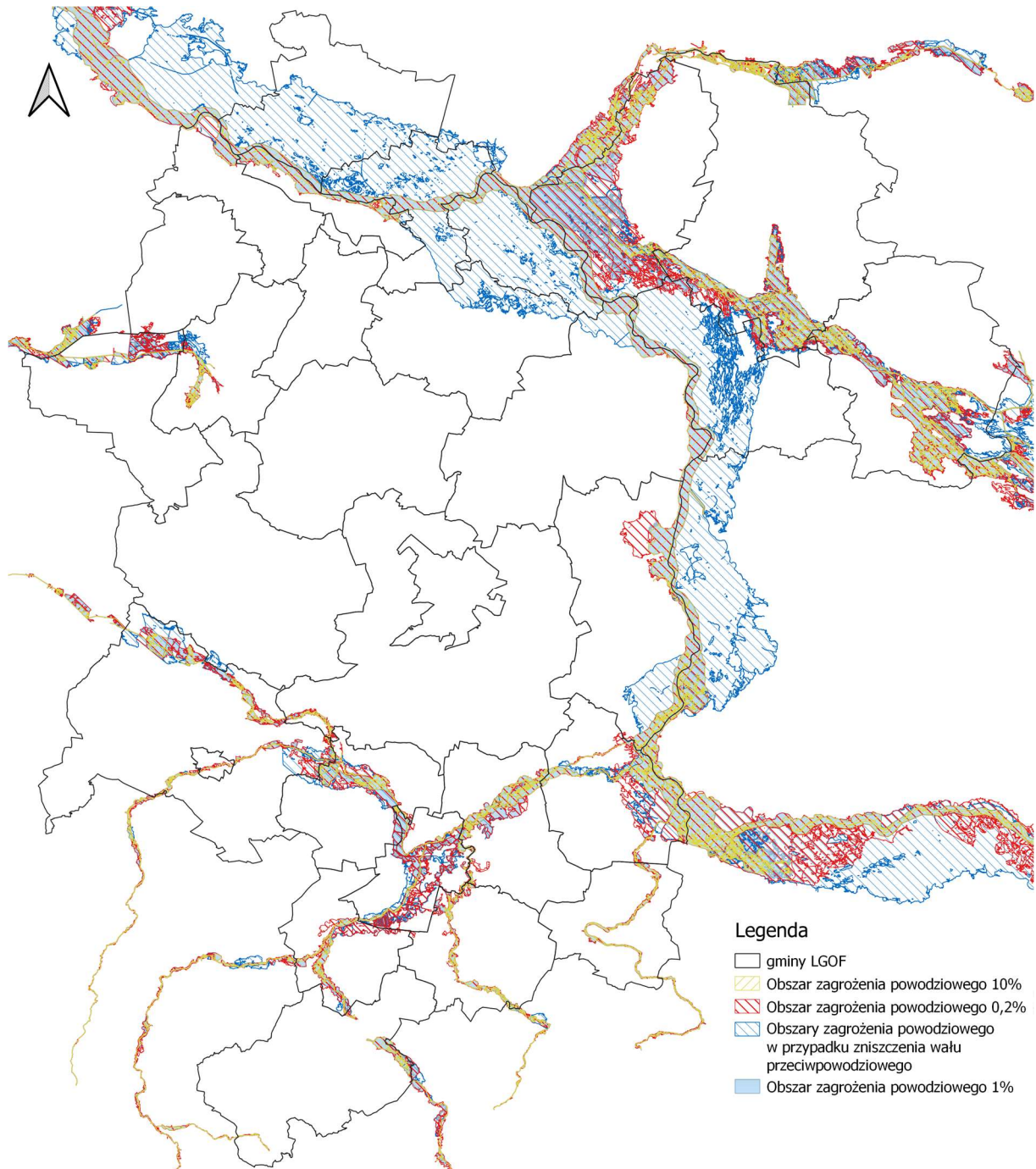
Ryzyko powodziowe

Analizując dostępne na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie mapy przedstawiające obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% stwierdzono, że na terenie wszystkich powiatów objętych strategią występuje ryzyko szczególnego zagrożenia powodzią oraz podtopieniami.

Według aktualnie obowiązujących Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, w obrębie Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego znajdują się tereny, na których istnieje ryzyko powodzi. W Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym wyznaczone zostały działania, mające na celu przeciwdziałanie potencjalnym zagrożeniom powodziowym – odpowiadają za nie Zarządy Zlewni.

Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudnia zarządzanie ryzykiem powodziowym. Ponadto w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1938), o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2368), zostały zidentyfikowane główne cele zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym cel główny obejmujący zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, a w jego zakres cel szczegółowy określony jako wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. W przypadku lokowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy *Prawo wodne*. Warto dodać, iż Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry obowiązuje do roku 2023.

Rysunek 5. Tereny LGOF zagrożone podtopieniami

Źródło: opracowanie własne na podstawie CBDG

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry

Nadrzędnym celem PZRP jest „ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej”.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) na lata 2021-2027 został przyjęty na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (DZ. U. 2021 r. poz. 1615). Susza, obok powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych, ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę Polski. Przeciwdziałanie skutkom suszy zarówno w Polsce, jak i w Europie stanowi coraz poważniejszy problem. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w licznych uregulowaniach prawnych m.in. w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania kryzysowego. Pierwszym etapem rozwoju suszy jest susza atmosferyczna. Najprościej rzecz ujmując jest ona konsekwencją względnie długiego okresu bez opadów atmosferycznych lub wspólnie występujących wysokich temperatur i niskich sum opadów (na skutek wysokich temperatur dochodzi do parowania wody co w konsekwencji prowadzi do obniżenia poziomu wód).

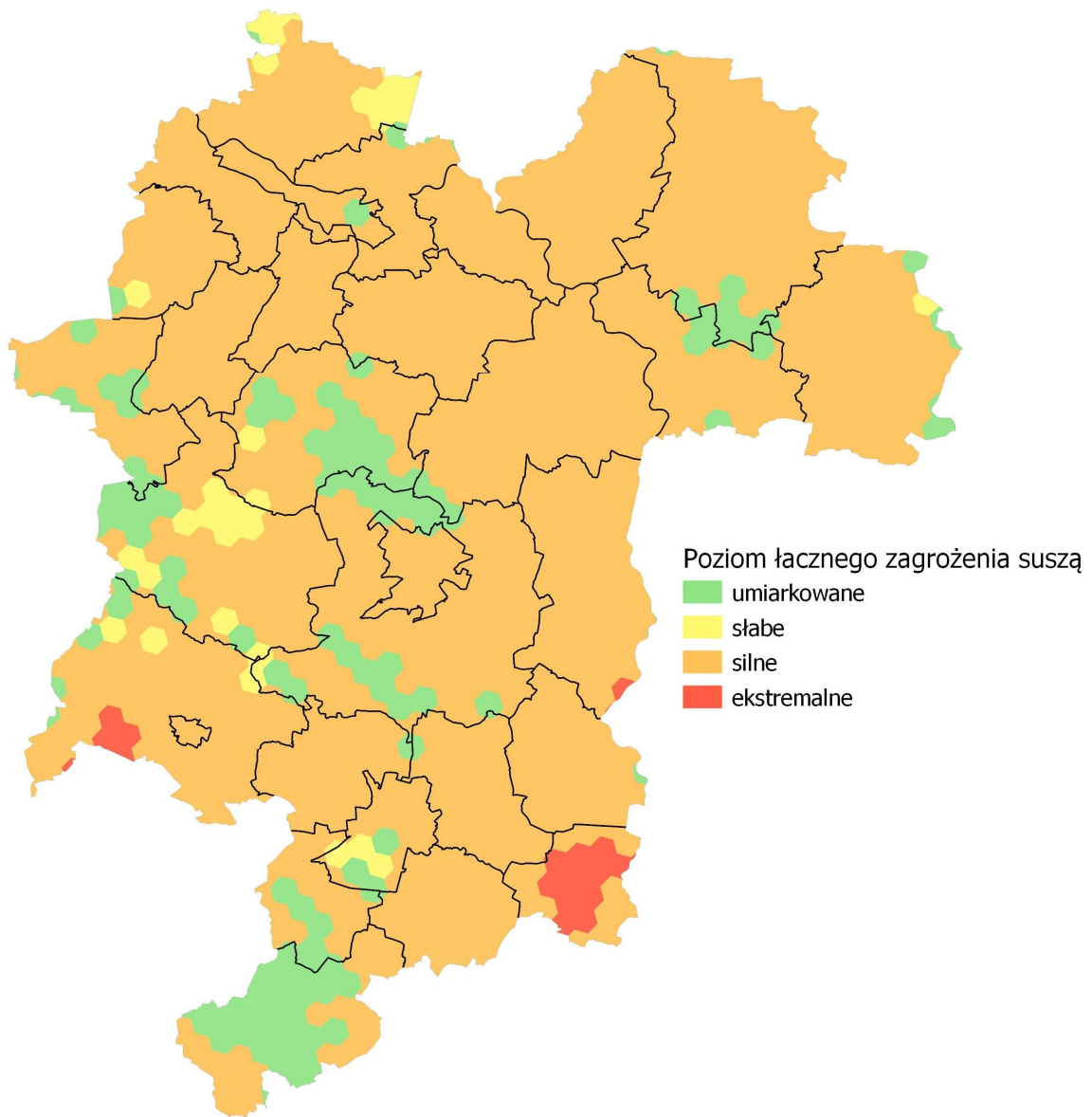
Susza rolnicza jest bezpośrednim następstwem długotrwałej suszy atmosferycznej. Długotrwały brak opadów w naturalnej konsekwencji prowadzi do spadku zawartości wody w glebie. Jest to szczególnie poważne zagrożenie dla rolników i ich upraw. Niedostateczna ilość wody może być czynnikiem, który doprowadzi do poważnych strat w uprawach, przekładając się na spadek ogólnej produkcji roślinnej. Skutki takiej sytuacji możemy odczuć wszyscy jako konsumenci produktów rolnych (spadek produkcji przełoży się na wzrost cen).

Susza hydrologiczna jest kolejnym etapem rozwoju suszy. Dochodzi do niej wówczas, gdy poprzednie dwa etapy niebezpiecznie się przedłużają. Charakteryzuje się pogłębieniem stanów uprzednio wskazanych a także obniżeniem stanów wód w rzekach, jeziorach oraz zbiornikach wodnych poniżej przyjętych stanów średnich.

Susza hydrogeologiczna jest ostatnim i w konsekwencji najgroźniejszym etapem rozwoju zjawiska suszy. Charakteryzuje się wyraźnym obniżeniem poziomu wód podziemnych w stosunku do stanu średniego. Zjawisko to można obserwować np. na przykładzie wysychających studni przydomowych. Wystąpienie tego etapu suszy stanowi ogromne zagrożenie dla człowieka oraz dla całego systemu gospodarczo – społecznego państwa.

Większość terenu LGOF jest silnie zagrożona suszą. Na taki łączny poziom zagrożenia wpływ miał znaczny udział terenu ekstremalnie zagrożonego suszą atmosferyczną oraz ekstremalnie zagrożonego suszą rolniczą.

Rysunek 6. Mapa łącznego zagrożenia suszą (1987-2018) suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych.

źródło: opracowanie własne

HAŁAS

➤ Stan wyjściowy i źródła hałasu

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 r., poz. 1260), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja – wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas – dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu – równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość 52 dB $< L_{Aeq} < 62$ dB
- duża uciążliwość 63 dB $< L_{Aeq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu L_{AeqD} w porze dziennej i L_{AeqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą

w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli.

Poziomy dopuszczalne zostały określone dla dwóch grup wskaźników mających zastosowanie:

- w prowadzeniu długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania map akustycznych oraz programów ochrony środowiska przed hałasem:
 - L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia od godz. 6.00 – 18.00, pory wieczoru od godz. 18.00 – 22.00 oraz pory nocy od godz. 22.00 – 6.00;
 - L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku od godz. 22.00-6.00,
- do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:
 - L_{AeqD} jest to równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia, rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 – 22.00,
 - L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy, rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 – 6.00.

Tabela 10. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{AeqD}	L_{AeqN}	L_{AeqD}	L_{AeqN}
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

gdzie:

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112)

Natężenie ruchu pojazdów poruszających się drogami na terenie LGOF na przestrzeni lat ulega zwiększeniu, przez co negatywne oddziaływanie akustyczne nasila się. Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadującej zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia. Hałas drogowy stanowi dominujące źródło na terenach zurbanizowanych, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania.

Hałasem, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Występujący w środowisku naturalnym hałas spowodowany ludzką działalnością można podzielić na:

- hałas komunikacyjny;
- hałas przemysłowy (instalacyjny).

Na terenie LGOF głównym źródłem hałasu drogowego są drogi krajowe i wojewódzkie.

Hałas kolejowy

Na terenie LGOF znajduje się sporo stacji kolejowych, co przekłada się na występowanie ryzyka ponadnormatywnych emisji hałasu.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy na terenie gmin stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym, występuje głównie na terenach sąsiadujących z podmiotami gospodarczymi. Hałas przemysłowy stanowią tak źródła znajdujące się na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu np. wentylatory, sprężarki itp. usytuowane na zewnątrz budynków), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu - od pracy maszyn i urządzeń), emitowany do środowiska. Uciążliwość hałasu emitowana z tych obiektów zależy między innymi od ilości źródeł hałasu i czasu ich pracy.

ZASOBY PRZYRODNICZE⁷

Na terenie LGOF występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000:
 - Bory Dolnośląskie;
 - Dalkowskie Jary;
 - Dolina Środkowej Odry;
 - Dolina Dolnej Baryczy;
 - Góry i Pogórze Kaczawskie;
 - Irykowy Zagon koło Gromadzynia;
 - Jelonek Przemkowski;
 - Koziróg w Czernej;
 - Nowosolska Dolina Odry;
 - Łęgi Odrzańskie (dyrektywa siedliskowa);
 - Łęgi Odrzańskie (dyrektywa ptasia);
 - Ostoja nad Baryczą;
 - Pątnów Legnicki;
 - Stawy Przemkowskie;
 - Źródłiska koło Zimnej Wody;
- Parki Krajobrazowe:
 - Przemkowski;
 - Chełmy;
- Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - Dolina Baryczy;
 - Dolina Czarnej Wody;
 - Dolina Odry;
 - Krzywińsko-Osiecki (woj. doln.);
 - Lasy Chocianowskie;
 - Wzgórza Dalkowskie (woj. dolnośląskie);
- rezerваты:
 - Brekinia;
 - Błyszcz;
 - Buczyzna Jakubowska;

⁷CRFOP

- Czarne Stawy;
- Dalkowskie Jary;
- Jezioro Koskowickie;
- Ponikwa;
- Torfowisko Kunickie;
- Łęg Korea;
- Łęgi Źródłiskowe koło Przemkowa;
- Uroczysko Obiszów;
- Skarpa Storczyków;
- Stawy Przemkowskie;
- Zimna Woda;
- użytki ekologiczne:
 - Brzeżany;
 - Brzezańskie Oczko;
 - Chróścina;
 - Czernina;
 - Dąbrowa Dolna;
 - Glinianki przy ul. Szczytnickiej;
 - Glinki w Lasku Złotoryjskim;
 - Grodowiec II;
 - Korytarz Ekologiczny Mierzowice;
 - Naroczycki Łęg;
 - łąka Trzęślicowa;
 - Łęgi Głogowskie;
 - Obniżenie Ścinawskie;
 - Podmokła łąka przy ul. Poznańskiej;
 - Przemkowskie Bagno;
 - Starorzecze koło Przychowej;
 - Szczec;
 - Szedziec;
 - Ścinawskie Bagna;
 - Śnieżyca;
 - Śródpolny las pod Pęcławiem;
 - Torfowisko Kąty;
 - Torfowisko Szczytniki;

- Torfowisko w okolicach Miłkowic;
 - Torfowisko Zamienice;
 - Trzcínowisko przy ul. Gniewomierskiej;
 - Trzcínowisko przy ul. Miejskiej;
 - Wiklina;
 - Wierzowickie starorzecze;
 - Wiewierz;
 - Żurawie Pierzowisko;
 - oraz 2 bez nazwy.
- pomniki przyrody:
 - powiat głogowski – 35;
 - powiat górowski – 84;
 - Legnica – 52;
 - powiat lubiński – 80;
 - powiat legnicki – 136;
 - powiat polkowicki – 23;
 - gmina Męcinka – 36.

Obszary Natura 2000

Obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO),
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Obszar Natura 2000 może obejmować część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody (z wyjątkiem ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów).

Tabela 11. Charakterystyka obszarów Natura 2000 na terenie powiatu szczecineckiego

Nazwa	Bory Dolnośląskie	Dalkowskie Jary	Dolina Środkowej Odry	Dolina Dolnej Baryczy	Góry i Pogórze Kaczawskie
Kod obszaru	PLB020005	PLH020088	PLB080004	PLH020084	PLH020037
Rodzaj ochrony	Dyrektywa ptasia	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa ptasia	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa
Data wyznaczenia przez KE	-	2011-02-08	-	2011-02-08	2009-02-13
Data wyznaczenia w Polsce	2007-10-13	-	2007-10-13	2021-12-10	-
Powierzchnia [ha]	172 093,39	40,10	33 677,79	3 165,81	35 005,30
Powiaty	polkowicki, zgorzelecki, żagański, bolesławiecki, żarski, legnicki	polkowicki	Zielona Góra, krośnieński, zielonogórski, głogowski, nowosolski, ślubicki	górowski	jaworski, złotoryjski, karkonoski, kamiennogórski
Gminy	Żagań (gmina miejska), Gozdnicza (gmina miejska), Małomice (gmina miejsko-wiejska), Przewóz (gmina wiejska), Pieńsk (gmina miejsko-wiejska), Iłowa (gmina miejsko-wiejska), Trzebień (gmina wiejska), Niegostawice (gmina wiejska), Chocianów (gmina miejsko-wiejska), Przemków (gmina miejsko-wiejska), Osiecznica (gmina wiejska), Chojnów (gmina wiejska), Żagań (gmina wiejska), Gromadka (gmina wiejska), Nowogrodziec (gmina miejsko-wiejska), Radwanice (gmina wiejska), Szprotawa (gmina miejsko-wiejska), Węgliń (gmina miejsko-wiejska), Wymiarki (gmina wiejska), Bolesławiec (gmina wiejska)	Gaworzyce (gmina wiejska)	Maszewo (gmina wiejska), Nowa Sól (gmina wiejska), Sulechów (gmina miejsko-wiejska), Dąbie (gmina wiejska), Krosno Odrzańskie (gmina miejsko-wiejska), Kotła (gmina wiejska), Bojadła (gmina wiejska), Cybinka (gmina miejsko-wiejska), Słubice (gmina miejsko-wiejska), Bytom Odrzański (gmina miejsko-wiejska), Żukowice (gmina wiejska), Siedlisko (gmina wiejska), Zielona Góra (gmina miejska), Czerwieńsk (gmina miejsko-wiejska), Nowa Sól (gmina miejska), Trzebiechów (gmina wiejska), Gubin (gmina wiejska), Otyń (gmina miejsko-wiejska), Zabór (gmina wiejska)	Góra (gmina miejsko-wiejska), Wąsosz (gmina miejsko-wiejska)	Janowice Wielkie (gmina wiejska), Złotoryja (gmina wiejska), Wojcieszów (gmina miejska), Marciszów (gmina wiejska), Świerzawa (gmina miejsko-wiejska), Paszowice (gmina wiejska), Jeżów Sudecki (gmina wiejska), Męcinka (gmina wiejska), Złotoryja (gmina miejska), Bolków (gmina miejsko-wiejska)

Nazwa	Bory Dolnośląskie	Dalkowskie Jary	Dolina Środkowej Odry	Dolina Dolnej Baryczy	Góry i Pogórze Kaczawskie
Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE)
Dane pozostałych aktów prawnych	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków	-	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Dolnej Baryczy (PLH020084)	-
Czy plan zadań ochrony albo plan ochrony	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21 maja 2014r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Dolnośląskie PLB020005 [Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2014r. Poz. 2445] [Dziennik Urzędowy Województwa Lubuskiego z 2014r. Poz. 1062]	-	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań	-	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 września 2014r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie PLH020037 [Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2014r. Poz. 4023] Obwieszczenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 5 grudnia 2016r. o sprostowaniu błędu w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia

Nazwa	Bory Dolnośląskie	Dalkowskie Jary	Dolina Środkowej Odry	Dolina Dolnej Baryczy	Góry i Pogórze Kaczawskie
			ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004		planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przeplatki nad Bystrzycą PLH020055 oraz w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie PLH020037 [Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2014r. Poz. 5192] Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 września 2017r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie PLH020037 [Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2017r. Poz. 3805]
Opis	Obszar stanowi jeden z największych kompleksów leśnych Polski położony w dorzeczu Odry. Główną rzeką jest Bóbr. Rzeźba terenu jest mało zróżnicowana, przeważają tereny równinne. Południkowo przecinają je doliny rzek. Występują tu zwarte drzewostany sosnowe z ubogim	Obszar obejmuje teren rezerwatu "Dalkowskie Jary" wraz z otoczeniem oraz zalesioną, szczytową partię Garbu Kocich Gór w głównym Grzbiecie Wzgórz Dalkowskich. Wzgórze charakteryzują się stromymi zboczami, pocięte są siecią wąwozów. Na stosunkowo małej powierzchni, różnica wysokości	W ostoi utrzymują się rozległe powierzchnie terenów otwartych, w części wykorzystywanych jako łąki i pastwiska oraz grunty orne, występujące w przestrzennej mozaice z doskonałe zachowanymi lasami łęgowymi, starorzeczami, i kanałami. Obszar ważny w szczególności dla ochrony łęgowej i przelotnej	Ostoja jest bardzo ważnym w tej części Polski miejscem występowania priorytetowego siedliska - ciepłolubnych dąbrów, oraz lasów łęgowych i nadrzecznych zarośli wierzbowych. Szczególnie dobrze zachowane są rozległe łąki jesionowe. Cenne są również	Obszar Góry i Pogórze Kaczawskie jest jednym z najcenniejszych i najlepiej zachowanych obszarów Sudetów Zachodnich. Jego bogactwo przyrodnicze uwarunkowane jest specyficzną budową geologiczną (występują tu wapienie, bazalty i serpentynity) oraz silnym zróżnicowaniem morfologicznym

Nazwa	Bory Dolnośląskie	Dalkowskie Jary	Dolina Środkowej Odry	Dolina Dolnej Baryczy	Góry i Pogórze Kaczawskie
	runem, które stanowi wrzos i borówka. W podszycie występuje jałowiec i żarnowiec. Panującym gatunkiem jest sosna, domieszkowo występuje dąb, brzoza, buk oraz jodła i świerk. W bardziej żyznych rejonach występują bory mieszane i lasy liściaste (fragmenty buczyn i grądów). Doliny rzeczne stanowią enklawy z bardziej bujną i wielowarstwową roślinnością. Urozmaicenie stanowią także liczne stawy rybne. Niektóre z nich są porośnięte szuwarami, natomiast część jest pozbawiona roślinności wskutek ich renowacji.	wynosi 65 m. Wyodrębniono tu dwa zespoły buczyn rosnących na granicy zasięgu buka: żyzna buczyna niżowa (<i>Melico Fagetum</i>) i buczyna kwaśna (<i>Luzulo pilosae-Fagetum</i>) o charakterystycznej dla Wzgórz Dalkowskich zubożałej postaci.	populacji 14 gatunków ptaków, w tym 8 gatunków ujętych w załączniku I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.	tutejsze lasy łąkowe dębowo-wiązowo-jesionowe i grądy.	(liczne, głęboko wcięte wąwozy z reliktowymi koloniami górskich i rzadkich gatunków roślin i zwierząt) i niskim stopniem zagospodarowania. Jest to obszar kluczowy dla gatunków bazyfilnych i neutrofilnych.

Nazwa	Iryсовy Zagon koło Gromadzynia	Jelonek Przemkowski	Koziróg w Czernej	Nowosolska Dolina Odry	Łęgi Odrzańskie
Kod obszaru	PLH020051	PLH020097	PLH020100	PLH080014	PLC020002
Rodzaj ochrony	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa
Data wyznaczenia przez KE	2009-02-13	2011-02-08	2011-02-08	2009-02-13	2009-02-13
Data wyznaczenia w Polsce	2017-03-29	-	2021-12-07	2017-04-25	-
Powierzchnia [ha]	37,93	62,64	142,77	6 040,33	21 350,49
Powiaty	legnicki	polkowicki, bolesławiecki	głogowski	zielonogórski, głogowski, nowosolski	lubiński, wołowski, wschowski, średzki, głogowski, górowski, legnicki
Gminy	Prochowice (gmina miejsko-wiejska)	Radwanice (gmina wiejska), Gromadka (gmina wiejska)	Żukowice (gmina wiejska)	Bytom Odrzański (gmina miejsko-wiejska), Żukowice (gmina wiejska), Nowa Sól (gmina wiejska)	Rudna (gmina wiejska), Ścinawa (gmina miejsko-wiejska), Brzeg Dolny (gmina miejsko-wiejska),

Nazwa	Irysowy Zagon koło Gromadzynia	Jelonek Przemkowski	Koziróg w Czernej	Nowosolska Dolina Odry	Łęgi Odrzańskie
				wiejska), Siedlisko (gmina wiejska), Kotła (gmina wiejska), Bojadła (gmina wiejska), Nowa Sól (gmina miejska), Otyń (gmina miejsko-wiejska), Zabór (gmina wiejska)	Prochowice (gmina miejsko-wiejska), Miękinia (gmina miejsko-wiejska), Malczyce (gmina wiejska), Głogów (gmina miejska), Głogów (gmina wiejska), Szlichtyngowa (gmina miejsko-wiejska), Wińsko (gmina wiejska), Środa Śląska (gmina miejsko-wiejska), Jemielno (gmina wiejska), Pęcław (gmina wiejska), Wołów (gmina miejsko-wiejska), Niechlów (gmina wiejska)
Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE)	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny(notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE)	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny
Dane pozostałych aktów prawnych	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Irysowy Zagon koło Gromadzynia (PLH020051)	-	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Kozioróg w Czernej (PLH020100)	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 marca 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Nowosolska Dolina Odry (PLH080014) Dziennik Ustaw	-
Czy plan zadań ochrony albo plan ochrony	Zarządzenie nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 17 września 2013r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla	-	-	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia	-

Nazwa	Irysowy Zagon koło Gromadzynia	Jelonek Przemkowski	Koziróg w Czernej	Nowosolska Dolina Odry	Łęgi Odrzańskie
	<p>obszaru Natura 2000 Irysowy Zagon koło Gromadzynia PLH020051</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 23 września 2016r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Irysowy Zagon koło Gromadzynia PLH020051</p>			<p>25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 czerwca 2016 r.</p>	
Opis	<p>Obszar ostoi Irysowy Zagon koło Gromadzynia położony jest pomiędzy miejscowościami Mierzowice i Gromadzyń w gminie Prochowice, w powiecie legnickim. Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski należy on do mezoregionu Wysoczyzny Lubiąskiej. Geologicznie obszar położony jest w obrębie monokliny przedsudeckiej budowanej głównie przez skały permskie, na</p>	<p>Obszar ma istotne, a nawet kluczowe znaczenie dla przetrwania jelonka rogacza (<i>Lucanus cervus</i>) na Dolnym śląsku. Stanowi on ostoję dla największej dolnośląskiej populacji jelonka rogacza i jest jednym z nielicznych współcześnie potwierdzonych miejsc występowania tego gatunku w Polsce Południowo-zachodniej. Stanowisko to stanowi ważny łącznik między</p>	<p>Obszar ten stanowi ostoję dla jednej z największych populacji kozioroga dębosza (<i>Cerambyx cerdo</i>) położonych w dolinie Odry. Stanowisko to stanowi też jedno z większych skupisk tego gatunku na Dolnym śląsku i jednocześnie w południowej części kraju. Ponadto stanowi ono niezwykle istotny łącznik między innymi znanymi stanowiskami tego gatunku w dolinie Odry (okolice Nowej Soli i Wyszynowa).</p>	<p>Fragment doliny Odry (tereny zalewowe) od rejonu miejscowości Dobrzejowice do mostu na drodze łączącej miejscowości Zabór i Bojadła. Obszar obejmuje typowo wykształcone płyty lasów i zarośli łąkowych, wciąż podlegających zalewom, oraz mozaikę szuwarów turzycowych, mozgowisk, wilgotnych łąk i zarośli wierzbowych.</p>	<p>Obszar stanowi fragment doliny Odry o długości 101 km, od Brzegu Dolnego do Głogowa (od km 290 do km 385 szlaku żeglugowego rzeki Odry), w granicach dawnej terasy zalewowej rzeki, wraz z ujściowym odcinkiem doliny Baryczy. Obszar obejmuje siedliska nadrzeczne zachowane w międzywalu oraz najlepiej wykształcone lasy, łąki i torfowiska niskie poza jego</p>

	<p>których zalegają osady trzeciorzędowe. Gleby obszaru stanowią głównie czarnoziemy brunatne, gleby brunatne właściwe i płowe wytworzone z pyłów oraz mady rzeczne, które wytworzyły się wzdłuż lokalnego ciek. Cała ostoja leży w zlewni Odry.</p>	<p>stanowiskami w dolinie Odry w okolicach Nowej Soli, a innymi stanowiskami w Borach Dolnośląskich.</p>	<p>Z tego punktu widzenia opisywane stanowisko jest niezwykle istotne dla zachowania ciągłości populacji kozioroga na Śląsku, a także możliwości zachowania tego gatunku w tym regionie w dłuższej perspektywie czasu. Występuje tutaj również nieduża populacja <i>Osmoderma eremita</i>, gatunku wymagającego do rozwoju starych dziuplastych drzew liściastych.</p>	<p>obrębem. Duża część terenu jest regularnie zalewana. Obszar porośnięty jest lasami, głównie łęgami jesionowymi i wiązowymi, rozwijającymi się na glebach aluwialnych. Przeważają dobrze zachowane płyty siedlisk, częste są starodrzewia ponad 100-letnie, z licznymi drzewami pomnikowymi. Lasy są intensywnie eksploatowane.</p>
--	--	--	--	---

Nazwa	Łęgi Odrzańskie	Ostoja nad Baryczą	Pątnów Legnicki	Stawy Przemkowskie	Źródlika koło Zimnej Wody
Kod obszaru	PLC020002	PLH020041	PLH020052	PLB020003	PLH020092
Rodzaj ochrony	Dyrektywa ptasia	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa ptasia	Dyrektywa siedliskowa
Data wyznaczenia przez KE	-	2009-02-13	2009-02-13	2004-11-05	2011-02-08
Data wyznaczenia w Polsce	-	-	-	-	-
Powierzchnia [ha]	21 350,49	82 026,38	878,95	4 605,42	156,01
Powiaty	lubiński, wołowski, wschowski, średzki, głogowski, górowski, legnicki	trzebnicki, oleśnicki, ostrowski, rawicki, górowski, milicki	legnicki	polkowicki, żagański	lubiński
Gminy	Rudna (gmina wiejska), Ścinawa (gmina miejsko-wiejska), Brzeg Dolny (gmina miejsko-wiejska), Prochowice (gmina miejsko-wiejska), Miękinia (gmina miejsko-wiejska), Malczyce (gmina wiejska), Głogów (gmina miejska), Głogów (gmina wiejska), Szlichtyngowa (gmina miejsko-	Odolanów (gmina miejsko-wiejska), Jutrosin (gmina miejsko-wiejska), Prusice (gmina miejsko-wiejska), Trzebnica (gmina miejsko-wiejska), Przygodzice (gmina wiejska), Wąsosz (gmina miejsko-wiejska), Krośnice (gmina wiejska), Milicz (gmina miejsko-wiejska), Sośnie (gmina wiejska),	Kunice (gmina wiejska)	Gaworzycy (gmina wiejska), Radwanice (gmina wiejska), Niegostawice (gmina wiejska), Przemków (gmina miejsko-wiejska)	Lubin (gmina wiejska)

Nazwa	Łęgi Odrzańskie	Ostoja nad Baryczą	Pątnów Legnicki	Stawy Przemkowskie	Źródłiska koło Zimnej Wody
	wiejska), Wińsko (gmina wiejska), Środa Śląska (gmina miejsko-wiejska), Jemielno (gmina wiejska), Pęcław (gmina wiejska), Wołów (gmina miejsko-wiejska), Niechlów (gmina wiejska)	Twardogóra (gmina miejsko-wiejska), Cieszków (gmina wiejska), Żmigród (gmina miejsko-wiejska)			
Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE)	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE)	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)
Dane pozostałych aktów prawnych	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 8 listopada 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków	-	-	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków	-
Czy plan zadań ochrony albo plan ochrony	-	-	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 8 kwietnia 2014r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pątnów Legnicki PLH020052 [Dziennik	-	-

Nazwa	Łęgi Odrzańskie	Ostoja nad Baryczą	Pątnów Legnicki	Stawy Przemkowskie	Źródłiska koło Zimnej Wody
			<p>Urządowy Województwa Dolnośląskiego z 2014r. Poz. 1891]</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 19 października 2017r. Zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pątnów Legnicki PLH020052 [Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2017r. Poz. 4298]</p>		
Opis	<p>Obszar stanowi fragment doliny Odry o długości 101 km, od Brzegu Dolnego do Głogowa (od km 290 do km 385 szlaku żeglugowego rzeki Odry), w granicach dawnej terasy zalewowej rzeki, wraz z ujściowym odcinkiem doliny Baryczy. Obszar obejmuje siedliska nadrzeczne zachowane w międzywalu oraz najlepiej wykształcone lasy, łąki i torfowiska niskie poza jego obrębem. Duża część terenu jest regularnie zalewana. Obszar porośnięty jest lasami, głównie łęgami jesionowymi i wiązowymi, rozwijającymi się na glebach aluwialnych. Przeważają dobrze zachowane płaty siedlisk, częste</p>	<p>W obszarze PLH020041 występuje 14 siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej.</p>	<p>Obszar stanowi mozaikę lasów, łąk, zarośli tarniny i innych krzewów, szuwarów oraz stawów hodowlanych. W granicach obszaru znajdują się leśne rezerваты przyrody "Błyszcz" i "Ponikwa" utworzone dla ochrony cennych fragmentów lasu, głównie łęgu i grądu ze stanowiskami bardzo rzadkiego storczyka kruszczyka połabskiego <i>Epipactis albensis</i> oraz kruszczyka siniego <i>Epipactis purpurata</i>. Poza rezerwatami drzewostan jest sztucznie nasadzany dębem oraz sosną i tylko nieliczne fragmenty mogą być uznane za siedliska kwaśnych dąbrów. W centralnej części zwartego kompleksu leśnego znajduje się niewielka,</p>	<p>Ważny teren dla migrujących kaczek Anatidae. W okresie łęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: łabędź krzykliwy, gęgawa, podgorzałka (PCK) i zausznik; w mniejszej, ale znaczącej ilości (C7) teren zasiedla: łabędź niemy, bąk, czernica, głowienka i wodnik.</p>	<p>Obszar obejmuje najlepiej zachowany kompleks żywnych, wielogatunkowych lasów liściastych (łęgowych i grądowych) w gminie Lubin i Nadleśnictwie Legnica. Lasy tego obszaru wyróżnia duża liczba okazałych, starych, dziuplastych, żywych lub zamierających drzew (głównie dębów szypułkowych i jesionów wyniosłych), które stanowią siedlisko dla licznej populacji chrząszcza - pachnicy dębowej <i>Osmoderma eremita</i>. Populacja tego priorytetowego gatunku szacowana jest tutaj na 100-200 osobników dorosłych (imagines), co stanowi prawdopodobnie 1-2 % populacji</p>

	są starodrzewia ponad 100-letnie, z licznymi drzewami pomnikowymi. Lasy są intensywnie eksploatowane.		podłużna powierzchnia łąki zmiennowilgotnej.		krajowej i około 5% populacji dolnośląskiej.
--	---	--	--	--	--

Źródło: CRFOP, stan na 21.11.23 r.

Tabela 12. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG występujące na Obszarach Natura 2000

Gatunek	Dyrektywa siedliskowa										Dyrektywa ptasia				
	Dolina Dolnej Baryczy	Dalkowskie Jary	Jelonek Przemkowski	Góry i Podgórze Kaczawskie	Irynowy Zagon koło Gromadzynia	Pątnów Legnicki	Koziróg w Czernej	Łęgi Odrzańskie	Nowosolska Dolina Odry	Ostoja nad Baryczą	Źródlika koło Zimnej Wody	Dolina Środkowej Odry	Bory Dolnośląskie	Łęgi Odrzańskie	Stawy Przemkowskie
Takson najmniejszej troski LC															
Włochatka zwyczajna (<i>Aegolius funereus</i>)															
Zimorodek zwyczajny (<i>Alcedo atthis</i>)															
Płaskonos zwyczajny (<i>Anas clypeata</i>)															
Cyraneczka zwyczajna (<i>Anas crecca</i>)															
Krzyżówka (<i>Anas platyrhynchos</i>)															
Cyranka zwyczajna (<i>Anas querquedula</i>)															
Świstun zwyczajny (<i>Anas penelope</i>)															
Krakwa (<i>Anas strepera</i>)															
Gęś białoczelna (<i>Anser albifrons</i>)															
Gęgawa (<i>Anser anser</i>)															
Gęś zbożowa (<i>Anser fabalis</i>)															
Świergotek polny (<i>Anthus campestris</i>)															
Czapla siwa (<i>Ardea cinerea</i>)															
Uszatka błotna (<i>Asio flammeus</i>)															
Boleń pospolity (<i>Aspius aspius</i>)															
Głowienka zwyczajna (<i>Aythya ferina</i>)															
Czernica (<i>Aythya fuligula</i>)															

Gatunek	Dyrektywa siedliskowa										Dyrektywa ptasia				
	Dolina Dolnej Baryczy	Dalkowskie Jary	Jelonek Przemkowski	Góry i Podgórze Kaczawskie	Irysowy Zagon koło Gromadzynia	Pątnów Legnicki	Koziróg w Czernej	Łęgi Odrzańskie	Nowosolska Dolina Odry	Ostoja nad Baryczą	Źródłiska koło Zimnej Wody	Dolina Śródkowej Odry	Bory Dolnośląskie	Łęgi Odrzańskie	Stawy Przemkowskie
Kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>)															
Bąk zwyczajny (<i>Botaurus stellaris</i>)															
Bernikla białolica (<i>Branta leucopsis</i>)															
Gągoł (<i>Bucephala clangula</i>)															
Puchacz zwyczajny (<i>Bubo bubo</i>)															
Lelek zwyczajny (<i>Caprimulgus europaeus</i>)															
Rzepołuch (<i>Carduelis flavirostris</i>)															
Bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>)															
Siweczka rzeczna (<i>Charadrius dubius</i>)															
Mornel (<i>Charadrius morinellus</i>)															
Rybitwa białowąsa (<i>Chlidonias hybridus</i>)															
Rybitwa białoskrzydła (<i>Chlidonias leucopterus</i>)															
Rybitwa czarna (<i>Chlidonias niger</i>)															
Bocian biały (<i>Ciconia ciconia</i>)															
Bocian czarny (<i>Ciconia nigra</i>)															
Błotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>)															
Błotniak zbożowy (<i>Circus cyaneus</i>)															
Błotniak łąkowy (<i>Circus pygargus</i>)															
Koza pospolita (<i>Cobitis taenia</i>)															
Koleantus delikatny (<i>Coleanthus subtilis</i>)															
Gołąb siniak (<i>Columba oenas</i>)															
Derkacz (<i>Crex crex</i>)															
Łabędź krzykliwy (<i>Cygnus cygnus</i>)															

Gatunek	Dyrektywa siedliskowa										Dyrektywa ptasia				
	Dolina Dolnej Baryczy	Dalkowskie Jary	Jelonek Przemkowski	Góry i Podgórze Kaczawskie	Irynowy Zagon koło Gromadzynia	Pątnów Legnicki	Koziróg w Czernej	Łęgi Odrzańskie	Nowosolska Dolina Odry	Ostoja nad Baryczą	Źródlika koło Zimnej Wody	Dolina Środkowej Odry	Bory Dolnośląskie	Łęgi Odrzańskie	Stawy Przemkowskie
Łabędź czarnodzioba, Łabędź Bewicka (Cygnus columbianus bewickii)															
Łabędź niemy (Cygnus olor)															
Obuwik pospolity (Cypripedium calceolus L.)															
Dzięcioł średni (Dendrocytes medius)															
Dzięcioł czarny (Dryocopus martius)															
Czapla biała (Egretta alba)															
Ortolan (Emberiza hortulana)															
Sokół wędrowny (Falco peregrinus)															
Muchołówka białoszyja (Ficedula albicollis)															
Muchołówka mała (Ficedula parva)															
Łyska zwyczajna (Fulica atra)															
Bekas kszyc (Gallinago gallinago)															
Sóweczka zwyczajna (Glaucidium passerinum)															
Żuraw zwyczajny (Grus grus)															
Bielik (Haliaeetus albicilla)															
Bądzek zwyczajny (Ixobrychus minutus)															
Minóg strumieniowy (Lampetra planeri)															
Gąsiorek (Lanius collurio)															
Zalotka większa (Leucorrhinia pectoralis)															
Strumieniówka (Locustella fluviatilis)															
Świerszczak zwyczajny (Locustella naevia)															
Lerka (Lullula arborea)															
Nurogęś (Mergus merganser)															

Gatunek	Dyrektywa siedliskowa										Dyrektywa ptasia				
	Dolina Dolnej Baryczy	Dalkowskie Jary	Jelonek Przemkowski	Góry i Podgórze Kaczawskie	Irysowy Zagon koło Gromadzynia	Pątnów Legnicki	Koziróg w Czernej	Łęgi Odrzańskie	Nowosolska Dolina Odry	Ostoja nad Baryczą	Źródlika koło Zimnej Wody	Dolina Środkowej Odry	Bory Dolnośląskie	Łęgi Odrzańskie	Stawy Przemkowskie
Kania czarna (<i>Milvus migrans</i>)															
Kania ruda (<i>Milvus milvus</i>)															
Piskorz (<i>Misgurnus fossilis</i>)															
Nocek duży (<i>Myotis myotis</i>)															
Trzepla zielona (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)															
Rybołów (<i>Pandion haliaetus</i>)															
Trzmielojad zwyczajny (<i>Pernis apivorus</i>)															
Kormoran zwyczajny (<i>Phalacrocorax carbo</i> , <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>)															
Batalion (<i>Philomachus pugnax</i>)															
Dzięcioł zielonosiwy (<i>Picus canus</i>)															
Perkoz rdzawoszyi (<i>Podiceps grisegena</i>)															
Perkoz zausznik (<i>Podiceps nigricollis</i>)															
Zielonka (<i>Porzana parva</i>)															
Kropiatka (<i>Porzana porzana</i>)															
Siewka złota (<i>Pluvialis apricaria</i>)															
Wodnik zwyczajny (<i>Rallus aquaticus</i>)															
Różanka europejska (<i>Rhodeus amarus</i>)															
Kiełb białopłetwy (<i>Romanogobio albipinnatus</i>)															
Koza złotawa (<i>Sabanejewia aurata</i>)															
Łosoś szlachetny (<i>Salmo salar</i>)															
Słonka zwyczajna (<i>Scolopax rusticola</i>)															
Jarzębatka (<i>Sylvia nisoria</i>)															
Perkozek zwyczajny (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)															

Gatunek	Dyrektywa siedliskowa										Dyrektywa ptasia				
	Dolina Dolnej Baryczy	Dalkowskie Jary	Jelonek Przemkowski	Góry i Podgórze Kaczawskie	Irynowy Zagon koło Gromadzynia	Pątnów Legnicki	Koziróg w Czernej	Łęgi Odrzańskie	Nowosolska Dolina Odry	Ostoja nad Baryczą	Źródlika koło Zimnej Wody	Dolina Środkowej Odry	Bory Dolnośląskie	Łęgi Odrzańskie	Stawy Przemkowskie
Ohar (Tadorna tadorna)															
Cietrzew zwyczajny (Tetrao terix tetrix)															
Głuszec zwyczajny (Tetrao urogallus)															
Samotnik (Tringa ochropus)															
Łęczak (Tringa glareola)															
Traszka grzebieniasta (Triturus cristatus)															
Takson bliski zagrożenia NT															
Podgorzałka zwyczajna (Aythya nyroca)															
Mopek zachodni (Barbastella barbastellus)															
Bekas dubelt (Gallinago media)															
Wydra europejska (Lutra lutra)															
Rycyk (Limosa limosa)															
Czerwończyk nieparek (Lycaena dispar)															
Nocek Bechsteina (Myotis bechsteini)															
Nocek łydkowłosy (Myotis dasycneme)															
Kulik wielki (Numenius arquata)															
Pachnica dębowa (Osmoderma eremita)															
Modraszek nausitous (Phengaris nausithous)															
Modraszek telejus (Phengaris teleius)															
Czajka zwyczajna (Vanellus vanellus)															
Poczwarówka zwężona (Vertigo angustior)															
Takson narażony na wyginięcie VU															
Koziróg dębosz (Cerambyx cerdo)															

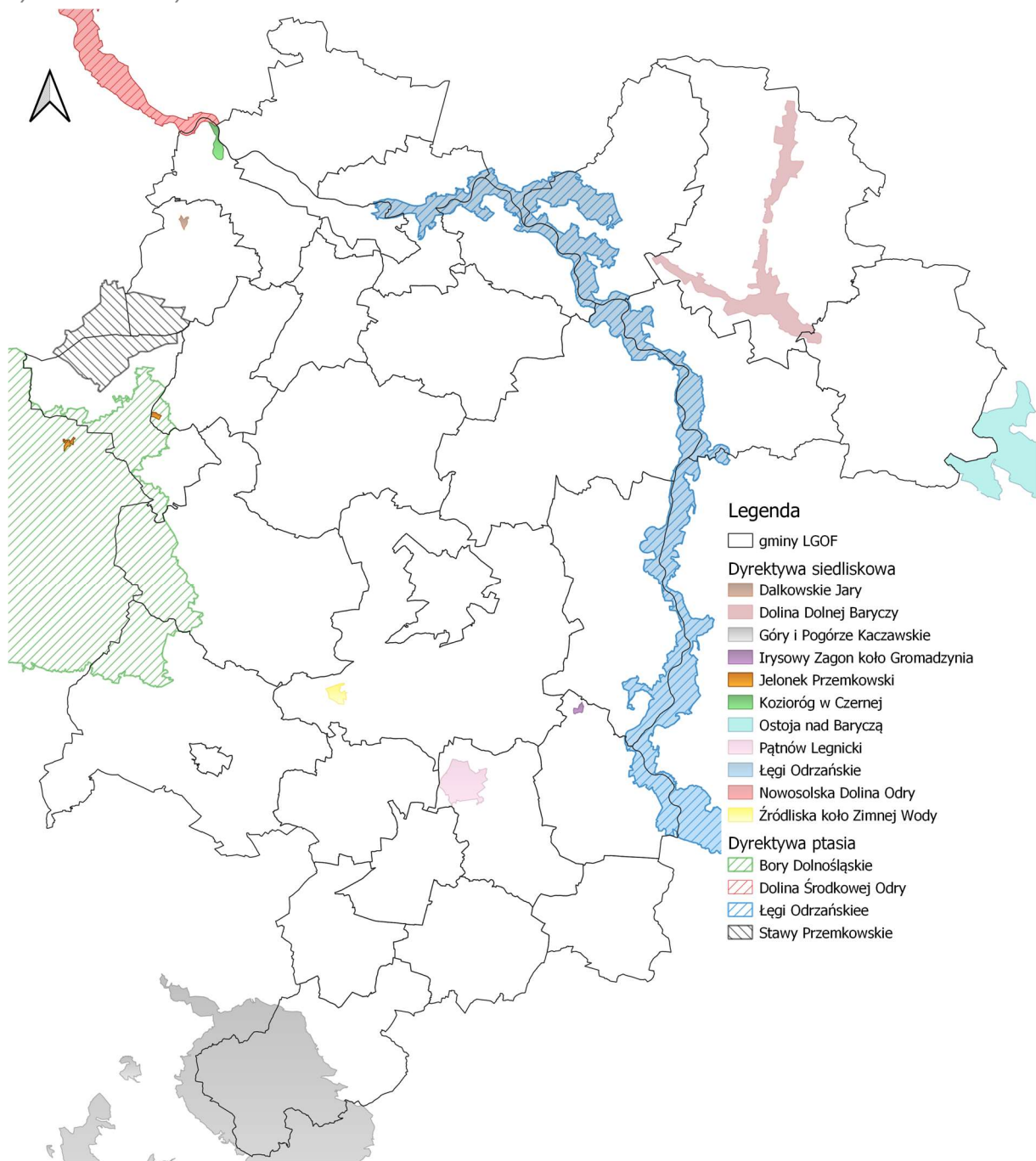
Gatunek	Dyrektywa siedliskowa										Dyrektywa ptasia				
	Dolina Dolnej Baryczy	Dalkowskie Jary	Jelonek Przemkowski	Góry i Podgórze Kaczawskie	Irynowy Zagon koło Gromadzynia	Pątnów Legnicki	Koziróg w Czernej	Łęgi Odrzańskie	Nowosolska Dolina Odry	Ostoja nad Baryczą	Źródlika koło Zimnej Wody	Dolina Środkowej Odry	Bory Dolnośląskie	Łęgi Odrzańskie	Stawy Przemkowskie
Barczatka kataks (Eriogaster catax)															
Kreślinek nizinny (Graphoderus bilineatus)															
Takson zagrożony wyginięciem EN															
Zanokcica serpentynowa (Asplenium adulterinum Milde)															
Takson krytycznie zagrożony CR															
Mieczyk błotny (Gladiolus palustris) ⁸															
Włosień delikatny (Trichomanes speciosum, Vandenboschia speciosa)															
Gatunki objęte ochroną ścisłą															
Przeplatka matura (Euphydryas maturna)															
Podlegające częściowej ochronie gatunkowej															
Jelonek rogacz (Lucanus cervus)															

Gatunki występujące na danym terenie

źródło: Standardowe formularze danych

⁸ krytycznie zagrożony zgodnie z Polską Czerwoną Księgą Roślin oraz Czerwoną listą roślin i grzybów Polski

Rysunek 7. Obszary Natura 2000 na tle LGOF

źródło: opracowanie własne

Parki Krajobrazowe

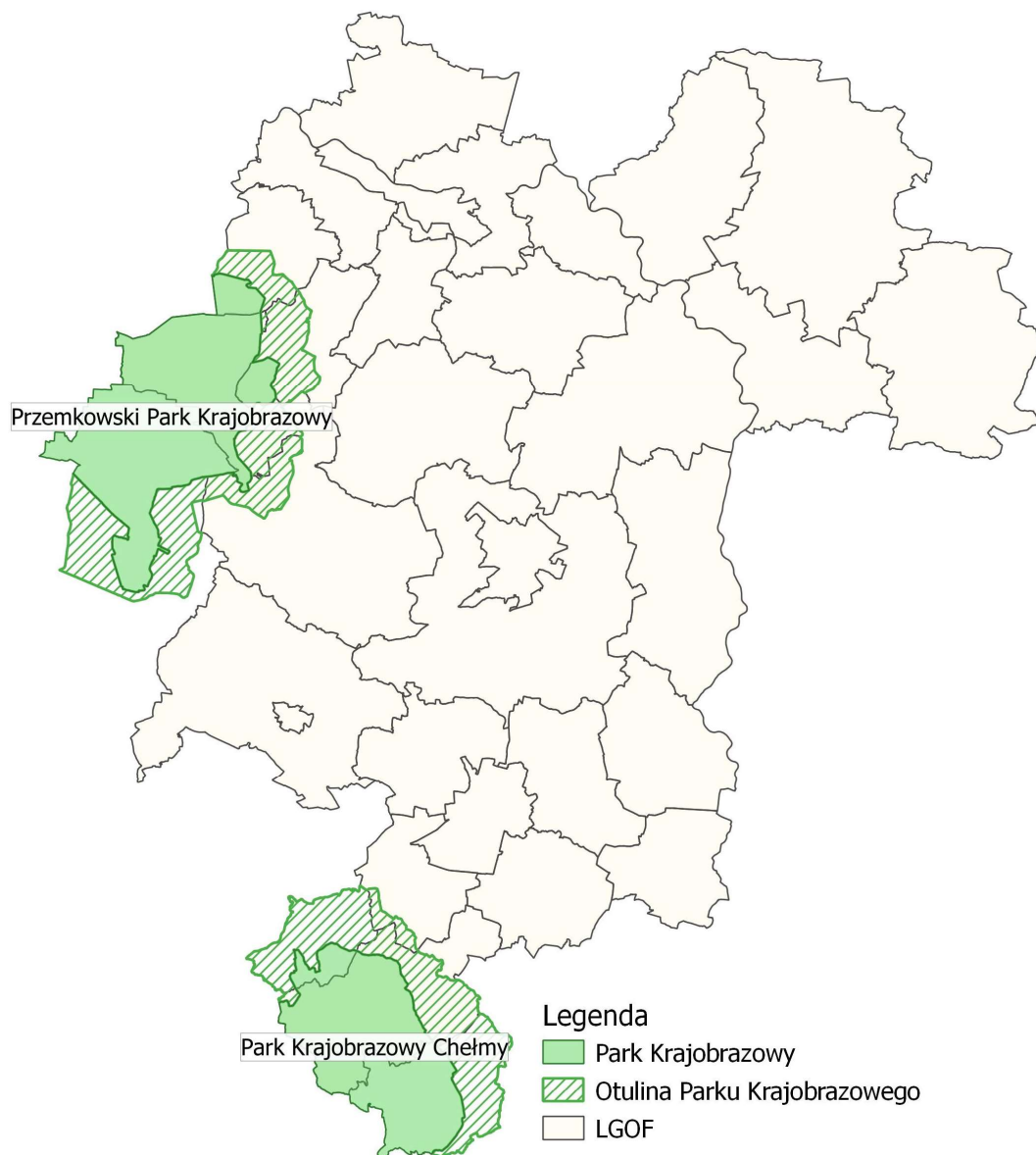
Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju (art. 16 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). Podstawowe informacje dotyczące parków zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 13. Charakterystyka Parków Krajobrazowych na terenie LGOF

Nazwa	Przemkowski Park Krajobrazowy	Park Krajobrazowy Chełmy
Data utworzenia	27.06.1997 r.	15.07.1992 r.
Powierzchnia [ha]	22 340,00	15 990,76
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Rozporządzenie Wojewody Legnickiego z dnia 7 czerwca 1997 r. w sprawie utworzenia Przemkowskiego Parku Krajobrazowego w województwie legnickim	
Dane pozostałych aktów prawnych	Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie Przemkowskiego Parku Krajobrazowego	
Opis celów ochrony	1. Zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych doliny nizinnej rzeki Szprotawy, wraz z obszarami wodnymi i wodno-błotnymi w zlewni rzeki Bóbr. 2. Zachowanie siedlisk borowych, w tym suchych wrzosowisk.	1. Zachowanie geologicznej i geomorfologicznej różnorodności Parku. 2. Zachowanie historycznej kompozycji przestrzennej. 3. Zachowanie różnorodności biologicznej lasów wyżynnych.
Plan ochrony	Uchwała nr XXII/669/16 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Przemkowskiego Parku Krajobrazowego.	Uchwała Nr XVI/332/11 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Chełmy”.

Źródło: CRFOP, stan na 21.11.23 r.

Rysunek 8. Parki Krajobrazowe na terenie LGOF

źródło: opracowanie własne

Obszary Chronionego Krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych (art. 23 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

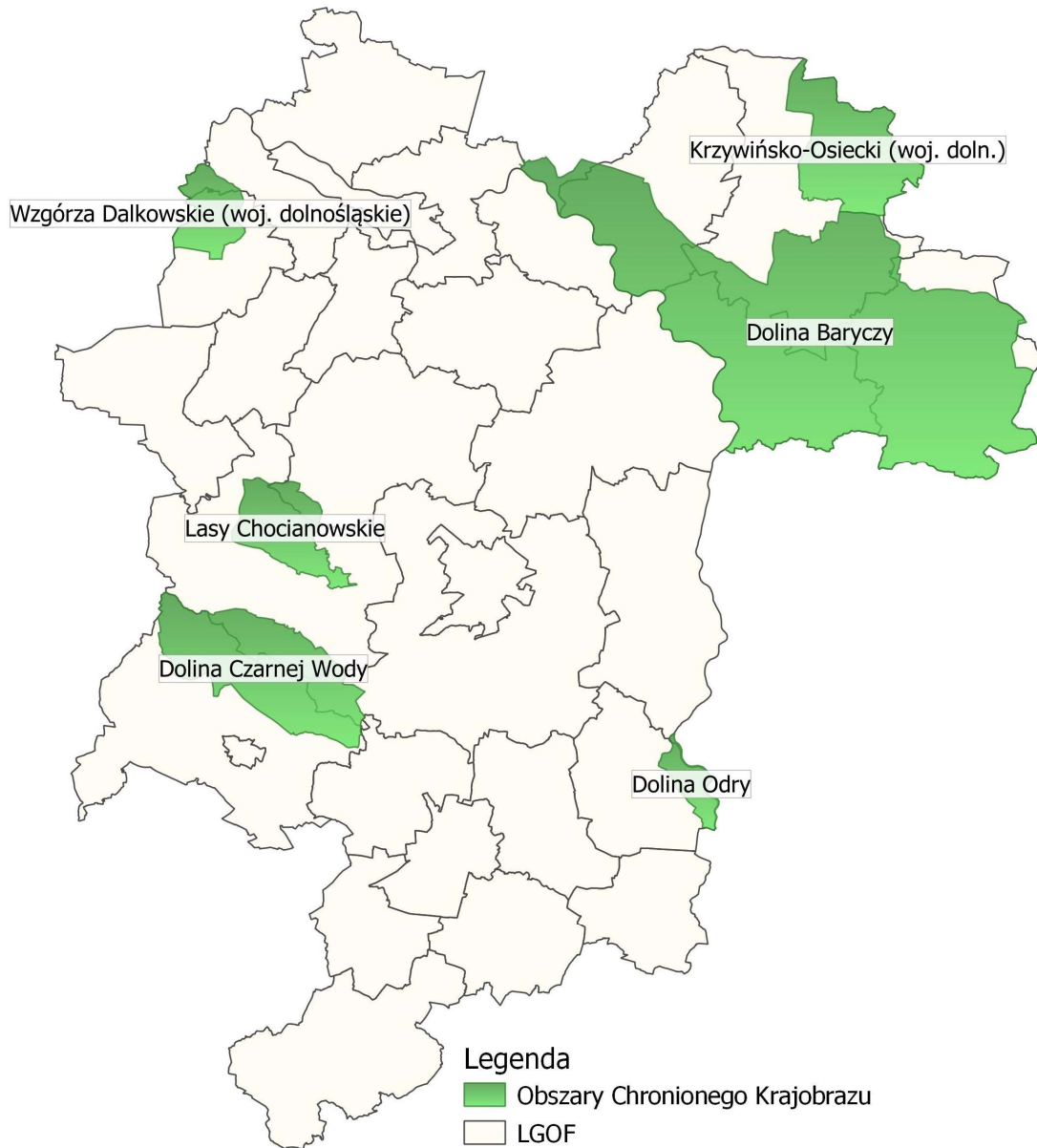
Poniżej zestawiono Obszary Chronionego Krajobrazu znajdujące się na terenie LGOF.

Tabela 14. Charakterystyka Obszarów Chronionego Krajobrazu na terenie LGOF

Nazwa	Dolina Baryczy	Dolina Czarnej Wody	Dolina Odry	Krzywiński-Osiecki (woj. doln.)	Lasy Chocianowskie	Wzgórza Dalkowskie (woj. dolnośląskie)
Data wyznaczenia	06.10.1998 r.	01.01.1998 r.	01.01.1998	18.08.1992 r.	01.01.1998 r.	06.10.1998
Powierzchnia [ha]	2 630,00	10 330,00	1 270,00	8 500,00	5 132,00	2 630,00
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Rozporządzenie Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia Obszarów Chronionego Krajobrazu na terenie Województwa Leszczyńskiego	Rozporządzenie Wojewody Legnickiego z dnia 1 czerwca 1998 r. w sprawie uznania za Obszar Chronionego Krajobrazu	Rozporządzenie Wojewody Legnickiego z dnia 1 czerwca 1998 r. w sprawie uznania za Obszar Chronionego Krajobrazu	Rozporządzenie Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego	Rozp. Woj. Legn. z dn. 1.06.98 r. w spr. uznania za obsz. Chron. Kraj.	Rozporządzenie Wojewody Legnickiego z dnia 1 czerwca 1998 r. w sprawie uznania za Obszary Chronionego Krajobrazu
Dane pozostałych aktów prawnych	Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Dolina Baryczy"	Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego Nr 28 z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Dolina Czarnej Wody"	Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego Nr 33 z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Dolina Odry"	Rozporządzenie Nr 32 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Krzywińsko-Osieckiego dla terenu obszaru leżącego w granicach województwa dolnośląskiego	Rozporządzenie Nr 26 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Lasy Chocianowskie"	Rozporządzenie Nr 27 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Wzgórza Dalkowskie"
Powiaty	trzebnicki, lubiński, wołowski, wschowski, rawicki, głogowski, górski	polkowicki, lubiński, bolesławiecki, legnicki	lubiński, wołowski, średzki, legnicki	leszczyński, rawicki, górski	polkowicki	polkowicki, głogowski

Źródło: CRFOP, stan na 21.11.23 r.

Rysunek 9. Obszary chronionego krajobrazu leżące na LGOF.

źródło: opracowanie własne

POMNIKI PRZYRODY

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej lub nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie (art. 40 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

Na terenie Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego znajduje się:

- powiat głogowski – 35;
- powiat górowski – 84;
- Legnica – 52;
- powiat lubiński – 80;
- powiat legnicki – 136;
- powiat polkowicki – 23;
- gmina Męcinka – 36.

REZERWATY PRZYRODY

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi (art. 13 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). Lokalizacja rezerwatów przyrody występujących na terenie LGOF została przedstawiona na poniższym rysunku.

Rysunek 10. Lokalizacja rezerwatów przyrody.

źródło: opracowanie własne

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania (art. 42 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). W poniższej tabeli scharakteryzowano użytki ekologiczne na terenie LGOF.

Tabela 15. Użytki ekologiczne znajdujące się na terenie LGOF.

Lp.	Nazwa	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Opis wartości przyrodniczej	Opis celów ochrony
Pow. głogowski						
1.	Łęgi Głogowskie	starorzecze	19.11.2005	605,57	Starorzecza rzeki Odry, zespoły roślinne, od wodno-szuwarowych do żyznych lasów liściastych, z licznymi- chronionymi gatunkami fauny i flory. Lasy łęgowe, starorzecza, zbiorowiska łąkowe	zachowanie starorzeczy rzeki Odry, zespołów roślinnych, od wodno-szuwarowych do żyznych lasów liściastych, z licznymi - chronionymi gatunkami fauny i flory
2.	Śródpolny lasek pod Pęcławiem	kępa drzew i krzewów	27.06.2002	6,47	Śródpolny lasek - Siedliska przyrodnicze, ekosystem ze zwierzętami i roślinami będącymi pod ochroną ścisłą	-
Pow. górowski						
3.	Chróścina	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	21.12.1998	12,64	Jest to kępa lasu łęgowego będąca częścią leśnego korytarza ekologicznego biegnącego wzdłuż Śląskiego Rowu.	zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie zachowania unikatowych zasobów genowych i środowisk
4.	Brzeżany	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	18.11.2006	0,19	Oczko wodne. Stanowiska rzadkich i chronionych zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego	Zachowanie oczka wodnego z godowiskiem kumaka nizinnego (<i>Bombina bombina</i>) i rzekotki drzewnej (<i>Hyla arborea</i>)

Lp.	Nazwa	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Opis wartości przyrodniczej	Opis celów ochrony
5.	Brzeżańskie Oczko	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	18.11.2006	0,10	Oczko wodne. Stanowiska rzadkich i chronionych zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego	Zachowanie oczka wodnego z godowiskiem rzekotki drzewnej (<i>Hyla arborea</i>)
6.	Czernina	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	18.11.2006	0,50	Oczko wodne. Stanowiska rzadkich i chronionych roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego	Zachowanie oczka wodnego z godowiskiem rzekotki drzewnej (<i>Hyla arborea</i>) oraz stanowiskiem włosienicznika wodnego (<i>Batrachium aquatile</i>)
7.	Łąka Trzęślicowa	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	18.11.2006	3,20	Naturalne siedliska przyrodnicze oraz stanowiska roślin chronionych	Zachowanie unikatowego środowiska - podmokłej łąki trzęślicowej z obfitym stanowiskiem goryczki wąskolistnej (<i>Gentiana pneumonanthe</i>)
8.	Szczeć	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	18.11.2006	0,15	Naturalne siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich i chronionych roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego	Zachowanie śródleśnej łąki ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin (szczęć pospolita (<i>Dipsacus sylvestris</i>), lepiężnik różowy (<i>Petasites hybridus</i>), płazów (ropucha szara (<i>Bufo bufo</i>) i ptaków (żuraw (<i>Grus grus</i>))
9.	Szedzic	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	18.11.2006	0,20	Śródleśne oczko wodne. Stanowiska chronionych zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego	Zachowanie śródleśnego oczka wodnego z godowiskiem kumaka nizinnego (<i>Bombina bombina</i>) i rzekotki drzewnej (<i>Hyla arborea</i>)
10.	Żurawie Pierzowisko	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	18.11.2006	1,85	Śródleśne oczko wodne. Stanowiska chronionych roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego	Zachowanie śródleśnej podmokłej łąki ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin (krwiściąg lekarski (<i>Sanguisorba officinalis</i> L.), wąkrota zwyczajna (<i>Hydrocotyle vulgaris</i>) i zwierząt (modraszek nausitous (<i>Maculinea nausithous</i>), dostojka ino (<i>Brenthis ino</i>))
11.	Obniżenie Ścinawskie	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	27.11.2002	140,00	Dolina kanału Świernia wraz z naturalnymi ciekami wodnymi i przyległym od strony zachodniej lasem	-

Lp.	Nazwa	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Opis wartości przyrodniczej	Opis celów ochrony
12.	Wiklina	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	22.01.2005	35,64	Rośliny rzadkie i chronione, które można spotkać na użytku to np. fiołek mokradłowy, kruszyna pospolita, nasięźrzał pospolity i rutewka wąskolistna. Faunę stanowią natomiast takie zwierzęta jak np. bezkręgowce: kosternik palemon (motyl) i świerszcz polny	-
13.	Wiewierz	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	17.09.2002	160,00	Kompleks podmokłych łąk. Na terenie użytku ekologicznego stwierdzono występowanie: Następujących gatunków roślin rzadkich i chronionych: kalina koralowa, kruszczyk szerokolistny, kruszyna pospolita, nasięźrzał pospolity, okrężnica bagienna, podkolanbiały	zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie zachowania unikatowych zasobów genowych i środowisk
14.	Brak nazwy	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	07.12.2001	53,73	Siedliska przyrodnicze	-
15.	Brak nazwy	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	07.12.2001	2,42	Siedliska przyrodnicze	-
16.	Wierzowickie starorzecze	starorzecze	28.11.2017	3,00	To bardzo cenny obszar starorzecza rzeki Barycz. Obszar ten obecnie stanowi rozległe trzcinowisko i jest niezwykle wartościowym pod względem przyrodniczym siedliskiem. Otoczenie starorzecza ma charakter łągu jesionowo – olszowego z elementami łągów wierzbowych. Wypełnione wodą starorzecze to miejsce rozrodu płazów i gadów, m.in.: rzekotki drzewnej, żab zielonych, żaby moczarowej, ropuchy szarej i zielonej oraz zaskrońca	Ochrona naturalnych procesów sukcesji, wartości przyrodniczych i krajobrazowych, a także zachowanie bioróżnorodności ekosystemów wodno-błotnych stanowiących miejsca łągowe i żerowiska różnych gatunków zwierząt.

Lp.	Nazwa	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Opis wartości przyrodniczej	Opis celów ochrony
					pospolitego. W otoczeniu starorzecza gniazduje i żeruje wiele gatunków ptaków, takich jak: wodnik, żuraw, strumieniówka, brodziec piskliwy, kszuk, bocian biały i czarny, myszołów i kania ruda.	
Pow. legnicki						
17.	Torfowisko Szczytniki	torfowisko	31.05.1996	6,73	Specyficzny dla wschodniej części powiatu legnickiego torfowisko wskazujące duże wahania wód, zajmującego lokalne zniżenie terenu, bogatego w zbiorowiska roślinności bagiennej i torfowisk przejściowych z zbiornikiem wodnym, pełniącym funkcję małej retencji	zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie zachowania unikatowych zasobów genowych i środowisk
18.	Torfowisko w okolicach Miłkowic	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	31.05.1996	1,67	W centrum lustro wody z roślinnością wodną, następnie szeroka strefa trzciny, na niewielkich powierzchniach rosną zarośla łożowe.	zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie zachowania unikatowych zasobów genowych i środowisk
19.	Korytarz Ekologiczny Mierzowice	starorzecze	31.05.1996	155,25	Starorzecze	zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie zachowania unikatowych zasobów genowych i środowisk
M. Legnica						
20.	Glinki w Lasku Złotoryjskim	śródlądne oczko wodne	04.05.2000	7,56	Użytek obejmuje dwa zbiorniki wodne wraz z otaczającą je roślinnością szuwarową i łąkową. Ochrona ekosystemu wodnego i błotnego z typową dla nich roślinnością	-

Lp.	Nazwa	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Opis wartości przyrodniczej	Opis celów ochrony
21.	Glinianki przy ul. Szczytnickiej	śródlądne oczko wodne	04.05.2000	3,06	Ekosystem wodny obejmujący dwa niewielkie zbiorniki wodne, będące miejscem rozrodu kilku chronionych gatunków płazów oraz żerowisko nietoperzy	-
22.	Podmokła łąka przy ul. Poznańskiej	płaty nieużytkowanej roślinności	04.05.2000	1,43	Ekosystem wilgotnej łąki i szuwarów, z ostrożeniem siwym (<i>Cirsium canum</i>). Miejsce gniazdowania ptaków: gąsiorek (<i>Lanius collurio</i>), potrzos (<i>Emberiza schoeniclus</i>), trznadel (<i>Emberiza</i>), potrzyszcz (<i>Emberiza calandr</i>)	-
23.	Trzciniowisko przy ul. Gniewomierskiej	płaty nieużytkowanej roślinności	04.05.2000	0,45	Stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania	-
24.	Trzciniowisko przy ul. Miejskiej	płaty nieużytkowanej roślinności	20.01.2005	2,94	Siedliska podmokłe z występującymi tam gatunkami roślin (96 gatunków), płazów (w tym ropucha zielona (<i>Bufo viridis</i>)), gadów i ptaków.	zachowanie siedlisk podmokłych z występującymi tam gatunkami: roślin, płazów, gadów i ptaków
Pow. lubiński						
25.	Naroczycki Łęg	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	28.04.1998	186,97	Zakole rzeki Odry - zalewowe łąki, wikliniska, łęgi, starorzecza oraz skarpa doliny. Siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.	-
26.	Dąbrowa Dolna	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	31.05.1996	2,93	Nieczęsto spotykany typ dobrze zachowanych, wilgotnych łąk, ze znaczną ilością rzadkich i chronionych gatunków roślin.	zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie zachowania unikatowych zasobów genowych i środowisk

Lp.	Nazwa	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Opis wartości przyrodniczej	Opis celów ochrony
27.	Starorzecze koło Przychowej	starorzecze	31.05.1996	28,54	Starorzecze. Stanowiska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.	zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie zachowania unikatowych zasobów genowych i środowisk
28.	Ścinawskie Bagna	bagno	31.05.1996	20,87	Stanowiska rzadkich chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.	zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie zachowania unikatowych zasobów genowych i środowisk
29.	Śnieżycza	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	31.05.1996	5,55	Śródleśne łąki, kępy drzew i krzewów oraz stanowiska rzadkich chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.	zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie zachowania unikatowych zasobów genowych i środowisk
Pow. polkowicki						
30.	Torfowisko Zamienice	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	31.05.1996	16,16	Pełnienie roli małej retencji wodnej, występowanie stanowiska rzadkiego gatunku <i>Drosera x beleziana</i> Camus (mieszanka roszarki pośredniej i roszarki okrągłolistnej), ochronę najrzadszych w Polsce torfowisk przejściowych	zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie zachowania unikatowych zasobów genowych i środowisk
31.	Tofowisko Kąty	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	31.05.1996	17,78	Pełnienie roli małej retencji wodnej na obszarach lasów z przewagą suchych borów sosnowych, występowanie rzadkich i chronionych gatunków roślin, ochronę środowiska egzystencji chronionego motyla z rodziny modraszkwatych - telejusa, pełnienie roli "banku	zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie zachowania unikatowych zasobów genowych i środowisk

Lp.	Nazwa	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Opis wartości przyrodniczej	Opis celów ochrony
32.	Przemkowskie Bagno	bagno	10.12.1993	1 696,78	Obszar ten stanowi ekosystem z ginącymi gatunkami ptactwa wodno-błotnego oraz cennymi zbiorowiskami roślinnymi	zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych pozostałości ekosystemów mających znaczenie zachowania unikatowych zasobów genowych i środowisk
34.	Grodowiec II	kępa drzew i krzewów	30.12.1999	0,25	Stare wyrobisko poglinowe lub naturalna forma wąwozowa pokryta gęstym zadrzewieniem i zakrzewieniem.	-

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Rysunek 11. Lokalizacja wymienionych użytków ekologicznych na tle LGOF

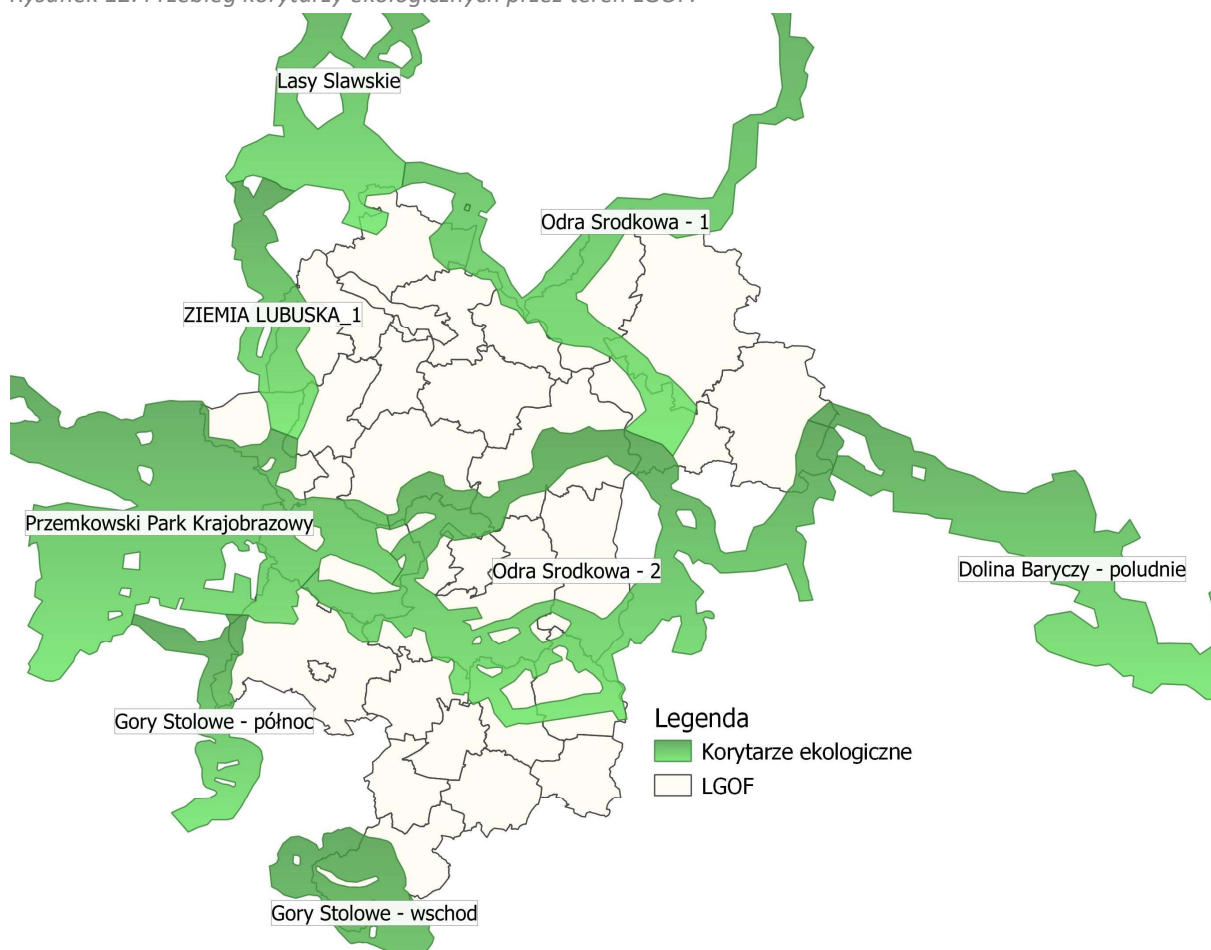
źródło: opracowanie własne

Korytarze ekologiczne

Korytarz ekologiczny (migracyjny) to „obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów”. W ekologii krajobrazu ujmuje się go najczęściej jako relatywnie wąski pas terenu, który różni się od otaczającego go tła i stanowi łączność pomiędzy podobnymi ekosystemami. Teoria funkcjonowania korytarzy ekologicznych rozwinięta została w oparciu o teorię biogeografii wysp oraz uogólniającą ją teorię metapopulacji. Do najważniejszych funkcji korytarzy ekologicznych zalicza się:

- 1) Zmniejszenie stopnia izolacji poszczególnych płatów siedlisk i ułatwienie przemieszczania się organizmów pomiędzy nimi, a co za tym idzie zwiększenie prawdopodobieństwa kolonizacji izolowanych płatów.
- 2) Zwiększenie przepływu genów pomiędzy płatami siedlisk zapobiegające utracie różnorodności genetycznej oraz przeciwdziałające depresji wsobnej.
- 3) Obniżenie śmiertelności, szczególnie wśród osobników młodych, wypartych z płatów dogodnych siedlisk wskutek zachowań terytorialnych.

Rysunek 12. Przebieg korytarzy ekologicznych przez teren LGOF.

źródło: opracowanie własne

Korytarze ekologiczne zostały wyznaczone poprzez realizację następujących ważniejszych etapów:

- analiza ciągłości obszarów leśnych o wysokim stopniu naturalności,
- analiza form użytkowania terenu w obszarach nieleśnych,
- analiza ciągłości dolin rzecznych i pozostałych elementów sieci hydrologicznej,
- rekonstrukcja historycznych i analiza obecnych szlaków migracji gatunków wskaźnikowych,
- analiza wyników badań genetycznych,
- analiza sieci obszarów chronionych.

POWIERZCHNIA ZIEMI -JAKOŚĆ GLEBY

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski wykorzystuje sieć 216 punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na gruntach ornych całego kraju. Reprezentują one użytki rolnicze o różnym stopniu intensyfikacji produkcji rolnej znajdujące się w obszarach oddziaływania rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Punkty monitoringowe odzwierciedlają zróżnicowanie warunków glebowych kraju pod względem typów i tekstury gleb.

Punkty pomiarowo-kontrolne posiadają stałe współrzędne geograficzne, w formacie cyfrowym, co zapewnia precyzyjne pobieranie próbek glebowych w kolejnych edycjach monitoringu, a ponadto pełną dokumentację opisową i fotograficzną.

Na terenie Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego znajduje się 7 punktów pomiarowych:

- Punkt 189 w miejscowości Białka,
- Punkt 191 w miejscowości Biała,
- Punkt 195 w miejscowości Sobczyce,
- Punkt 197 w miejscowości Grębocice,
- Punkt 199 w miejscowości Rynarcice,
- Punkt 201 w miejscowości Turów.

Rysunek 13. Rozmieszczenie punktów pomiarowo-kontrolnych w województwie dolnośląskim

źródło: gios.gov.pl

Analizując ogół wyników dla całego kraju, stwierdza się brak istotnych zmian na przestrzeni ostatnich 25 lat. W grupie badanych profili zwiększył się udział bardzo kwaśnych i kwaśnych gleb i obecnie przekracza on 60%. Fakt ten wynika z przyczyn naturalnych oraz wieloletnich zaniedbań w zakresie wapnowania gleb.

ZASOBY NATURALNE

Na terenie Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego znajdują się następujące złoża kopalin:

Tabela 16. Złoża kopalin zlokalizowane na terenie Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego

Nazwa złoża	Kopalina wg Nkz	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
Bądzów	Złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	5,74	złoże rozpoznane szczegółowo
Bądzów	Złoża soli kamiennej	478,52	złoże zagospodarowane
Bądzów I	Złoża piasków poza piaskami szklarskimi	32,03	złoże rozpoznane szczegółowo
Bądzów II	Złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	-	złoże o zasobach prognostycznych
Dankowice	Złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	2,27	złoże rozpoznane szczegółowo
Dębina	Złoża gazu ziemnego	132,50	złoże rozpoznane szczegółowo
Głogów Głęboki-Przemysłowy	Złoża rud i kruszców miedzi	5 602,03	złoże zagospodarowane
Grochowice	Złoża piasków budowlanych	0,72	eksploatacja złoża zaniechana
Grochowice	Złoża gazu ziemnego	1 458,00	złoże zagospodarowane
Jaczów III B	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	1,43	złoże zagospodarowane
Jaczów V	Złoża piasków budowlanych	3,87	złoże eksploatowane okresowo
Jaczów VI	Złoża piasków budowlanych	3,30	złoże zagospodarowane
Jaczów VII	Złoża piasków budowlanych	4,83	złoże rozpoznane szczegółowo
Jaczów VIII	Złoża piasków budowlanych	1,11	złoże rozpoznane szczegółowo
Kotła	Złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	4,11	eksploatacja złoża zaniechana
Kozie Doły	Złoża piasków budowlanych	4,76	eksploatacja złoża zaniechana
Kulów	Złoża gazu ziemnego	87,00	złoże rozpoznane szczegółowo
Kurowice-Modła	-	0,72	złoże rozpoznane szczegółowo
Radwanice-Gaworzyce	-	6 878,69	złoże zagospodarowane
Retków	Złoża łupków miedzionośnych	4 831,64	złoże rozpoznane szczegółowo
Retków-Grodziszczce	-	5 138,00	złoże rozpoznane szczegółowo
Rudna	-	-	złoże o zasobach prognostycznych
Ruszowice II	Złoża piasków poza piaskami szklarskimi	1,93	eksploatacja złoża zaniechana
Ruszowice III	Złoża piasków budowlanych	0,86	eksploatacja złoża zaniechana
Ruszowice IV	-	1,00	eksploatacja złoża zaniechana
Sieroszowice	Złoża soli kamiennej	3 732,61	złoże rozpoznane wstępnie
Sucha Górna	-	695,90	złoże rozpoznane szczegółowo
Szczyglice II	Złoża piasków poza piaskami szklarskimi	0,93	eksploatacja złoża zaniechana
Wilków	Złoża gazu ziemnego samodzielne	929,00	złoże zagospodarowane
Aleksandrówka	-	425,00	złoże zagospodarowane
Baranowice	-	24,98	złoże rozpoznane szczegółowo
Borszyn Wielki	Złoża piasków budowlanych	1,76	złoże zagospodarowane
Czarnoborsko	Złoża piasków poza piaskami szklarskimi	5,69	eksploatacja złoża zaniechana
Giżyn II	Złoża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	1,40	eksploatacja złoża zaniechana
Glinka	Złoża piasków budowlanych	1,64	eksploatacja złoża zaniechana

Nazwa złoża	Kopalina wg Nkz	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
Góra	-	1 300,00	złoże o zasobach prognostycznych
Góra	Złoże gazu ziemnego samodzielne	1 325,00	złoże zagospodarowane
Górna Wrończa	Złoże glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	2,24	eksploatacja złoża zaniechana
Górna Wrończa II	Złoże glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	1,21	eksploatacja złoża zaniechana
Kandlewo	Złoże gazu ziemnego samodzielne	203,00	złoże rozpoznane szczegółowo
Karów	Złoże mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	97,40	złoże rozpoznane wstępnie
Kąkolno	-	2,00	złoże rozpoznane szczegółowo
Kowalowo I	Złoże piasków budowlanych	23,61	złoże zagospodarowane
Lipowiec	Złoże piasków budowlanych	7,97	eksploatacja złoża zaniechana
Lipowiec	Złoże gazu ziemnego samodzielne	124,40	złoże rozpoznane szczegółowo
Luboszyce	Złoże mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	17,65	złoże zagospodarowane
Luboszyce I	-	2,10	złoże rozpoznane szczegółowo
Marysin	Złoże mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	1,37	eksploatacja złoża zaniechana
Naratów	Złoże gazu ziemnego samodzielne	327,40	złoże zagospodarowane
Niechlów	Złoże gazu ziemnego samodzielne	492,00	złoże zagospodarowane
Oślowice	Złoże piasków budowlanych	1,93	eksploatacja złoża zaniechana
Oślowice I	Złoże piasków budowlanych	9,83	złoże eksploatowane okresowo
Psary	Złoże piasków budowlanych	1,99	złoże rozpoznane szczegółowo
Radosław	Złoże mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	49,96	złoże eksploatowane okresowo
Radosław II	Złoże piasków poza piaskami szklarskimi	4,24	złoże eksploatowane okresowo
Radosław IV	Złoże piasków poza piaskami szklarskimi	16,11	złoże zagospodarowane
Radosław V	Złoże piasków budowlanych	15,08	złoże zagospodarowane
Rawicz-Chobienia	-	2 400,00	złoże o zasobach prognostycznych
Siciny	Złoże mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	2,36	eksploatacja złoża zaniechana
Siciny 2	Złoże piasków budowlanych	1,99	eksploatacja złoża zaniechana
Siciny 3	Złoże piasków budowlanych	1,35	złoże rozpoznane szczegółowo
Sułów Wielki	Złoże piasków budowlanych	2,00	eksploatacja złoża zaniechana
Sułów Wielki I	Złoże piasków budowlanych	1,99	eksploatacja złoża zaniechana
Sułów Wielki II	Złoże piasków budowlanych	19,59	złoże rozpoznane szczegółowo
Szaszorowice	Złoże piasków budowlanych	10,34	eksploatacja złoża zaniechana
Śleszów	Złoże piasków budowlanych	4,31	złoże rozpoznane szczegółowo
Ślubów	Złoże gazu ziemnego	181,90	złoże zagospodarowane
Wierzowice	Złoże gazu ziemnego	219,00	złoże zagospodarowane
Wiewierz E	Złoże gazu ziemnego	216,70	złoże zagospodarowane

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027

Nazwa złoża	Kopalina wg Nkz	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
Wiewierz S	-	-	złoże o zasobach szacunkowych
Wiewierz-element W	-	69,00	złoże zagospodarowane
Załęcze	-	2 028,00	złoże zagospodarowane
Załęcze-Wodniki	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	41,90	złoże rozpoznane szczegółowo
Zdzieszawice	Złóża piasków budowlanych	31,78	złoże eksploatowane okresowo
Żuchłów	Złóża gazu ziemnego samodzielne	2 544,00	złoże zagospodarowane
Biała	-	58,40	złoże zagospodarowane
Biskupin	-	4,71	eksploatacja złoża zaniechana
Chróstnik	-	2 510,00	złoże rozpoznane wstępnie
Czernikowice	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	11,15	złoże eksploatowane okresowo
Czernikowice II	-	2,58	złoże zagospodarowane
Czernikowice III	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	11,21	złoże rozpoznane szczegółowo
Dunino I	-	3,82	złoże rozpoznane szczegółowo
Dunino (zbiornik)	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	86,03	złoże rozpoznane wstępnie
Dunino-Wschód	-	64,40	złoże rozpoznane szczegółowo
Dunino-Zachód	-	54,96	złoże rozpoznane szczegółowo
Gniewomierz	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	49,90	złoże rozpoznane wstępnie
Gołaczów	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	11,94	eksploatacja złoża zaniechana
Jakuszów I	-	5,90	złoże rozpoznane szczegółowo
Jakuszów II	-	18,04	złoże rozpoznane szczegółowo
Kochlice	-	5,20	złoże zagospodarowane
Kolonia Pątnów	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	5,90	złoże rozpoznane szczegółowo
Kosiska-Janowice	Złóża bazaltów (poza bazaltami dla przemysłu leizny kamiennej)	4,20	złoże rozpoznane szczegółowo
Księginice	-	4,87	złoże eksploatowane okresowo
Kunice I	Złóża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	4,92	złoże eksploatowane okresowo
Kunice I - wschód	Złóża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	33,15	złoże zagospodarowane
Kunice III	Złóża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	73,43	złoże zagospodarowane
Kunice IV	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	12,15	złoże zagospodarowane
Kunice V	-	20,22	złoże zagospodarowane
Kunice-Pątnów	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	1,35	eksploatacja złoża zaniechana
Kwiatów	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	71,70	złoże rozpoznane wstępnie

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027

Nazwa złoża	Kopalina wg Nkz	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
Legnica-pole Północne	Złóża węgla brunatnych	6 838,54	złożo rozpoznane wstępnie
Legnica-Pole Wschodnie	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	1 421,18	złożo rozpoznane wstępnie
Legnica-pole Wschodnie	Złóża węgla brunatnych	4 622,00	złożo rozpoznane szczegółowo
Legnica-pole Zachodnie	Złóża węgla brunatnych energetycznych	4 613,36	złożo rozpoznane szczegółowo
Lubień	Złóża bazaltów (poza bazaltami dla przemysłu leżny kamiennej)	16,28	złożo zagospodarowane
Lubień	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	66,25	złożo rozpoznane wstępnie
Mikołajowice	Złóża bazaltów (poza bazaltami dla przemysłu leżny kamiennej)	5,93	eksploatacja złoża zaniechana
Mikołajowice	-	36,27	złożo rozpoznane szczegółowo
Miłkowice	-	4,54	złożo rozpoznane szczegółowo
Nowa Wieś Legnicka I	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	1,80	eksploatacja złoża zaniechana
Okmiany	-	129,50	złożo zagospodarowane
Okmiany ME	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	8,90	złożo zagospodarowane
Okmiany ME I	Złóża piasków budowlanych	4,72	złożo eksploatowane okresowo
Okmiany Południe	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	13,34	złożo eksploatowane okresowo
Osetnica	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	24,03	złożo eksploatowane okresowo
Rogoźnik	-	3,89	złożo rozpoznane szczegółowo
Rokitki I	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	0,52	eksploatacja złoża zaniechana
Ruja	Złóża węgla brunatnych energetycznych	1 767,62	złożo rozpoznane wstępnie
Rzymówka - Zbiornik	Złóża żwirów	255,10	złożo rozpoznane szczegółowo
Szczytniki I	Złóża piasków poza piaskami szklarskimi	8,19	złożo zagospodarowane
Szczytniki II	-	8,77	złożo zagospodarowane
Szczytniki Małe	Złóża piasków budowlanych	10,53	złożo eksploatowane okresowo
Szczytniki p. A,B,C,D	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	270,77	złożo zagospodarowane
Taczalin	-	0,80	eksploatacja złoża zaniechana
Taczalin 1	-	2,20	złożo rozpoznane szczegółowo
Wilczyce	-	3,60	złożo zagospodarowane
Złotniki	Złóża glin ceramiki budowlanej i pokrewnych	4,21	eksploatacja złoża zaniechana
Brodowice	Złóża piasków budowlanych	8,20	złożo zagospodarowane
Chróstnik	-	2 510,00	złożo rozpoznane wstępnie
Chróstnik I	-	13,36	złożo rozpoznane szczegółowo
Dłużyce	Złóża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	3,88	złożo rozpoznane szczegółowo

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027

Nazwa złoża	Kopalina wg Nkz	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
Dziewin	-	1,10	złoże rozpoznane szczegółowo
Gorzelin	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	1,46	złoże rozpoznane szczegółowo
Gwizdanów	Złoża piasków pozostałych	5,74	eksploatacja złoża zaniechana
Jurcz	-	33,75	złoże rozpoznane szczegółowo
Jurcz ME	-	18,29	złoże rozpoznane szczegółowo
Kębtów	-	0,80	złoże rozpoznane szczegółowo
Kębtów I	Złoża piasków poza piaskami szklarskimi	13,10	złoże rozpoznane szczegółowo
Kębtów I - 1	-	1,96	złoże rozpoznane szczegółowo
Krzeczyn	-	7,21	złoże rozpoznane szczegółowo
Krzeczyn-Obora	-	16,28	złoże rozpoznane szczegółowo
Legnica-pole Północne	Złoża węgla brunatnych	6 838,54	złoże rozpoznane wstępnie
Legnica-pole Wschodnie	Złoża węgla brunatnych	4 622,00	złoże rozpoznane szczegółowo
Legnica-pole Zachodnie	Złoża węgla brunatnych energetycznych	4 613,36	złoże rozpoznane szczegółowo
Lubin-Małomice	-	-	złoże o zasobach prognostycznych
Małomice	Złoża piasków poza piaskami szklarskimi	20,89	złoże rozpoznane szczegółowo
Mleczno	Złoża kruszyw naturalnych i materiałów pokrewnych	6,68	złoże rozpoznane szczegółowo
Obora	Złoża piasków podsadzkowych	141,83	złoże zagospodarowane
Obora I	-	4,25	złoże rozpoznane szczegółowo
Obora II	-	7,14	złoże rozpoznane szczegółowo
Polkowice	-	-	złoże o zasobach prognostycznych
Raszowa	-	20,66	złoże zagospodarowane
Retków	Złoża łupków miedzionośnych	4 831,64	złoże rozpoznane szczegółowo
Retków-Grodziszczce	-	5 138,00	złoże rozpoznane szczegółowo
Rudna	-	-	złoże o zasobach prognostycznych
Składowice III	Złoża piasków budowlanych	6,37	eksploatacja złoża zaniechana
Składowice IV	-	4,20	złoże rozpoznane szczegółowo
Ścinawa	Złoża węgla brunatnych energetycznych	8 140,00	złoże rozpoznane wstępnie
Zimna Woda	Złoża piasków budowlanych	6,34	eksploatacja złoża zaniechana
Buczyna I	-	25,54	złoże zagospodarowane
Chocianowiec	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	3,41	eksploatacja złoża zaniechana
Głogów Głęboki-Przemysłowy	Złoża rud i kruszców miedzi	5 602,03	złoże zagospodarowane
Gostyń	-	13,09	złoże eksploatowane okresowo
Grodziszczce	Złoża piasków pozostałych	3,79	złoże rozpoznane szczegółowo
Guzice II	Złoża piasków budowlanych	22,21	złoże zagospodarowane

Nazwa złoża	Kopalina wg Nkz	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
Lipin I	-	8,59	złoże rozpoznane szczegółowo
Lubin-Małomice	-	-	złoże o zasobach prognostycznych
Łagoszów Wielki	-	6,15	złoże rozpoznane szczegółowo
Ogorzelec	Złoża piasków poza piaskami szklarskimi	4,79	eksploatacja złoża zaniechana
Ostaszów I	Złoża piasków budowlanych	2,72	złoże rozpoznane szczegółowo
Polkowice	-	-	złoże o zasobach prognostycznych
Przemków III	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	11,50	eksploatacja złoża zaniechana
Przemków IV	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	12,70	eksploatacja złoża zaniechana
Przemków V	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	19,58	złoże rozpoznane szczegółowo
Radwanice-Gaworzyce	-	6 878,69	złoże zagospodarowane
Radwanice-Wschód	-	-	złoże o zasobach prognostycznych
Retków	Złoża łupków miedzionośnych	4 831,64	złoże rozpoznane szczegółowo
Retków-Grodziszczce	-	5 138,00	złoże rozpoznane szczegółowo
Rudna	-	-	złoże o zasobach prognostycznych
Sieroszowice	Złoża soli kamiennej	3 732,61	złoże rozpoznane wstępnie
Sieroszowice	Złoża piasków budowlanych	5,20	złoże rozpoznane szczegółowo
Sucha Górna	-	695,90	złoże rozpoznane szczegółowo
Wilkocin	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	13,04	złoże rozpoznane wstępnie
Wilkocin I	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	34,00	złoże zagospodarowane
Wilkocin II	-	12,65	złoże rozpoznane szczegółowo
Wysoka	Złoża mieszanek żwirowo-piaskowych (pospółki)	26,00	złoże rozpoznane wstępnie
Żelazny Most	Złoża piasków budowlanych	5,44	złoże zagospodarowane

źródło: geoportal.pgi.gov.pl

ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA

- niewystarczająca sieć dróg rowerowych/ścieżek rowerowych, czy też w szerszym rozumieniu - tras rowerowych - jako spójnego ciągu różnych rozwiązań technicznych w zakresie infrastruktury przeznaczonej dla rowerów, w całym regionie ZIT LGOF
- słaba dostępność połączeń rowerowych pomiędzy gminami
- znaczna degradacja środowiska w rejonie zdominowanym przez przemysł wydobywczy i powiązany (np. Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy)
- niskie parametry budynków użyteczności publicznej
- niski stopień skanalizowania niektórych z gmin należących do LGOF (m.in. Chocianów, Chojnów, Kotla, Niechlów)

- niskie wykorzystanie alternatywnych rozwiązań w zakresie oszczędności energetycznej, w tym energooszczędnego oświetlenia.

VII. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy). Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 wyznaczono 3 cele strategiczne w ramach, których nie wszystkie zaplanowane działania będą oddziaływały na środowisko. Wszystkie zaplanowane inwestycje, które w sposób bezpośredni lub pośredni będą miały wpływ na środowisko, ostatecznie przyczynią się do poprawy jego jakości.

Strategia uwzględni zapisy i cele sformułowane w dokumentach przedstawionych w tabeli poniżej.

Tabela 17. Przegląd dokumentów europejskich i krajowych oraz zawartych w nich celów środowiskowych istotnych dla realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
<p>„Europa 2020” Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Komunikat Komisji Europejskiej z 03.03.2010.</p>	<p>Strategia wyznacza trzy ogólne, wzajemnie za sobą powiązane, priorytety:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. rozwój inteligentny, tj. rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, m.in. poprzez podniesienie jakości edukacji, wspieranie transferu innowacji i wiedzy, pełne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także wdrażanie innowacji w formie produktów i usług, które służyć będą wzrostowi gospodarczemu, tworzeniu nowych miejsc pracy i rozwiązywaniu problemów społecznych, 2. rozwój zrównoważony, tj. wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej dla przeciwdziałania zmianom klimatu, degradacji środowiska, utracie bioróżnorodności oraz niezrównoważonemu wykorzystywaniu zasobów, a także dla zwiększenia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, poprawy efektywności energetycznej oraz większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, 3. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, tj. wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną, m.in. poprzez wzrost poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, modernizowanie rynków pracy i systemów szkoleń, zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz zmniejszenie nierówności w obszarze zdrowia. <p>Ponadto, Strategia zawiera wytyczone przez Komisję nadrzędne, wymierne wzajemnie ze sobą powiązane cele szczegółowe UE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osiągnięcie 75% wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat, między innymi poprzez wzrost zatrudnienia kobiet i osób starszych oraz lepszą integrację migrantów na rynku pracy, - przeznaczanie 3% PKB Unii na inwestycje w działalność badawczo-rozwojową, w tym poprawę warunków prywatnej działalności badawczo-rozwojowej w UE, - osiągnięcie celów „20/20/20” w zakresie klimatu i energii, w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r., lub nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki, zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w naszym całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%, - ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10%, zdobywanie wyższego wykształcenia przez co najmniej 40% osób z młodego pokolenia, tj. w wieku 30-34 lat, - zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem o 20 mln, tj. o 25%.
<p>„Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”. Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniu 25 września 2015 r.</p>	<p>Rezolucja wyznacza 17 celów zrównoważonego rozwoju i 169 powiązanych z nimi zadań, których założeniem jest przestrzeganie praw człowieka w odniesieniu do wszystkich ludzi oraz osiągnięcie równości płci i wzmocnienie pozycji wszystkich kobiet i dziewcząt. Globalne, współzależne i niepodzielne cele Agendy dotyczą:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyeliminowania ubóstwa, 2) wyeliminowania głodu, poprawy odżywiania i zrównoważonego rolnictwa, 3) zdrowego życia i dobrobytu, 4) wysokiej jakości edukacji, w tym uczenia się przez całe życie, 5) równości płci i wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt, 6) zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi, zapewniającymi dostęp do wody i warunków sanitarnych, 7) zrównoważonej, nowoczesnej energii w przystępnej cenie, 8) zrównoważonego, stabilnego i inkluzywnego wzrostu gospodarczego oraz godnej pracy, 9) stabilnej infrastruktury, zrównoważonego uprzemysłowienia i innowacyjności, 10) zmniejszania nierówności w krajach i między krajami, 11) bezpiecznych i zrównoważonych miast i osiedli sprzyjających włączeniu społecznemu, 12) zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13) przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14) ochrony i zrównoważonego wykorzystywania oceanów, mórz i zasobów morskich,

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
	<p>15) ochrony i zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, w tym lasów, zwalczania pustynnienia, powstrzymywania i odwracania procesu degradacji gleby oraz powstrzymania utraty różnorodności biologicznej,</p> <p>16) dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz odpowiedzialnych instytucji sprzyjających włączeniu społecznemu,</p> <p>17) globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju. Realizacja wyznaczonych celów ma zapewnić równowagę pomiędzy trzema aspektami zrównoważonego rozwoju: gospodarczym, społecznym i środowiskowym.</p>
<p>Europejski Zielony Ład „The European Green Deal” Communication from the commission to the european parliament, the european council, the council, the european economic and social committee and the committee of the regions. COM(2019) 640 final.</p>	<p>Europejski Zielony Ład stanowi nową strategię UE na rzecz wzrostu, którego korzyści są większe niż koszty. Jest to plan na trzy nadchodzące dekady, dotyczący zbudowania zrównoważonej gospodarki unijnej poprzez dostrzeżenie w wyzwaniach związanych z klimatem i środowiskiem naturalnym możliwości we wszystkich obszarach polityki oraz przeprowadzenie transformacji, która będzie sprawiedliwa i sprzyjająca włączeniu społecznemu. Dokument ten wyznacza unijny cel uczynienia z Europy pierwszego kontynentu neutralnego pod względem klimatu do 2050 r., przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności przemysłu i zapewnieniu sprawiedliwego przejścia dla dotkniętych regionów i pracowników. Kluczowe aspekty dokumentu dotyczą 7 obszarów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. czysta energia – obniżenie emisyjności systemu energetycznego Unii przy założeniu dalszej dekarbonizacji i większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii w systemie energetycznym, aktualizacji w 2023 r. krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu państw członkowskich Unii w celu osiągnięcia w 2050 r. zerowej emisji gazów cieplarnianych, 2. zrównoważony przemysł – polityka przemysłowa oparta na gospodarce o obiegu zamkniętym, dotycząca w szczególności zasobochłonnych sektorów, takich jak przemysł odzieżowy, budownictwo, elektronika i tworzywa sztuczne, z założeniem, że do 2030 r. wszystkie opakowania w Unii Europejskiej powinny nadawać się do ponownego wykorzystania lub recyklingu, w strukturze konsumpcji nastąpi odejście od produktów jednorazowego lub ograniczonego użytku na rzecz wynajmu towarów i usług oraz produktów wielokrotnego użytku, trwałych i naprawialnych, a ponadto nastąpi redukcja marnotrawstwa oraz dalszy rozwój technologii cyfrowych, 3. budowa i renowacja – zapewnienie lepszej charakterystyki energetycznej budynków publicznych i prywatnych, poprzez odpowiednią politykę cen energii zachęcającą do budowy budynków energooszczędnych, projektowanie zgodne z gospodarką o obiegu zamkniętym, zwiększoną cyfryzację, uodparnianie budynków na klimat oraz surowe egzekwowanie przepisów dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, 4. zrównoważona mobilność – zwiększenie ograniczeń emisji pochodzących ze wszystkich rodzajów transportu (drogowego, kolejowego, lotniczego i wodnego) o 90% do 2050 r., przy założeniu wzrostu znaczenia transportu multimodalnego, zwiększenia transportu ładunków koleją lub drogą wodną, zwiększenia podaży zrównoważonych paliw alternatywnych dla transportu, ograniczenia zanieczyszczeń powodowanych przez transport w miastach, a także wprowadzenia technologii cyfrowych oraz cen za transport odzwierciedlających jego wpływ na środowisko, 5. od pola do stołu – zapewnienie bezpiecznej, bogatej w wartości odżywcze i wysokiej jakości żywności, której produkcja wywiera jak najmniejszy wpływ na środowisko, poprzez wspieranie rolników i rybaków, ograniczenie stosowania i zależności od chemicznych pestycydów, nawozów i antybiotyków, a także gospodarkę o obiegu zamkniętym od produkcji po konsumpcję, 6. ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i ekosystemów – ochrona w obszarach Natura 2000, zwiększenie bioróżnorodności przestrzeni miejskich, ograniczenie stosowania nawozów i pestycydów w rolnictwie, poprawa jakości i zwiększenie powierzchni lasów, rozwój niebieskiej gospodarki, 7. eliminowanie zanieczyszczeń, zarówno powietrza, wody, gleby oraz produktów konsumenckich – poprzez lepsze monitorowanie, raportowanie i zapobieganie, w tym ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z przemysłu oraz chemikaliów, z uwzględnieniem przywrócenia naturalnych funkcji ziemi i wód powierzchniowych.
<p>Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca rami wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej – Ramowa Dyrektywa Wodna, zmieniona dyrektywami 2455/2001/WE, 2008/32/WE,</p>	<p>Ramowa Dyrektywa Wodna ustanawia rami działania w dziedzinie polityki wodnej oraz zobowiązuje państwa członkowskie do racjonalnego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych. Dyrektywa ma na celu poprawę ochrony wód śródlądowych (powierzchniowych, przejściowych, przybrzeżnych i podziemnych) w aspekcie ilościowym i jakościowym, wspieranie zrównoważonego ich wykorzystania, ochronę ekosystemów wodnych oraz od wód zależnych, zapewnienie zaopatrzenia w dobrej jakości wodę powierzchniową i podziemną, a także zmniejszenie skutków powodzi i susz. W dokumencie podkreśla się konieczność koordynacji działań w odniesieniu do wód powierzchniowych i podziemnych należących do tego samego systemu ekologicznego, hydrologicznego i hydrogeologicznego. Państwa członkowskie powinny podjąć działania dla wyeliminowania zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez substancje priorytetowe oraz stopniowej redukcji zanieczyszczenia przez inne substancje.</p>

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
2008/105/WE, 2009/31/WE, 2013/39/UE, 2013/64/UE, 2014/101/UE.	
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE.	Dyrektywa ma służyć osiągnięciu długoterminowego celu Unii dotyczącego jakości powietrza, zgodnego z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia, oraz unijnych celów dotyczących ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów – poprzez zmniejszenie poziomów i depozycji zanieczyszczeń powietrza, powodujących zakwaszenie, eutrofizację i powstawanie ozonu poniżej krytycznych ładunków i poziomów określonych w konwencji LRTAP, a ponadto przyczynia się do osiągnięcia zwiększonych synergii między polityką unijną w zakresie jakości powietrza a innymi politykami, zwłaszcza polityką klimatyczno-energetyczną. W celu zbliżenia się do osiągnięcia poziomów jakości powietrza, które nie wywołują znacznych negatywnych skutków i zagrożeń dla zdrowia ludzkiego i środowiska, dokument ten ustanawia zobowiązania państw członkowskich w zakresie redukcji emisji antropogenicznych zanieczyszczeń do atmosfery: dwutlenku siarki (SO ₂), tlenków azotu (NO _x), niemetanowych lotnych związków organicznych (NMLZO), amoniaku (NH ₃) i pyłu drobnego (PM _{2,5}). Dyrektywa zawiera również wymóg sporządzenia, przyjmowania i wdrażania krajowych programów ograniczania zanieczyszczenia powietrza oraz monitorowania emisji zanieczyszczeń i ich skutków, jak również przekazywania na ten temat informacji.
Biała Księga. Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania, 01.04.2009, KOM(2009) 147 wersja ostateczna.	Dokument przedstawia cel unijnych ram na rzecz adaptacji, tj. osiągnięcie w UE takiej zdolności adaptacji, by mogła ona stawić czoła skutkom zmian klimatu. Unijne ramy będą wdrażane etapowo i obejmują: tworzenie trwałych podstaw wiedzy na temat oddziaływania i skutków zmian klimatu w UE, m.in. poprzez ustanowienie systemu wymiany informacji; włączenie adaptacji do kluczowych dziedzin politycznych UE, tj. polityki zdrowotnej i społecznej, sektora rolnictwa i leśnictwa, różnorodności biologicznej, ekosystemów i wody, obszarów przybrzeżnych i morskich oraz systemów produkcyjnych i infrastruktury fizycznej; stosowanie kombinacji instrumentów politycznych (instrumenty rynkowe, wytyczne, partnerstwa publiczno-prywatne) celem zapewnienia skutecznej realizacji procesu adaptacji; oraz nasilenie międzynarodowej współpracy w zakresie adaptacji.
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy.	Dyrektywa ustanawia środki służące ochronie środowiska i zdrowia ludzkiego, poprzez zapobieganie powstawaniu i zmniejszenie ilości odpadów oraz negatywnego wpływu ich wytwarzania i gospodarowania nimi oraz przez zmniejszenie całkowitego wpływu użytkowania zasobów i poprawę efektywności takiego użytkowania, co ma zasadnicze znaczenie dla przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz dla zapewnienia konkurencyjności Unii w perspektywie długoterminowej. Dokument ustala hierarchię postępowania z odpadami (zapobieganie, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie), która powinna przekładać się na kolejność priorytetów w przepisach prawa i polityce, dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów oraz gospodarowania nimi. Gospodarowanie odpadami ma być prowadzone bez narażania zdrowia ludzkiego oraz bez szkody dla środowiska, a w szczególności: a) bez zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt; b) bez powodowania uciążliwości przez hałas lub zapachy oraz c) bez niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu. W celu poprawy efektywności gospodarki odpadami państwa członkowskie zobowiązane są do podejmowania działań na rzecz stworzenia wystarczającej i zintegrowanej sieci instalacji do unieszkodliwiania odpadów i instalacji do odzysku zmieszanych odpadów komunalnych, z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Dokumenty krajowe	
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030). Załącznik do Uchwały nr 239 Rady Ministrów z dn. 13 grudnia 2011 r.).	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 stanowi najważniejszy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju. Zawarta w dokumencie wizja przestrzennego zagospodarowania Polski w 2030 roku opiera się na pięciu oczekiwanych cechach przestrzeni: konkurencyjności i innowacyjności, spójności wewnętrznej, bogactwie i różnorodności biologicznej, bezpieczeństwie oraz ładzie przestrzennym. W dokumencie przedstawiono 6 celów i obszarów interwencji, spośród których za najważniejsze ze środowiskowego punktu widzenia należy uznać: - kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych, obejmujący m. in. zmniejszenie obciążenia środowiska emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby, działania mające na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów, racjonalizację gospodarowania zasobami wód, kształtowanie naturalnej retencji, dbałość o jakość przestrzeni otaczającej i krajobraz (w tym

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
	<p>wzmocnienie spójności przestrzeni przyrodniczej i stopnia ochrony krajobrazu rolniczego, ochronę przestrzeni wyjątkowych; ochronę najlepszych gleb rolniczych i leśnych; rewitalizację obszarów zdegradowanych oraz rekultywację terenów poprzemysłowych; zmniejszenie obciążeń środowiska emisjami z transportu, zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego, obejmujący m.in. przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na nie, ograniczenie emisji CO2, poprawę efektywności przesyłu, zaopatrzenia i zużycia energii, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, minimalizację ryzyka powodziowego oraz zwiększanie dyspozycyjnych zasobów wodnych, - przywracanie i utrwalanie ładu przestrzennego, obejmujący m.in skuteczną ochronę jakości i tożsamości krajobrazu naturalnego i zurbanizowanego oraz oszczędne i racjonalne użytkowanie terenu.
<p>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 14 lutego 2017 r.</p>	<p>To kluczowy dokument na szczeblu krajowym w obszarze średnio- i długofalowej polityki rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym. Celem głównym Strategii jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Dla jego realizacji sformułowano cele szczegółowe, główne obszary koncentracji działań i kierunki interwencji, spośród których do najistotniejszych celów środowiskowych należy zaliczyć: poprawę stanu zdrowia obywateli oraz efektywności opieki zdrowotnej, zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności (obejmujące wzrost efektywności i atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie negatywnego wpływu transportu na stan powietrza, rozwój elektromobilności, a także promocję ruchu rowerowego), poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju (w tym nowe, nisko- i zeroemisyjne moce wytwórcze, także OZE, technologie magazynowania energii), poprawę efektywności energetycznej (w budownictwie, przedsiębiorstwach, ciepłownictwie, transporcie, ograniczenie strat w przesyłce energii), reindustrializację (zmniejszenie energochłonności, zasobo- i materiałochłonności procesów przemysłowych, poprawa efektywności energetycznej, obniżenie emisyjności) i restrukturyzację sektora górnictwa węglowego oraz zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego zapewniające ich dobry stan (woda, powietrze, gleby, różnorodność biologiczna, krajobraz, zasoby geologiczne, odpady).</p>
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 17.09.2019 r.</p>	<p>KSRR2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Położono w nim nacisk na rozwój zrównoważony całego kraju, czyli zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. Jako cel główny Strategii wskazano efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju. Dla realizacji polityki regionalnej wyznaczono 3 cele szczegółowe, dotyczące: zwiększenia spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, wzmocnienia regionalnych przewag konkurencyjnych oraz podniesienia jakości zarządzania i wdrażania polityki ukierunkowanych terytorialnie. W ramach celów szczegółowych uwzględniono aspekty dotyczące rozwoju kapitału społecznego (aktywizacji, podnoszenia kompetencji i umiejętności oraz wzmocnienia poczucia tożsamości i integracji społeczności lokalnej), wsparcia kultury (w tym dziedzictwa niematerialnego oraz zwiększania dostępu do dóbr i usług kultury), wsparcia placówek edukacyjnych (w tym kształcenia ustawicznego, rozwoju srebrnej gospodarki), kompleksowej poprawy jakości powietrza (ograniczenia zjawiska niskiej emisji na obszarach zurbanizowanych, efektywnego energetycznie niskoemisyjnego ciepłownictwa systemowego, wymiany kotłów, termomodernizacji, działań edukacyjnych), racjonalnego gospodarowania przestrzenią i zapewnienia ładu przestrzennego (rewitalizacji i rekultywacji, nadania nowych funkcji zdegradowanym obszarom miejskim, dostosowania obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu i wymogów ochrony środowiska, ograniczenia suburbanizacji i przeciwdziałania dekoncentracji osadnictwa, rozwoju obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych), zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego (gospodarki o obiegu zamkniętym, innowacji w zakresie technologii, produktów i usług, dostosowania przedsiębiorstw do standardów środowiskowych), rozwijania i integrowania systemów transportu zbiorowego, rozwoju transportu nisko- i bezemisyjnego (w tym elektromobilności), wykorzystania potencjału OZE, poprawy gospodarowania odpadami i oczyszczania ścieków. W dokumencie Śląsk zaliczony został do jednego z 4 obszarów strategicznej interwencji (OSI), a więc obszarów, które uwzględnione zostaną w krajowych i regionalnych strategiach i będą traktowane preferencyjnie.</p>
<p>Polityka Energetyczna Polski do 2040 roku</p>	<p>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 jest jedną z dziewięciu zintegrowanych strategii sektorowych, dedykowaną środowiskowym celom i priorytetom kraju. Dokument ten stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), z której zaczerpnięty został główny cel Polityki - rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Dla realizacji tego celu sformułowano 3 cele szczegółowe dotyczące poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, a także łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. Zawarte w Polityce kierunki interwencji odnoszą się do wszystkich komponentów środowiska, tj. powietrza, wód, powierzchni ziemi, w tym gleb, a także różnorodności biologicznej, krajobrazu i zasobów geologicznych oraz klimatu. Ponadto, w dokumencie ujęto także kwestie gospodarki leśnej, gospodarki odpadami i edukacji ekologicznej, wraz z kształtowaniem wzorców zrównoważonej konsumpcji.</p>

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
<p>Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. Projekt z dn. 08.11.2019 r.</p>	<p>Polityka energetyczna Polski do 2040 r., dedykowana rozwojowi sektora paliwowo-energetycznego kraju, stanowi kontynuację Polityki energetycznej Polski do 2030 r., przyjętej w 2009 r. i jest kolejną z dziewięciu zintegrowanych strategii systemu zarządzania rozwojem kraju, wynikających z przyjętej w 2017 r. Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Dokument ten wyznacza cel polityki energetycznej państwa, którym jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Dla jego realizacji wyznaczono 8 kierunków i celów szczegółowych, dotyczących: optymalnego wykorzystania własnych surowców energetycznych, tak aby pokryć zapotrzebowanie na zasoby energetyczne, tj. węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropę naftową, gaz ziemny i biomasę, rozbudowy infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej, w celu pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną (w tym udział 56-60% węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej w 2030 r., energetyka jądrowa o mocy 6-9 GW w 2043 r.), dywersyfikacji dostaw i rozbudowy infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej oraz paliw ciekłych, rozwoju rynków energii dla zapewnienia ich konkurencyjności, wdrożenia energetyki jądrowej, w celu obniżenia emisyjności sektora energetycznego oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracy systemu (w tym uruchomienie pierwszego bloku jądrowego o mocy 1-1,5 GW do 2033 r. oraz kolejnych pięciu do 2043 r.), rozwoju odnawialnych źródeł energii, w celu obniżenia emisyjności sektora energetycznego i dywersyfikacji struktury wytwarzania energii (w tym 21-23% OZE w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r.), rozwoju ciepłownictwa i kogeneracji, mających zapewnić powszechny dostęp do ciepła oraz niskoemisyjne wytwarzanie ciepła w całym kraju, a także poprawy efektywności energetycznej gospodarki, w celu zwiększenia konkurencyjności gospodarki (w tym 23% oszczędności energii pierwotnej vs. prognozy na 2030 r. z 2007 r.).</p>
<p>Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Dokument przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich 18 grudnia 2019 r., przekazany do Komisji Europejskiej 30 grudnia 2019 r.</p>	<p>KPEiK został przygotowany z myślą o ustanowieniu stabilnych ram będących sprzyjającym otoczeniem dla zrównoważonej, ekonomicznie efektywnej i sprawiedliwej transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Dokument prezentuje zintegrowane podejście do wdrażania pięciu wymiarów unii energetycznej, tj. bezpieczeństwa energetycznego, obniżenia emisyjności, efektywności energetycznej, wewnętrznego rynku energii oraz badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. W odniesieniu do tych obszarów Plan przedstawia krajowe założenia i cele zawarte w obowiązujących krajowych strategiach rozwoju zatwierdzonych na poziomie rządowym oraz projektach dokumentów strategicznych znajdujących się na zaawansowanym etapie przygotowania. W aspekcie środowiskowym szczególne znaczenie mają zapisy w zakresie: ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (CO₂ w sektorach non-ETS o 7% do 2030 r. w stosunku do 2005 r.) i zanieczyszczeń powietrza, adaptacji do zmian klimatu (w tym zwiększenia małej retencji wodnej i lesistości), zmniejszenia udziału węgla kamiennego i brunatnego w produkcji energii elektrycznej, wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii (21-23% w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r., 14% w transporcie, roczny wzrost w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie), poprawy efektywności energetycznej (o 23% do 2030 r., rozwoju ekologicznych i efektywnych systemów ciepłowniczych, produkcji ciepła w kogeneracji, inteligentnych sieci, funkcjonowania mechanizmów stymulujących oszczędność końcowego wykorzystania energii oraz zachowań pro oszczędnościowych, poprawy charakterystyki energetycznej budynków), rozwoju elektromobilności i paliw alternatywnych w transporcie, promowania transportu intermodalnego i kolejowego, a także rozwoju obszarów zrównoważonych energetycznie na poziomie lokalnym, wdrożenia energetyki jądrowej, ograniczania zjawiska ubóstwa energetycznego oraz rozwoju innowacji energetycznych.</p>
<p>Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 29 października 2013 r.</p>	<p>SPA został opracowany dla uniknięcia kosztów wynikających z zaniechania działań na rzecz adaptacji oraz z myślą o ograniczeniu gospodarczych i społecznych ryzyk związanych ze zmianami klimatycznymi. Celem głównym Dokumentu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. W związku z powyższym wskazano w nim cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach do roku 2020: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, energetyce, budownictwie, transporcie, gospodarce przestrzennej, w zakresie zdrowia oraz różnorodności biologicznej i obszarów prawnie chronionych, na obszarach górskich, w strefie wybrzeża i na obszarach zurbanizowanych. Obejmują one m.in. właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, ochronę przestrzeni rolniczej i zasobów glebowych dużej wartości, gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych, wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, ochronę różnorodności biologicznej a w szczególności siedlisk wodno-błotnych, zwiększanie lesistości, zmniejszanie fragmentacji kompleksów leśnych, zwiększanie obszarów zieleni w miastach, rewitalizację przyrodniczą, w tym przywracanie zdegradowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym ich pierwotnych funkcji, a także ograniczanie skutków zdrowotnych stresu termicznego i nadzwyczajnych zdarzeń klimatycznych.</p>
<p>Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030). Dokument Ministerstwa Środowiska z 2015 r.</p>	<p>Krajowy Program Ochrony Powietrza jest średniookresowym dokumentem planistycznym, stanowiącym element spójnego systemu zarządzania wraz ze Strategią „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” przyjętą w 2014 r. Celem głównym KPOP jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Dla realizacji tego celu określono 2 cele szczegółowe dotyczące osiągnięcia w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w Dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia, jak również osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających</p>

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
	z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego. Działania naprawcze mające skutkować poprawą jakości powietrza w pierwszej kolejności powinny dotyczyć osiągnięcia poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i PM2,5 oraz poziomów docelowych dla B(a)P oraz substancji takich jak NO2 oraz O3. Cele i kierunki działań, wyznaczone w tym Programie o charakterze strategicznym, powinny zostać uwzględnione przede wszystkim w lokalnych programach ochrony powietrza. Ponadto, wnioski i zalecenia KPOP powinny zostać uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych i wykonawczych, dotyczących tematyki środowiska lub mających na nią wpływ, na wszystkich szczeblach zarządzania.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu należy do zintegrowanych strategii sektorowych, a głównym celem zawartej w strategii polityki transportowej jest zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego. Realizacja tego celu związana jest z wdrażaniem 6 kierunków interwencji: 1) budową zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce; 2) poprawą sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym; 3) zmianą w indywidualnej i zbiorowej mobilności; 4) poprawą bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów; 5) ograniczaniem negatywnego wpływu transportu na środowisko; 6) poprawą efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe. W aspekcie środowiskowym istotne są zapisy Strategii dotyczące: wzmocnienia roli transportu kolejowego i transportu wodnego śródlądowego, rozwoju transportu intermodalnego i ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko (promowanie pojazdów ekologicznie czystych i energooszczędnych, optymalizacja przepływu potoków ruchu, ograniczanie kongestii, wydzielenie stref o niskiej emisji), rozwój transportu publicznego, rozwój transportu rowerowego.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.	Celem głównym Strategii jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego. Dla jego realizacji wskazano trzy cele szczegółowe: 1) zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej; 2) poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska; 3) rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa. W ramach celów wskazano liczne kierunki interwencji dotyczące zróżnicowanych zagadnień środowiskowych, takich jak: jakości i bezpieczeństwa żywności, rozwoju innowacji, gospodarki o obiegu zamkniętym i biogospodarki, gospodarki odpadami, zwiększenia wykorzystania OZE, rewitalizacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, zrównoważonemu gospodarowaniu i ochronie zasobów środowiska (ładu przestrzennego, gleb, zasobów wodnych, powietrza, bioróżnorodności) oraz adaptacji do zmian klimatu i przeciwdziałaniu tym zmianom.
Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych	Program wskazuje możliwe do podjęcia działania naprawcze, które pozwolą przyczynić się do poprawy jakości powietrza w regionie. W harmonogramie wskazano zadania: 1) Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych; 2) Ograniczenie oddziaływania transportu drogowego poprzez wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza tereny miejskie; 3) Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów; 4) Prowadzenie działań promocyjnych i edukacyjnych (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje) oraz informacyjnych i szkoleniowych.
Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg krajowych i dróg wojewódzkich z terenu województwa	Głównym celem Aktualizacji Programu jest wskazanie kierunków i działań, których konsekwentna realizacja spowoduje dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego, na terenach, na których nastąpiły przekroczenia obowiązujących norm. Dokument wskazuje również kierunki działań, mające na celu zapobieganie powstawaniu nowych rejonów konfliktów akustycznych.

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne	
Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego	<p>Do nadrzędnych celów w zakresie gospodarki odpadami należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska, • Zapobieganie powstawaniu odpadów • Zrównoważony rozwój województwa, • Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa <p>Osiągnięcie celów nadrzędnych wymaga realizacji wyznaczonych poniżej celów pośrednich.</p> <p>Odpady komunalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osiągnięcie poziomu recydingu i przygotowania do ponownego użycia łącznej masy odpadów komunalnych w wysokości 60% do 2025 r. <p>Odpady ulegające biodegradacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wdrożenie do 2025r. w każdej gminie selektywnego zbierania i odbierania odpadów zielonych i innych bioodpadów <p>Odpady zawierające azbest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest

VIII. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO W WYNIKU REALIZACJI ZAPISÓW DOKUMENTU

Projekt Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-edukacyjne), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie Strategii mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 r. poz. 1029).

W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Strategia zawiera zadania zgłoszone przez samorządy LGOF, których realizacja przewidziana jest w perspektywie do roku 2027. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku omawianego obszaru istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości różnych komponentów funkcjonowania obszaru oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Projekt Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych. Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Edukacja jest elementem wspierającym - opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania na poszczególne elementy środowiska działań zaplanowanych do realizacji w ramach projektu Strategii ZIT LGOF.

LEGENDA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie

B	Bezpośrednie
P	Pośrednie
S	Stałe
Ch	Chwilowe
W	Wtórne
Sk	Skumulowane

Tabela 18. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii ZIT LGOF

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
Cel rozwojowy 1. Wysoka jakość usług publicznych														
PZ 1.1 Rozwijanie kompetencji wśród mieszkańców i pracowników samorządów														
1.	Rozwój szkolnictwa zawodowego w Powiecie Polkowickim			B, S										
2.	Dodatkowe umiejętności zawodowe uczniów i nauczycieli szansą absolwentów na lepszą przyszłość na rynku pracy.			B, S										
3.	Nowy światy – nowoczesna wiedza			B, S										
4.	Wiedza i umiejętności gwarancją sukcesu na rynku pracy			B, S										
5.	Wsparcie kształcenia zawodowego gwarancją lepszej przyszłości uczniów i nauczycieli			B, S										
PZ 1.2 Rozwój profesjonalnych usług publicznych ukierunkowanych na wszystkich mieszkańców LGOF														
6.	Przebudowa budynku na potrzeby utworzenia Centrum Usług Społecznych w Chojnowie			B, S					Ch					P, S
				Ch										Ch
7.	Modernizacja budynku zabytkowego w Kłobuczynie w celu utworzenia centrum dla grup defaworyzowanych o szczególnych potrzebach			B, S					Ch					P, S
				Ch										Ch
8.	Adaptacja budynku dawnych zakładów przemysłowych celem utworzenia Centrum Usług Społecznych w miejscowości Radwanice			B, S					Ch					P, S
				Ch										Ch

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
9.	Budowa gminnego centrum integracji społecznej wraz z zagospodarowaniem terenu		P, S	B, S Ch	P, S Ch	Ch	Ch		Ch		B, S Ch	B, S Ch		
PZ 1.3 Rozwój systemu opieki przedszkolnej														
10.	Wzrost miejsc przedszkolnych na terenie Gminy Pęcław			B, S				P, S	P, S	P, S				
11.	Upowszechnienie dostępu do edukacji przedszkolnej poprzez tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego w gminie Kunice			B, S				P, S	P, S	P, S				
12.	Zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej w gminie Lubin			B, S				P, S	P, S	P, S				
PZ 1.4 Rozwój edukacyjnej infrastruktury wsparcia dla dzieci i młodzieży														
13.	Rozwój infrastruktury edukacyjnej powiatu polkowickiego poprzez budowę dostępnego budynku Powiatowego Ośrodka Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego		P, S	B, S Ch	P, S Ch	Ch	Ch		Ch		B, S Ch	B, S Ch		
Cel rozwojowy 2. Budowanie przewag konkurencyjnych lokalnej gospodarki w oparciu o integrację przestrzenno-funkcjonalną														
PZ 2.1 Budowa zintegrowanego systemu transportowego														
14.	Budowa Multimodalnego Centrum Przesiadkowego w Lubinie wraz z parkingiem typu Park& Ride i z przebudową dróg dojazdowych.			B, S Ch				B, S Ch	P, S		B, S Ch	B, S Ch	P, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
15.	Budowa multimodalnego Centrum Przesiadkowego w rejonie Dworca Kolejowego PKP			B, S			B, S		B, S			B, S		
				Ch			Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S		
16.	Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Polkowice			B, S	P, S	P, S	B, S		B, S			B, S		
				Ch	Ch	Ch	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	Ch	P, S	
17.	Budowa chodnika i ścieżki rowerowej na trasie od Legnickiego Pola do LSSE.			B, S	P, S	P, S	B, S		B, S			B, S		
				Ch	Ch	Ch	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	Ch	P, S	
18.	Budowa infrastruktury „Park & Ride” w Chrótniku Gmina Lubin			B, S			B, S		B, S			B, S		
				Ch			Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	Ch	P, S	
19.	Budowa infrastruktury „Park & Ride” w Raszówce, gmina Lubin			B, S			B, S		B, S			B, S		
				Ch			Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	Ch	P, S	
20.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Rudna			B, S	P, S	P, S	B, S		B, S			B, S		
				Ch	Ch	Ch	Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	Ch	P, S	
Projekty rezerwowe														
21.	Budowa miejsc zrównoważonej mobilności miejskiej – Pętla autobusowe, parkingi typu P&R, MORy oraz wiaty przystankowe i ITS na terenie m. Lubina			B, S			B, S		B, S			B, S		
				Ch			Ch	P, S	Ch	P, S	Ch	P, S		
22.	Zakup autobusów z elektrycznym napędem wraz z budową stacji ładowania w Legnicy - etap II			B, S			B, S		B, S			B, S		
23.				B, S			B, S		B, S			B, S		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
	Budowa oraz przebudowa pętli autobusowych na potrzeby publicznego transportu zbiorowego w Legnicy			Ch			Ch		Ch			Ch		
24.	Adaptacja dworca autobusowego w Chojnowie na budowę Centrum Przesiadkowego łączącego linię transportu kolejowego i drogowego wraz z budową parkingu dla samochodów osobowych.			B, S			B, S		B, S			B, S		
				Ch			Ch	P, S	Ch		P, S	Ch	P, S	
25.	Centrum Przesiadkowe - komponent ograniczania emisji transportowej i emisji z oświetlenia w obszarze funkcjonalnym Głogowa			B, S			B, S		B, S			P, S	B, S	
				Ch			Ch	P, S	Ch		Ch	Ch	P, S	
26.	Zrównoważona mobilność miejska- ciągi pieszo-rowerowe w Gminie Miejskiej Głogów			B, S	P, S	P, S	B, S		B, S			P, S	B, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch	P, S	Ch		Ch	Ch	P, S	
27.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Grębocice			B, S	P, S	P, S	B, S		B, S			P, S	B, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch	P, S	Ch		Ch	Ch	P, S	
28.	Budowa kolejowego centrum przesiadkowego w Polkowicach wraz z infrastrukturą towarzyszącą			B, S			B, S		B, S			P, S	B, S	
				Ch			Ch	P, S	Ch		Ch	Ch	P, S	
29.	Budowa ścieżek rowerowych w mieście Ścinawa i w jej obszarze funkcjonalnym			B, S	P, S	P, S	B, S		B, S			P, S	B, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch	P, S	Ch		Ch	Ch	P, S	
30.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Głogów.			B, S	P, S	P, S	B, S		B, S			P, S	B, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch	P, S	Ch		Ch	Ch	P, S	
31.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Jerzmanowa			B, S	P, S	P, S	B, S		B, S			P, S	B, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch	P, S	Ch		Ch	Ch	P, S	
PZ 2.2 Rozwój oferty kulturowej i turystycznej obszaru														
32.				B, S			P, S		Ch		P, S	B, S	P, S	P, S

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
	Centrum Wystawiennicze Dziedzictwa Kulturowego Regionu Dolnego Śląska w Księginicach w gminie Lubin						Ch				Ch	Ch		
33.	Wzmocnienie murów ruin pałacu w Krzydłowicach			P, S								B, S		B, S
34.	Zabezpieczenie ruin pałacu w Grębocicach – etap II			P, S								B, S		B, S
35.	Budowa ścieżek pieszo – rowerowych wraz z infrastrukturą turystyczno – rekreacyjną			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	
36.	Ścieżka rowerowo-turystyczna Góra – Ryczeń – Jemielno – Lubin			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
37.	Ścieżka rowerowo-turystyczna Ryczeń - Jemielno			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
38.	Budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą turystyczną w powiecie legnickim (Legnica-Kunice-Prochowice)	W, S		B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
39.	Budowa systemu turystycznego i ścieżek rowerowych w Powiecie Legnickim stanowiących uzupełnienie sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego (Dolnośląskiej Autostrady Rowerowej/Cyklostrady Dolnośląskiej)	P, S		B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
40.	Budowa drogi rowerowej wraz z infrastrukturą turystyczną obrazującą tereny przyrodnicze i walory kulturowe Prochowic			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
41.				B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
	Budowa edukacyjnej ścieżki pieszo - rowerowej w gminie Wąsosz			Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
42.	Budowa ścieżki rowerowej na terenie Gminy Głogów			B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S	B, S Ch		P, S Ch	B, S Ch	P, S	
43.	Rozwój bazy turystycznej w miejscowości Jerzmanowa	P, S		B, S	P, S	P, S								
44.	Utworzenie Centrum Dziedzictwa Kulturowego Przemkowa w budynku byłego dworca kolejowego			B, S			Ch		Ch			B, S Ch		B, S
Projekty rezerwowe:														
45.	Modernizacja i przebudowa terenów atrakcyjnie turystycznych o walorach przyrodniczych, kulturalnych i historycznych na terenie Gminy Prochowice	P, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S Ch	P, S	P, S Ch		B, S Ch	B, S Ch	P, S	P, S
46.	Miejsca postoju dla turystów rowerowych			B, S			P, S		P, S Ch		P, S	B, S Ch	P, S	
47.	Budowa ścieżki rowerowej na terenie Gminy Chojnów			B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S	B, S Ch		P, S Ch	B, S Ch	P, S	
48.	Ścieżka rowerowo-turystyczna Góra – Czernina – Siciny – Niechlów - Głogów	P, S		B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S	B, S Ch		P, S Ch	B, S Ch	P, S	
49.	Budowa ścieżki rowerowej w m. Kotła			B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S	B, S Ch		P, S Ch	B, S Ch	P, S	
50.				B, S	B, S	B, S	P, S		Ch	P, S	B, S	B, S		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
	Odnowa terenów atrakcyjnych turystycznie o walorach kulturowych i historycznych na terenie gminy Prochowice i Kunice						Ch							
51.	Budowa szlaku rowerowego wokół gminy Radwanice			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
52.	Rozwój sieci dróg rowerowych na terenie gminy Lubin			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
53.	Rozwój bazy turystycznej w Gminie Rudna - całoroczna chata grillowa w m. Gwizdanów			B, S					Ch		Ch	Ch		
54.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Żukowice			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
55.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Powiatu Polkowickiego.			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
56.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Powiatu Głogowskiego			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
57.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej - rzeka Nysa Szalona do Piotrowic			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
58.	Budowa ścieżki rowerowej Mileszyn – Droglowice			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
59.	Utworzenie Centrum Integracji Historyczno-Kulturalno-Społecznej w budynku zabytkowej szkoły ewangelickiej			B, S					Ch			B, S		B, S
											Ch			
60.	Budowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie Gminy Niechlów			B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S		P, S	B, S	P, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	Ch		
Cel rozwojowy 3. Zapewnienie atrakcyjnych przestrzeni publicznych wraz z ochroną i poprawą jakości środowiska naturalnego w oparciu o efektywne zarządzanie dostępnymi zasobami przyrodniczymi i kulturowymi														
PZ 3.1 Poprawa jakości powietrza														
61.	Poprawa efektywności energetycznej budynku Urzędu Gminy Chojnów			B, S Ch			B, S	P, S	Ch		P, S Ch	B, S Ch	B, S	
62.	Efektywność energetyczna w budynkach jednostek administracyjnych Gminy Niechlów, poprzez wykonanie termomodernizacji i instalacji odnawialnych źródeł energii			B, S Ch			B, S	P, S	Ch		P, S Ch	B, S Ch	B, S	
63.	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej			B, S Ch			B, S	P, S	Ch		P, S Ch	B, S Ch	B, S	
64.	Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Gminie Miłkowice			B, S Ch			B, S	P, S	Ch		P, S Ch	B, S Ch	B, S	
65.	Termomodernizacja wraz z wymianą źródła ciepła w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Kotli			B, S Ch			B, S	P, S	Ch		P, S Ch	B, S Ch	B, S	
66.	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Rui			B, S Ch			B, S	P, S	Ch		P, S Ch	B, S Ch	B, S	
67.	Termomodernizacja i remont budynku obiektu użyteczności publicznej – sala gimnastyczna w Wąsoszu			B, S Ch			B, S	P, S	Ch		P, S Ch	B, S Ch	B, S	
68.	Termomodernizacja budynku Starostwa Powiatowego w Głogowie			B, S Ch			B, S	P, S	Ch		P, S Ch	B, S Ch	B, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
69.	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Gminie Pęcław			B, S Ch			B, S	P, S	Ch		P, S Ch	B, S Ch	B, S	
Projekty rezerwowe:														
70.	Termomodernizacja zabytkowych obiektów użyteczności publicznej w Głogowie- budynek Ratusza			B, S Ch			B, S	P, S	Ch		P, S Ch	B, S Ch	B, S	
71.	Termomodernizacja zabytkowych obiektów użyteczności publicznej w Głogowie- budynek Szkoły Podstawowej nr 2 w Głogowie			B, S Ch			B, S	P, S	Ch		P, S Ch	B, S Ch	B, S	
PZ 3.2 Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych														
72.	Ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz zielonej i niebieskiej infrastruktury w Gminie Miejskiej Głogów	B, S	B, S	B, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	
73.	Utworzenie Zielonej i Wodnej Przystani w celu ochrony i zachowania bioróżnorodności oraz dziedzictwa naturalnego i potencjału turystycznego gminy Przemków	P, S	P, S	B, S Ch	B, S	P, S	P, S Ch	P, S	Ch	W, S	B, S Ch	B, S Ch	P, S	
74.	Eko-Skwer w sercu miasta		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S	B, S	
PZ 3.3 Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej														
75.	Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Chocianów (wnioskodawca Gmina Chocianów)		P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch			Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
76.	Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej na terenie miasta i gminy Ścinawa wraz z budową odcinka wodociągowego i sięgaczami (wnioskodawca Gmina Ścinawa)		P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch			Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		
Projekty rezerwowe:														
77.	Przebudowa i modernizacja Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Prochowicach - etap II		P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch			Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		
78.	Przebudowa i modernizacja Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Prochowicach - etap III		P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch			Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		
PZ 3.4 Zagospodarowanie i stworzenie funkcjonalnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych														
79.	Zagospodarowanie terenu sportowo-rekreacyjnego w m. Obiszów – teren aktywności fizycznej			B, S					Ch		B, S	B, S		
80.	Odnowa przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu zabytkowego parku w Grębocicach			B, S	B, S	B, S	P, S Ch		Ch	P, S	B, S	B, S		
81.	Rewitalizacja zabytkowych parków w Chełmcu i Sichowie			B, S	B, S	B, S	P, S Ch		Ch	P, S	B, S	B, S		
Projekty rezerwowe:														
82.	Rozbudowa zielonej i niebieskiej infrastruktury na terenie Miasta Chojnowa		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S	B, S	
83.	Park zabytkowy przy pałacu w Gaworzycach – poprawa publicznej przestrzeni parkowej oraz jej fizyczna odnowa dla zwiększenia bezpieczeństwa			B, S	B, S	B, S	P, S Ch		Ch	P, S	B, S	B, S		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
84.	Odnowa parku w Jakuszowie w Gminie Miłkowice			B, S	B, S	B, S	P, S Ch		Ch	P, S	B, S	B, S		
85.	Odnowa przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu parku i portu w Ścinawie			B, S	B, S	B, S	P, S Ch		Ch	P, S	B, S	B, S		
Cel rozwojowy 4. Budowanie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju obszaru funkcjonalnego w oparciu o kompetencje i zdolności instrumentu terytorialnego ZIT														
PZ 4.1 Wzmocnienie zdolności, kompetencji i struktur funkcjonowania LGOF														
86.	Zwiększenie zdolności organizacyjno-instytucjonalnych Lidera ZIT LGOF w procesie reprezentowania i koordynacji prac ZIT.			B, S										
87.	Wsparcie podmiotu realizującego ZIT LGOF ze środków FEDS PT EFS + w latach 2021-2027			B, S										

Poniżej w sposób opisano przedstawiono przewidywane ogólne oddziaływanie poszczególnych grup zadań.

Zadanie	Przewidywanie oddziaływanie
<p>Rozwój szkolnictwa zawodowego w Powiecie Polkowickim</p> <p>Dodatkowe umiejętności zawodowe uczniów i nauczycieli szansą absolwentów na lepszą przyszłość na rynku pracy.</p> <p>Nowy światy – nowoczesna wiedza</p> <p>Wiedza i umiejętności gwarancją sukcesu na rynku pracy</p> <p>Wsparcie kształcenia zawodowego gwarancją lepszej przyszłości uczniów i nauczycieli</p>	<p>Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na komponenty środowiskowe.</p> <p>Przewiduje się pozytywne długotrwałe oddziaływanie na ludzi, wynikające ze zwiększenia możliwości edukacyjnych oraz twórczego zagospodarowania czasu wolnego.</p>
<p>Budowa gminnego centrum integracji społecznej wraz z zagospodarowaniem terenu</p> <p>Rozwój infrastruktury edukacyjnej powiatu polkowickiego poprzez budowę dostępnego budynku Powiatowego Ośrodka Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego</p>	<p>Negatywne oddziaływanie bezpośrednio będzie wpływać na klimat akustyczny, organizmy oraz powierzchnię przez zajęcie powierzchni biologicznie czynnej, możliwość zniszczenia siedlisk roślin i zwierząt. Chwilowe oddziaływanie negatywne wynikać będzie z emisji hałasu i pyłu w trakcie prac budowlanych</p> <p>Pozytywne oddziaływanie na krajobraz i siedliska roślin przewiduje się dzięki zagospodarowaniu terenu, co może być przyszłym miejscem bytowania organizmów.</p>
<p>Przebudowa budynku na potrzeby utworzenia Centrum Usług Społecznych w Chojnowie</p> <p>Modernizacja budynku zabytkowego w Kłobuczynie w celu utworzenia centrum dla grup defaworyzowanych o szczególnych potrzebach</p> <p>Adaptacja budynku dawnych zakładów przemysłowych celem utworzenia Centrum Usług Społecznych w miejscowości Radwanice</p>	<p>Chwilowe oddziaływanie negatywne na klimat akustyczny i powietrze wynikać będzie z przeprowadzanych prac remontowych, które wiążą się z chwilową emisją hałasu, zapylenia oraz wibracji, co mogą zaburzać spokój okolicznych siedlisk zwierząt. Nie przewiduje się długotrwałego negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska.</p> <p>Pozytywne długotrwałe oddziaływanie wynika z poprawy estetyki budynków, co przyczyni się do rozwoju walorów krajobrazowych obszaru</p>
<p>Wzrost miejsc przedszkolnych na terenie Gminy Pęcław</p> <p>Upowszechnienie dostępu do edukacji przedszkolnej poprzez tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego w gminie Kunice</p> <p>Zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej w gminie Lubin</p>	<p>Chwilowe oddziaływanie negatywne na klimat akustyczny wynikać będzie z przeprowadzanych prac remontowych, które wiążą się z chwilową emisją hałasu oraz wibracji, co mogą zaburzać spokój okolicznych siedlisk zwierząt. Nie przewiduje się długotrwałego negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska.</p> <p>Pozytywne długotrwałe pośrednie oddziaływanie na powietrze i klimat akustyczny wynika ze zwiększenia dostępności miejsc przedszkolnych oraz dla osób ze specjalnymi potrzebami, które może spowodować skrócenie dystansu koniecznego do przebycia do odpowiedniej placówki. Przez to może ulec zmniejszeniu hałas komunikacyjny oraz emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych do powietrza.</p>

Zadanie	Przewidywanie oddziaływanie
<p>Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy Polkowice</p> <p>Budowa chodnika i ścieżki rowerowej na trasie od Legnickiego Pola do LSSE.</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Rudna</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Grębocice</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych w mieście Ścinawa i w jej obszarze funkcjonalnym</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Głogów.</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Jerzmanowa</p> <p>Budowa ścieżek pieszo – rowerowych wraz z infrastrukturą turystyczno – rekreacyjną</p> <p>Ścieżka rowerowo-turystyczna Góra – Ryczeń – Jemielno – Lubin</p> <p>Ścieżka rowerowo-turystyczna Ryczeń - Jemielno</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą turystyczną w powiecie legnickim (Legnica-Kunice-Prochowice)</p> <p>Budowa systemu turystycznego i ścieżek rowerowych w Powiecie Legnickim stanowiących uzupełnienie sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego (Dolnośląskiej Autostrady Rowerowej/Cyklostrady Dolnośląskiej)</p> <p>Budowa drogi rowerowej wraz z infrastrukturą turystyczną obrazującą tereny przyrodnicze i walory kulturowe Prochowic</p> <p>Budowa edukacyjnej ścieżki pieszo - rowerowej w gminie Wąsosz</p> <p>Budowa ścieżki rowerowej na terenie Gminy Głogów</p> <p>Budowa ścieżki rowerowej na terenie Gminy Chojnów</p> <p>Ścieżka rowerowo-turystyczna Góra – Czernina – Siciny – Niechlów - Głogów</p> <p>Budowa ścieżki rowerowej w m. Kotla</p> <p>Budowa szlaku rowerowego wokół gminy Radwanice</p> <p>Rozwój sieci dróg rowerowych na terenie gminy Lubin</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Żukowice</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych na terenie Powiatu Polkowickiego.</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych na terenie Powiatu Głogowskiego</p> <p>Budowa ścieżki pieszo-rowerowej - rzeka Nysa Szalona do Piotrowic</p> <p>Budowa ścieżki rowerowej Mileszyn – Droglowice</p>	<p>Negatywne chwilowe oddziaływanie wynikać może z prac związanych z budową elementów infrastruktury komunikacyjnej, gdyż może dojść do zniszczenia szaty roślinnej oraz siedlisk roślin i zwierząt, ze względu na mniej antropogeniczny charakter obszaru poddanego inwestycji. Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Nie przewiduje się długotrwałego negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska.</p> <p>Pozytywne długotrwałe oddziaływanie przeprowadzonych budów nastąpi poprzez długotrwałą poprawę środowiska akustycznego poprzez zmniejszenie ilości poruszających się pojazdów oraz poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, co pozytywnie wpłynie na życie ludzi. Realizacja zadań bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza. Oddziaływanie to będzie długotrwałe. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza w perspektywie długoterminowej wpłynie pośrednio na poprawę stanu klimatu. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń w środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Ponadto rozbudowa ścieżek rowerowych przyczyni się pośrednio do zmniejszenia zużycia zasobów (przez mniejsze zużycie paliw) oraz zmniejszenia hałasu komunikacyjnego. Poprawa wszystkich wymienionych komponentów środowiska wpłynie na długotrwałą i bezpośrednią poprawę krajobrazu. Bezpośrednia poprawa jakości powietrza wpłynie na pośrednią poprawę klimatu.</p>

Zadanie	Przewidywanie oddziaływanie
<p>Miejsca postoju dla turystów rowerowych Budowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie Gminy Niechlów</p>	
<p>Budowa Multimodalnego Centrum Przesiadkowego w Lubinie wraz z parkingiem typu Park& Ride i z przebudową dróg dojazdowych. Budowa multimodalnego Centrum Przesiadkowego w rejonie Dworca Kolejowego PKP Budowa infrastruktury „Park & Ride” w Chróstniku Gmina Lubin Budowa infrastruktury „Park & Ride” w Raszówce, gmina Lubin Budowa miejsc zrównoważonej mobilności miejskiej – Pętle autobusowe, parkingi typu P&R, MORy oraz wiaty przystankowe i ITS na terenie m. Lubina Budowa oraz przebudowa pętli autobusowych na potrzeby publicznego transportu zbiorowego w Legnicy Adaptacja dworca autobusowego w Chojnowie na budowę Centrum Przesiadkowego łączącego linię transportu kolejowego i drogowego wraz z budową parkingu dla samochodów osobowych. Centrum Przesiadkowe - komponent ograniczania emisji transportowej i emisji z oświetlenia w obszarze funkcjonalnym Głogowa Zrównoważona mobilność miejska- ciągi pieszo- rowerowe w Gminie Miejskiej Głogów Budowa kolejowego centrum przesiadkowego w Polkowicach wraz z infrastrukturą towarzyszącą</p>	<p>Negatywne chwilowe oddziaływanie wynikać może z prac związanych z budową elementów infrastruktury komunikacyjnej, gdyż może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Prace budowlane wpłyną na chwilowe zaburzenie estetyki krajobrazu. Nie przewiduje się długotrwałego negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska.</p> <p>Pozytywne długotrwałe oddziaływanie przeprowadzonych budów nastąpi poprzez długotrwałą poprawę środowiska akustycznego poprzez zmniejszenie ilości poruszających się pojazdów oraz poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, co pozytywnie wpłynie na życie ludzi. Realizacja zadań bezpośrednio wpłynie na jakość powietrza poprzez zmniejszenie emisji spalin i pyłów. Oddziaływanie to będzie długotrwałe. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza w perspektywie długoterminowej wpłynie pośrednio na poprawę stanu klimatu. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń w środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Ponadto rozbudowa ścieżek rowerowych przyczyni się pośrednio do zmniejszenia zużycia zasobów (przez mniejsze zużycie paliw) oraz bezpośrednio do zmniejszenia hałasu komunikacyjnego. Poprawa wszystkich wymienionych komponentów środowiska wpłynie na długotrwałą i bezpośrednią poprawę krajobrazu.</p>
<p>Zakup autobusów z elektrycznym napędem wraz z budową stacji ładowania w Legnicy - etap II</p>	<p>Negatywne chwilowe oddziaływanie wynika z prac związanych z budową stacji ładowania, które mogą generować hałas, wibracje i zapylenie. Oddziaływanie to jednak ustąpi z chwilą zakończenia budowy stacji. Nie przewiduje się długotrwałego negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska.</p> <p>Pozytywne długotrwałe oddziaływanie na powietrze i klimat akustyczny wynika ze zmniejszenia hałasu komunikacyjnego oraz eliminacji emisji zanieczyszczeń do powietrza z sektora komunikacyjnego. Ponadto, w długotrwałej perspektywie poprawa jakości powietrza pośrednio wpływa na poprawę klimatu.</p>

Zadanie	Przewidywanie oddziaływanie
<p>Modernizacja i przebudowa terenów atrakcyjnie turystycznych o walorach przyrodniczych, kulturalnych i historycznych na terenie Gminy Prochowice</p> <p>Wzmocnienie murów ruin pałacu w Krzydłowicach</p> <p>Rozwój bazy turystycznej w miejscowości Jerzmanowa</p> <p>Rozwój bazy turystycznej w Gminie Rudna - całoroczna chata grillowa w m. Gwizdanów</p> <p>Zabezpieczenie ruin pałacu w Grębocicach – etap II</p> <p>Centrum Wystawiennicze Dziedzictwa Kulturowego Regionu Dolnego Śląska w Księginicach w gminie Lubin</p> <p>Utworzenie Centrum Dziedzictwa Kulturowego Przemkowa w budynku byłego dworca kolejowego</p> <p>Utworzenie Centrum Integracji Historyczno-Kulturalno-Społecznej w budynku zabytkowej szkoły ewangelickiej</p>	<p>Negatywne oddziaływanie na klimat akustyczny może występować w trakcie prac budowlanych/remontowych, gdyż może dochodzić do emisji hałasu, a ponadto substancji zanieczyszczających powietrze oraz wibracji. Niedogodności te ustąpią z chwilą zaprzestania prac. Nie przewiduje się długotrwałego negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska.</p> <p>Pozytywne długotrwałe oddziaływanie wynika bezpośrednio z zabezpieczenia zabytków oraz zmniejszenia ryzyka niekontrolowanego rozsypu murów, który mógłby zagrozić życiu i zdrowiu zwierząt i ludzi. Ponadto, działania te bezpośrednio wpłyną na poprawę estetyki.</p>
<p>Rozbudowa zielonej i niebieskiej infrastruktury na terenie Miasta Chojnowa</p> <p>Ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz zielonej i niebieskiej infrastruktury w Gminie Miejskiej Głogów</p> <p>Eko-Skwer w sercu miasta</p>	<p>Chwilowe negatywne oddziaływanie na klimat akustyczny i powietrze wynikać może z emisji hałasu i wibracji w trakcie trwania prac. Nie przewiduje się długotrwałego negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska.</p> <p>Pozytywne długotrwałe oddziaływanie na większość komponentów wynika ze zwiększenia retencji wody, która zmniejsza wrażliwość obszaru na susze i zabezpiecza go na wypadek przedłużających się okresów bezdeszczowych. Wpłynie to bezpośrednio na jakość życia siedlisk roślin i zwierząt oraz zasoby ilościowe wód. Ponadto, zielona infrastruktura ogranicza emisję hałasu oraz wpływa pozytywnie na estetykę.</p> <p>Działania te wpłyną bezpośrednio pozytywnie, w perspektywie długoterminowej dzięki ochronie bioróżnorodności, co wpłynie bezpośrednio na siedliska roślin i zwierząt, także te wodnych.</p>
<p>Poprawa efektywności energetycznej budynku Urzędu Gminy Chojnów</p> <p>Efektywność energetyczna w budynkach jednostek administracyjnych Gminy Niechlów, poprzez wykonanie termomodernizacji i instalacji odnawialnych źródeł energii</p> <p>Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej</p> <p>Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Gminie Miłkowice</p> <p>Termomodernizacja wraz z wymianą źródła ciepła w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Kotli</p> <p>Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Rui</p>	<p>Chwilowe negatywne oddziaływanie może wynikać z naruszenia siedlisk ptaków i nietoperzy. W przypadku działań termomodernizacyjnych i modernizacyjnych, na etapie prowadzenia prac może pojawić się również negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na powietrze i klimat – zwłaszcza w przypadku prowadzenia demontażu pokryć dachowych wykonanych z azbestu, kiedy to do powietrza będzie zachodzić emisja włókien azbestowych oraz na krajobraz, ponieważ zwłaszcza demontaż pokryć dachowych na etapie wykonywania prac, będzie wpływał na chwilowe i odwracalne obniżenie walorów krajobrazowych danego terenu. Nie przewiduje się długotrwałego negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska.</p>

Zadanie	Przewidywanie oddziaływanie
<p>Termomodernizacja i remont budynku obiektu użyteczności publicznej – sala gimnastyczna w Wąsoszu</p> <p>Termomodernizacja budynku Starostwa Powiatowego w Głogowie</p> <p>Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Gminie Pęcław</p> <p>Termomodernizacja zabytkowych obiektów użyteczności publicznej w Głogowie- budynek Ratusza</p> <p>Termomodernizacja zabytkowych obiektów użyteczności publicznej w Głogowie- budynek Szkoły Podstawowej nr 2 w Głogowie oraz Ratusz.</p>	<p>Pozytywne długotrwałe oddziaływanie będzie dotyczyło bezpośrednio powietrza. Zmniejszone obciążenie cieplne budynku bezpośrednio wpływa na zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, koniecznych do spalania celem zapewnienia ludziom komfortu termicznego. Zmniejszone zużycie paliw przekłada się na mniejszą emisję substancji zanieczyszczających do powietrza oraz mniejsze wydobywanie kopalni, które mogłoby naruszyć stosunki wodne w gruncie oraz uszkodzić liczne siedliska roślin i zwierząt. Budynki poddane termomodernizacji poprzez zwiększone walory estetyczne wpływają bezpośrednio pozytywnie na krajobraz.</p>
<p>Utworzenie Zielonej i Wodnej Przystani w celu ochrony i zachowania bioróżnorodności oraz dziedzictwa naturalnego i potencjału turystycznego gminy Przemków</p>	<p>Chwilowe negatywne oddziaływanie na klimat akustyczny i powietrze wynikać może z emisji hałasu i wibracji w trakcie trwania prac. Nie przewiduje się długotrwałego negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska.</p> <p>Przewidziane zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych nie będzie miało wpływu na środowisko wodne i żyjące w nich organizmy, ze względu na charakter zadania – nie planuje się bezpośredniej ani pośredniej ingerencji w zbiorniki wodne, a jedynie w tereny je otaczające. W związku z tym funkcjonowanie organizmów wodnych nie zostanie zakłócone, nawet na etapie realizacji przedsięwzięcia. Zagospodarowanie okolicznych terenów wpłynie na ukierunkowanie i skanalizowanie ruchu oraz pośrednio wpłynie na zmniejszenie potencjalnego zanieczyszczenia, m.in. poprzez montaż pojemników na odpady. W związku z tym, że zadanie nie przewiduje ingerencji w środowisko wodne a jedynie w obszary wykorzystywane już antropogenicznie – nie stoi ono w sprzeczności z wyznaczonymi celami ochrony poszczególnych siedlisk oraz nie klasyfikuje się jako zadanie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko. Reasumując, realizacja zadania nie wpłynie negatywnie na ekosystemy, siedliska i gatunki wodne zależne od wody. Nowe tereny zielone wpiszą się w krajobraz i będą mieć pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze i krajobraz</p>
<p>Budowa kanalizacji sanitarnej w gminie Chocianów (wnioskodawca Gmina Chocianów)</p> <p>Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej na terenie miasta i gminy Ścinawa wraz z budową odcinka wodociągowego i sięgaczami (wnioskodawca Gmina Ścinawa)</p> <p>Przebudowa i modernizacja Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Prochowicach - etap II</p> <p>Przebudowa i modernizacja Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Prochowicach - etap III</p>	<p>Negatywne chwilowe oddziaływanie wynika z konieczności utworzenia niezbędnej infrastruktury, co wiązać się będzie z zajęciem powierzchni biologicznie czynnej oraz pracami budowlanymi, generującymi hałas, wibracje oraz zapylenie. Nie przewiduje się długotrwałego negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska.</p> <p>Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w dłuższej perspektywie przyczyni bezpośrednio się do ograniczenia procesu przedostawania się niebezpiecznych substancji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do wody i gleby oraz dotrzymania bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych</p>

Zadanie	Przewidywanie oddziaływanie
	<p>substancji zagrażających ekosystemom wodnym. Ponadto, eliminacja niekontrolowanego wydostawania się ścieków poprawi także stan gleb, a co za tym idzie – wzrośnie bezpieczeństwo życia i zdrowia siedlisk roślin i zwierząt. W związku z tym, budowa sieci kanalizacyjnej wpłynie pozytywnie na większość komponentów środowiska.</p>
<p>Odnowa terenów atrakcyjnych turystycznie o walorach kulturowych i historycznych na terenie gminy Prochowice i Kunice</p> <p>Zagospodarowanie terenu sportowo-rekreacyjnego w m. Obiszów – teren aktywności fizycznej</p> <p>Odnowa przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu zabytkowego parku w Grębocicach</p> <p>Rewitalizacja zabytkowych parków w Chełmcu i Sichowie</p> <p>Park zabytkowy przy pałacu w Gaworzycach – poprawa publicznej przestrzeni parkowej oraz jej fizyczna odnowa dla zwiększenia bezpieczeństwa</p> <p>Odnowa parku w Jakuszowie w Gminie Miłkowie</p> <p>Odnowa przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie terenu parku i portu w Ścinawie</p>	<p>Chwilowe oddziaływanie negatywne na klimat akustyczny i powietrze wynikać będzie z przeprowadzanych prac, które wiążą się z chwilową emisją hałasu, zapylenia oraz wibracji, co mogą zaburzać spokój okolicznych siedlisk zwierząt. Nie przewiduje się długotrwałego negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska.</p> <p>Pozytywne długotrwałe oddziaływanie wynika z poprawy estetyki budynków, co przyczyni się do rozwoju walorów krajobrazowych obszaru. Odnowa parków poprawi bezpośrednio walory estetyczne okolicy. Nowe tereny zielone wpiszą się w krajobraz i będą mieć pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze i krajobraz.</p>
<p>Zwiększenie zdolności organizacyjno-instytucjonalnych Lidera ZIT LGOF w procesie reprezentowania i koordynacji prac ZIT</p> <p>Wsparcie podmiotu realizującego ZIT LGOF ze środków FEDS PT EFS + w latach 2021-2027</p>	<p>Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na komponenty środowiskowe.</p> <p>Przewiduje się pozytywne długotrwałe oddziaływanie na ludzi, wynikające ze zwiększenia zdolności organizacyjno-instytucjonalnych,</p>

8.1. PRZEDSIĘWZIĘCIA MOGĄCE ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określone zostały w §3 ust 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839). Spośród nich do realizacji wyznaczono m.in.:

- 1) Budowa, modernizacja, przebudowa infrastruktury komunikacyjnej,
- 2) Rozwijanie gospodarki wodno-ściekowej,
- 3) Zagospodarowanie zbiorników wodnych.

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia będą zazwyczaj miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie jednej gminy. W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej czy rozbudowa dróg, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie gmin;
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

8.2. OBSZARY CHRONIONE ORAZ POZOSTAŁE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000;
- Parki Krajobrazowe;
- Obszary chronionego krajobrazu;
- Rezerwat przyrody;
- Użytki ekologiczne;
- Pomniki przyrody.

Strategia wyklucza możliwość podejmowania działań pozostających w sprzeczności z podstawowymi założeniami ochrony przyrody.

Strategia uwzględnia także zakazy, jakie obowiązują w stosunku pomników przyrody, wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2022 r., poz. 916).

Oddziaływania na Obszary Natura 2000

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2022 r., poz. 916), na terenie obszarów Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

1. pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
2. wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
3. pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Wyjątki, wyłączone z tych zapisów, zebrane zostały w art. 34, ww. ustawy.

Tabela 19. Cele działań ochronnych określone w Planie zadań ochronnych dla Obszarów Natura 2000 na terenie Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego

Obszar Natura 2000	Cele działań ochronnych	Przedmiot ochrony
PLH080014	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez utrzymanie obecnego, naturalnego reżimu hydrologicznego rzeki Odry, a także eliminację niekorzystnego wpływu aktywności związanej z wędkarstwem lub rybactwem.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympeion, Potamion
	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze.	3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością Chenopodion rubri p.p. i Bidention p.p
	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze.	6430 Ziołorośla górskie (Adenostylin alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)
	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez utrzymanie i/lub wprowadzenie określonej formy użytkowania gospodarczego, na powierzchni nie mniejszej niż 50% zasobów siedliska w obszarze.	6440 Łąki selernicowe (Cnidion dubii)
	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez utrzymanie i/lub wprowadzenie określonej formy użytkowania gospodarczego, na powierzchni nie mniejszej niż 50% zasobów siedliska w obszarze.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)
	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze.	9110 Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagetum)
	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie oraz zapewnienie kształtowania struktury siedliska przez spontaniczne procesy naturalne, na powierzchni nie mniejszej niż 30% całkowitych zasobów ekosystemu w obszarze.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (GalioCarpinetum, TilioCarpinetum)
	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie oraz zapewnienie kształtowania struktury siedliska przez spontaniczne procesy naturalne, na powierzchni nie mniejszej niż 40% całkowitych zasobów ekosystemu w obszarze.	. 9190 Kwaśne dąbrowy (Quercion roboripetraeae)
	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez utrzymanie obecnego, naturalnego reżimu hydrologicznego rzeki Odry (w tym w szczególności, utrzymanie procesów madotwórczych) oraz odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinosoincanae) i olsy źródliskowe
	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego, poprzez utrzymanie obecnego, naturalnego reżimu hydrologicznego rzeki Odry (w tym w szczególności, utrzymanie procesów madotwórczych) oraz odtworzenie zasobów martwego drewna w ekosystemie.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowojesionowe (FicarioUlmetum)

Obszar Natura 2000	Cele działań ochronnych	Przedmiot ochrony
	Weryfikacja Standardowego Formularza Danych obszaru, zmiana statusu siedliska przyrodniczego.	9110 Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescentipetraeae</i>)
	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie określenia wielkości zasobów gatunku występujących w obszarze oraz dokonanie oceny stanu jego ochrony wraz ze wskazaniem zagrożeń i w uzasadnionym przypadku, dodatkowych działań ochronnych	1060 Czerwończyk nieparek (<i>Lycaena dispar</i>)
	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie określenia wielkości zasobów gatunku występujących w obszarze oraz dokonanie oceny stanu jego ochrony wraz ze wskazaniem zagrożeń i w uzasadnionym przypadku, dodatkowych działań ochronnych.	1166 Traszka grzebieniasta (<i>Triturus cristatus</i>)
	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie określenia wielkości zasobów gatunku występujących w obszarze oraz dokonanie oceny stanu jego ochrony wraz ze wskazaniem zagrożeń i w uzasadnionym przypadku, dodatkowych działań ochronnych.	1188 Kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>)
	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony gatunku w obszarze.	1130 Boleń (<i>Aspius aspius</i>), 1145 Piskorz (<i>Misgurnus fossilis</i>), 1149 Koza (<i>Cobitis taenia</i>), 1337 Bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>), 1355 Wydra (<i>Lutra lutra</i>), 5339 Różanka (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)
PLB080004	Poprawa zasobności pokarmowej żerowisk w obszarze, poprzez wprowadzenie odpowiednich gatunków ryb do zbiorników wodnych o łącznej powierzchni na co najmniej 25 ha.	A229 Zimorodek (<i>Alcedo atthis</i>)
	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu (FV) parametru „siedlisko”, charakteryzującego stan ochrony gatunku w obszarze	A056 Płaskonos (<i>Anas clypeata</i>)
	Utrzymanie istniejącego stanu ochrony gatunku w obszarze, na poziomie nie niższym niż (U1).	A053 Krzyżówka (<i>Anas platyrhynchos</i>) – pop. przelotna
	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony (FV) gatunku w obszarze.	A055 Cyranka (<i>Anas querquedula</i>)
		A039 Gęś zbożowa (<i>Anser fabalis</i>) – pop. przelotna i zimująca
		A196 Rybitwa białowąsa (<i>Chlidonias hybrida</i>)
		A198 Rybitwa białoskrzydła (<i>Chlidonias leucopterus</i>)
	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony (FV) gatunku w obszarze, poprzez kontynuację odpowiedniego użytkowania rolnego jego siedlisk lęgowych.	A081 Błotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>)
Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony (FV) gatunku w obszarze.	A122 Derkacz (<i>Crex crex</i>)	
Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony (FV) gatunku w obszarze.	A038 Łabędź krzykliwy (<i>Cygnus cygnus</i>) – pop. przelotna	

Obszar Natura 2000	Cele działań ochronnych	Przedmiot ochrony
	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony (FV) parametru „siedlisko”, poprzez odpowiednie kształtowanie krajobrazu leśnego, dostarczającego wysokiej jakości potencjalnych miejsc rozrodu oraz żerowisk dla gatunku w obszarze.	A238 Dzięcioł średni (<i>Dendrocopos medius</i>)
	Utrzymanie istniejącego, właściwego stanu ochrony (FV) parametru „siedlisko”, poprzez odpowiednie kształtowanie krajobrazu leśnego, dostarczającego wysokiej jakości potencjalnych miejsc rozrodu ptakom w obszarze, wolnych od antropopresji.	A073 Kania czarna (<i>Milvus migrans</i>) A074 Kania ruda (<i>Milvus milvus</i>) A072 Trzmielojad (<i>Pernis apivorus</i>)
PLH020051	1. Odtworzenie siedliska i poprawa jego złego stanu ochrony (U2) do stanu co najmniej U1.	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)
	1. Zachowanie siedliska we właściwym stanie ochrony (FV).	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)
	1. Zachowanie części płatów siedliska w nie pogorszonym stanie ochrony (co najmniej U1). 2. Poprawa struktury i funkcji części płatów siedliska do stanu co najmniej U1.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)
	1. Zachowanie siedliska na terenie obszaru w nie pogorszonym stanie ochrony (co najmniej U1).	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe
	1. Zachowanie siedliska gatunku w nie pogorszonym stanie ochrony (co najmniej U1). 2. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie parametrów populacji gatunku.	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>
	1. Utrzymanie we właściwym stanie ochrony (FV) siedlisk gatunku. 2. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie parametrów populacji gatunku	1074 Barczatka kataks <i>Eriogaster catax</i>
PLH020052	Zachowanie siedliska we właściwym stanie ochrony poprzez specyficzne dla tego rodzaju siedlisk użytkowanie.	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)
	Zachowanie siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) – ekstensywne użytkowanie.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)
	Zachowanie siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1)	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)
	Zachowanie siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) poprzez ochronę bierną i usuwanie skutków oddziaływania pobliskiej zabudowy.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe
	Zachowanie siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1).	9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)
	Zachowanie siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1).	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)

Obszar Natura 2000	Cele działań ochronnych	Przedmiot ochrony
	Zachowanie siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) poprzez zachowanie siedlisk na stawach i miejsc żerowania lub tworzenie siedlisk zastępczych.	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>
	Zachowanie siedliska we właściwym stanie ochrony -utrzymanie siedlisk gatunku w postaci czyżni i zakrzaczeń z roślinami żywicielskimi.	1074 Barczatka kataks <i>Eriogaster catax</i>
	Zachowanie siedliska we właściwym stanie ochrony.	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>
PLB020005	Uzupełnienie stanu wiedzy o gatunku w obszarze Natura 2000. Ograniczenie negatywnego wpływu szopa pracza na gatunek. Zwiększenie zasobów starych drzew stanowiących potencjalne miejsca na zakładanie nowych gniazd.	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>
	Zachowanie obecnych miejsc gniazdowania i utrzymanie aktualnego stanu siedlisk gatunku.	A038 Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i>
	Uzupełnienie stanu wiedzy o gatunkach w obszarze Natura 2000. Zachowanie obecnych miejsc gniazdowania i utrzymanie aktualnego stanu siedlisk gatunku.	A073 Kania czarna <i>Milvus migrans</i> A074 Kania ruda <i>Milvus milvus</i>
	Poprawa stanu siedlisk gatunku lub zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1). Uzupełnienie stanu wiedzy o gatunku w obszarze Natura 2000.	A075 Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>
	Ograniczenie negatywnego wpływu populacji ssaków drapieżnych na gatunek. Poprawa jakości siedliska głuszcza w zakresie stosunków wodnych, optymalnej struktury biotopu, jakości bazy pokarmowej i osłonowej gatunku. Ograniczenie przypadkowego płoszenia ptaków w okresie toków, wysiadywania i wodzenia młodych. Zwiększenie zmienności genetycznej populacji.	A108 Głuszcza <i>Tetrao urogallus</i>
	Utrzymanie właściwego stanu zachowania gatunków	A119 Krociatka Porzana <i>porzana</i> A127 Żuraw <i>Grus grus</i> A224 Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i> A246 Lerka <i>Lullula arborea</i>
	Ochrona istniejących starych gniazd w rewirach gatunku	A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i>
	Uzupełnienie stanu wiedzy o gatunkach w obszarze Natura 2000. Utrzymanie odpowiedniej struktury siedlisk lęgowych.	A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i>
	Zachowanie zasobów starych drzew stanowiących potencjalne miejsca na zakładanie nowych gniazd.	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>
	Określenie możliwości restytucji gatunku w obszarze Natura 2000.	A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>
PLH0200 37	Zachowanie siedliska w obrębie rzeki Nysy Małej w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1). Poprawa struktury i funkcji siedliska w obrębie rzeki Kaczawy do stanu co najmniej U1. Uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>)

Obszar Natura 2000	Cele działań ochronnych	Przedmiot ochrony
	Zachowanie części płatów siedliska na terenie ostoi we właściwym stanie ochrony. Poprawa struktury i funkcji części płatów siedliska w zakresie wskaźników: ekspansja krzewów i podrostów drzew, obce gatunki inwazyjne, rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych do stanu FV. Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	*6110 Skały wapienne i neutrofilne z roślinnością pionierską (AlysoSedion)
	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony).	*6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (Koelerion glaucae)
	Poprawa istniejącego złego (U2) stanu zachowania siedliska do co najmniej stanu niezadawalającego (U1) w zakresie wskaźnika ekspansja krzewów i podrostów drzew oraz parametrów powierzchni siedliska i perspektywy jego ochrony. Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	6210 Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea i ciepłolubne murawy z Asplenion septentrionalis Festucion pallentis)
	Poprawa istniejącego złego (U2) stanu zachowania siedliska do co najmniej stanu niezadawalającego (U1) w zakresie wskaźników eutrofizacja, gatunki charakterystyczne, gatunki inwazyjne i ekspansywne w runie, jak również parametru perspektywy ochrony. Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	*6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)
	Zachowanie siedliska we właściwym stanie ochrony. Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)
	Zachowanie części płatów siedliska na terenie ostoi we właściwym stanie ochrony. Poprawa właściwej struktury i funkcji części płatów siedliska w zakresie wskaźników gatunki synantropijne, obce gatunki inwazyjne do stanu FV. Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	6430 Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)
	Zachowanie części płatów siedliska na terenie ostoi we właściwym stanie ochrony. Zachowanie siedliska w stanie nie pogorszonym (co najmniej U1) oraz poprawa struktury i funkcji siedliska (w zakresie wskaźników: ekspansja krzewów i podrostu drzew, obce gatunki inwazyjne, rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych). Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)
	Uzupełnienie stanu wiedzy na temat siedliska w obszarze, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (Polygono-Trisetion)

Obszar Natura 2000	Cele działań ochronnych	Przedmiot ochrony
	Uzupełnienie stanu wiedzy na temat siedliska w obszarze, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z ScheuchzerioCaricetea)
	Uzupełnienie stanu wiedzy na temat siedliska w obszarze, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	*7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami Cratoneurion commutati
	Uzupełnienie stanu wiedzy na temat siedliska w obszarze, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
	Zachowanie siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Uzupełnienie stanu wiedzy na temat siedliska w obszarze, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	8150 Środkowoeuropejskie wyżynne rumowiska krzemianowe
	Zachowanie siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Uzupełnienie stanu wiedzy na temat siedliska w obszarze, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych.	*8160 Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze Stipion calamagrostis
	Zachowanie siedliska na terenie ostoi we właściwym stanie ochrony. Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	8210 Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami Potentilletalia caulescentis
	Zachowanie siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z Androsacion vandellii
	Poprawa struktury i funkcji siedliska do stanu U1 w odniesieniu do Jaskini Północnej Dużej i Jaskini Nowej oraz stanu FV w odniesieniu do Szczeliny Wojcieszowskiej poprzez poprawę wskaźnika stopień zabezpieczenia obiektu przed penetracją ludzką. Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	8310 Jaskinie niedostępne do zwiedzania
	Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Uzupełnienie stanu dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	9110 Kwaśne buczyny (LuzuloFagetum)
	Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Uzupełnienie stanu wiedzy o stanie i rozmieszczeniu siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	9130 Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)
	Zachowanie części płatów siedliska na terenie ostoi we właściwym stanie ochrony. Poprawa struktury i funkcji części płatów siedliska w zakresie wskaźników: gatunki obce ekologicznie w	9150 Ciepłolubne buczyny storczykowe (CephalantheroFagenion)

Obszar Natura 2000	Cele działań ochronnych	Przedmiot ochrony
	drzewostanie, struktura drzewostanu na stanowisku, struktura przestrzenna płatów siedliska do stanu U1. Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	
	Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (GalioCarpinetum, Tilio-Carpinetum)
	Zachowanie części płatów siedliska na terenie ostoi we właściwym stanie ochrony. Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	*9180 Jaworzyny i lasy klonowolipowe na stokach i zboczach (Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani)
	Zachowanie części płatów siedliska na terenie ostoi we właściwym stanie ochrony. Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	9190 Kwaśne dąbrowy (Quercion robori-petraeae)
	Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albofragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae) i olsy źródłiskowe
	Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Uzupełnienie stanu wiedzy dla części płatów siedliska, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	*91I0 Ciepłolubne dąbrowy (Quercetalia pubescenti petraeae)
	Poprawa istniejącego złęgo (U2) stanu siedliska gatunku do stanu co najmniej U1 w zakresie wskaźnika inne przypadki dewastacji siedliska.	1421 Włosocień delikatny Trichomanes speciosum
	Poprawa struktury i funkcji części płatów siedliska gatunku w zakresie wskaźnika ocienienie do stanu U1. Uzupełnienie stanu wiedzy o stanie i rozmieszczeniu części stanowisk gatunku w obszarze, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	1902 Obuwik pospolity Cypridium calceolus
	Zachowanie gatunku i jego siedliska we właściwym stanie ochrony.	4066 Zanokcica serpentynowa Asplenium adulterinum
	Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu gatunku, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	4096 Mieczyk błotny Gladiolus palustris
	Utrzymanie stanu zimowisk (sztolnia w Chmielarzu) we właściwym stanie ochrony. Poprawa stanu zimowisk (Jaskinie góry Połom w Wojcieszowie: Jaskinia Nowa, Jaskinia Szczelina Wojcieszowska, Jaskinia Północna Duża, Jaskinie Imieninowa w Nowych Rochowicach i Sztolnia w Bukowinie) do	1308 Mopek Barbastella barbastellus

Obszar Natura 2000	Cele działań ochronnych	Przedmiot ochrony
	stanu FV poprzez poprawę wskaźnika zabezpieczenie przed niepokojeniem. Utrzymanie stanu leśnych siedlisk (żerowisk i kryjówek). Zachowanie istniejących korytarzy ekologicznych wokół kryjówek. Uzupełnienie stanu wiedzy o rojeniu gatunku oraz jego kryjówek dziennych, identyfikacja zagrożeń oraz opracowanie propozycji działań ochronnych w tym zakresie.	
	Poprawa stanu zimowisk (Jaskinie góry Połom w Wojcieszowie: Jaskinia Nowa, Jaskinia Szczelina Wojcieszowska, Jaskinia Północna Duża) do stanu FV poprzez poprawę wskaźnika zabezpieczenie przed niepokojeniem.	1318 Nocek łydkowłosy <i>Myotis dasycneme</i>
	Utrzymanie stanu leśnych siedlisk (żerowisk i kryjówek). Utrzymanie stanu zimowisk (sztolnia w Chmielarzu) we właściwym stanie ochrony. Poprawa stanu zimowisk (Jaskinie góry Połom w Wojcieszowie: Jaskinia Nowa, Jaskinia Szczelina Wojcieszowska, Jaskinia Północna Duża i Jaskinia Imieninowa w Nowych Rochowicach) do stanu FV poprzez poprawę wskaźnika zabezpieczenie przed niepokojeniem. Zachowanie istniejących korytarzy ekologicznych wokół kryjówek. Uzupełnienie stanu wiedzy o rojeniu gatunku oraz jego kryjówek dziennych, identyfikacja zagrożeń oraz opracowanie propozycji działań ochronnych w tym zakresie.	1323 Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i>
	Utrzymanie stanu zimowisk (sztolnia w Chmielarzu) we właściwym stanie ochrony. Poprawa stanu zimowisk (Jaskinie góry Połom w Wojcieszowie: Jaskinia Nowa, Jaskinia Szczelina Wojcieszowska, Jaskinia Północna Duża i Jaskinia Imieninowa w Nowych Rochowicach) do stanu FV poprzez poprawę wskaźnika zabezpieczenie przed niepokojeniem. Utrzymanie stanu leśnych żerowisk. Utrzymanie stanu schronień kolonii rozrodczych w budynkach. Zachowanie istniejących korytarzy ekologicznych wokół kryjówek. Uzupełnienie stanu wiedzy o rojeniu gatunku oraz jego kryjówek dziennych, identyfikacja zagrożeń oraz opracowanie propozycji działań ochronnych w tym zakresie.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>
	Nie dotyczy (przedmiot ochrony występuje w stopniu niereprezentatywnym).	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>
	Zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonej formie (co najmniej U1). Odtwarzanie właściwego dla regionu składu gatunkowego ichtiofauny pod względem zróżnicowania gatunkowego i zagęszczenia. Zachowanie drożności istniejących korytarzy ekologicznych (ograniczenie lub likwidacja negatywnego wpływu barier).	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>
	Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu gatunku w obszarze, parametrach jego populacji, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)
	Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu gatunku w obszarze, parametrach jego populacji, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	1096 Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>

Obszar Natura 2000	Cele działań ochronnych	Przedmiot ochrony
	Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu gatunku w obszarze, parametrach jego populacji, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	1149 Koza <i>Cobitis taenia</i>
	Zachowanie siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1). Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu gatunku na innych stanowiskach w obszarze, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	1014 Poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>
	Zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1).	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>
	Zachowanie siedlisk gatunku w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1).	*1084 Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> (<i>Osmoderma barnabita</i>)
	Zachowanie siedliska gatunku w nie pogorszonym stanie. Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu gatunku na innych stanowiskach w obszarze, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.	6169 Przeplatka maturalna <i>Hypodryas maturalna</i>
	Poprawa struktury i funkcji części płatów siedliska poprzez poprawę wskaźników struktura roślinności (obecność wiatrochronów) i stopień zarośnięcia stanowiska przez drzewa krzewy do stanu U1 (ze stanu U2) i FV (ze stanu U1).	6177 Modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>
	Zachowanie części siedlisk gatunku we właściwym stanie ochrony. Poprawa struktury i funkcji części płatów siedliska poprzez poprawę wskaźników struktura roślinności (obecność wiatrochronów) i stopień zarośnięcia stanowiska przez drzewa krzewy do stanu U1 (ze stanu U2) i FV (ze stanu U1).	6179 Modraszek nausitous <i>Maculinea (Phengaris) nausitous</i>

źródło: *crfop.gdos.gov.pl*

Zadania wyznaczone w ramach Strategii nie zakłócą osiągnięcia i utrzymania celów działań ochronnych. W wielu przypadkach realizacja działań pośrednio lub bezpośrednio przyczyni się do poprawy jakości życia i zdrowia przedmiotów ochrony, choćby poprzez poprawę jakości powietrza, wód, gleb czy skanalizowanie ruchu turystycznego poza najbardziej przyrodniczo cenne obszary.

W niniejszej prognozie zwrócono uwagę na projekty oraz rodzaje inwestycji, które potencjalnie mogą oddziaływać na zasoby przyrodnicze, w tym także obszary Natura 2000. Jak już wspomniano, dokładna lokalizacja, jak również skala i technologia realizacji inwestycji objętych wsparciem nie są przedmiotem niniejszego dokumentu, należy jednak zauważyć, iż część z nich będzie kwalifikować się do przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z rozporządzeniem ws. przedsięwzięć. Dla powyższych inwestycji wymagane będzie, zatem przeprowadzenie indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko.

Dla inwestycji, które będą lokalizowane na obszarach Natura 2000 lub w ich sąsiedztwie powinno w ramach oceny oddziaływania zostać przeprowadzone szczegółowe rozpoznanie możliwych oddziaływań na integralność i przedmioty ochrony tych obszarów. Ocena oddziaływania na środowisko inwestycji powinna wykazać oddziaływania ich siłę oraz zaproponować w przypadku identyfikacji negatywnego oddziaływania warianty alternatywne. Jeżeli warianty alternatywne nie istnieją lub jeśli po ich zastosowaniu będą nadal wykazywane negatywne oddziaływania, ocena powinna zaproponować skuteczne rozwiązania minimalizujące lub kompensujące. W tym kontekście istotny jest fakt, iż obowiązujący system prawny nie dopuszcza realizacji inwestycji, które mogłyby znacząco oddziaływać na środowisko – w tym także na obszary Natura 2000 bez uprzedniego wnikliwego przeanalizowania potencjalnego wpływu.

Na etapie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, inwestor będzie zobowiązany do przedstawienia właściwym organom wariantów alternatywnych, a jeśli nie będą one możliwe do realizacji, będzie można zastosować odstępstwo ustawowe, jeżeli zostanie wykazane, iż stanowi ono inwestycję celu publicznego. Zapisy ustawy o ochronie przyrody wskazują na indywidualne oceny oraz organy, które będą wydawać stosowne zezwolenia i decyzje.

Biorąc pod uwagę cele oraz charakter zidentyfikowanych typów projektów można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, iż część z nich będzie spełniać kryteria określone w powyższych zapisach ustawy (m.in. będą kwalifikowane jako inwestycje celu publicznego).

W ramach przyszłych ocen oddziaływania na środowisko inwestycji, które będą oddziaływać na obszary Natura 2000 należy wykazać także ich zgodność z planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, ustanowionych zarządzeniami RDOŚ.

Ze względu na występowanie obszarów Natura 2000 na omawianym terenie można stwierdzić, iż w ich zasięgu mogą zostać zrealizowane projekty z zakresu zakresie rozbudowy/modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnej oraz modernizacji dróg. Jednak działania będą wpływać jedynie na etapie realizacji. Ponadto, podczas ewentualnej lokalizacji inwestycji na obszarze Natura 2000 będą zastosowane działania minimalizujące dostosowane do planowanej inwestycji. Oddziaływanie będzie chwilowe i nieznaczne, natomiast będzie miało długoterminowo pozytywny skutek.

W celu zminimalizowania oddziaływania na środowisko należy stosować zabezpieczenia i działania minimalizujące przeznaczone dla populacji ryb (np. przepusty, przepławki, prowadzenie prac poza terminami tarła). Należy także uwzględnić wariant lokalizacji, tak aby nie zajmować powierzchni siedlisk łąkowych oraz starorzeczy. W przypadku prowadzenia działań w pobliżu siedlisk płazów należy pamiętać o uwzględnieniu terminów poza okresem ich rozrodu oraz w przypadku projektowania dróg zapewnić odpowiednie przejścia. Prace należy prowadzić poza siedliskami tych gatunków, a także w okresie poza lęgowym.

Na etapie planowania prac należy zwrócić także uwagę, aby nie zagrażały one gatunkom migrującym. Istotne będzie także zwrócenie uwagi na prowadzenie działań w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko płoszenia ptaków (należy stosować technologie ograniczające hałas, w terminach, kiedy występują najmniejsze koncentracje ptaków migrujących). Istotne będzie także zachowanie roślinności przybrzeżnej oraz zadrzewień i zakrzaczeń, aby zapewnione były właściwe schronienia i siedliska zapewniające bazę pokarmową.

Pozytywne pośrednie oddziaływanie na Obszary Natura 2000 będą miały zadania związane m.in. z termomodernizacją budynków, wdrażaniem OZE, rozwojem infrastruktury technicznej, tworzeniem elementów błękitno-zielonej infrastruktury jak również te związane z edukacją ekologiczną. Potencjalne pozytywne oddziaływanie inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury drogowej może przyczynić się do zmniejszenia ruchu oraz skanalizowania ruchu samochodowego poza obszary Natura 2000.

W związku z powyższym nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na Obszary Natura 2000. A ogół działań zaplanowanych w ramach Strategii przyczyni się do poprawy jakości środowiska na omawianym obszarze. Realizacja Strategii nie wpłynie negatywnie na cele i przedmioty ochrony. Ponadto, zadania będą prowadzone mając na uwadze zasadę zrównoważonego rozwoju, w tym konieczność utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska.

Oddziaływania na Parki Krajobrazowe

W poniższej tabeli zestawiono akty prawa miejscowego, na podstawie których wyznaczono zakazy.

Tabela 20. Dane aktów prawnych dotyczące Parków Krajobrazowych zlokalizowanych na omawianym terenie

Forma ochrony wraz z nazwą	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Dane pozostałych aktów prawnych
Przemkowski Park Krajobrazowy	Rozporządzenie Wojewody Legnickiego z dnia 7 czerwca 1997 r. w sprawie utworzenia Przemkowskiego Parku Krajobrazowego w województwie legnickim	Zarządzenie Nr 45 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 16 marca 1999 r. w sprawie ustalenia wykazu aktów prawa miejscowego wydanych przez dotychczasowych wojewodów jeleniogórskiego, legnickiego, wałbrzyskiego i wrocławskiego nadal obowiązujących na obszarze Województwa Dolnośląskiego
		Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie Przemkowskiego Parku Krajobrazowego
		Rozporządzenie Nr 16 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 12 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie Przemkowskiego Parku Krajobrazowego
		Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 15 stycznia 2019 r. II OSK 515/18 Postępowanie w przedmiocie utworzenia parku krajobrazowego.
Chełmy	Rozporządzenie Wojewody Legnickiego z dnia 29 czerwca 1992 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego "Chełmy" w województwie legnickim	Rozporządzenie Wojewody Legnickiego z dnia 12 grudnia 1997 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego "Chełmy" w województwie legnickim
		Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego NR 24 z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Chełmy”

źródło: www.crfop.gdos.gov.pl

Dla powyższych aktów istnieje możliwość odstępstwa od zakazów w sytuacji kolizji planowanych w projekcie dokumentu zadań z zakazami.

Zakazy wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody nie dotyczą inwestycji celu publicznego, czyli inwestycje o znaczeniu lokalnym, ponadlokalnym a także krajowym. Zadania wyznaczone w Strategii stanowią inwestycje publicznego, które wpływają rozwój ponadlokalny.

W związku z powyższym wyznaczone zakazy nie obejmują działań wyznaczonych w Strategii. Jednocześnie, należy pamiętać, aby stosować działania minimalizujące negatywne oddziaływania zadań.

Oddziaływania na Obszary Chronionego Krajobraz (OChK)

W stosunku do obszarów chronionego krajobrazu wprowadzane są zakazy zgodnie z art. 24 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego.

Zakazy nie dotyczą terenów objętych ustaleniami lub projektami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody parku krajobrazowego oraz ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

Zakazy wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody nie dotyczą inwestycji celu publicznego, czyli inwestycji o znaczeniu lokalnym, ponadlokalnym a także krajowym. Zadania wyznaczone w Strategii stanowią inwestycje publicznego, które wpływają rozwój ponadlokalny.

W związku z powyższym wyznaczone zakazy nie obejmują działań wyznaczonych w Strategii. Jednocześnie, należy pamiętać, aby stosować działania minimalizujące negatywne oddziaływania zadań.

Inwestycje będą wykonywane w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót mogą wystąpić negatywne oddziaływania w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy.

Okres realizacji inwestycji będzie wiązał się z chwilowymi i krótkoterminowymi uciążliwościami dla środowiska związanych ze wzmożonym transportem, przemieszczaniem mas zmiennych, wibracjami, emisją spalin, hałasu oraz powstawaniem odpadów. Jeśli wystąpi potrzeba wycinki drzew i krzewów przewiduje się nasadzenie nowych. Drzewa i krzewy nieprzeznaczone do wycinki występujące w sąsiedztwie planowanej inwestycji w trakcie wykonanych prac należy zabezpieczyć np. poprzez odeskowanie, owinięcie pni drzew i przykrycie odkrytych korzeni matami słomianymi.

Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne

niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac.

Podczas wykonywania robót może ulec zniszczeniu istniejąca szata roślinna. Biorąc jednak pod uwagę lokalizację inwestycji w obszarach już przekształconych nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na wartości przyrodnicze. W czasie realizacji inwestycji będą prowadzone roboty ziemne związane z wykonywaniem wykopów. Usuwanie wierzchniej warstwy gleby poprzedzone będzie zdjęciem humusu, który będzie składowany oddzielnie i wykorzystany do prac wykończeniowych. Prace związane z realizacją inwestycji powinny być prowadzone w okresach suchych o niskim poziomie wód gruntowych, co pozwoli znacznie ograniczyć konieczność odwadniania wykopów.

Zaplecze budowy będzie usytuowane na terenie utwardzonym, wyposażonym w sorbenty do neutralizacji ewentualnych wycieków oraz przenośne sanitariaty. Powinno być ono zorganizowane przy uwzględnianiu zasady minimalizacji zajętości terenu. Wykorzystywany sprzęt powinien być sprawny technicznie, a tankowanie maszyn budowlanych odbywać się powinno w wyznaczonych miejscach.

W związku z powyższym na terenach OChK nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania, w tym oddziaływania pośredniego, wtórnego, skumulowanego, średnioterminowego i długoterminowego. Realizacja działań związanych z uporządkowaniem systemu gospodarki wodno-ściekowej, zmniejszeniem hałasu z transportu drogowego, rozwój OZE a także termomodernizację budynków przyczynią się do poprawy stanu środowiska.

Podsumowując realizacja Strategii nie będzie mieć negatywnego wpływu na działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów.

Oddziaływanie na rezerwat przyrody

W stosunku do rezerwatów przyrody wprowadzane są zakazy zgodnie z art. 15 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. m.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego.

W związku z realizacją zadań wymienionych w Strategii, na omawianym terenie nie dojdzie do negatywnego oddziaływania na rezerwat przyrody. Działania zaplanowane w Strategii nie wyznaczają zadań, które mogłyby być realizowane na terenie rezerwatów przyrody zlokalizowanych na terenie LGOF. Ponadto, rezerваты znajdują się w miejscach mało zmienionych antropogenicznie.

Podsumowując, realizacja Strategii nie wpłynie na cele ochrony rezerwatów.

Oddziaływanie na pozostałe formy ochrony przyrody

W stosunku do pomników przyrody oraz użytków ekologicznych wprowadzane są zakazy zgodnie z art. 45 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego.

W związku z realizacją zadań wymienionych w Strategii, na omawianym terenie nie dojdzie do negatywnego oddziaływania na pozostałe indywidualne formy ochrony przyrody takie jak użytki ekologiczne, pomniki przyrody czy strefy ochrony ostoi gatunków.

Działania zaplanowane w Strategii nie wyznaczają zadań, które mogłyby być realizowane na terenie użytków ekologicznych oraz pomników przyrody.

Ponadto, w ramach realizacji Strategii nie przewiduje się działań mogących negatywnie oddziaływać na pomniki przyrody. W pobliżu ww. obszarów chronionych mogą być realizowane zaplanowane działania. Jednak nie przewiduje się negatywnego wpływu na ich funkcjonowanie.

Podsumowując realizacja założeń dokumentów w zakresie planowanych zadań inwestycyjnych nie będzie naruszać warunków ochrony wszystkich form ochrony przyrody oraz nie spowoduje znacząco negatywnego wpływu na te zasoby przyrodnicze.

8.3. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ROŚLINY I ZWIERZĘTA ORAZ GRZYBY

Realizacja zapisów Strategii ZIT LGOF w przypadku typowych działań inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, infrastruktury drogowej, modernizacji budynków może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze.

Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt, zmiany stosunków gruntowo-wodnych, tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

W perspektywie długoterminowej działania związane z budową systemów kanalizacyjnych będą miały stały, pozytywny wpływ na bioróżnorodność zwłaszcza organizmów żyjących w glebie i w wodzie. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa zmniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód i do ziemi, co w konsekwencji zwiększy zasobność i jakość gleb oraz poprawi stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie LGOF.

Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez

zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

Konwencja o różnorodności biologicznej

W dniu 5 czerwca 1992 r. została sporządzona w Rio de Janeiro Konwencja o różnorodności biologicznej. Celami konwencji jest ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni dostęp do zasobów genetycznych i odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie.

Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk

Dnia 19 września 1979 r. w Bernie sporządzono Konwencję o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk. Zgodnie z jej postanowieniami:

Art. 3.

1. Każda z umawiających się stron podejmie działania mające na celu wdrożenie krajowej polityki ochrony dzikiej flory i fauny oraz siedlisk naturalnych, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych i ginących, zwłaszcza gatunków endemicznych oraz tych, których siedliska są zagrożone, w rozumieniu postanowień niniejszej konwencji.
2. Każda z umawiających się stron podejmuje się uwzględnić ochronę dzikiej fauny i flory w swojej polityce dotyczącej planowania i rozwoju oraz w swych działaniach ukierunkowanych na ograniczenie zanieczyszczeń.
3. Każda z umawiających się stron będzie wspierać edukację i rozpowszechnianie ogólnych informacji o potrzebie ochrony dzikiej flory i fauny oraz ich siedlisk.

Art. 4.

1. Każda z umawiających się stron podejmie właściwe i niezbędne środki ustawodawcze i administracyjne, by zapewnić ochronę siedlisk dzikiej flory i fauny, w szczególności gatunków wymienionych w załącznikach I i II, oraz ochronę zagrożonych siedlisk naturalnych.
2. Umawiające się strony w swojej polityce dotyczącej planowania i rozwoju będą mieć na względzie potrzebę ochrony obszarów chronionych, określonych w ustępie poprzedzającym, tak aby uniknąć lub zmniejszyć tak dalece, jak to możliwe, wszelkie pogarszanie się stanu takich terenów.
3. Umawiające się strony podejmują się zwracać szczególną uwagę na ochronę obszarów ważnych dla gatunków wędrownych, wymienionych w załącznikach II i III, które są odpowiednio usytuowane na szlakach wędrówek i spełniają rolę terenów zimowania, odpoczynku, żerowania, rozmnażania lub pierzenia.

4. Umawiające się strony podejmują się, stosownie do potrzeb, koordynować działania w zakresie ochrony siedlisk naturalnych, o których mowa w niniejszym artykule, jeśli są one położone na obszarach przygranicznych.

Art. 5. Każda z umawiających się stron podejmie właściwe i niezbędne środki ustawodawcze i administracyjne, aby zapewnić szczególną ochronę gatunków dzikiej flory, wymienionych w załączniku I. Należy zabronić umyślnego zrywania, zbierania, ścinania lub wrywania takich roślin. Każda z umawiających się stron, stosownie do potrzeb, zakazuje posiadania lub sprzedaży roślin tych gatunków.

Art. 6. Każda z umawiających się stron podejmie właściwe i niezbędne przedsięwzięcia ustawodawcze i administracyjne, aby zapewnić szczególną ochronę gatunków dzikiej fauny, wymienionych w załączniku II. W odniesieniu do zwierząt tych gatunków muszą być przede wszystkim zakazane:

- a) wszystkie formy umyślnego chwytania, przetrzymywania i umyślnego zabijania;
- b) umyślne uszkodzenie lub niszczenie miejsc rozrodu lub odpoczynku;
- c) umyślne niepokojenie dzikich zwierząt, zwłaszcza w okresie rozrodu, wychowu młodych lub snu zimowego, jeżeli takie postępowanie będzie miało znaczące skutki w odniesieniu do celów niniejszej konwencji;
- d) umyślne niszczenie lub wybieranie jaj oraz posiadanie jaj, a nawet wydmuszek;
- e) posiadanie i handel wewnątrzny tymi zwierzętami, żywymi lub martwymi, włączając w to zwierzęta wypchane oraz łatwo rozpoznawalne części zwierząt lub produkty z nich pochodzące, w przypadku, gdy środek ten przyczyni się do zwiększenia skuteczności postanowień niniejszego artykułu.

Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego (Konwencja Ramsar)

Konwencję sporządzono w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r.

Art. 2.

1. Każda z Umawiających się Stron wskaże odpowiednie obszary wodno-błotne na swoim terytorium, w celu włączenia ich do Spisu Obszarów Wodno-Błotnych o Międzynarodowym Znaczeniu, zwanego dalej "Spisem", który będzie prowadzony przez biuro utworzone na podstawie artykułu 8. Granice poszczególnych obszarów wodno-błotnych będą dokładnie opisane i naniesione na mapę, mogą one też obejmować strefy przybrzeżne rzek i mórz przylegające do obszarów wodno-błotnych oraz wyspy lub wody morskie głębsze niż sześć metrów podczas odpływu, lecz otoczone obszarami wodnobłotnymi, zwłaszcza gdy mają one duże znaczenie jako środowisko życiowe ptactwa wodnego.

2. Wyboru obszarów wodno-błotnych, które powinny być zamieszczone w Spisie, należy dokonać na podstawie ich międzynarodowego znaczenia ekologicznego, botanicznego, zoologicznego,

limnologicznego lub hydrologicznego. W pierwszym rzędzie powinny być do niego włączone obszary wodno-błotne, które mają międzynarodowe znaczenie jako środowisko życiowe ptactwa wodnego we wszystkich porach roku.

3. Zamieszczenie obszaru wodno-błotnego w Spisie nie narusza w niczym wyłącznych, suwerennych praw Umawiającej się Strony, na której terytorium obszar ten się znajduje.

4. Każda z Umawiających się Stron, podpisując niniejszą Konwencję lub składając dokument ratyfikacyjny albo dokument przystąpienia zgodnie z artykułem 9, wskaże co najmniej jeden obszar wodno-błotny w celu zamieszczenia go w Spisie.

5. Każda z Umawiających się Stron ma prawo włączania do Spisu dodatkowych obszarów wodnobłotnych znajdujących się na jej terytorium, do rozszerzania granic obszarów wodno-błotnych już włączonych do Spisu lub z powodu swych pilnych interesów narodowych, do skreślenia obszarów wodno-błotnych już zamieszczonych w Spisie lub do ograniczenia ich; o zmianach tych zawiadomi możliwie najszybciej organizację lub rząd, odpowiedzialne za pełnienie obowiązków stałego biura, wymienione w artykule 8.

6. Każda z Umawiających się Stron bierze pod uwagę swoją odpowiedzialność międzynarodową za ochronę, utrzymanie oraz racjonalne użytkowanie zasobów wędrownego ptactwa wodnego, tak przy dokonywaniu zgłoszeń do Spisu, jak i przy korzystaniu z prawa do wprowadzania zmian w Spisie, dotyczących obszarów wodno-błotnych znajdujących się na jej terytorium.

8.4. LUDZIE

Działania realizowane w ramach Strategii w perspektywie średnio i długoterminowej wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności, jakość oraz komfort ich życia. Jednym z ważnych elementów będzie rozwój infrastruktury komunikacyjnej oraz wodno-ściekowej. Pozytywne wpływ na środowisko będą miały także działania związane z innymi działaniami w obszarze infrastruktury turystycznej oraz edukacja. Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko, zarówno w sposób pośredni i bezpośredni. Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą bezpośrednie, krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót.

8.5. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Strategii działania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, głównie niską, która jest najważniejszym problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. termomodernizacja obiektów oraz przebudowa infrastruktury komunikacyjnej. Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, redukcję emisji gazów cieplarnianych, przekładając się na zmniejszenie oddziaływania antropogenicznego na klimat. W konsekwencji, malejące zapotrzebowanie na surowce energetyczne powoduje zmniejszenie ingerencji w środowisko naturalne związanej z ich wydobywaniem. Prace wydobywcze mogą mieć pośredni negatywny wpływ na stosunki wodne oraz gleby, a w zależności od ich rodzaju mogą także naruszać powierzchnię ziemi niszcząc siedliska roślin, tereny łęgowe oraz żerowiska zwierząt.

W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Instalacje OZE

W budynkach użyteczności publicznej poddawanych termomodernizacji planuje się montaż instalacji fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych i/lub pomp ciepła.

Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak proces montażu baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć, iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a jeżyków od maja do sierpnia. Ponadto

w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych.

Montaż pomp ciepła może wiązać się z chwilową emisją hałasu, ale będzie ograniczona do powierzchni ziemi. Konieczne jest także wyznaczenie odpowiedniego miejsca, najlepiej w odizolowanym od użytkowej części budynku pomieszczeniu. W miejscu działania pompy nie są emitowane żadne zanieczyszczenia, a emisję spalin w elektrowniach węglowych można obecnie dużo lepiej kontrolować. Obecnie, aby ograniczyć do minimum wpływ pompy ciepła na środowisko, należy stosować rozwiązanie hybrydowe polegające na integracji PC z instalacją fotowoltaiczną (czyli panelami PV), która jako OZE wyprodukuje "zieloną energię" nie tylko do zasilania pomp sprężarkowych, ale także urządzeń i sprzętów wykorzystywanych w domu. Dobrze zaprojektowany i wykonany system oparty na PC i PV eliminuje emisję dwutlenku węgla oraz innych zanieczyszczeń do atmosfery. Wśród zagrożeń środowiskowych w przypadku powietrznych pomp ciepła wymieniana jest również emisja hałasu, która może mieć wpływ na bezpośrednie otoczenie człowieka. Odpowiednie usytuowanie jednostki zewnętrznej powietrznej pompy ciepła, średnice kanałów powietrznych, czy też zastosowanie odpowiednio długich i elastycznych rur przyłączanych zapewni prawidłowe funkcjonowanie instalacji oraz eliminację hałasu. Najważniejsze jest, aby zastosować się do wytycznych producenta. Montaż oraz eksploatacja pompy ciepła gruntowej wiąże się z ingerencją w grunt. Pompy z kolektorem pionowym mogą wymagać dopełnienia pewnych formalności wynikających z wymagań ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze. Dotyczy to sytuacji, gdy wykonuje się otwory na obszarach górniczych albo poza nimi o głębokości powyżej 30 m w celu wykorzystania ciepła ziemi. Wtedy - zgodnie z wymaganiami ustawy - konieczne jest sporządzenie projektu robót geologicznych, który podlega zgłoszeniu staroście.

8.6. KLIMAT

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również

z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). Produkcja biomasy będzie podlegać takim samym ograniczeniom jak cała produkcja rolna ze względu na zmniejszenie dostępności wody, ograniczenie wydajności produkcji. W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii.

Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Miasta zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody w miastach. W mniejszym stopniu zagrożenie stanowią silne wiatry, które z uwagi na dużą szorstkość podłoża tracą swoją siłę, jednakże zagrożenie to może dotyczyć małych miast oraz przedmieść o zabudowie rozproszonej. Miejska wyspa ciepła jest efektem zaburzonego przez powierzchnie sztuczne (asfalt, beton, pokrycia dachów itp.) przebiegu procesów wymiany energii między podłożem

a atmosferą. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu. Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna. Przewidywane zmiany klimatyczne i związany z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Zadania określone w Strategii będą w głównej mierze charakteryzowały się pozytywnym długofalowym oddziaływaniem na klimat. Jednakże, działania inwestycyjne związane z budową/przebudową infrastruktury komunikacyjnej generują emisje pyłów do powietrza, co zaliczyć można do chwilowego negatywnego oddziaływania na klimat. Działania te obok bezpośredniej i długotrwałej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (upłynnienie ruchu, mniejsze spalanie paliw) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca w inne. Ponadto zmiany pokrycia powierzchni ziemi bezpośrednio wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła.

Ponadto, w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, zaleca się m.in. by proces zalesiania nie kolidował z lokalną różnorodnością biologiczną, a sama gospodarka leśna była prowadzona zgodnie z prawidłowymi praktykami, zwiększenie znaczenia planowania przestrzennego w procesie zarządzania rozwojem oraz czerpanie wzorców z dobrych praktyk europejskich. Rekomenduje się transformację planowania przestrzennego w kierunku polityki prorozwojowej, nie zaś wyłącznie rutynowej procedury, poszerzenie działań wspierających adaptację rolnictwa do zmian klimatu o tematykę oszczędności wody, m.in. poprzez unikanie prowadzenia upraw wymagających dużej ilości wody oraz poprzez stosowanie hydrożeli poprawiających retencję w glebie, zaleca się także wzmożenie prac badawczych

nad gatunkami odpornymi na długotrwałe susze oraz przymrozki. Podkreśla się wagę powszechnego dostępu do danych pomiarowych i baz nieprzetworzonych danych dla instytucji badawczych. Dodatkowo, jako niezbędne określa się działania edukacyjne oraz upowszechniające zasady dobrych praktyk w gospodarce rolnej, wskazuje się na potrzebę istnienia polityki adaptacyjnej realizującej się w modernizacji polskiej wsi i pełnego wykorzystania aktualnych możliwości rozwoju obszarów wiejskich. W kwestii rozwoju transportu, zaleca się, by projektowana infrastruktura była przede wszystkim odporna na ekstremalne zdarzenia pogodowe, takie jak deszcze nawalne oraz ich skutki w postaci powodzi czy podtopień, a w mniejszym stopniu na globalny wzrost temperatury. W kierunku działań „miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu”, rekomenduje się uwzględnienie w polityce miejskiej takich aspektów jak tworzenie lokalnych planów adaptacyjnych, modernizację oraz prawidłowe funkcjonowanie infrastruktury kanalizacyjnej, wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w budownictwie i infrastrukturze oraz modelowy rozwój zielonej przestrzeni miejskiej⁹.

Należy także wspomnieć, iż wzrost temperatury powietrza przyczynia się do wzrostu wilgotności. Zbyt duża wilgotność jest szkodliwa dla ludzkiego organizmu, m.in. poprzez utrudnianie i spowalnianie procesu regulacji termicznej ciała. Realizacja działań ujętych w Strategii pozwoli na istotne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych ze źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych oraz z komunikacji, co przyczyni się do spowolnienia wzrostu średniej globalnej temperatury powietrza. Istotny wpływ na zawartość pary wodnej w powietrzu ma także ilość terenów zielonych w stosunku do obszaru zajętego przez beton, asfalt czy kostki brukowe. Wymienione materiały budowlane posiadają znaczną pojemność cieplną i oddając zgromadzoną energię, podwyższają lokalnie temperaturę powietrza (efekt miejskiej wyspy ciepła). Dlatego szczególnie ważne jest zwiększanie ilości zadrzewień, zwłaszcza na terenach zurbanizowanych.

⁹Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Załącznik 1. Wnioski i rekomendacje z przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)

8.7. ZABYTKI ORAZ DOBRA MATERIALNE

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej bezpośrednio wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych dużym natężeniem ruchu pojazdów samochodowych. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczy będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływanie może wiązać się ze zniszczeniem obiektu zabytkowego lub naruszeniem jego pierwotnego stanu. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Pozytywny wpływ na zabytki będą miały zadania ściśle związane np. z ich renowacją czy remontem.

8.8. ZASOBY NATURALNE

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w projekcie Strategii ZIT będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba, zasoby kopalin. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową infrastruktury komunikacyjnej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z ochroną powietrza i klimatu, takich jak termomodernizacja budynków oraz stosowanie energetyki odnawialnej.

8.9. WODY

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu Strategii ZIT nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. W czasie realizacji zamierzeń może dojść do chwilowego zaburzenia stosunków wodnych, jednak długotrwały efekt inwestycji przyniesie korzyści zarówno dla stanu wód jak i komfortu życia mieszkańców gmin. Oceniono, że wyznaczone w Strategii zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód.

Żadne z wymienionych w Strategii działań nie odnosi się bezpośrednio do terenów objętych strefami ochronnymi. Jednakże, z uwagi na ogólnikowy charakter zadań, możliwe jest, że zasięg niektórych z nich obejmie tereny pobliskie ujęciom, z uwzględnieniem przepisów prawnych, którym podlegają strefy ochronne.

Nie przewiduje się, aby którekolwiek z zadań określonych w Strategii, stało w sprzeczności z przepisami prawnymi dotyczącymi stref ochrony. Wszelkie budowy dróg będą uwzględniały ograniczenia.

Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów, na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia. Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych.

Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków gruntowo-wodnych. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz infrastruktury komunikacyjnej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależnie będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można

oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

8.10. KRAJOBRAZ I POWIERZCHNIA ZIEMI

Wśród kierunków działań przewidzianych w Strategii znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich m.in.:

- zagospodarowanie terenów,
- budowa, przebudowa, rozbudowa i/lub modernizacja infrastruktury komunikacyjnej,
- budowa i rozbudowa obiektów budowlanych,
- budowa ścieżek rowerowych.

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (zalecenia CM/Rec (2008) 3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej) *Każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami jakości krajobrazu. W szczególności powinny poprawić jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jej pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony, a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany.*¹⁰

Na krajobraz oddziaływać będą głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na budowie infrastruktury komunikacyjnej, termomodernizacji obiektów czy budowie ścieżek rowerowych, powodują stałą zmianę w krajobrazie. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko.

Przebudowa i modernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na krajobraz oraz powierzchnię ziemi. Jedyna niedogodność estetyczna może występować w trakcie trwających prac poprzez obecność maszyn budowlanych.

Część z tych czynników można zminimalizować poprzez stosowanie działań ograniczających, a część zupełnie wyeliminować poprzez wdrożenie odpowiedniego systemu edukacji ekologicznej

¹⁰ Zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej

i prowadzenie działań naprawczo-prewencyjnych. Istotą jest więc zaplanowanie takich działań ochronnych, które ograniczą zjawisko degradacji powierzchni ziemi i przywrócą stan zgodny ze standardami w tym zakresie. Oceniono, że wyznaczone w Strategii zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

8.11. HAŁAS I PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Kierunki działań przewidziane w Strategii są związane z podjęciem nowych inwestycji i zadań na terenie LGOF, co będzie skutkowało budową lub rozbudową obiektów, a także zabiegami modernizacyjno-remontowymi. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac. Modernizacja istniejących odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne bezpośrednie i krótkotrwałe uciążliwości w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Prace w ramach przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6.00-22.00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

8.12. GOSPODARKA ODPADAMI I OGRANICZENIE POWSTAWANIA ODPADÓW

Powstawanie dużej ilości odpadów (w szczególności budowlanych) będzie związane z realizacją inwestycji dotyczących budowy nowych obiektów. Wszystkie wytworzone odpady na poszczególnych etapach, zostaną zagospodarowane zgodnie z przepisami ustawy o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. Odpady będą zbierane selektywnie w wydzielonych i przystosowanych miejscach, w warunkach zabezpieczających przed przedostaniem się do środowiska zanieczyszczeń.

8.13. RYZYKO WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII

Planowane do realizacji przedsięwzięcia ujęte w Strategii ZIT LGOF nie są zaliczane do obiektów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii przemysłowych wg Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. 2016, poz. 138).

Ryzyko wystąpienia poważnej awarii podczas realizacji Strategii może być związane z poważną awarią w transporcie drogowym, niekontrolowanym wyciekiem przewożonych substancji niebezpiecznych, wyciekiem płynów eksploatacyjnych na skutek usterek technicznych. Ze względu na charakter przedsięwzięć, które nie wiążą się z koniecznością użycia niebezpiecznych substancji ani technologii nie przewiduje się wystąpienia zagrożenia dla środowiska. Realizacja układu komunikacyjnego LGOF nie będzie jednak bezpośrednio wpływała na wystąpienie poważnej awarii, będą to jednak potencjalne lokalizacje wystąpienia tego niekorzystnego zdarzenia.

IX. ANALIZA ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027* mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej, budową i modernizacją obiektów czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategii ZIT LGOF* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są obecnie kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu *Strategii ZIT LGOF* może potencjalnie dojść do oddziaływania na niewielki teren obszaru chronionego, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające ze *Strategii* były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych gmin.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w *Strategii* na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważyć koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni.
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację.
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów.
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną.
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz inne materiałów.
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.
- Właściwe postępowanie z odpadami.
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu.

- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów.
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych.
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia.
- Zminimalizowanie ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu.
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów.
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej.
- Stosowanie przepisów BHP.
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin.
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji.
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną.
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych.
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk.

- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji.
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki.
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

Ochrona korytarzy ekologicznych wymaga podjęcia szerokich działań związanych z zachowaniem ciągłości korytarzy dobrze funkcjonujących oraz działań służących restytucji korytarzy, które posiadają na swoim przebiegu bariery ekologiczne hamujące przemieszczanie się zwierząt. Podstawowym narzędziem odtwarzania ciągłości korytarzy jest prowadzenie zalesień obszarów rolnych w ramach realizacji programów zwiększania lesistości związanych z gospodarką leśną oraz rozwojem i przekształcaniem terenów wiejskich. Skuteczne zarządzanie korytarzami (w tym ochrona przed zabudową) wymaga uwzględnienia ich przebiegów oraz wymogów ochronnych w planowaniu przestrzennym na szczeblu regionalnym i lokalnym. Najważniejszą zasadą, jaką należy stosować przy planowaniu nowych inwestycji związanych z infrastrukturą komunikacyjną jest unikanie konfliktów z przebiegiem korytarzy ekologicznych. Podejmowanie decyzji o lokalizacji powinno opierać się na uwzględnieniu wiedzy przyrodniczej i wykonaniu odpowiednich opracowań pozwalających wybrać najmniej szkodliwy przyrodniczo wariant. Jeżeli inwestycja musi przeciąć korytarze migracyjne zwierząt należy wybrać taki przebieg, by jak najmniej korytarzy zostało przeciętych, a szerokość przecinanych korytarzy była najmniejsza, co znacząco ułatwia ustalenie optymalnej lokalizacji przejść dla zwierząt. Przejścia dla zwierząt są podstawową metodą minimalizacji barierowego oddziaływania infrastruktury komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych na dzikie zwierzęta. Przejścia dla zwierząt spełniają dwie podstawowe funkcje: a) stwarzają warunki umożliwiające bytowanie tych zwierząt, których arealty osobnicze przecina droga – zwierzęta muszą mieć możliwość korzystania ze środowisk położonych po obu stronach drogi; b) umożliwiają migracje, wędrówki i dyspersję osobnikom przemieszczającym się na duże odległości – kluczowa funkcja przejść dla zwierząt, szczególnie dla ochrony rzadkich gatunków o dużych wymaganiach przestrzennych¹¹.

Z uwagi na to, iż wśród zadań wymienionych do realizacji wskazano m.in. budowę i przebudowę infrastruktury komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych wskazuje się, iż drzewa oraz krzewy wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszym dla życia drzew są wszystkie czynniki negatywnie wpływające na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby

¹¹ *Ochrona dziko żyjących zwierząt przy inwestycjach drogowych w Polsce*

wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem lub cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby, tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) – wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego, w celu ochrony przez przesuszeniem i przemarzeniem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew¹².

Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2022 r., poz. 1260.) tj. uwzględniania ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleb, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 6:00 a 22:00.
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia.
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych.
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu.

¹² Suchocka M, 2016, *Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych*, Warszawa

- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas.
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas.
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni.
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko,
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów.
- Sprawne przeprowadzenie prac.
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją.
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska.

Ochrona krajobrazu

W celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania poszczególnych kierunków wsparcia na krajobraz konieczne jest odpowiednie planowanie inwestycji, uwzględniające konieczność wkomponowania planowanych obiektów w istniejący krajobraz.

Ochrona dziedzictwa kulturowego, zabytków, dóbr materialnych

Wszelkie działania mające na celu ochronę obiektów zabytkowych i utrzymanie ich w należytym stanie należy planować i realizować zgodnie z wymogami i uzgodnieniami z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Rozwój turystyki i promocja turystyczna gmin przyniesie pozytywny efekt społeczny i ekonomiczny, pozwolą m.in. na wyeksponowanie walorów przyrodniczych, zachęcą do korzystania z istniejącej infrastruktury turystycznej oraz umożliwią aktywne kreowanie postaw turystów jako współodpowiedzialnych za stan przyrody i środowiska. Jednocześnie skutkiem tych działań może być zwiększenie obciążenia szlaków turystycznych i zaplecza turystycznego. Stąd tak ważną kwestią jest rozwój i modernizacji infrastruktury turystycznej – pozwoli to na skanalizowanie i uregulowanie strumienia ruchu turystycznego w obrębie wyznaczonych szlaków i obiektów do tego przystosowanych.

Zadania związane z rozwojem turystycznym dotyczą terenów zasadniczo antropogenicznie przekształconych i zagospodarowanych, co sprawia, że zadania te pozostają bez wpływu na chronione zasoby i wartości przyrodnicze. Z intensywnego zagospodarowania winny być przy tym wyłączone miejsca stosunkowo mało przekształcone, o szczególnie dużym nagromadzeniu gatunków chronionych.

Budowa nowych obiektów inwestycyjnych będzie zlokalizowana w zurbanizowanych częściach gmin.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest utrudnione.

Realizacja pozostałych działań proponowanych w ramach Strategii (o charakterze nieinwestycyjnym) nie wymaga rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Zgodnie z art. 17, 33, 45, Ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916) określono zakazy mogące występować na terenie omawianych gmin.

X. PROPOZYCJA DZIAŁAŃ ALTERNATYWNYCH

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022 r. poz. 1029) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie gmin i tym samym pozytywnie będą wpływać na zdrowie człowieka. Dla zadań zawartych w Projekcie *Strategii ZIT LGOF* można zaproponować następujące działania alternatywne:

- zmiana lokalizacji danego działania,
- zmiana technologii realizacji zadania,
- wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania,
- rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego,
- modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstąpienie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku Strategii ZIT LGOF nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Strategia jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gmin. Należy jednak podkreślić, iż istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

W przypadku wszystkich ustaleń (zadań) Strategii, mających postać przedsięwzięć, rozwiązania alternatywne winne być przeanalizowane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji Strategii prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska, np. brak rozwoju i modernizacji sieci kanalizacyjnej doprowadzi do pogłębiania się zanieczyszczeń wód i gleb wynikających z nielegalnego i nieprawidłowego opróżniania zbiorników bezodpływowych, brak edukacji ekologicznej spowoduje niewytworzenie się wśród młodych ludzi poczucia odpowiedzialności za środowisko naturalne, czego efektem będzie brak zainteresowania przyrodą i szacunku w jej kierunku w przyszłości, brak rozwoju retencji wodnej może w przypadku pogłębienia się zjawiska suszy uniemożliwić utrzymanie przy życiu cennych ekosystemów i organizmów, brak

działań związanych z usprawnieniem gospodarki odpadami doprowadzi do wyczerpania się zasobów naturalnych i niszczenia różnorodności biologicznej poprzez masowe zaleganie odpadów, brak termomodernizacji budynków oraz modernizacji energetycznej doprowadzi do dalszego spalania paliw generujących znaczne ilości zanieczyszczeń, a w obliczu sytuacji wyjątkowych niosących za sobą ryzyko wzrostu inflacji i ubóstwa – wzrasta ryzyko wykorzystywania odpadów oraz paliw złej jakości do celów energetycznych. Ogółem, brak realizacji Strategii nie pozwoli na spowolnienie/uniknięcie negatywnego oddziaływania antropogenicznego, a szkody wyrządzone środowisku w ubiegłych latach nie zostaną zrekompensowane.

XI.POTENCJONALNE ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022 r. poz. 1029), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategii ZIT LGOF* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

XII. MONITOROWANIE REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU

Strategia ZIT Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego stanowi narzędzie zarządzania rozwojem społeczno-gospodarczym do 2027 roku. Realizacja ZIT ma na celu przede wszystkim promowanie partnerskiego modelu współpracy oraz realizację projektów, które będą zarówno odpowiedzią na potrzeby, jak i rozwiązaniem problemów występujących w LGOF oraz przyczynią się do wykorzystania potencjałów jakie posiada obszar funkcjonalny. O skuteczności realizacji ZIT, decyduje stopień i dynamika wdrażania przyjętych ustaleń strategicznych oraz wysokość przyznanej dla ZIT LGOF alokacji. Narzędziem służącym do oceny procesów i zmian, a docelowo stopnia osiągnięcia zdefiniowanej wizji rozwoju, jest monitoring. Polega on na analizie postępów realizacji założonych przedsięwzięć i projektów, w oparciu o wskaźniki, które dostosowane są do specyfiki badanego obszaru. Monitoring umożliwi modyfikację poszczególnych elementów przyjętych ustaleń strategicznych. Jednocześnie system ten może być wykorzystywany do ciągłego śledzenia zdarzeń, tendencji i procesów zachodzących w otoczeniu, jak i wewnątrz LGOF, które mogą wywierać pozytywny lub negatywny wpływ na osiąganie przyjętych celów rozwoju. Pozwala to na zwiększenie zdolności do szybkiej i skutecznej reakcji na zachodzące zmiany.

Monitoring Strategii ZIT Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego przeprowadzany będzie w rocznych przedziałach czasowych, co pozwoli na uzyskanie wiarygodnej informacji na temat:

- zachodzących procesów, tj. postępu lub regresu, na obszarze LGOF,
- skuteczności podejmowanych działań i stopnia realizacji,
- dokonania dokładnych analiz porównawczych i tematycznych.

Wnioski z monitoringu służyć będą w pierwszej kolejności wskazaniu konieczności podejmowania działań interwencyjnych dla osiągnięcia założonych w dokumencie celów oraz modyfikacji przyjętych ustaleń dla zwiększenia ich efektywności.

Dane na potrzeby prowadzenia procesu monitoringu będą zbierane przez właściwą merytorycznie komórkę organizacyjną Urzędu Miasta Legnicy (biuro ZIT LGOF), przede wszystkim pod kątem przyjętego harmonogramu działań, zgodności zakresu rzeczowego projektów ze Strategią ZIT LGOF, stopnia zaangażowania finansowego i wykorzystanego dofinansowania oraz respektowania terminów realizacji zadań zgłoszonych przez poszczególne samorządy. Nadto zbierane będą informacje o osiągniętych wskaźnikach produktu i rezultatu. W tym celu rozsyłane będą ankiety do poszczególnych samorządów wchodzących w skład Obszaru Funkcjonalnego. Na podstawie uzyskanych danych zostanie dokonana aktualizacja Roczego Planu Realizacji ZIT, czyli listy zadań przyjmowanych do realizacji przez członków LGOF.

Na podstawie zebranych informacji sporządzany będzie Raport monitorujący przekazywany do akceptacji Komitetowi Sterującemu ZIT LGOF, następnie przekazywany do wiadomości Radzie ZIT LGOF oraz publikowany na dedykowanej stronie internetowej ZIT LGOF. Zakłada się, że odbiorcami monitoringu są następujące podmioty:

- samorządy (gminy członkowskie) – rada miejska/gminy/powiatu oraz wójt/burmistrz/starosta/prezydent,
- partnerzy społeczno-gospodarczy,
- mieszkańcy obszaru funkcjonalnego.

Określa się następujące produkty monitoringu:

- na poziomie samorządów:
 - ankieta ewaluacyjna przeprowadzona w samorządach - członkach LGOF,
 - informacje samorządów - członków LGOF o zmianach w zapisach dokumentów strategicznych, priorytetach polityki lokalnej,
- na poziomie Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego:
 - coroczny przegląd programów, strategii i dokumentów branżowych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym. Opracowanie raportu/sprawozdania i ewentualnych rekomendacji w zakresie aktualizacji Strategii,
 - roczne sprawozdania z realizacji przedsięwzięć zintegrowanych z uwzględnieniem danych z ankiet przesłanych przez samorządy,
 - przyjęcie sprawozdania przez członków Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego,
 - wdrożenie zaleceń – zmiana, aktualizacja dokumentu.

W ramach prowadzenia procedur monitoringu nie przewiduje się zlecenia usług podmiotom zewnętrznym. Monitoring będzie prowadzony przez biuro ZIT LGOF we współpracy z Grupą roboczą ZIT LGOF.

Jawność monitoringu będzie zagwarantowana poprzez:

- umieszczenie informacji o jego wynikach na stronie ZIT LGOF,
- dystrybucję raportów w samorządach należących do LGOF,
- przekazywanie treści raportów Radzie ZIT LGOF.

Procedura zmian opracowywana będzie na podstawie informacji i propozycji pozyskanych od samorządów tworzących LGOF oraz zgłaszanych przez Radę ZIT LGOF. Wprowadzone zostaną następujące zasady:

- obowiązek przekazywania informacji przez członków LGOF o zmianach w dokumentach strategicznych na poziomie lokalnym,

- wyznaczenie osób odpowiedzialnych w ramach samorządu za przekazywanie informacji o realizacji przedsięwzięć zintegrowanych (Grupa robocza ZIT LGOF).

W poniższej tabeli przedstawiono wskaźniki realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027.

Tabela 21 Wskaźniki realizacji Strategii ZIT

Wskaźnik	Jednostka	Źródła danych
Liczba projektów realizowanych w ramach ZIT	Szt.	Dane członków LGOF
Nakłady poniesione na realizację zadań w ramach ZIT	PLN	Dane z samorządów – członków LGOF
Środki finansowe pozyskane na realizację projektów zapisanych w Strategii ZIT	PLN	Dane członków LGOF
Stan wykorzystania alokacji ZIT LGOF	PLN	IZ FEDS
Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie w procedurze konkurencyjnej i niekonkurencyjnej	Szt.	Dane członków LGOF / IZ FEDS
Liczba zakontraktowanych projektów ze środków UE	Szt.	Dane członków LGOF / IZ FEDS

Źródło: opracowanie własne

XIII. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

- Strategia ZIT LGOF jest zgodna ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Strategii z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatu i gmin jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Strategia może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.
- Strategia umożliwi identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.
- Projektowana Strategia określa obszary problemowe i wyzwania w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego oraz ochrony środowiska na terenie LGOF oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz środowiska.
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanej Strategii mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych.
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej.
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

XIV. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu „*Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027*”. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2023.1094 t.j.).

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu Strategii ZIT LGOF nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W rozdziale 6. *Prognozy* opisano szczegółowo teren LGOF z podaniem struktury demograficznej i przyrodniczej.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne

i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu Strategii ZIT LGOF na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na następujące komponenty środowiska wykorzystując metodę macierzy interakcji:

- Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000;
- Różnorodność Biologiczna;
- Ludzie;
- Rośliny;
- Zwierzęta;
- Powietrze;
- Klimat;
- Klimat akustyczny;
- Wody (w tym JCW);
- Powierzchnia ziemi;
- Krajobraz;
- Zasoby naturalne;
- Zabytki.

W przypadku LGOF istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt Strategii ZIT LGOF jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Przedstawione przedsięwzięcia będą miały przeważnie charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie jednej gminy.

W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej czy sieci wodociągowej, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Zadania inwestycyjne są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim

sąsiedztwie zabudowy. Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmiany stosunków gruntowo-wodnych;
- zmianę warunków siedliskowych;
- tworzenie barier w migracji zwierząt;
- wycinkę roślinności;
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji);
- naruszeniem jego pierwotnego stanu obiektów zabytkowych;
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność;
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych;
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza;
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień;
- zabezpieczenie przed suszą;
- minimalizacja emisji zanieczyszczeń z sektora komunikacyjnego oraz komunalno-bytowego;
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Strategii ZIT LGOF powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały oddziaływania transgraniczne oraz rozwiązania alternatywne. W przypadku projektu Strategii ZIT LGOF, głównym rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji Strategii. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także stanu środowiska na terenie LGOF, a tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu Strategii ZIT LGOF nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie Strategii ZIT LGOF na wybrane elementy środowiska oddziaływania w formie opisowej zawarto w rozdziale 8. Przeanalizowano: przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, ludzi, powietrze atmosferyczne, klimat, zabytki oraz dobra materialne, zasoby naturalne, wody, krajobraz i powierzchnię ziemi, hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.

Kolejnym etapem przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko była analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu. Zgodnie z Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach

oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022 r. poz. 1029) przedstawiono rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W niniejszej Prognozie oddziaływania na środowisko opisano potencjalne oddziaływanie transgraniczne oraz zaproponowano sposoby monitorowania realizacji Strategii ZIT.

XV. ZESTAWIENIE TABEL ORAZ RYSUNKÓW

SPIS TABEL

Tabela 1. Interwencja strategiczna w LGOF.....	10
Tabela 1 Przedsięwzięcia zintegrowane w ramach Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027.....	22
Tabela 3 Przedsięwzięcia zintegrowane LGOF (tematycznie) – projekty podstawowe.....	66
Tabela 4 Lista projektów podstawowych wybieranych w sposób niekonkurencyjny w ramach FEDS 2021-2027.....	67
Tabela 5. Przedsięwzięcia zintegrowane planowane do realizacji w formule ZIT w trybie niekonkurencyjnym w ramach FEDS 2021-2027 (tematycznie).....	73
Tabela 6. Lista projektów rezerwowych wybieranych w sposób niekonkurencyjny w ramach FEDS 2021-2027.....	73
Tabela 10. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza.....	89
Tabela 11. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w 2022 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.....	90
Tabela 12. Klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2022 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.....	91
Tabela 13. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.....	101
Tabela 14. Charakterystyka obszarów Natura 2000 na terenie powiatu szczecineckiego.....	106
Tabela 15. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG występujące na Obszarach Natura 2000.....	115
Tabela 16. Charakterystyka Parków Krajobrazowych na terenie LGOF.....	122
Tabela 17. Charakterystyka Obszarów Chronionego Krajobrazu na terenie LGOF.....	124
Tabela 18. Użytki ekologiczne znajdujące się na terenie LGOF.....	128
Tabela 19. Złoża kopalin zlokalizowane na terenie Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego.....	138
Tabela 20. Przegląd dokumentów europejskich i krajowych oraz zawartych w nich celów środowiskowych istotnych dla realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027.....	146
Tabela 21. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii ZIT LGOF.....	155
Tabela 22. Cele działań ochronnych określone w Planie zadań ochronnych dla Obszarów Natura 2000 na terenie Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego.....	174
Tabela 23. Dane aktów prawnych dotyczące Parków Krajobrazowych zlokalizowanych na omawianym terenie.....	185
Tabela 24 Wskaźniki realizacji Strategii ZIT.....	214

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Legnicko-Głogowski Obszar Funkcjonalny.....	85
Rysunek 2. Podział województwa dolnośląskiego na strefy ochrony powietrza.....	88
Rysunek 3. Główne rzeki przepływające przez teren LGOF.....	92
Rysunek 4. JCWPd, na terenie których leży obszar objęty Strategią.....	95
Rysunek 5. Tereny LGOF zagrożone podtopieniami.....	97
Rysunek 6. Mapa łącznego zagrożenia suszą (1987-2018) suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną – ocena w siatce pól podstawowych.....	99
Rysunek 7. Obszary Natura 2000 na tle LGOF.....	121
Rysunek 8. Parki Krajobrazowe na terenie LGOF.....	123
Rysunek 9. Obszary chronionego krajobrazu leżące na LGOF.....	125
Rysunek 10. Lokalizacja rezerwatów przyrody.....	127
Rysunek 11. Lokalizacja wymienionych użytków ekologicznych na tle LGOF.....	135
Rysunek 12. Przebieg korytarzy ekologicznych przez teren LGOF.....	136
Rysunek 13. Rozmieszczenie punktów pomiarowo-kontrolnych w województwie dolnośląskim.....	137